

Årsrapport 2023

Vi bygger fellesskap

Innledning

I en tid preget av økte renter og høy lønns- og prisstigning har Stavanger kommune bosatt 872 flyktninger som har gjort det nødvendig å raskt bygge opp kapasiteten i tjenestetilbudet. Stavanger-regionen har lav arbeidsledighet og for enkelte tjenesteområder bød 2023 på rekrutteringsutfordringer. Befolkningsveksten i Stavanger ble historisk høy med 2,1 prosent og deler av veksten skyldes tilbudet om gratis kollektivtransport.

Sentrale utviklingstrekk for 2023

En verden i forandring gjør at organisasjonen må omstille seg for å ivareta innbyggernes behov. Satsingsområdene gode hverdagsliv, regionmotoren og grønn spydspiss fra kommuneplanens samfunnsdel er utgangspunktet for prioriteringene som er gjort.

Gode hverdagsliv handler blant annet om å gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet. For å få til dette er det spesielt viktig å jobbe med forebygging. Gjennom et helt liv kan forebygging bidra til bedre livskvalitet, lavere behov for offentlige tjenester og reduserte kostnader. Arbeidet med barnevernsreformen og leve HELE LIVET er eksempler på forebyggende aktiviteter.

Antallet barn som vokser opp i en familie med vedvarende lavinntekt er for høyt. [Barn vil være med! Temaplan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier 2023-2028](#) har blitt vedtatt og skal bidra til å gi barn i familier med lav inntekt muligheter til å delta i samfunnet på lik linje med andre barn. Det er utarbeidet flere planer som skal bidra til at innbyggerne kan bo trygt hjemme lenger. Planene dekker blant annet områdene demens, allmennlegetjenester, selvmordsforebygging og e-helse og velferdsteknologi.

Regionmotoren Stavanger kommune jobber for å styrke vertskapsrollen og markedsføre regionens samlede konkurransefortrinn, med mål om å gjøre Stavanger-regionen enda mer attraktiv for studenter, næringsutvikling og nyetablering. I planarbeidet har Stavanger sentrum hatt høy prioritet - blant annet er strategisk planprogram for Holmen og Østre havn på plass. I tillegg er interkommunal kommuneplan for Forus vedtatt med formål om å videreutvikle Forus til et miljøvennlig og attraktivt regionalt næringsområde.

Stavanger kommune vil styrke byen som drivkraft for hele regionen og har derfor lagt til rette for kunst, kultur og opplevelser. Høy aktivitet i kulturlivet og bedre kjennskap til kommunens tilskuddsordninger, gjorde at antallet søknader økte med 36 prosent i 2023. I 2023 ble blant annet jubileumsprogrammet for Stavanger 2025 utarbeidet sammen med medarrangører og samarbeidspartnere. Stavanger kommune og Rogaland fylkesting har også vedtatt en samlet utbygging av Rogaland Teater og Stavanger museum på dagens tomter.

Som **grønn spydspiss** har Stavanger kommune satt seg mål om være ledende innen arbeidet for et klima- og miljøvennlig samfunn. I 2023 ble det jobbet videre med å kutte klimagassutslipp i tråd med [klima- og miljøplanens handlingsplan](#). Klimabudsjettet viser at det vil bli utfordrende å nå målene, og at det er behov for at både kommunen, men også andre aktører som fylkeskommunen, staten og næringslivet bidrar. [Mission Cities](#) er et verktøy for å gjennomføre omstillingen og nå målene kommunen har vedtatt. Tilbakeføring av utbyggingsområder i kommuneplanen har bidratt til å spare naturområder. Mål om arealnøytralitet for naturverdier er innarbeidet i kommuneplanens arealdel.

Samlet sykefravær i 2023 var 9,3 prosent, samme nivå som i 2022. Dette til tross for forventninger om en nedgang etter de høye nivåene i 2021 og 2022 som følge av koronapandemien. Det er langtidsfraværet som har økt mest. Stavanger kommune arbeider med å tiltrekke seg riktig kompetanse, samt sikre at medarbeiderne har nødvendig kompetanse i tiden framover. Også i 2023 har det vært krevende å skaffe kvalifisert personell, spesielt innen helse, skole og barnehage. Ny lønnspolitikk og arbeid med heltidskultur er virkemidler som skal bidra til at kommunen klarer å skaffe, videreutvikle og beholde viktig kompetanse.

Endringer i kommunens handlingsrom - utgiftene øker mer enn inntektene

Årsregnskapet viser et netto driftsresultat på kr 451 millioner og utgjør 3,1 prosent av driftsinntektene. Driftsutgiftene økte mer enn driftsinntektene i 2023. Bruk av midler fra frie og bundne fond, samt merinntekter, bidrar til å dekke deler av årets utgifter i tråd med vedtatte prioriteringer. Budsjettrammene på tjenesteområdene er styrket med kr 377,5 millioner i løpet av året. Største delen av styrkingen er relatert til flyktningssituasjonen, økte utgifter i tjenestetilbudet og politisk vedtatte saker. Til tross for budsjettstyrkingene har tjenesteområdene merutgifter på kr 126,7 millioner ved årets slutt, dette skyldes i hovedsak økte lønnsutgifter. I løpet av året er kommunens disposisjonsfond redusert med netto kr 289,6 millioner, hovedsakelig for å dempe veksten i lånegjelden og for å finansiere gratis kollektivtransport.

Vi bygger mer enn før

Investeringsnivået er historisk høyt. Investeringskostnadene endte på kr 2,59 milliarder i 2023 og utgjør 17 prosent av driftsinntektene. Selv om egenfinansieringen av investeringene er over 50 prosent, fører det høye investeringsnivået til at gjeldsgraden øker. Gjennom året er Teknikken barnehage og Varmen brannstasjon ferdigstilt og det har pågått bygging av Lervigskvartalet samt rehabilitering av rådhuset og Stavanger domkirke. Det er gjennomført betydelige investeringer i kommunale boliger til flyktninger og vanskeligstilte.

Utfordringer

Det er en krevende tid med krig i Ukraina og i Midtøsten. Dette påvirker verdensøkonomien, og Stavanger kommune sin økonomi har i 2023 vært preget av langt større usikkerhet enn normalt. Økt rentenivå, høy pris- og lønnsvekst samt bosetting av rekordmange flyktninger er sentrale utfordringer som har bidratt til å forme kommunens veivalg. Stavanger-regionen har fremdeles høy sysselsetting og befolkningsveksten i Stavanger ble historisk høy med 2,1 prosent.

Sentrale utviklingstrekk

Stavanger fikk mer enn 3000 nye innbyggere i 2023. Den høye befolkningsveksten skyldes i all hovedsak det høye antallet flyktninger som ble bosatt og den innenlandske innflyttingen. Sistnevnte henger sannsynligvis sammen med tilbudet om gratis kollektivtransport til kommunens innbyggere i andre halvår. Kommunestyret vedtok flere nye samfunnsplaner, som skal bidra til gode hverdagsliv for innbyggere i ulke aldre og livssituasjoner. Stavanger har lagt ned en bred innsats som regionmotor og er mer attraktiv enn før for studenter, næringsutvikling og nyetablering. Som en del av dette arbeidet har Stavanger Business Region blitt forsterket for å fremheve kommunens kvaliteter som bo- og næringsregion og å tiltrekke kompetanse, kapital og virksomheter. Flere konferanser ble planlagt og gjennomført, i tillegg til at det ble etablert nye møteplasser som *High Wind*, *H2 Conference Norway*, *Impact Awards* og *SpillExpo*. I tråd med kommunens satsingsområde grønn spydspiss og for å nå kommunens ambisiøse klimamål må vi forsterke innsatsen fremover. Utslippskutt og ressurseffektivitet ved at materiell og utstyr holdes lengre i kretsløpet før det blir avfall, må prioriteres. Klima- og miljøplanens handlingsplan må følges i alle deler av kommunens virksomhet, og samarbeidet med innbyggere og næringsliv må styrkes. Arbeidet med klimakontrakten for å gjøre Stavanger klimanøytral innen 2030 fortsetter. Å rekruttere, beholde og videreutvikle ønsket kompetanse har vært krevende. Informasjonssikkerhet og personvern stod sentralt i kommunens digitaliseringsarbeid.

Prisveksten har holdt seg høy gjennom 2023, og ligger fremdeles over Norges Bank sitt mål på to prosent. Som en respons på den høye prisveksten har Norges Bank hevet styringsrenten syv ganger gjennom hele året.

KS trekker i [Norsk økonomi 2023-25](#) blant annet fram at svak krone bidrar til at inflasjonen har holdt seg høy og at renten har økt mye. Den norske arbeidsledigheten stiger, selv om ledigheten ved årsskiftet 2023/2024 fortsatt var lav sammenliknet med ledighetsnivået i årene mellom finanskrisen og pandemien. KS nevner også at høyt sykefravær trolig henger sammen med pandemien, både knyttet til mer sykdom og økt tilbøyelighet til å være hjemme ved moderat sykdom.

Av [Norges banks pengepolitiske rapport 4/2023](#) kommer det blant annet fram at lavere energipriser har dempet veksten i den samlede konsumprisindeksen (KPI). Spesielt gjelder dette elektrisitetsprisene. Rapporten trekker også fram at de fulle økonomiske effektene av oppgangen i rentene ikke har kommet til syne ennå. Styringsrenten er 4,5 prosent og vil trolig holdes på dette nivået en god stund fremover.

Endringer i kommunens handlingsrom - utgiftene øker mer enn inntektene

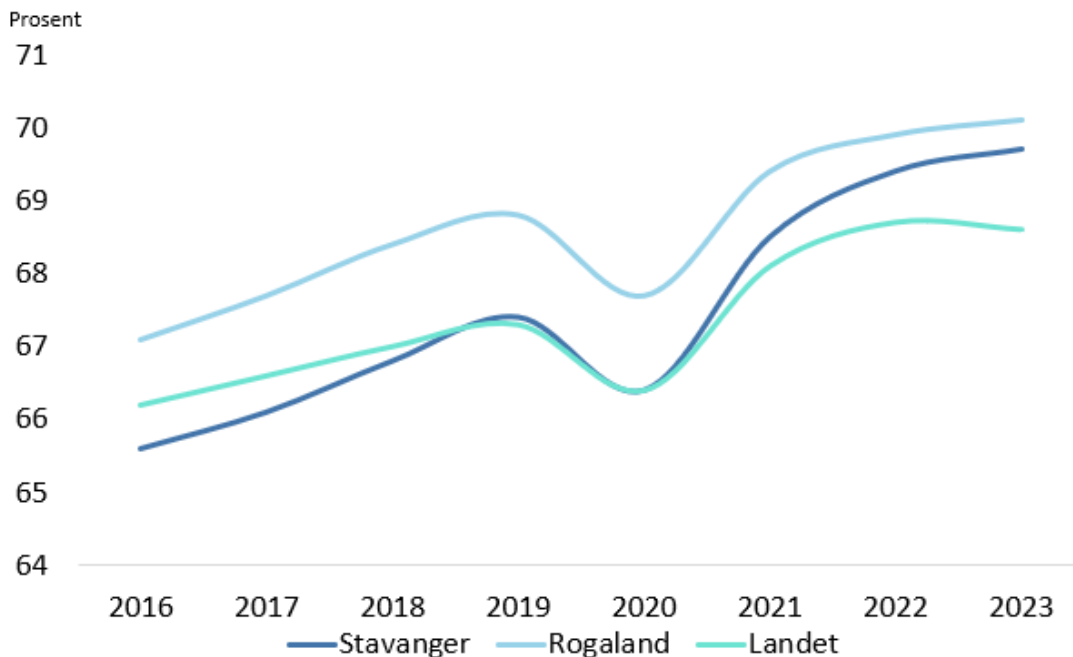
Kommunens økonomiske resultat bærer preg av et høyt investeringsnivå, økte renter, høy prisstigning og bosetting av mange flyktninger, i tillegg til utgifter for gratis kollektivtransport. Med stigende driftsutgifter og skatteinntekter som, etter flere års vekst, flatet ut på omtrent samme nivå som året før, er omstilling og tydelige prioriteringer viktig for å kunne fortsette å tilby et bærekraftig tjenestetilbud. En bærekraftig kommuneøkonomi legger til rette for at kommunen kan levere gode tjenester og investere for framtiden. Kommunen bør kunne håndtere uforutsette hendelser og ha handlingsrom til å til å kunne foreta prioriteringer. *Økonomikapitlet* har mer om kommunens økonomi.

Sysselsetting og demografisk utvikling

Endringer i arbeidsmarkedet

Det norske arbeidsmarkedet har gradvis kjølt seg ned gjennom året som gikk. Ledigheten er likevel fortsatt på et lavt nivå sammenlignet med årene før pandemien, og etterspørselen etter arbeidskraft er fremdeles stor.

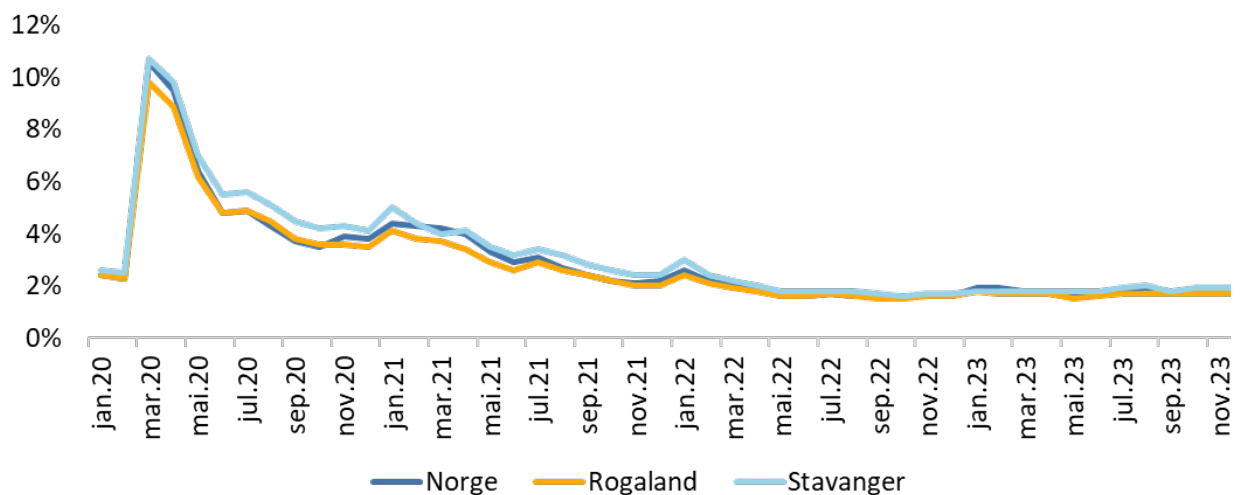
Den nasjonale veksten i antall sysselsatte på om lag 1 prosent ble noe høyere enn vekstanslaget regjeringen la til grunn for 2023. For Stavanger ble denne veksten på om lag 3 prosent. Økningen i antall sysselsatte stagnerte nasjonalt og tiltok lokalt i året som gikk. Siden 2020 har veksten i antall sysselsatte i Stavanger vært høyere enn landsgjennomsnittet, og er i ferd med å nærme seg veksten for Rogaland.

Figur 1 viser andelen av innbyggerne i aldersgruppen 15 til 74 år som var sysselsatt i årene 2016 til 2023. Kilde: SSB

Veksten i antall sysselsatte har gitt økende konkurranse om arbeidskraften i regionen. For Stavanger var det utfordrende å skaffe kvalifisert personell spesielt innen helse, skole og barnehage. Også innen andre typer arbeidskraft har det vært krevende for kommunen å rekruttere, videreutvikle og beholde ønsket kompetanse.

Arbeidsledigheten i Stavanger har gjennom året ligget på om lag nasjonalt nivå. Det vil si 0,1 til 0,2 prosent høyere enn Rogaland. Første halvår lå ledigheten på 1,8 prosent. Deretter steg den til 2,0 prosent i august. De siste tre månedene har andelen helt ledige vært på 1,9 prosent av arbeidsstyrken i Stavanger.

Figur 2 viser prosent av arbeidsstyrken registrert som helt arbeidsledige per måned fra januar 2020 til og med desember 2023. Kilde: Nav

I Rogaland er det høyest ledighet blant personer med yrkesbakgrunn innen reiseliv og transport, industriarbeid og bygg og anlegg. Den laveste ledigheten er blant personer med bakgrunn innen akademiske yrker og undervisning.

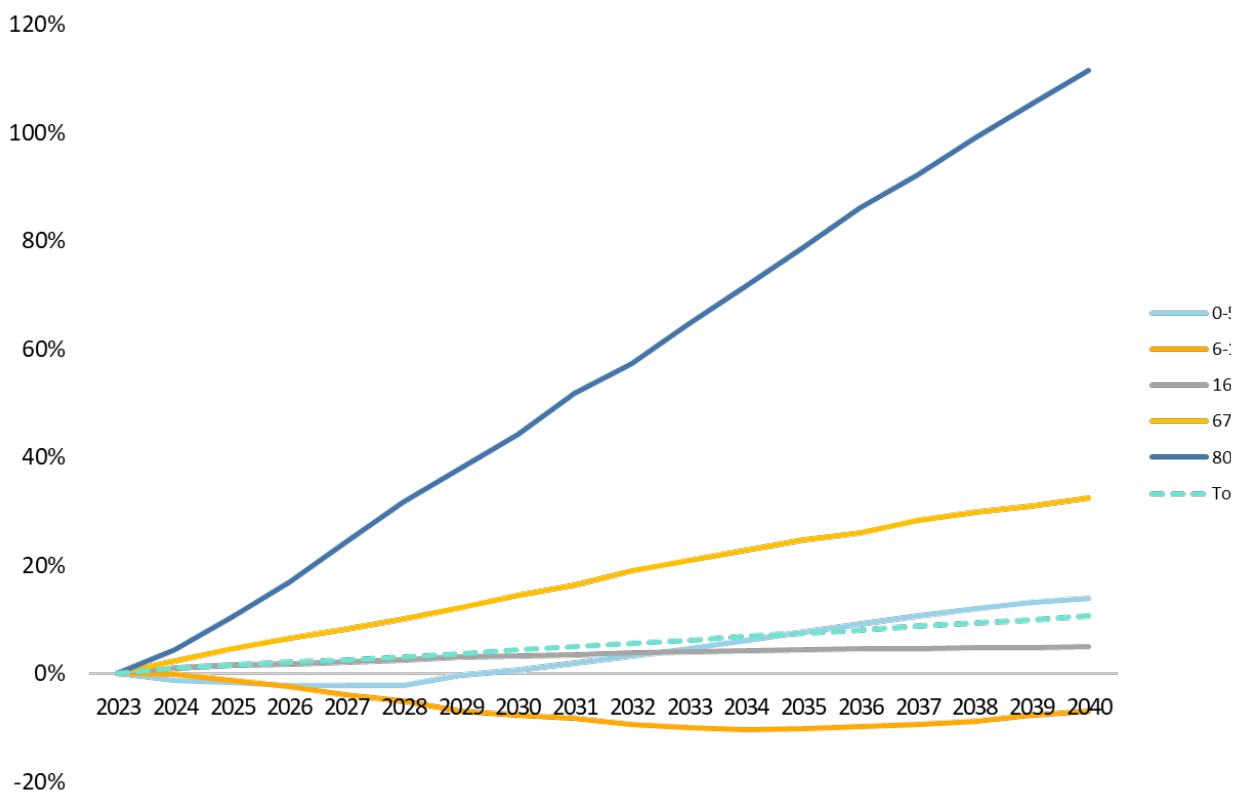
Endring i befolkningsutviklingen

Befolkningsutviklingen legger premisser både for kommunens inntekter og innbyggernes tjeneste- og boligbehov, som i sin tur påvirker kommunes utgifter. Befolkningsvekst handler langt på vei om muligheter for arbeid og sysselsetting. Tilgangen på gode kommunale tjenester og attraktive boliger spiller også inn. Ekstraordinære forhold, som tilbudet om gratis kollektivtransport for kommunens innbyggere og bosetning av flyktninger, ga også befolkningsvekst.

Ved inngangen til 2023 var det 146 011 innbyggere i Stavanger. Befolkningsveksten, som består av fødselsoverskudd og netto innflytting, var for 2023 opprinnelig forventet å ligge på 0,6 prosent. Det vil si at kommunens innbyggertall var forventet å vokse med om lag 900 personer i løpet av året.

Befolkningsveksten første halvår ble på 800 personer. Det vil si en økning på 0,6 prosent. Samlet for hele året vokste kommunen med 3037 til 149 048 innbyggere. Dette tilsvarer en vekst på 2,1 prosent og er om lag tre ganger mer enn den opprinnelige forventede befolkningsveksten. Fødselsoverskuddet ble på 487 personer og netto innflyttingen på hele 2521 personer.

Driverne bak den uvanlig høye befolkningsveksten var bosetting av 872 flyktninger i tillegg til innenlandsk innflytting. Sistnevnte hang trolig sammen med gratis kollektivtransport til Stavangers innbyggere i perioden mellom 3. juli og 31. desember. En stor andel av de innenlandske innflytterne var unge voksne i alderen 18 til 29 år. Dette tyder på at mye av den innenlandske innflyttingen gjaldt personer som var bosatt i Stavanger, sannsynligvis studenter og pendlere, uten plikt til å være folkeregistrert i kommunen før tiltaket med gratis kollektiv trafikk ble innført. Gratis kollektivtransport motiverte til å melde flytting til Stavanger.

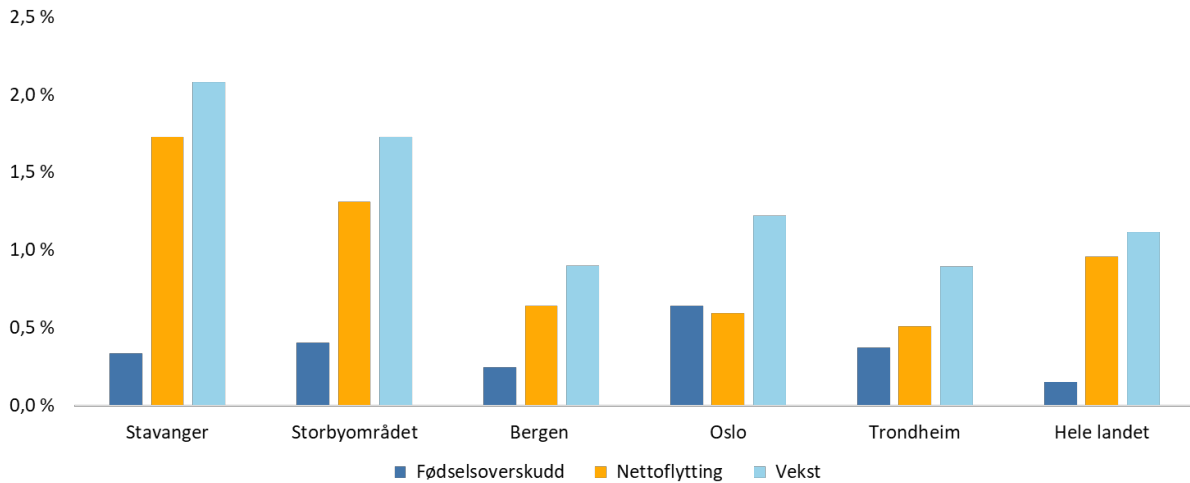

Figur 3 viser prosentvis endring i befolkningen etter aldersgruppe, målt fra 1. januar 2023, som er nullpunktet.

Tallene er basert på hovedalternativet i befolkningsframskrivingene.

Basert på hovedalternativet i befolkningsframskrivingene er det forventet at de yngste aldersgruppene vil utgjøre en mindre andel av befolkningen fremover. Antall barn i barnehagealder fortsetter å synke. Samtidig øker andelen barn som går i barnehage. Nedgangen i barnetall gir reduserte inntekter fra staten. En slik utvikling stiller krav til kommunens evne til å planlegge og justere kapasiteten i barnehager og skoler etter lokale behov.

De eldste aldersgruppene antas å vokse mest framover slik at både gruppen 67 til 79 år og de eldste innbyggerne, de som er eldre enn 80 år, vil utgjøre en større andel av befolkningen.

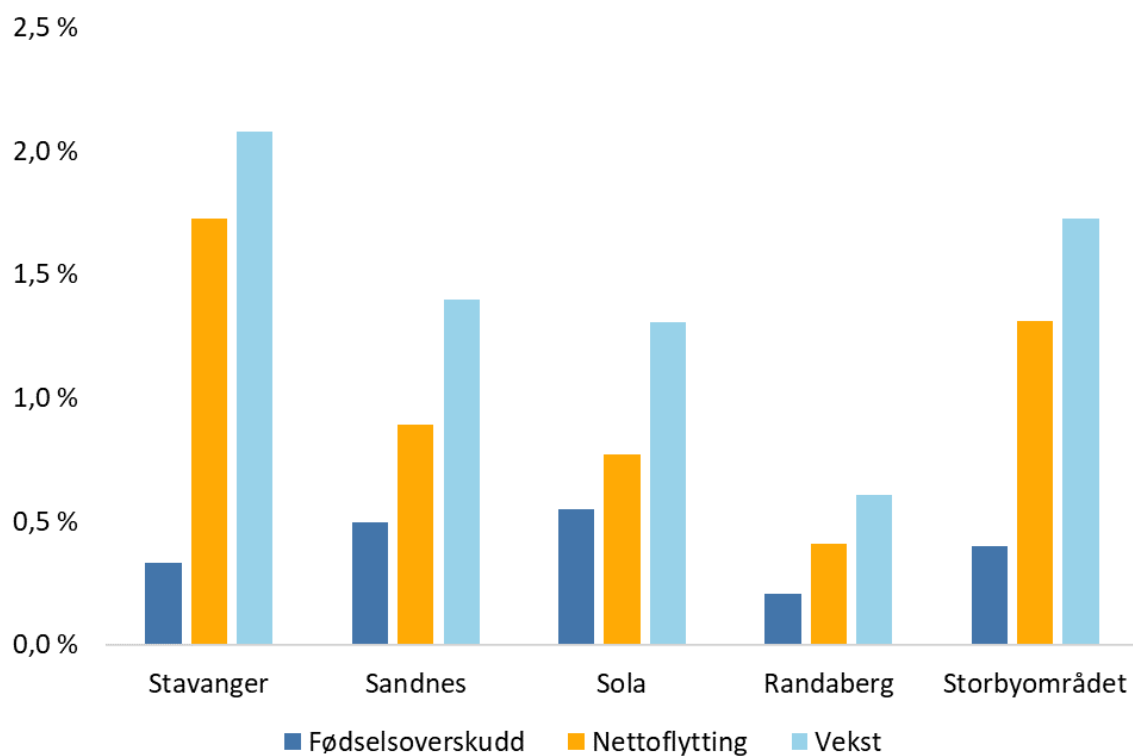

Figur 4 viser prosentvis befolkningsvekst for de største byene, storbyområdet (summen av Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg) og hele landet.

Kilde SSB tabell 06913

Stavanger hadde klart høyest befolkningsvekst av de største byene i Norge med en tilvekst på 2,1 prosent. Oslo hadde en vekst på 1,2 prosent. Både Bergen og Trondheim vokste med 0,9 prosent. Nasjonalt var veksten på 1,1 prosent, det vil si 61 200 personer. Hovedårsaken til den nasjonale folkeveksten er økt innvandring som følge av krigen i Ukraina.

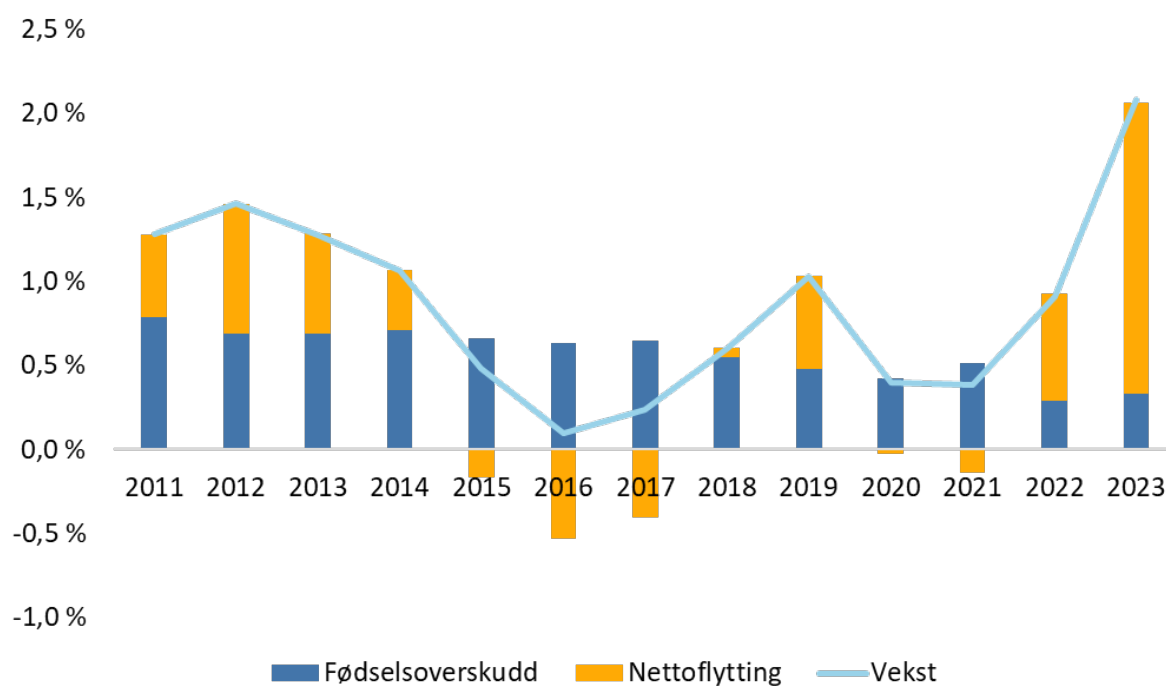
I regionen hadde Stavanger, med en tilvekst på 3037 personer det vil si 2,1 prosent, sterkest vekst både målt i antall innbyggere og målt i prosentvis endring. Stavangers vekst utgjorde hele to tredeler av veksten i storbyområdet.

Figur 5 viser befolkningsvekst for Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg og storbyområdet.

Kilde SSB tabell 06913

Nettoinnflyttingen forklarer den største delen av befolkningsveksten for både Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg og storbyområdet.

Figur 6 viser prosentvis befolkningsvekst som summen av fødselsoverskudd og nettoinnflytting i Stavanger.

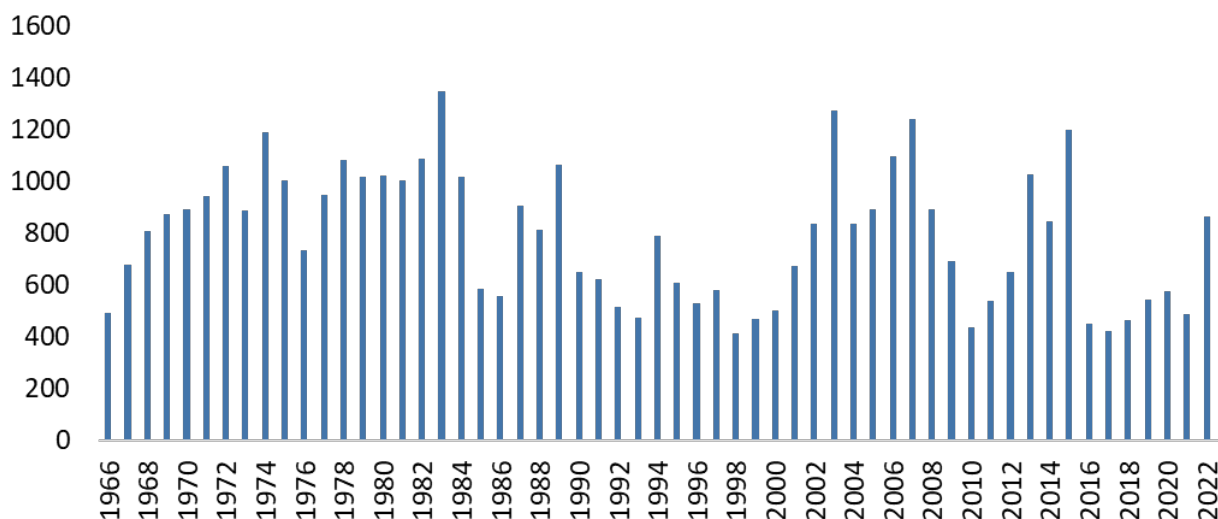
Kilde SSB tabell 06913

Endringer i boligmarkedet

Det ble ifølge tall fra matrikkel bygd 529 boliger i Stavanger i året som gikk. Siden konjunkturedgangen i oljebransjen i 2015 har boligbyggingen ligget på mellom 400 og 600 boliger i året, med unntak av 2022 da det ble bygget mer enn 800 boliger. Boligbyggingen i Stavanger er lav i forhold til folketallet. Denne situasjonen kan skape en ubalanse i boligmarkedet som påvirker boligbyggingen og utfordrer målet om stabil bygging av boliger tilpasset befolkningens behov.

[På denne nettsiden finnes oversikt over boligbygging i Stavanger sortert etter tidsperioder og geografiske områder.](#)

Selv om prisene i bruktboligmarkedet har steget gjennom året, er differansen mellom prisen på nye og brukte boliger i denne regionen større enn i de andre storbyområdene.

Figur 7 viser boligbygging i Stavanger fra 1966 og frem til i dag.

Kilde: Matrikkeldata

Salget av nye boliger i Norge var rekordlavt hele fjoråret. Boligsalget i Stavanger var bedre enn i resten av landet. På tross av generell prisvekst samt høy og stigende rente gjennom hele 2023, har boligprisene i Stavanger samlet sett steget i året som gikk. Av de store byene hadde Kristiansand og Stavanger den kraftigste boligprisveksten. Ifølge tall fra Eiendom Norge steg boligprisene i Stavanger med 5,3 prosent i 2023. Utleieprisene har også steget. Høyere rentekostnader for utleier og økt etterspørsel etter bolig til leie som følge av befolkningsvekst på grunn av flyktninger, er forhold som påvirker utleieprisene.

Kommunen nådde måltallet, og bosatte det antallet flyktninger som Stavanger ble bedt om å bosette. Samtidig som kommunen klarte å møte sine forpliktelser, har dyrtid og det stramme leiemarkedet

forsterket utfordringene for andre grupper på boligmarkedet. Søkertallene til kommunale boliger ble igjen de høyeste som er målt, og ventelistene på ulike typer botilbud har vokst. Utgiftene til midlertidig bolig har firedoblet seg siden 2020, og antallet personer det gjelder doblet seg fra 2018 til 2023.

Kommuneplanen gir retning

Kommuneplanen, kommunens overordnede styringsdokument, består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen setter mål for samfunnsutviklingen, omtaler utviklingstrekk og utfordringsbildet kommunen ser på lang sikt, og bidrar til å oppfylle FNs bærekraftsmål. Beskrivelsen av utfordringsbildet oppdateres årlig i handlings- og økonomiplanen. Kommuneplanens arealdel omsetter målene i samfunnsdelen til arealpolitiske virkemidler og fastsetter rammer for den langsiktige arealutviklingen i kommunen. Kommuneplanens arealdel, ble endelig vedtatt i [sak 55/2023 Kommuneplanens arealdel 2023-2040 – endelig vedtak av planforslag med delprosjekt](#) til kommunestyret.

Ny utgave av kommunal planstrategi ble offentliggjort av kommunalutvalget i [sak 16/2023 Planstrategi for Stavanger kommune 2024-2027](#) i desember.

Sammenheng kommuneplanen og handlings- og økonomiplanen

Handlings- og økonomiplanen, kommuneplanens handlingsdel, viser hvordan kommunen planlegger å bruke ressursene for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens samfunnsdel oversetter FNs bærekraftsmål til lokale forhold for å sikre en sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftig utvikling.

Gode hverdagsliv

For å kunne gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet er det særlig viktig å jobbe med forebygging. Forebygging vil spare kommunen for å måtte iverksette mer omfattende og dyre tiltak senere. Barnevernsreformen er en oppvekstreform som blant annet skal styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats i alle oppveksttjenestene. I 2023 kom barne- og familiesenteret i full drift. Senteret er et lavterskeltilbud som tilbyr hjelp til barn og unge med milde til moderate psykiske vansker, samt gir støtte og veiledning til foreldre. Kommunestyret vedtok i mars [sak 31/2023 Barn og unges psykiske helse - strategi for forebyggende arbeid](#).

Siste oppdaterte tall fra 2022 viser at andelen barn som bor i en familie med vedvarende lavinntekt, synker for andre år på rad. Dette kan blant annet skyldes at barnefamilier har hatt en noe bedre inntektsutvikling de siste årene. Til tross for den positive utviklingen er antallet barn som vokser opp i en familie med vedvarende lavinntekt fortsatt høyt. Kommunestyret vedtok i 2023 en temaplan med tiltak som skal gi barn i familier med lav inntekt, muligheter til å delta i samfunnet på lik linje med andre barn [sak 66/2023 Barn vil være med! Temaplan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier 2023-2028](#).

[Sak 7/2023 Leve HELE LIVET - Strategi for helse- og velferdsområdet 2023-2030 – andregangs behandling](#) ble vedtatt av kommunestyret i januar 2023. Strategien gir føringer for beslutninger om innhold og utforming av tjenestene innenfor helse- og velferdsområdet, og for prioritering av tilgjengelige ressurser i årene som kommer. I strategien er kommunens mestring- og ressursperspektiv i møtet med tjenestemottakerne forsterket. De politiske utvalgene behandlet i 2023 fem planer der tiltakene vil bidra til at innbyggerne kan bo trygt hjemme lenger, tilgjengelige tjenester, kunnskapsbaserte og ressurseffektive arbeidsmåter og Stavanger som et aldersvennlig samfunn. Planene dekker områdene demens, allmennlegetjenester, selvmordsforebygging, e-helse og velferdsteknologi og universell utforming.

I forbindelse med mottak av flyktninger har tilgang på nok ansatte og ansatte med riktig kompetanse vært en utfordring i mange av kommunens tjenester. Legeressurser er et knapphetsgode, også nasjonalt, og kommunen har blant annet brukt ressurser på vikaravtaler og overtatt drift av flere legekontor. For å sikre bedre samordning, likere tjenestetilbud og ressurseffektive arbeidsmåter pågikk det omstillingsprosesser gjennom hele året. Omstillingene omfattet sammenslåing av virksomheter, etablering av nye, innovasjonsprosjekter sammen med spesialisthelsetjenesten og utvikling og utbredelse av flere velferdsteknologiske og digitale løsninger.

Regionmotoren

Stavanger er den største kommunen i fylket og har en sentral rolle i den regionale utviklingen. Tilgang til arbeid er en viktig grunn til at folk velger å bosette seg her. Stavanger kommune har derfor jobbet for å styrke vertskapsrollen og markedsføre regionens samlede konkurransefortrinn, med det siktemål å gjøre Stavanger-regionen enda mer attraktiv for studenter, næringsutvikling og nyetablering.

Stavanger skal være en spydspiss i det grønne skiftet, noe som innebærer en kompleks samfunnsendring. I arbeidet med omstilling er det lagt vekt på støtteordninger til næringsutvikling, som katalysator for nye ideer, omstilling og vekst i næringslivet.

Stavanger kommune vil styrke byen som drivkraft for hele regionen og har derfor lagt til rette for kunst, kultur og opplevelser. Kunst og kultur gir kunnskap, kompetanse og grobunn for innovasjon som er viktig for regionhovedstaden Stavanger. Stavanger kommune og Rogaland fylkesting har vedtatt en samlet utbygging av Rogaland Teater og Stavanger museum på dagens tomter. Det er jobbet for å redusere både kostnader og brutto areal, og kommunalutvalget vedtok i [sak 50/23 Utbygging av Rogaland Teater og Stavanger museum på Kannikhøyden](#) en redusert variant av utbyggingsprosjektet.

I 2023 fortsatte arbeidet med oppgradering av byrom i sentrum og lokalsentrene. Attraktive utearealer øker attraktiviteten for å etablere seg i et område. Stavanger kommune har samarbeidet med flere sentrumsaktører for å styrke sentrum som attraktiv bo-, handels- og arbeidsplass og tyngdepunkt for byen og regionen. For gjennomføring av sentrumsplanens trafikktiltak vises det til [sak 6/2024 Gjennomføring av sentrumsplanens endringer for vegnett og parkering, status årsskiftet 2023/2024](#) i kommunalutvalget.

Grønn spydspiss

Oppdraget med å gjøre Stavanger klimanøytral innen 2030 innebærer en langsiktig forpliktelse om endring. [Mission Cities](#) er et verktøy for å gjennomføre omstillingen og nå målene kommunen har vedtatt. 112 europeiske byer skal utarbeide en klimakontrakt. Klimakontrakten skal forplikte politikerne og konkretisere nødvendige handlinger og investeringsbehov og vise hvordan lokalsamfunnet aktivt vil delta i omstillingen. Stavanger kommune kom i gang med arbeidet med klimakontrakten oktober 2022. Arbeidet fortsatte i 2023 og involverer bredt, både lokalt, regionalt og nasjonalt.

I 2023 ble det jobbet videre med å kutte klimagassutslipp i tråd med [klima- og miljøplanens handlingsplan](#). Klimabudsjettet viser at det vil bli utfordrende å nå målsettingene i klima- og miljøplanen, og at det er behov for at både kommunen, men også andre aktører som fylkeskommunen, staten og næringslivet bidrar. Sammen med kommuneplanens arealdel ble Grøn plan del 1 vedtatt i juni 2023, jamfør kommunestyresak [55/2023 Kommuneplanens arealdel 2023-2040 - endelig vedtak av planforslaget med delprosjekt. Grønn plan](#) er et overordnet strategisk dokument med mange viktige målsetninger for grønnstruktur og bevaring og videreutvikling av naturmangfold.

Tilbakeføring av utbyggingsområder i kommuneplanen har bidratt til å spare naturområder. Hensynssoner landskap og bevaring av naturmiljø (både på land og i sjøen) er del av arealplanen. Mål om arealnøytralitet for naturverdier er innarbeidet i kommuneplanens arealdel. Det er i 2023 etablert tre hummervernområder i sjøområdene i Stavanger, jamfør [sak 116/23 Statusrapportering - UMU 18.10.2023](#) i utvalg for miljø og utbygging.

Arbeidet med bevaring av naturverdiene og naturrestaurering i 2023 omfattet blant annet vassdragsrestaureringsprosjekter rundt Store Stokkavatnet.

Den samskapende kommunen – kommunen og vi

I 2023 har organisasjonen stått overfor betydelige utfordringer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft. Stavanger kommune legger derfor stor vekt på å bli mer attraktiv som arbeidsgiver gjennom tiltak som omdømmebygging, oppmerksomhet på arbeidsmiljø og trivsel, samt implementering av en ny lønnspolitikk. Flere heltidsansatte i kommunen er også et viktig virkemiddel. For å styrke lederrollen har det blitt utviklet et nytt rammeverk for ledelsesutvikling, og det pågår arbeid med etablering av en arena for kompetansepåfyll og opplæring for ledere.

Sykefraværet i Stavanger kommune var høyt i året som gikk. Dette til tross for forventninger om en nedgang etter høye nivå de to foregående årene, som følge av koronapandemien. Langtidsfraværet har økt mest. Stavanger kommune har hatt en negativ trend i sykefraværsutviklingen de siste 10 årene. Den pågående, målrettede innsatsen for å redusere sykefraværet fortsetter. På bakgrunn av kartlegging og analyse av sykefraværet i virksomheter med høyt sykefravær, ble det iverksatt oppfølging og tiltak i ni utvalgte virksomheter våren 2023. I tillegg til praktisk hjelp i enkeltsaker, omfatter oppfølgingen blant annet kompetanseheving og kunnskap om forebyggende arbeidsmiljøarbeid, rolleforståelse i HMS-arbeidet og rettigheter og plikter i sykefraværsoppfølging. Det er også gjennomført en omfattende revidering av sykefraværsrutiner i løpet av året.

Stavanger kommune inngikk ny rammeavtale for kurs i forebygging av vold og trusler i fjor. Situasjoner hvor ansatte blir utsatt for vold og trusler i forbindelse med jobben har vært en stadig økende

utfordring, spesielt innen skoleområdet. Innen oppvekst og utdanning og bymiljø og utbygging gjennomførte 460 ansatte denne opplæringen. [Opplæringsprogrammet MAP](#) (møte med aggresjonsproblematikk), pågår innen seks virksomheter i helse og velferd. I tillegg benyttes nettkurs som grunnleggende opplæring i forebygging av vold og trusler.

Et tilsyn fra Arbeidstilsynet på skoleområdet januar 2023 resulterte i tre pålegg og overtredelsesgebyr. I løpet av hele 2023 har det pågått et omfattende arbeid for å lukke disse påleggene. Alle HMS-gruppene gjennomførte risikovurderinger på vold og trusler i løpet av våren. Et opplæringsløp for skoleområdet ble iverksatt i løpet av høsten, og pågår fortsatt. HMS-systemet for skoleområdet ble i tillegg gjennomgått og forbedret i samarbeid med vernetjenesten. Alle påleggene er lukket innen fastsatte frister.

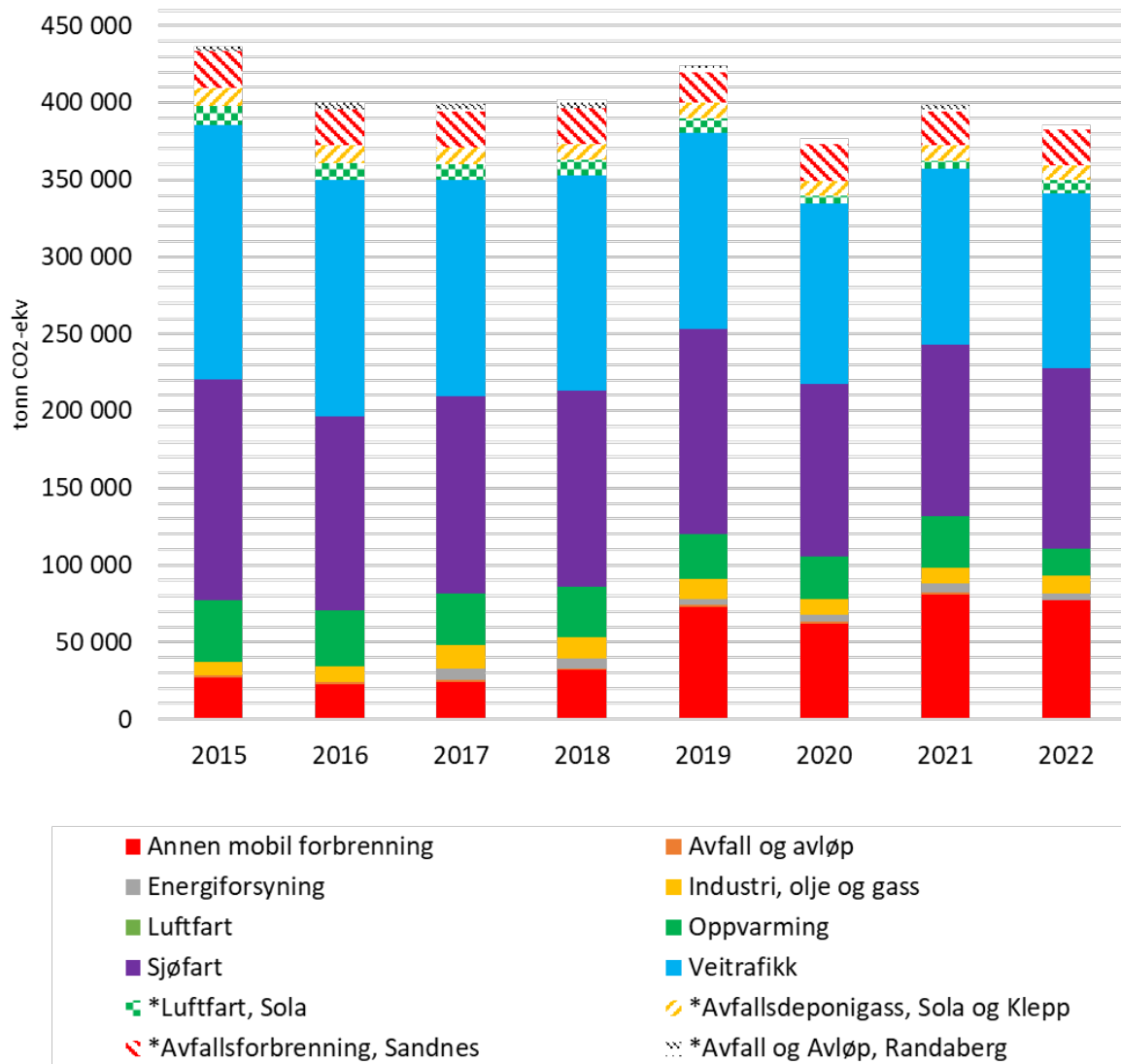
Klimabudsjett

Stavanger kommunes klimamål er å redusere utslippene med 80 prosent innen 2030, sammenlignet med utslippene i 2015. Innen 2040 skal Stavanger kommune være fossilfri.

Mål og utviklingstrekk 2023

Kommunen bruker Miljødirektoratets [utslippsregnskap for kommuner](#) for å følge opp fremdrift mot målet, utslippstall for 2022 er siste år med publiserte data (2023 tallene kommer i desember). Regnskapet (med justert avgrensning) for 2022 for Stavanger viser at utslippene var 386 600 tonn CO₂-ekv. Dette er en nedgang i utslipp på 11 prosent i forhold til utslippene i 2015. For å være i rute for å nå reduksjonsmålet, burde utslippene vært kuttet med 37 prosent til 2022. Det er derfor behov for en raskere utslippsnedgang fremover. Fra 2021 til 2022 ble utslippene redusert tre prosentpoeng.

Utvikling for klimagassutslipp i Stavanger kommune er vist i tabell 1. Dataene er fra Miljødirektoratet, men er justert, ved at kommunens bidrag til utslipp fra felles anlegg i nabokommuner er lagt til. Dette gjelder for Stavanger lufthavn, Sele avfallsdeponianlegg, Sentralrenseanlegg Nord-Jæren og Forus Energigjenvinning. I tillegg er utslipp av metan og lystgass fra de biologiske prosessene i jordbrukssektoren holdt utenfor Stavangers klimabudsjett. Dette er i tråd med politiske vedtak, henholdsvis sak [162/20 Klimabudsjett](#) i utvalg for miljø og utbygging og [sak 64/21 Temaplan for klima og miljø i landbruket](#) i Stavanger kommunestyre.

Figur 1: Utvikling for klimagassutslipp i Stavanger, fra [Miljødirektoratets utslippsregnskap](#), med justert avgrensning ihht. politiske vedtak.

I *Handlings- og økonomiplanen 2023-2026* er det for 2023 skissert ulike klimagass tiltak med en samlet reduksjon på 12 800 tonn CO₂-ekv. Disse inngår i kommunens klimabudsjett. Ansvar for tiltakene gjelder både kommunen selv, samt innbyggere, næringsliv, og andre offentlige aktører som hver for seg og sammen må arbeide for å lykkes. Regnskapet for 2023 vil først være tilgjengelig rundt årsskiftet 2024-2025. Under gis derfor en vurdering av utviklingen for de viktigste utslippssektorene basert på utslippsregnskapet for 2022, samt indikatorer og annen informasjon om utviklingen for sentrale tiltak i klimabudsjettet 2023.

Veitrafikk

Utslippene fra veitrafikk i Stavanger var 113 700 tonn CO₂-ekv i 2022. Utslipp fra personbiler gikk ned med tre prosent, mens utslippene fra varebiler, busser og tunge kjøretøy gikk noe opp mellom 2021 og 2022. Det resulterte i at de totale veitrafikkutslippene var tilnærmet uendret fra 2021 til 2022.

Tiltak for å tilrettelegge for utslippsfrie kjøretøy

I klimabudsjettet for 2023 ble det lagt til grunn at elbilandelen for personbil og varebiler skulle øke til 29 prosent og 8 prosent i løpet av 2023. Statistikk fra Opplysningskontoret for veitrafikk viser at elbilandelen for Stavanger var 30 prosent for personbiler, og 10 prosent for varebiler per 31.12.2023. Utviklingen har derfor vært bedre enn forventet. For kommunens egen bilpark har det vært en økning fra 59,6 prosent elbilandel i 2022 til 67,6 prosent i 2023. I 2023 har kommunen blant annet hatt støtteordning knyttet til ladeinfrastruktur i borettslag og sameier og støtte for ladeinfrastruktur for bedrifters el-varebiler. I 2023 ble det også åpnet en ladehub på Storhaug med hurtiglading og normallading, og en deleløsning for 15 ladere på kommunale formålsbygg som ansatte og innbyggere kan bruke.

Tiltak nullvekst i persontrafikk

Ifølge data fra Ferde har totalt antall passeringer i bomringen økt med 0,6 prosent fra 2022 til 2023. Dette er relativt stabilt.

Kommunen har gjennomført flere tiltak i 2023 for å tilrettelegge for nullvekst i personbiltrafikken og målet om maks 30 prosent privatbilbruk innen 2030.

Stavanger kommune hadde gratis kollektivtransport fra 01.07.2023 til 31.12.2023. En [rapport fra transportøkonomisk institutt](#) viser at dette ga en passasjervekst på minst 11 prosent. Studien viser også en nedgang i bruk av bil blant respondentene i spørreundersøkelsen på 17 prosent i Stavanger sammenlignet med resten av Rogaland, men her er estimatene mer usikre.

I 2023 har kommunen etablert et nytt mobilitetspunkt på Storhaug. En støtteordning for kjøp av elsykkel, finansiert av klima- og miljøfondet, ble lansert høsten 2023. 1200 innbyggere fikk tilsagn om støtte til elsykkel. Kommunen har også i år gjennomført flere kampanjer for å endre innbyggernes mobilitetsvaner, herunder beintøft og mobilitetsuka. Det ble også gjennomført et internt prosjekt for å dele biler på tvers av avdelinger. Optimalisering av bilbruken i kommunen ble kombinert med fem tjeneste-elsykler og etablering av bysykkelstasjon ved Olav Kyrres gate 23. Stavanger kommune deltar i et fireårig EU-prosjekt (Share North Squared) som handler om å integrere delt mobilitet og mobilitetspåvirkning i eiendomsutvikling.

For å tilrettelegge for bruk av sykkel, ble det i 2023 utplassert 288 sykkelstativer med til sammen 576 plasser på fem skoler. For å gjøre det mer attraktivt å sykle til dagligvarebutikker ble det kjøpt inn sykkelstativer som skal deles ut i 2024. Og i november åpnet bemannet sykkelparkering i de gamle postkontorene i sentrum. Det er ellers gjennomført flere prosjekter i Bymiljøpakken i 2022 i Stavanger kommune; sykkelprosjekt i Ryfylkegate, og gangeprosjekter ved Stavanger stasjon (heis) og Myrvangveien.

Sjøfart

Utslippene fra sjøfartsektoren var 117 300 tonn CO₂-ekv i 2022. Utslippene økte med fem prosent fra 2021 til 2022. Blant annet har utslipp fra cruiseskip økt, som er en ventet økning etter den lave aktiviteten under koronapandemien.

Fossilfrie hurtigbåter og ferger med anløp i Stavanger

I klimabudsjett 2023 lå det til grunn 1554 tonn CO₂-ekv i utslippsreduksjon fra fossilfrie hurtigbåter og ferger med anløp i Stavanger. Utviklingen er i henhold til dette estimatet. Den elektriske MS Medstraum ble satt i drift i Hommersåk-sambandet november 2022 istedenfor i juli 2022 som budsjettet la til grunn, men dette påvirker ikke utslippsnivået i 2023.

Tiltak for å tilrettelegge for fossilfri havnedrift

Rosenberg Worleys landstrømanlegg åpnet juni 2022, som ifølge deres beregninger ville kutte klimagassutslipp med 250 tonn CO₂-ekv i året. Rosenberg informerer at salget av elektrisitet i 2023 har vært lavere enn ventet, slik at klimaeffekten ble 16 tonn CO₂-ekv. Anslaget i klimabudsjettet for 2023 var derfor for høyt. Stavangerregionen Havn (SRH) sine ladepunkter ved Strandkaia og Konserthuskaia lå inne med en forventet tiltakseffekt på 2100 tonn CO₂-ekv i 2023, dette forutsatte en dekningsgrad på 90 prosent. SRH leverer årlig forbruksdata til kommunen som Miljødirektoratet bruker i klimaregnskapet. For 2022 viser Miljødirektoratets beregninger at anlegget medførte en nedgang i utslipp på 850 tonn CO₂-ekv. Regnskapet for 2023 foreligger ikke enda, men estimatet for dette anlegget kan også ha vært for høyt.

Oppvarming

Utslipp fra oppvarming var 16 800 tonn CO₂-ekv i 2022. Dette er en nedgang på nesten 50 prosent fra 2021 til 2022, som følge av redusert forbruk av naturgass. Administrasjonen vurderer at denne nedgangen ikke er reell, fordi mange aktører har byttet fra naturgass til LPG (liquid petroleum gas) i 2022 på grunn av økte naturgasspriser. Beregningsgrunnlaget for LPG vil bli oppdatert av Miljødirektoratet i desember 2024, og det forventes da at utslippstallene korrigeres til et høyere nivå.

Biogass

Biogassproduksjonen ved IVARs anlegg ved Grødal og Sentralrenseanlegg Nord-Jæren ligger på det nivået som ligger til grunn i klimabudsjettet. IVAR produserte over 50 GWh i 2023.

Finnøy Bioenergi planlegger et bygdeanlegg for husdyrgjødsel på 15 GWh. Anlegget har nå fått ENOVA-støtte, og deres siste beregninger for anleggets klimaeffekt har blitt oppjustert i forhold til det som lå i klimabudsjett 2023. Estimert reduksjon i bruk av naturgass innenfor Stavangers grenser er derfor endret fra 375 til 850 tonn CO₂-ekv. når det kommer i drift.

Bio Jæren ønsker å etablere et anlegg for produksjon av biogjødsel, biojord og biogass på Grødal i Hå fra husdyrgjødsel, med biogassproduksjon opp mot 150 GWh biogass. Estimert oppstartstidspunkt for BioJærens anlegg for produksjon av biogass fra husdyrgjødsel har blitt utsatt et år, fra 2026 til 2027.

Søra Bråde biokullanlegg

Med bakgrunn i konseptutredningen «Biokull Søra Bråde» ble Stavanger kommune i 2021 tildelt midler fra Miljødirektoratet til etablering av en energisentral. Miljødirektoratet har krav om erfaringsrapport fra avsluttet prosjekt 01.02.2024, og dette vil bli søkt utsatt med tre år. Det er inngått avtale med grunneier om leie av tomt og engasjert konsulent for å utarbeide en reguleringsplan for denne. Statusrapportering

for prosjektet ble gitt utvalg for utbygging i [sak 8/2023 Sørå Bråde energisentral – statusrapportering den 29.11.2023](#).

Annen mobil forbrenning

Utslippene fra kategorien annen mobil forbrenning var på 77 200 tonn CO₂-ekv i 2022. Dette er en nedgang på fem prosent i forhold til året før. Denne sektoren omfatter utslipp fra blant annet jordbruksmaskiner og maskiner innen bygg og anlegg.

Fossilfrie og utslippsfrie bygg- og anleggsplasser

Det har vært et krav med fossilfrie maskiner på alle kommunens bygge- og anleggsplasser siden 2021. Det neste målet det jobbes mot er at kommunens bygge- og anleggsplasser er utslippsfrie i 2025, det vil si bruk av elektriske maskiner. Dette er et krevende mål å nå og påvirkes i stor grad både av teknologi og økonomi. Utslippsfrie maskiner benyttes som tildelingskriterium i alle kommunens bygge- og anleggsprosjekter fra 1.1.24. I 2023 har en arbeidsgruppe forberedt dette og utarbeidet et grunnlag med maler, veiledere, kontraktskrav med mer, til støtte for prosjektene.

I 2023 mottok kommunen støtte gjennom Klimasats-ordningen til to 5-årige rammeavtaler på utslippsfrie gravemaskiner for anleggsprosjekter i egenregi og akutte VA-reparasjoner. I tillegg har kommunen i 2023 fått levert og satt i bruk én utslippsfri gravemaskin og to ladekonteinere som ble anskaffet ved hjelp av Klimasats-støtte.

I Stavanger kommunes handlingsplan for klima og miljø 2022 – 2026 er det satt mål om at alle bygge- og anleggsplasser innenfor kommunens grense skal være utslippsfrie innen 2030. Kommunenes hjemmel til å stille slike krav i arealplaner og reguleringsplaner har vært mye debattert i Norge siden 2020, og Miljødirektoratet har jobbet med denne problemstillingen på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet de siste årene. Stavanger kommune avventer resultatene av denne prosessen før vi stiller krav om dette.

Til tross for fremdrift for klimaarbeidet i 2023, er det behov for forsterkede tiltak for å lukke gapet for å nå målet om 80 prosent utslippsreduksjon fra 2015 til 2030. Kommunen arbeider blant annet gjennom EU prosjektet [Mission cities](#) med å identifisere ytterligere tiltak for å bli en klimanøytral by innen 2030.

Økonomisk resultat

I et år preget av rekordhøy bosetting av flyktninger, gratis kollektivtransport og høyt sykefravær stiger driftsutgiftene markant mer enn inntektene. Samtidig har Stavanger kommune et høyt investeringsnivå som fremover vil stille høyere krav til et positivt bidrag fra driften. Netto driftsresultat viser kr 451,4 mill., 3,1 % av driftsinntektene, og en nedgang sammenlignet med foregående år.

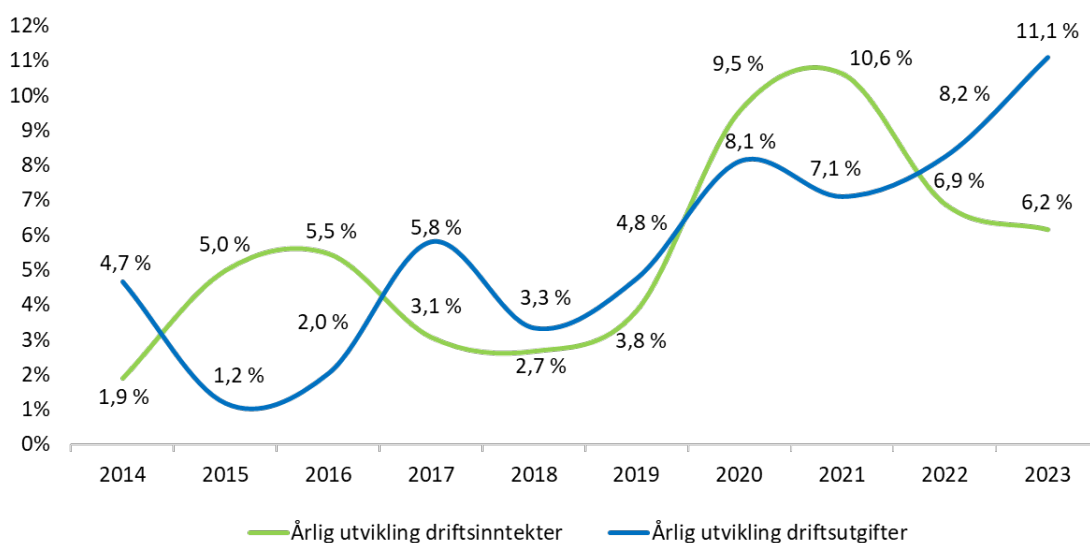
Utviklingstrekk for 2023

Driftsutgiftene øker mer enn driftsinntektene i 2023. Bruk av midler fra frie og bundne fond, samt merinntekter, bidrar til å dekke deler av årets utgifter i tråd med vedtatte prioriteringer. Med unntak av investeringsnivået er måloppnåelsen for kommunens fem langsiktige finansielle mål i tråd med eller nær ønsket nivå. Netto driftsresultat ble på kr 451,4 mill. og utgjør 3,1 % av driftsinntektene. Investeringsnivået er historisk høyt - investeringskostnadene endte på kr 2,59 mrd. i 2023 og utgjør 17 % av driftsinntektene. Selv om egenfinansieringen av investeringene er over 50 %, fører det høye investeringsnivået til at gjeldsgraden øker.

Disposisjonsfond er brukt til å dempe veksten i lånegjelden, samt til å finansiere klima- og miljøtiltak og gratis kollektivtransport til kommunens innbyggere. Sistnevnte tiltak kostet kr 133,5 mill. og ble avvirket ved årsslutt. Samlede disposisjonsfond, som blant annet skal dekke fremtidige pensjonsforpliktelser, ligger fortsatt over måltallet. Det generelle disposisjonsfondet utgjør kr 318 mill. ved årsslutt og reduseres ytterligere i tråd med bystyrets vedtak til kr 197 mill. i 2024.

Utover lønnsoppgjøret, er budsjettrammen til tjenesteområdene styrket med kr 377,5 mill. Største delen av styrkingen er relatert til flyktningssituasjonen, økte utgifter i tjenestetilbudet og politisk vedtatte saker. Til tross for budsjettstyrkingene har tjenesteområdene merutgifter på kr 126,7 mill. ved årets slutt. Dette skyldes i hovedsak økte lønnsutgifter på områdene oppvekst og utdanning og bymiljø og utbygging. Stavanger kommune har hatt en økning på 456 årsverk i 2023 sammenlignet med 2022. I tillegg har organisasjonen vært utfordret med et høyt sykefravær på 9,3 %.

Driftsutgiftene øker mer enn inntektene

Figur 1 Prosentvis endring i driftsinntektene og driftsutgiftene i et 10-års perspektiv.

I 2023 har gapet mellom inntektsveksten og utgiftsveksten økt betydelig, og gapet har i 10 årsperioden aldri vært større. Merinntekter på finans og økt bruk av fondsmidler finansierer mellomlegget i 2023. Utviklingen er ikke bærekraftig på sikt.

Den samlede inntekstveksten på 6,2 % forklares blant annet med vekst i de frie inntektene på 3,5 % sammenlignet med 2022. Veksten skal dekke endringer i demografi, endringer i kommunale oppgaver og den økte lønns- og prisveksten i 2023. Etter flere år med høy vekst i skatteinntektene, ble skatteinntektene i 2023 omtrent på samme nivå som i 2022 for Stavanger. Den samlede inntektsveksten forklares også med vekst i andre driftsinntekter. Blant annet kan det trekkes frem statlig kompensasjon for ressurskrevende tjenester, økte husleieinntekter samt økte gebyrinntekter knyttet til selvkostområdene.

Utgiftsveksten på 11,1 % er i all hovedsak relatert til vekst i lønnsutgiftene, som har økt fra 2022 til 2023 med 8,6 %. Dette er en kombinasjon av lønnsvekst via lønnsoppgjør og en vekst i årsverk og antall ansatte. Fastlønn har økt med 9,6 % og vikarutgiftene med 5,1 %. Stavanger kommune har hatt en økning på 465 årsverk sammenlignet med 2022. Det har vært en økning i de fleste områder i kommunen, med unntak av by- og samfunnsplanlegging og lærlingene. Noe av veksten kan relateres til flyktningssituasjonen, men utgiftsveksten må også sees i sammenheng med sykefraværet som har vært på 9,3 % i 2023. Kjøp av vikartjenester har økt med 9,2 % fra 2022 til 2023. Den øvrige utgiftsveksten er knyttet opp mot drifts- og vedlikeholdsutgiftene, hvor gratis kollektivtransport er en sentral forklaring av økte transportutgifter. Energiutgiftene har stabilisert seg på et lavere nivå enn i 2022, men er fortsatt en del av det høye driftsnivået til kommunen. Årsaken skyldes høye strømpriser i regionen, ikke en økning i forbruk.

Finansielle måltall

En sunn kommuneøkonomi gjør at kommunen kan levere gode velferdstjenester til innbyggerne samt investere for fremtiden. Kommuneloven stiller krav til finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. De finansielle målene er førende for kommunens økonomiske prioriteringer og skal bidra til en bærekraftig økonomi, ivareta kommunens handlefrihet og unngå at det over tid settes av for lavt beløp til å opprettholde kommunens formuesverdier i bygg og anlegg.

Målene kan avvike i det enkelte budsjett- eller regnskapsår, men må oppnås over tid for å skape en bærekraftig økonomi. Måloppnåelsen i 2023 for kommunens finansielle mål er i tråd med eller nær ønsket nivå, med unntak av investeringsnivået.

Finansielle mål	Mål	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	> 2 %	3,1 %	1,4 %	0,9 %	6,1 %

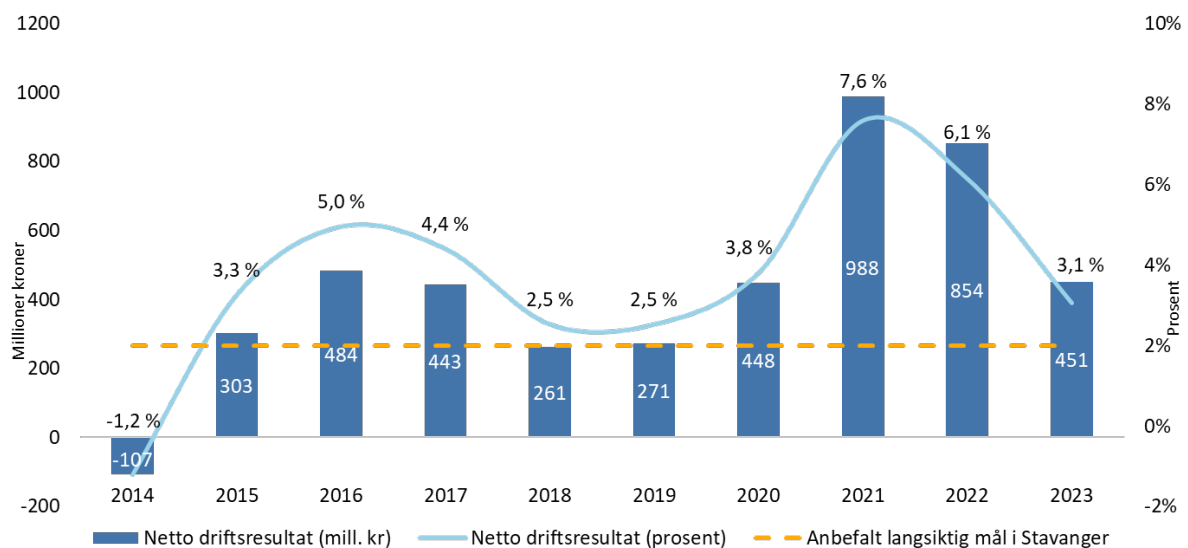
Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene	< 11-12 %	17 %	18 %	17 %	12 %
Investeringer, andel egenfinansiering	> 50 %	52 %	52 %	52 %	63 %
Gjeldsgrad, brutto lånegjeld (ekskl. startlån) i prosent av driftsinntektene	< 60 %	62 %	64 %	71 %	61 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene	> 6 %	12,6 %	12 %	14,4 %	15,5 %

Tabell 1 Måloppnåelse finansielle mål

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er driftsinntekter fratrasket driftsutgifter, avdrag på lån og netto renteutgifter. Netto driftsresultat beskriver kommunens økonomiske handlefrihet og viser hvor mye kommunen har til disposisjon til egenfinansiering av investeringer og avsetning fra årets drift til senere disposisjon.

Netto driftsresultat er en av de viktigste indikatorene for økonomisk balanse og er avgjørende for å nå øvrige finansielle mål over tid. Lave resultater her skaper mindre muligheter til å nå de øvrige finansielle målene.

Figur 2 Netto driftsresultat i kroner og prosent av brutto driftsinntekter for tidligere Stavanger kommune i årene 2013-2019 og ny sammenslått kommune fra 2020.

Netto driftsresultat ble på kr 451,4 mill. og utgjør 3,1 % av driftsinntektene. Driftsutgiftene har i 2023 steget mer enn driftsinntektene, og bidrar til et vesentlig lavere netto driftsresultat enn i 2021 og 2022.

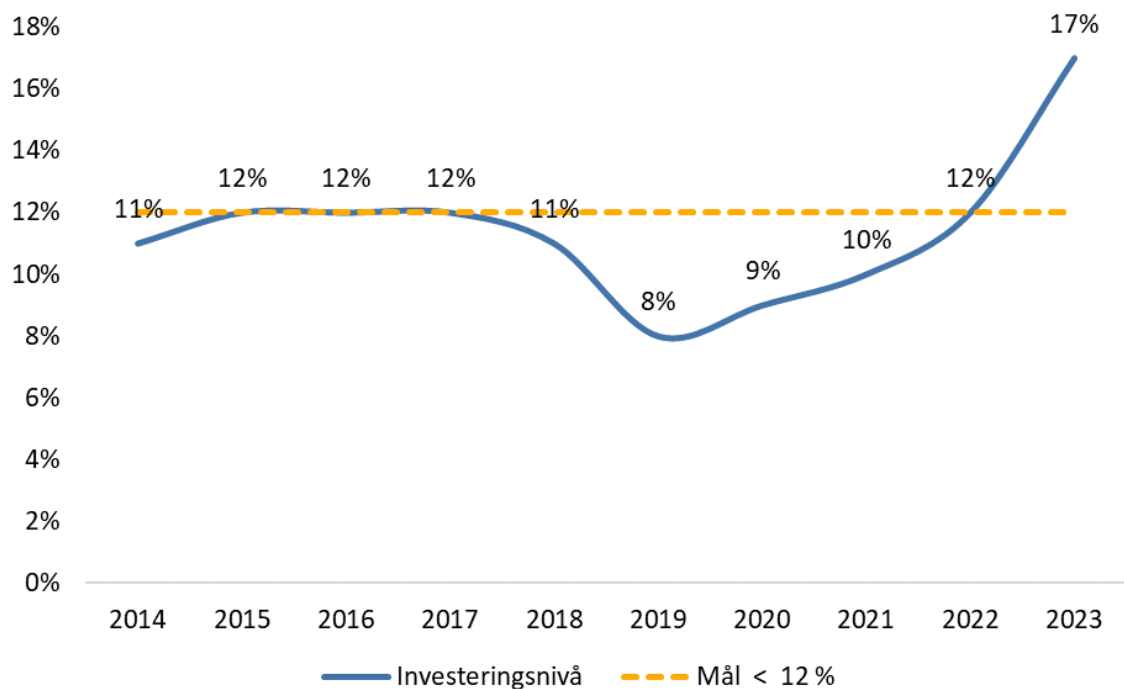
Det er flere spesielle forhold som har påvirket netto driftsresultat i 2023:

- Kommunen mottok i 2023 et ekstraordinært utbytte fra Lyse på kr 183 mill., som isolert sett økte netto driftsresultat med 1,2 prosentpoeng. Overføring fra drift til investering ble økt tilsvarende for å kunne lånes tilbake til Lyse AS som et ansvarlig lån.
- Udisponert integreringstilskudd er kr 76,6 mill., dette øker netto driftsresultat med 0,5 prosentpoeng.
- Kommunen har søkt om og fått eksterne tilskudd til særskilte formål (øremerkede midler). Deler av utgiftene kommer først i 2024 og midlene er satt av på fond i mellomtiden. Dette har økt netto driftsresultat med 0,9 prosentpoeng.
- Gratis kollektivtransport ble finansiert av oppsparte midler. Tiltaket økte kommunens driftsutgifter med kr 133,5 mill. og reduserte dermed netto driftsresultat tilsvarende 0,9 prosentpoeng.

I en bærekraftig kommuneøkonomi er et høyt netto driftsresultat en forutsetning for et høyt investeringsnivå. Dette for å sikre tilstrekkelig finansiering av investeringene over driften (egenfinansiering). Et høyt investeringsnivå fører til økt lånegjeld. Sammen med at rentenivået har steget etter en periode med rekordlave renter, bidrar dette til at en stadig større del av kommunens driftsinntekter går til å dekke avdrag og renter.

Investeringsnivå

For å ha en god balanse mellom å løse kommunens nåværende behov og sikre en bærekraftig økonomistyring er det avgjørende å ha et investeringsnivå som samsvarer med kommunens løpende inntekter. Målet er å ha et investeringsnivå som over tid ikke er høyere enn 11-12 % av driftsinntektene.

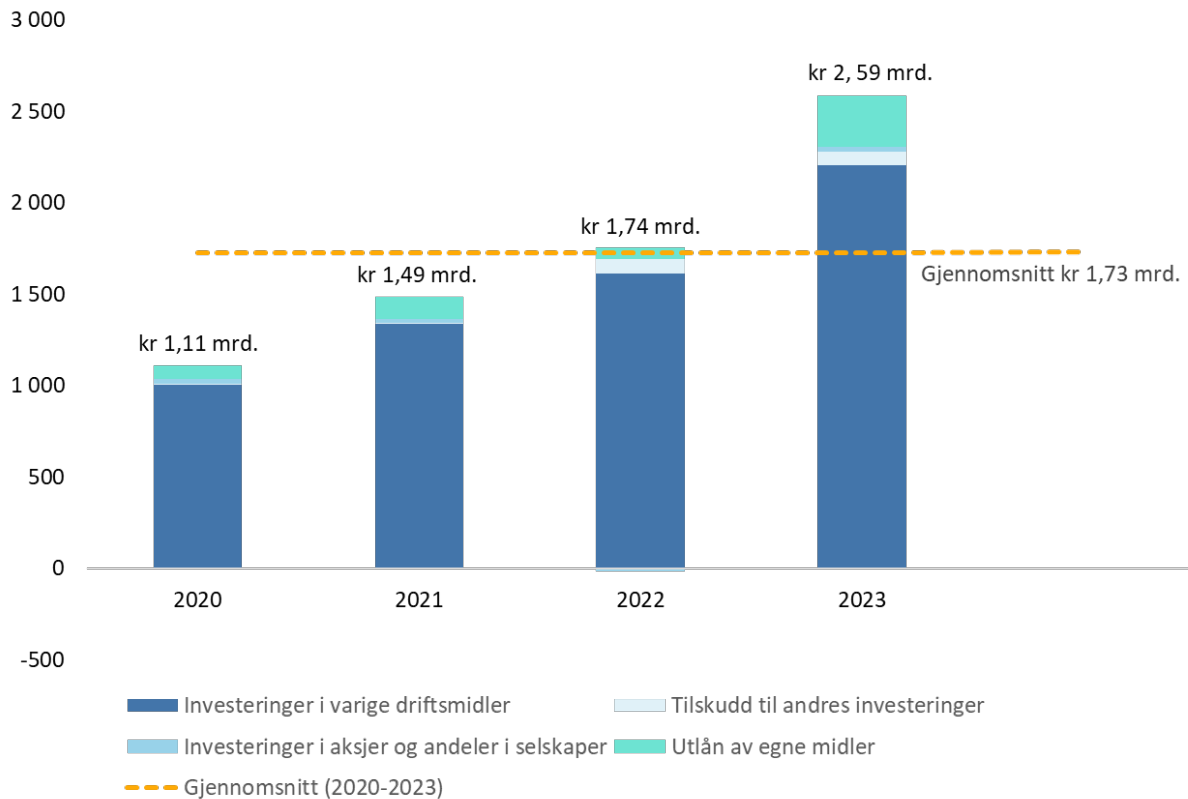

Figur 3 Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene for tidligere Stavanger kommune i årene 2014-2019, og ny sammenslått kommune fra 2020

Historisk har investeringsnivået ligget rundt eller under måltallet. I 2023 er investeringsnivået på 17 %. Selv om dette er et vedtatt høyt nivå for 2023, er det betydelig over målet. Økningen i rente- og avdragsutgiftene som dette gir, vil kreve ytterligere omstilling i driften for å nå målet om et tilstrekkelig netto driftsresultat.

Justert budsjett for investeringsutgifter var på kr 2,69 mrd. i 2023, mens regnskapet viser utgifter på kr 2,59 mrd. Kommunens investeringsutgifter siden kommunesammenslåingen i 2020 kommer frem av figur 4.

De siste fire årene har investeringsutgiftene i gjennomsnitt vært på kr 1,73 mrd. I 2023 ble investeringsutgiftene kr 855 mill. høyere enn dette.

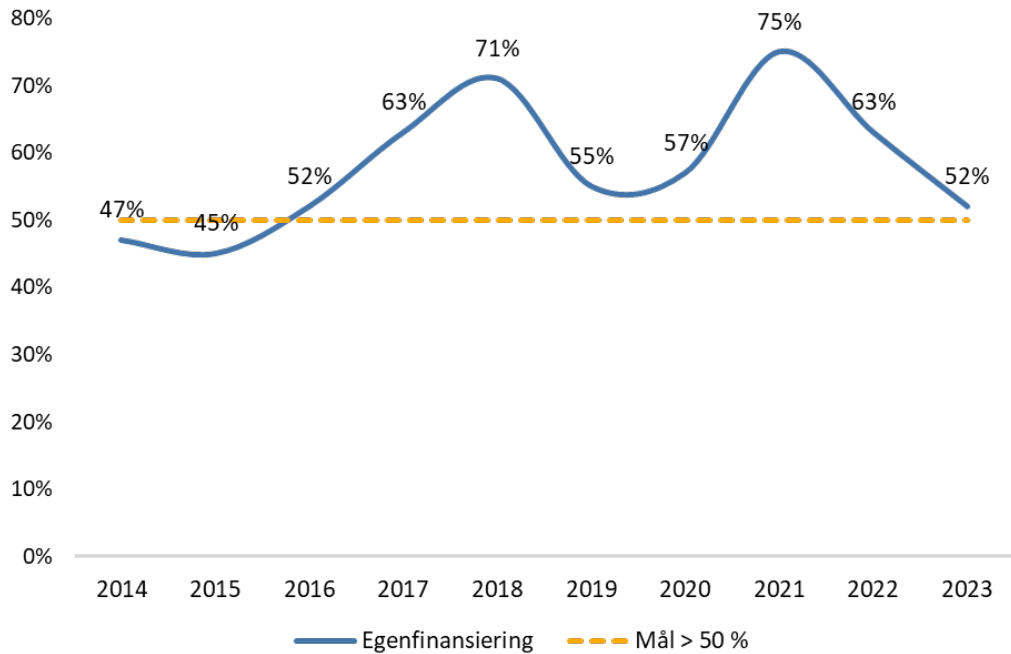

Figur 4 Investeringsutgifter 2020-2023. Tall i mill. kr

Gjennom året er Teknikken barnehage og Varmen brannstasjon ferdigstilt og det har pågått bygging av Lervigskvartalet, rehabilitering av rådhuset og Stavanger domkirke. Det er gjennomført betydelige investeringer i kommunale boliger til flyktninger og vanskeligstilte. Andre prosjekter med høy aktivitet i 2023 er Finnøy helse- og omsorgssenter, Ramsvigtunet og Tastaveden skole.

Egenfinansiering av investeringer

Kommunens langsiktige mål er at over halvparten av investeringene over tid bør være finansiert av egne midler, for å unngå at for store lånekostnader overlates til kommende generasjoner. Hensikten med måltallet er å begrense gjeldsveksten ved å sørge for at en andel av investeringene finansieres løpende gjennom driften.

Figur 5 Egenfinansiering av investeringer for tidligere Stavanger kommune i årene 2014-2019, og ny sammenslått kommune fra 2020.

I 2023 er 52 % av investeringskostnadene finansiert av andre kilder enn bruk av lån. Her inngår blant annet kompensasjon for merverdiavgift, tilskudd og salg av varige driftsmidler. I tillegg benyttes fondsmidler og deler av driftsinntektene til å finansiere investeringene. Med et investeringsnivå som utgjør en større andel av driftsinntektene, vil det kreve mer driftsmidler til egenfinansiering av investeringer for å bidra til ikke å øke gjeldsnivået.

I 2023 er det overført kr 835 mill. fra drift til investering. Her inngår kr 300 mill. i fondsmidler til redusert låneopptak og kr 183 mill. i utbytteinntekter fra Lyse AS som er omgjort til et ansvarlig lån til Lyse AS i investeringsregnskapet.

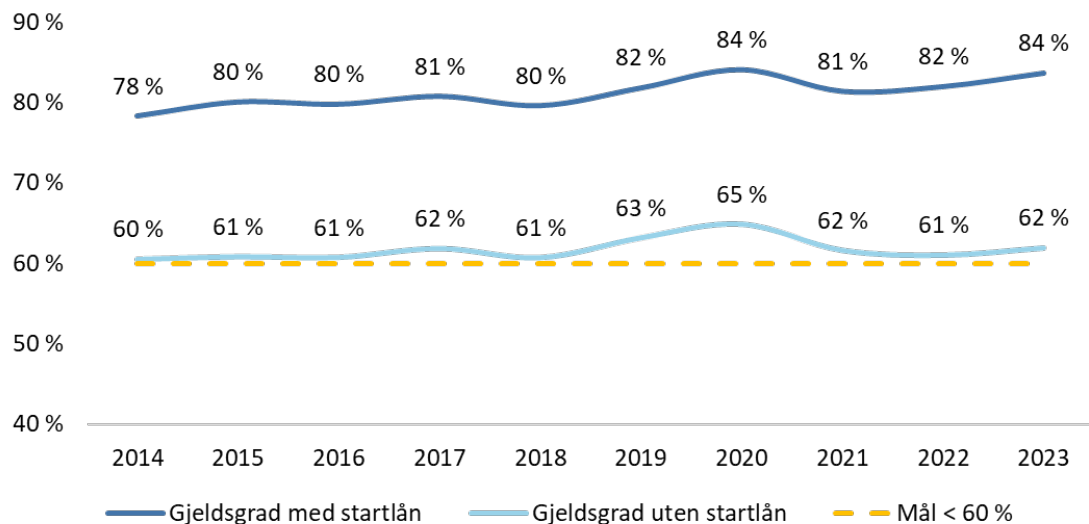
Det høye nivået på overføring fra drift til investering er over tid kun mulig dersom netto driftsresultat er på et tilstrekkelig nivå.

Gjeldsgrad

Gjeldsgraden viser forholdet mellom brutto lånegjeld og driftsinntekter, og er et nøkkeltall som gir en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Renter og avdrag på lån belastes driftsbudsjettet, økt gjeld fører til at en stadig større del av driftsinntektene må gå til å betale renter og avdrag og reduserer dermed kommunens økonomiske handlingsrom.

Gjeldsgraden avhenger både av nivået på kommunens driftsinntekter og nivået på kommunens gjeld. Blir driftsinntektene høyere enn forventet, og kommunens gjeld utvikler seg som forutsatt blir gjeldsgraden lavere enn budsjettet.

Årsrapport 2023

Figur 6 Utvikling i gjeldsgrad for tidligere Stavanger kommune i årene 2014-2019 og ny sammenslått kommune fra 2020.

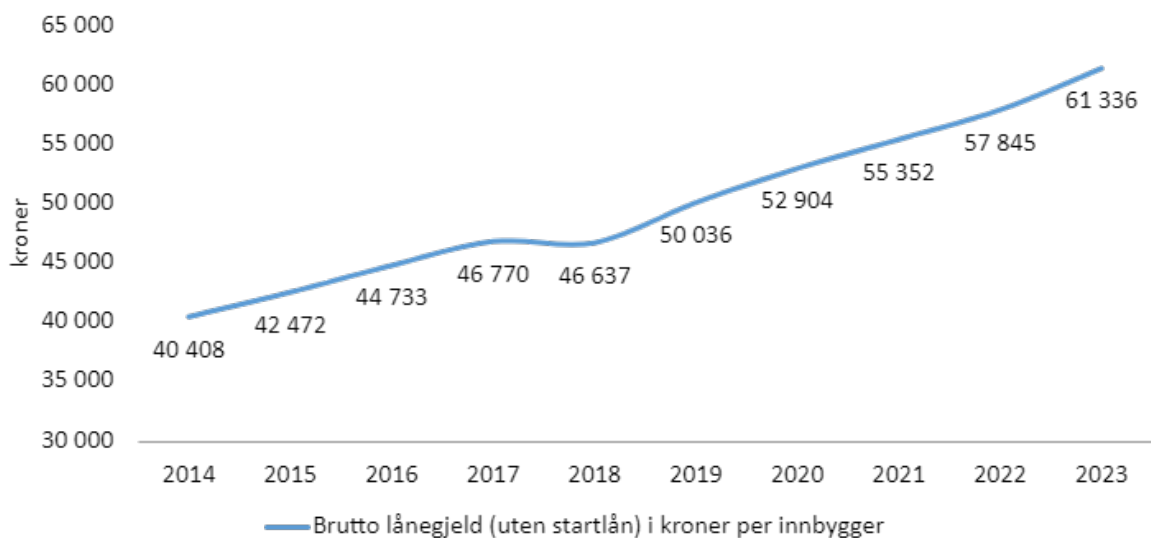
Utvikling i kommunens lånegjeld

Kommunens langsiktige lånegjeld øker når årlige låneopptak er høyere enn årlige avdrag. Et høyt investeringsnivå og lav egenfinansiering vil bidra til at låneopptaket blir høyere enn avdragene.

Utvikling i lånegjeld, tall i mill. kr	Regnskap per 31.12.2023	Regnskap per 31.12.2022
Langsiktig lånegjeld uten pensjonsforpliktelser	12 363	11 373
- Videre utlån / startlån	3 221	2 927
- Ubrukte lånemidler	905	1 010
Korrigert sum lånegjeld	8 237	7 436

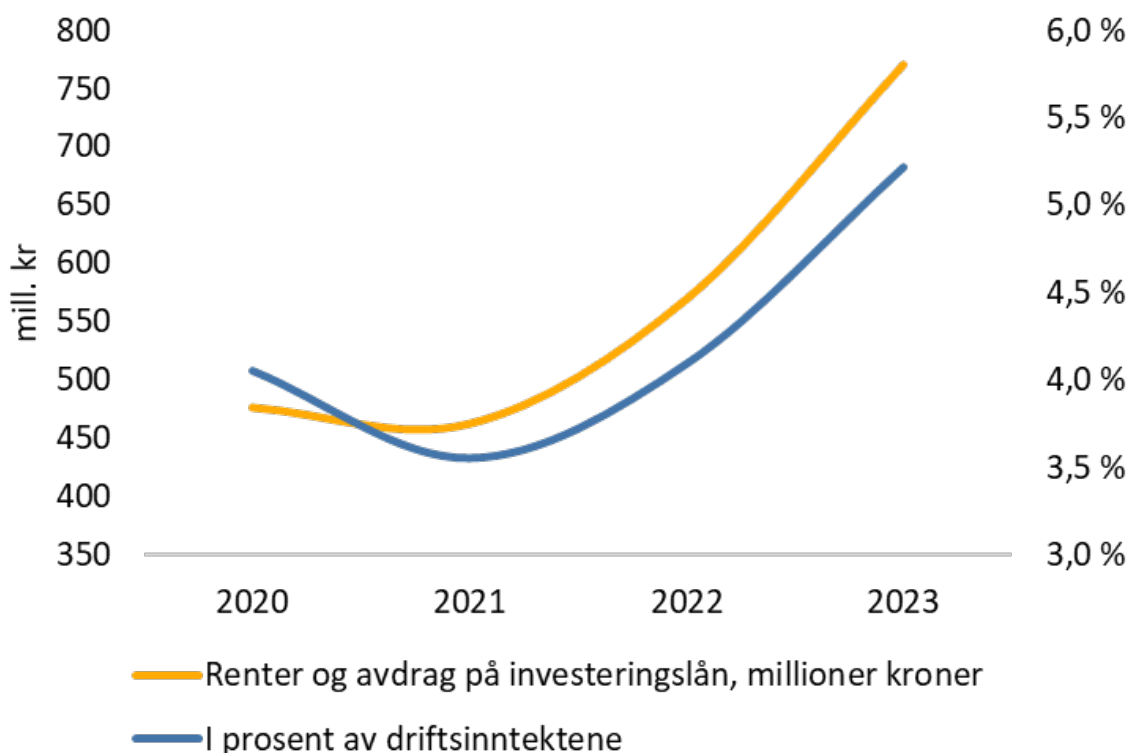
Tabell 2 Utvikling i lånegjeld – tall i millioner kroner

Figur 7 viser utviklingen i brutto lånegjeld per innbygger (uten startlån) i perioden 2014-2019 for tidligere Stavanger kommune og for nye Stavanger kommune i 2020-2023. Stavanger kommune hadde i 2023 en brutto lånegjeld uten startlån på kr 61 336 per innbygger. Med startlån ble brutto lånegjeld på kr 82 946 per innbygger.

Figur 7 Utvikling i brutto lånegjeld i kroner per innbygger 2014-2023

Fra 2020 har renter og avdrag på kommunens investeringslån gått fra kr 477,2 mill. til kr 769,9 mill. I prosent av driftsinntektene utgjør dette en økning fra 4,1 % til 5,2 %. En stadig større del av kommunens driftsinntekter går til å dekke renter og avdrag, og skyldes både økt rentenivå og lånegjeld i perioden.

Figur 8 Utvikling i renter og avdrag på investeringslån etter kommunesammenslåing – tall i millioner kroner

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond utgjorde 12,6 % av driftsinntektene ved utgangen av 2023, om lag 3 prosentpoeng lavere enn året før. Disposisjonsfond til ulike formål utgjør om lag 10,5 % av driftsinntektene ved årsslutt og det generelle disposisjonsfondet om lag 2,2 %. Detaljer kommer frem i note 26.

Disposisjonsfond	Regnskap 31.12.2022	Regnskap 31.12.2023	Andel av driftsinntekter 2023
Disposisjonsfond til ulike formål	1 241	1 544	10,5 %
Disposisjonsfond generelt	911	318	2,2 %
Sum disposisjonsfond	2 151	1 862	12,6 %

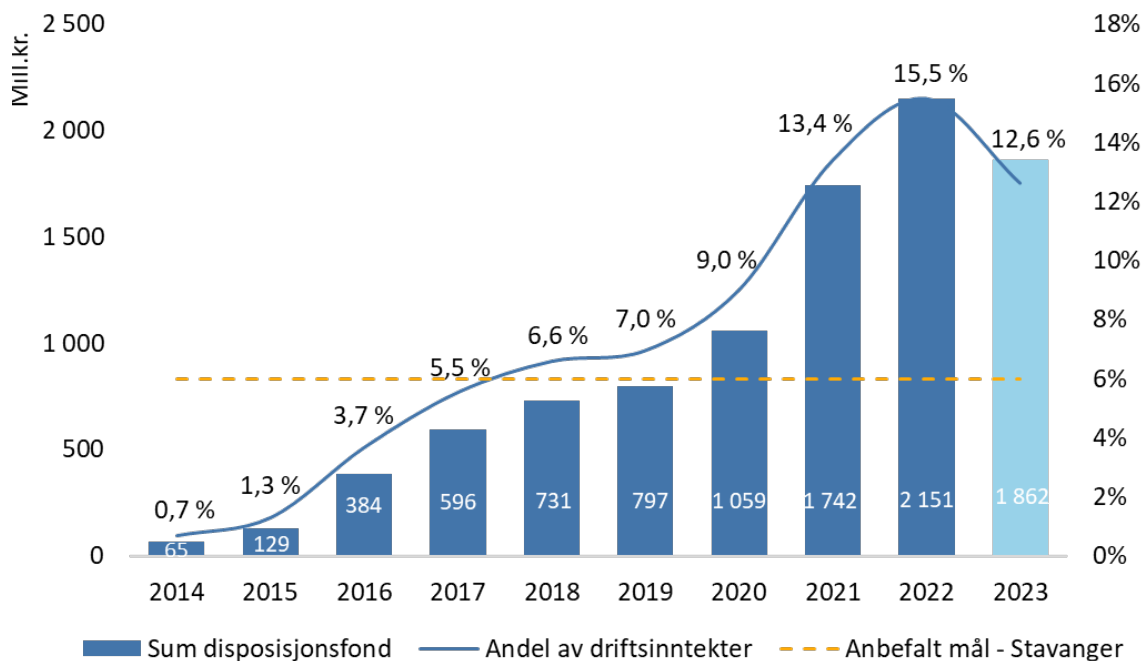
Tabell 3 Disposisjonsfond i 2022 og 2023 i millioner kroner og i prosent av driftsinntekter.

I løpet av året er kommunens disposisjonsfond redusert med netto kr 289,6 mill., hovedsakelig for å dempe veksten i lånegjelden og for å finansiere gratis kollektivtransport. Ubrukte midler til gratis kollektivtransport, kr 66,5 mill., er satt av til klima- og miljøfondet, jamfør bystyrets [sak 48/23 Tertialrapport per 31.08.2023](#). I tillegg ble pensjonsfondet styrket med bakgrunn i økte fremtidige pensjonsutgifter fra 2022. Den markante økningen i fremtidige pensjonsutgifter i 2023 på kr 631 mill. i økt premieavvik er ikke tatt tilsvarende høyde for. Pensjonsfondet utgjør om lag 2/3 av de fremtidige pensjonsutgiftene. Ved årsoppgjøret er disposisjonsfond styrket med om lag kr 127 mill. i midler som skal dekke fremtidige utgifter, blant annet til flyktninger.

Det generelle disposisjonsfondet er redusert til om lag kr 318 mill. ved utgangen av året. Med bakgrunn i bystyrets budsjettvedtak for 2024-budsjettet vil dette fondet reduseres ytterligere og kun utgjøre 1,4 % av driftsinntektene i 2024.

De uventede merskatteinntektene i 2021-2022 ga kommunene en unik mulighet til å bygge opp fondene sine for å gjøre kommunene økonomisk solid til å møte den betydelige usikkerheten og risikoen som kommunene møter gjennom sine tjenester og investeringsprosjekter. Samme mulighet til fondsoppbygging kan ikke forventes framover.

Med bakgrunn i de økonomiske realitetene i forkant av kommunesammenslåingen i 2020, vedtok kommunestyret i Stavanger at disposisjonsfond bør utgjøre minimum 6 % av driftsinntektene. Gjennomsnittlig nivå for alle kommunene i Norge er 12,7 % (ureviderte tall 2023), noe lavere enn året før.

Figur 9 Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter i perioden 2014-2023. Historiske tall er sammenslått til nye Stavanger kommune.

Måltall i et styringsperspektiv

I en bærekraftig kommuneøkonomi er et høyt netto driftsresultat en forutsetning for et høyt investeringsnivå. Et fortsatt høyt investeringsnivå krever solide overføringer fra drift for å sikre tilstrekkelig egenfinansiering og begrense økt gjeldsgrad i årene som kommer.

I 2023 er ekstraordinære bidrag fra finansposter og oppsparte midler brukt til å dekke deler av utgiftsveksten. Dette er ikke bærekraftig på sikt. Kommunens samlede disposisjonsfond ligger godt over måltallet på 6 %. Samtidig skal store deler av fondsmidlene gå til å dekke fremtidige utgifter, særlig til pensjonsforpliktelser, flyktninger og kursreguleringer. Utover dette vil det bli viktig å prioritere ytterligere frie midler til fond for å møte økonomisk risiko i kommunens investeringsprosjekter og tjenesteproduksjon.

I *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* er det vedtatt stigende omstillingskrav for å snu utviklingen med at driftsutgiftene øker mer enn driftsinntektene. Kommunen må i årene fremover endre måten kommune drives på og redusere veksten i driftsutgiftene i kombinasjon med en fortsatt god økonomisk styring og budsjettdisiplin.

Utdypning av aktuelle tema

Utvikling i frie inntekter

Lavere skatteinntekter og høyere utjevning

Frie inntekter (rammetilskudd og skatt fra inntekt og formue) utgjør en mindre andel av driftsinntektene i 2023 (69 %) sammenlignet med 2022 (74 %). Stavanger kommune mottok kr 10,13 mrd. i frie inntekter

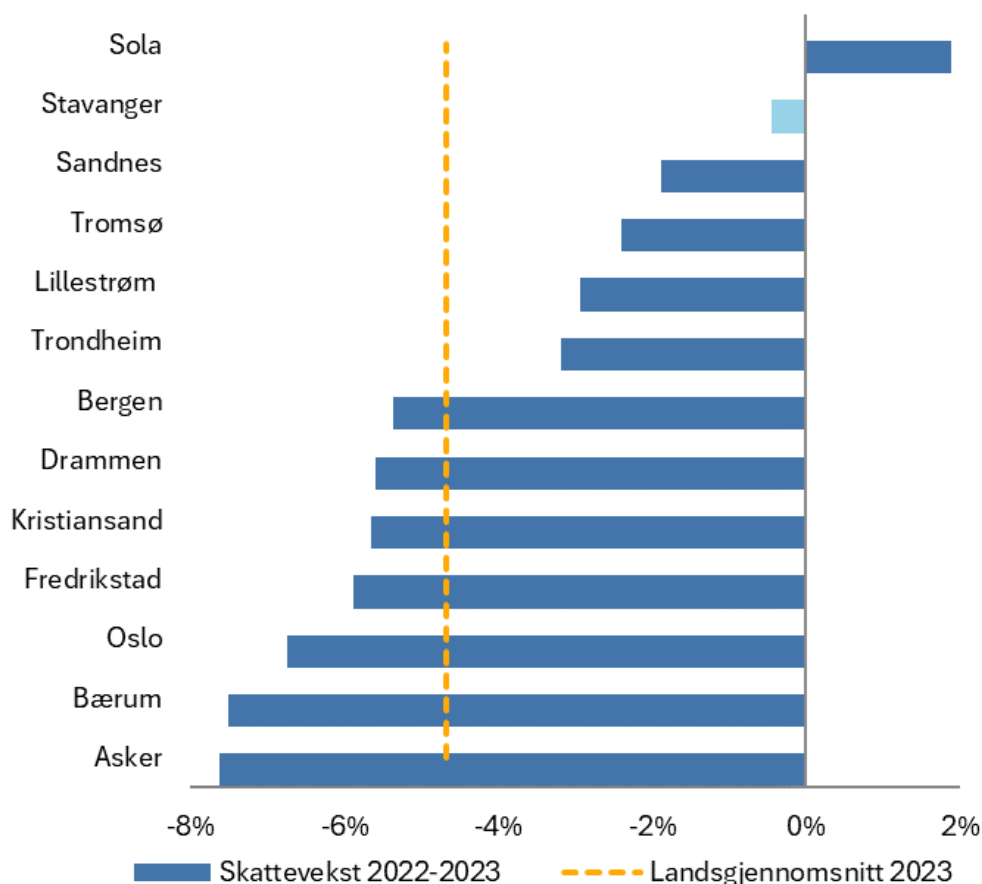
i 2023, herav kr 7,17 mrd. i skatteinntekter og kr 3,97 mrd. i rammetilskudd. I tillegg betalte Stavanger kommune kr 1,02 mrd. i inntektsutjevning til andre kommuner.

Sammenlignet med 2022 er veksten i de frie inntektene 3,5 %. Dersom koronakompensasjonen holdes utenfor, er veksten 5,7 %. Veksten skal dekke endringer i demografi, endringer i kommunale oppgaver og den økte lønns- og prisveksten i 2023.

Dersom det statlige rammetilskuddet måles isolert fra både koronakompensasjonen og inntektsutjevningen, viser det en vekst på 22 % til 2023. Veksten skyldes først og fremst tilbakeføringen av reduksjonen i rammetilskuddet i 2022 i samband med de ekstraordinære skatteinntektene samme år. I tillegg har veksten gått planmessig til nye oppgaver, særlig helårseffekt av gratis SFO på 1. trinn og halvårseffekt for 2. trinn (12 timer per uke), ytterligere reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagene i 2023, barnevernsreformen og økt basistilskudd til fastleger.

Skatteinngangen ble kr 32,5 mill. (0,5 %) lavere i 2023 enn i 2022. Siden gjennomsnittskommunen erfarte enda lavere nivå (en reduksjon på 4,7 %), har Stavanger betalt kr 145,2 mill. mer i skatteutjevning til andre kommuner i 2023 enn i 2022. Samlet utgjør dette om lag kr 178 mill. i lavere inntekter i 2023 enn året før.

Utviklingen for de ulike ASSS-kommunene og nabokommunene framkommer i figur 10. Figuren viser at reduksjonen var sterkest for de skattesterke kommunene Oslo, Bærum og Asker og at landsgjennomsnittet førte til et nedjustert inntektsnivå i 2023.

Figur 10 Endring i skatteinntekter fra 2022 til 2023 – ASSS-kommunene og nabokommunene sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Hvorfor lavere skatteinntekter?

2021 og 2022 ga uventet høy skattevekst for kommunene med bakgrunn i flere forhold: høye utbytteuttak grunnet strengere utbyttebeskatning, gunstige finansgevinster og -formuer, samt en høyere sysselsettings-, lønns- og pensjonsvekst enn forutsatt høsten forut budsjettårene. Nye innstramminger i skatt av utbytte er innført uten mulighet til skattetilpasninger. En normalisering av skatteinntektene til kommunal sektor var ventet i 2023, opprinnelig med om lag 9 % lavere inntekter enn året før.

Økt formuesbeskatning de siste årene har ført til at enkelte rike innbyggere har flyttet til utlandet. Oslo, Bærum og Asker ser ut til å være påvirket av dette i større grad enn Stavanger, og fører til at berørte kommuner mister skatteinntekter.

På den andre siden har sysselsettingen økt på landsplan. Stavanger erfarte en noe sterkere sysselsettingsvekst enn landet, og sammen med høy lønns- og trygdevekst, har dette bidratt til at skatteinntektene i større grad er opprettholdt. Samtidig skyldes skattenivået i 2023 også gode restskatteoppgjør for 2022 for Stavanger sin del.

Skatteinntektene tilhørende innflyttede innbyggere i 2023 tilføres kommunen først fra og med 2024, dersom innbyggerne fortsatt bor i Stavanger 1. januar 2024.

Utvikling i driftsutgifter

Tjenesteområdene

Regnskapet for 2023 viser et samlet merforbruk på tjenesteområdene på kr 126,8 mill. av justert budsjett. Dette utgjør en forbruksprosent på 101,3. Tjenesteområdene er, utover kompensasjon for lønnsoppgjørene, styrket gjennom året med til sammen kr 377,5 mill.

Merforbruket henger sammen med den markante økningen i driftsutgifter fra 2022. Utgiftsvekst er størst på områdene oppvekst og utdanning og bymiljø og utbygging. I all hovedsak handler dette om en økning i lønnsutgifter både i form av volumvekst på fast stillinger og vikar innleie tilknyttet høyt sykefravær.

Tjenesteområdene	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Avvik i kr	Forbruk i %	Opprinnelig årsbudsjett	Regnskap 2022
Oppvekst og utdanning	4 381 057	4 295 980	85 076	102,0	3 918 787	4 061 069
Helse og velferd	3 985 526	3 982 827	2 699	100,1	3 521 119	3 672 354
By- og samfunnsplanlegging	81 017	88 554	-7 537	91,5	95 118	74 095

Tjenesteområdene	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Avvik i kr	Forbruk i %	Opprinnelig årsbudsjett	Regnskap 2022
Bymiljø og utbygging	832 696	765 634	67 062	108,8	689 797	720 828
Innbygger- og samfunnskontakt	341 588	347 378	-5 790	98,3	331 543	309 936
Kommunedirektør, stab og støttefunksjoner	442 641	457 371	-14 730	96,8	433 364	366 059
Sum tjenesteområdene	10 064 525	9 937 744	126 781	101,3	8 989 728	9 204 341

Tabell 4 Tjenesteområdene 2023, i hele tusen

Merforbruket både på barnehage- og skoleområdet skyldes i hovedsak høyt sykefravær med tilhørende merutgifter til vikarer. Det har derfor ikke vært mulig å hente ut gevinster knyttet til innføring av kommunal vikarordning i barnehagene. Det er økte utgifter både på barnehage- og skoleområdet tilknyttet barn med spesielle behov. Det er et merforbruk på barnevern som skyldes økte utgifter ved plasseringer av barn og til ettervernstiltak. Merforbruket ved helsestasjon og skolehelsetjenesten skyldes økte utgifter til rekrutterings- og kompetansetiltak.

Rekruttering av kvalifisert helsepersonell er en økende utfordring for helse og velferd. Det har gjennom året blitt lagt ned en innsats for bedre utnyttelse av kompetansen, hvor blant annet flere sykehjem har innført sykepleierteam. Deler av utgiftsveksten skyldes at virksomhetene har hatt merutgifter knyttet til å skaffe og beholde den nødvendige arbeidskraften i dagens arbeidsmarked. Høyt sykefravær i 2023 har ført til økte utgifter og bruk av sommeravtalen, overtid og ekstra innleie av personal. Det er også en utgiftsvekst relatert til kjøp av privat brukerstyrt personlig assistent (BPA) og bolig med kjøpte heldøgntjenester. Deler av den økte utgiften hos helse og velferd er blitt kompensert av den statlige ordningen med refusjon for ressurskrevende tjenester.

Merforbruket hos bymiljø og utbygging skyldes i all hovedsak nyansettelser hos eiendom. Drifts- og vedlikeholdsutgiftene knyttet til bygningsmassen har også økt, spesielt på slutten av året. Inntekten fra energisentralen ble lavere enn budsjettet som følge av lavere priser i 2023. Det er et merforbruk hos idrett og utemiljø som blant annet skyldes høyere utgifter til vinterdrift enn normalt. Det er et mindreforbruk hos klima og miljø som skyldes at man kom sent i gang med de ulike tilskuddsordningene. Samlet er det en reduksjon av selvkostfondene for vann, avløp og renovasjon på kr 94 mill.

Mindreforbruket på by- og samfunnsplanlegging og innbygger- og samfunnskontakt skyldes i all hovedsak vakante stillinger og/forsinkelser i fremdriften av ulike prosjekter.

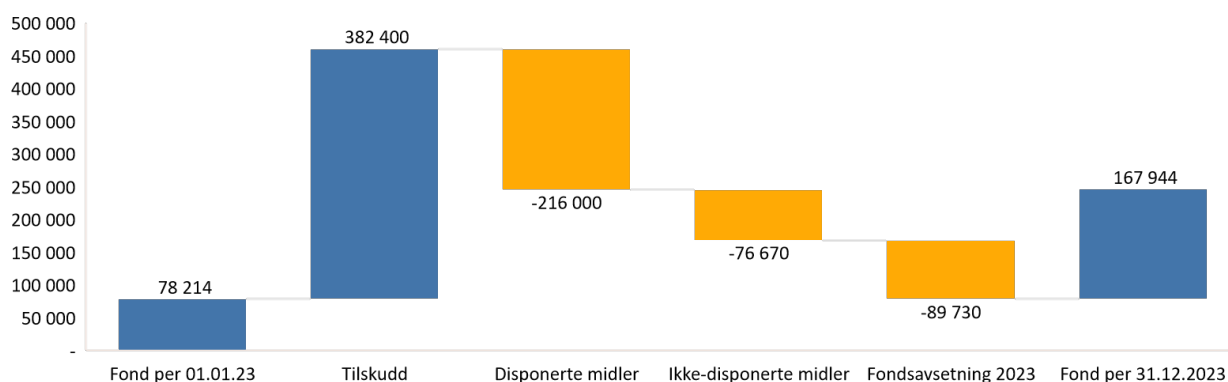
Budsjettrammen til kommunedirektøren, stab og støttefunksjoner ble i løpet av 2023 redusert med kr 17,3 mill. Bakgrunnen for dette var lavere aktivitet enn ventet tilknyttet forskning og ulike prosjekter.

Mindreforbruket ved utgangen av 2023 skyldes blant annet vakante stillinger, forsinket fremdrift på enkelte anskaffelser, prosjekter (inkludert smartby), tiltak og merinntekter i forbindelse med tjenestesalg.

Flyktningsituasjonen

Stavanger kommune har per 31.12.2023 bosatt 872 flyktninger, herav 22 enslige mindreårige. I tillegg er det bosatt 39 familieegjenforente. Familieegjenforeninger inngår ikke i antallet flyktninger IMDi anmoder kommunen om å bosette.

Kommunen mottar integreringstilskudd for alle bosatte flyktninger. Integreringstilskuddet, inkludert vertskommunetilskuddet, utgjorde samlet kr 507,6 mill. i 2023 og var kr 18 mill. høyere enn budsjettet. Årsaken til merinntekter skyldes flere forhold, blant annet at det er bosatt flere flyktninger enn anmodet inkludert flere enslige mindreårige i tillegg til tilskudd for alternativ mottaksplass (AMOT).

Figur 11 Disponert integreringstilskudd 2023- i hele 1000 kroner

Ved inngangen til året 2023 var det avsatt kr 78,2 mill. på disposisjonsfond til flyktningformål. Det ble videre i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* vedtatt at kr 89,7 mill. av den budsjetterte inntekten på integreringstilskuddet skulle avsettes på fond, da det var en bevissthet rundt at inntektene i første bosettingsår ville bli høyere enn utgiftene. Det forventes at utgiftene vil bli høyere enn inntektene på lengre sikt, og at fondsmidlene da vil bli anvendt til formålet.

Av den totale inntekten på integreringstilskuddet er kr 382,4 mill. økt inntekt som skyldes den økte flyktingestrømmen i 2023. Økte utgifter som følge av denne situasjonen har i 2023 vært i størrelsesorden kr 216 mill. Dette har i all hovedsak vært utgifter til å skaffe bolig til flyktningene, sosialhjelpsutgifter, introduksjonsstønad og til undervisning. Det har vært netto utgifter i forbindelse med å skaffe boliger til flyktningene fra Ukraina. Det skyldes i hovedsak at kommunen fremleier boligene til en lavere pris enn den faktiske leien som kommunen betaler.

Flyktingtjenesten, Johannes læringssenter, Nav og BMU har bemannet opp for å kunne imøtekomme denne situasjonen. Flyktingehelseteamet har gitt helsetjenester til flyktninger i asylmottak. Det har også vært utgifter til flyktninger som ikke har vært identifiserbare og som har funnet sin dekning innenfor eksisterende budsjетtrammer. Ved utgangen av året er det fremdeles ca. kr 76,6 mill. av integreringstilskuddet som ikke er blitt disponert til formålet. Dette er summen av en merinntekt og en

mindreutgift enn budsjettet. Disse inngår i Stavanger kommune sitt endelige regnskapsresultat og vil dermed bli tilført generelt disposisjonsfond. Flykningfondet vil ha en saldo på kr 167,9 ved utgangen av 2023.

Gratis kollektivtransport

Kommunestyret vedtok i [sak 54/23 – Tertialrapport per 30.04.2023](#) å innføre gratis kollektivtransport til Stavanger sine innbyggere fra 3. juli 2023. Stavanger kommune i samarbeid med Kolumbus og Rogaland fylkeskommune innførte rekordraskt løsningen for gratis kollektivtransport for kommunens innbyggere. Ordningen ble raskt tatt i bruk og den operasjonelle driften har fungert svært bra.

Stavanger kommune brukte totalt kr 133,5 mill. kroner på ordningen, hvor kr 131 mill. var billettutgifter og kr 2,5 mill. ble brukt til utvikling og drift av ordningen.

Stavanger kommune sine innbyggere hentet ut billetter for kr 146 mill. I ettertid refunderte Rogaland fylkeskommune, som eier Kolumbus, kr 13,4 mill. til kommunen. I tillegg kommer mva.refusjon på kr 1,6 mill. Hovedårsaken til tilbakebetalingen var at kommunen skulle slippe å betale for periodebilletter innbyggerne hadde hentet ut, men brukt lite. For mer informasjon om vedtaket om refusjon se sak i fylkesutvalget [PS 20/2024 Gratis kollektiv i Stavanger kommune - vurdering av tilbakebetaling](#)

Kommunestyret bevilget kr 200 mill. til ordningen med gratis kollektivtransport og tiltaket ble finansiert ved bruk av kommunens disposisjonsfond. I slutten av året ble ordningen avviklet og det resterende beløpet på kr 66,5 mill. ble overført til kommunens klima- og miljøfond i henhold til vedtaket i bystyret i [sak 48/23 Tertialrapport per 31.08.2023](#).

Pensjonsutgifter

Lønnsoppgjøret var forventet å bli 4,2 % i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*, resultatet ble 5,4 %.

Pensjoner og pensjonsforpliktelser blir hvert år justert opp i tråd med lønns- og prisveksten i samfunnet. Årets lønns- og prisvekst ble betydelig høyere enn forventet og gjør at reguleringspremien er høyere enn på lang tid. Store deler av reguleringspremien motvirkes av det regnskapstekniske premieavviket.

Pensjonskostnadene ble i 2023 beregnet til å være kr 712,5 mill. lavere enn netto pensjonspremier. Differansen kalles positivt premieavvik. Et positivt premieavvik skal inntektsføres i det aktuelle regnskapsåret, og utgiftsføres deretter med like store årlige beløp over 7 år. Negativt premieavvik framkommer når premien er lavere enn pensjonskostnadene. Dette skal utgiftsføres i det aktuelle regnskapsåret og inntektsføres deretter over 7 år. Hensikten med ordningen er å sikre jevnere belastning av pensjonsutgifter i regnskapene.

Akkumulert premieavvik utgjør kr 1,45 mrd. per 31. desember 2023 og er en økning på kr 631,1 mill. fra 31. desember 2022. Akkumulert premieavvik er utgifter som må tilbakebetales og dekkes inn i driftsbudsjettene over de neste 7 årene. Det betyr at fremtidig utgiftsføring av tidligere års premieavvik vil bli betydelig høyere enn det Stavanger-kommune har hatt tidligere år. Stavanger kommune har satt av kr 955,9 mill. i eget disposisjonsfond for å dekke opp deler av denne forpliktelsen. Se note 11 til årsregnskapet for mer informasjon om pensjon.

Utvikling av finansinntekter og finansutgifter

Tabellen under gir en oversikt over kommunens finansinntekter og -utgifter, som består av rente- og avdragsutgifter, renteinntekter, utbytte og avkastning fra finansforvaltningen. Summen av eksterne finansutgifter og -inntekter er kr 95,86 mill. lavere enn justert budsjett 2023. Dette er i stor grad knyttet til høyere renteinntekter og gevinster enn budsjettet.

Eksterne finanstransaksjoner	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Avvik	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Renteinntekter	-440,6	-388,2	-52,4	-289,9	-229,5
Utbytter	-579,9	-513,7	-66,2	-323,4	-302,1
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	26,5	-2,1	28,6	0,0	14,2
Renteutgifter	443,1	449,1	-6,0	437,3	239,9
Avdrag på lån	433,4	433,1	0,2	433,1	385,1
Netto finansutgifter	-117,5	-21,8	-95,8	257,1	107,6

Tabell 5 Eksterne finanstransaksjoner – tall i millioner kroner

Etter flere år med svært lavt rentenivå, har rentenivået blitt hevet kraftig gjennom hele 2023 og styringsrenten endte på 4,5 %. Renteoppgangen bidro til å dempe aktiviteten i norsk økonomi og lavere kapasitetsutnyttning, svakere prisimpulser fra utlandet og lavere energipriser bidro til at prisveksten avtok. Renteutgifter på kommunens innlån, inkludert nettoeffekt av rentebytteavtaler, ble om lag kr 8 mill. høyere enn budsjett.

Stavanger kommune mottok kr 579,9 mill. i utbytte i 2023, ordinært utbytte fra Lyse AS utgjorde kr 320,1 mill. (eierandel på 45,7 %). Kommunen mottok også ekstraordinært utbytte fra Lyse AS på kr 182,9 mill., som ble omgjort til et ansvarlig lån fra Stavanger kommune til Lyse AS. I tillegg fikk kommunen kr 75,8 mill. i utbytte fra kommunens finansforvaltning, noe som resulterte i at samlet utbytte ble kr 66,2 mill. høyere enn budsjett.

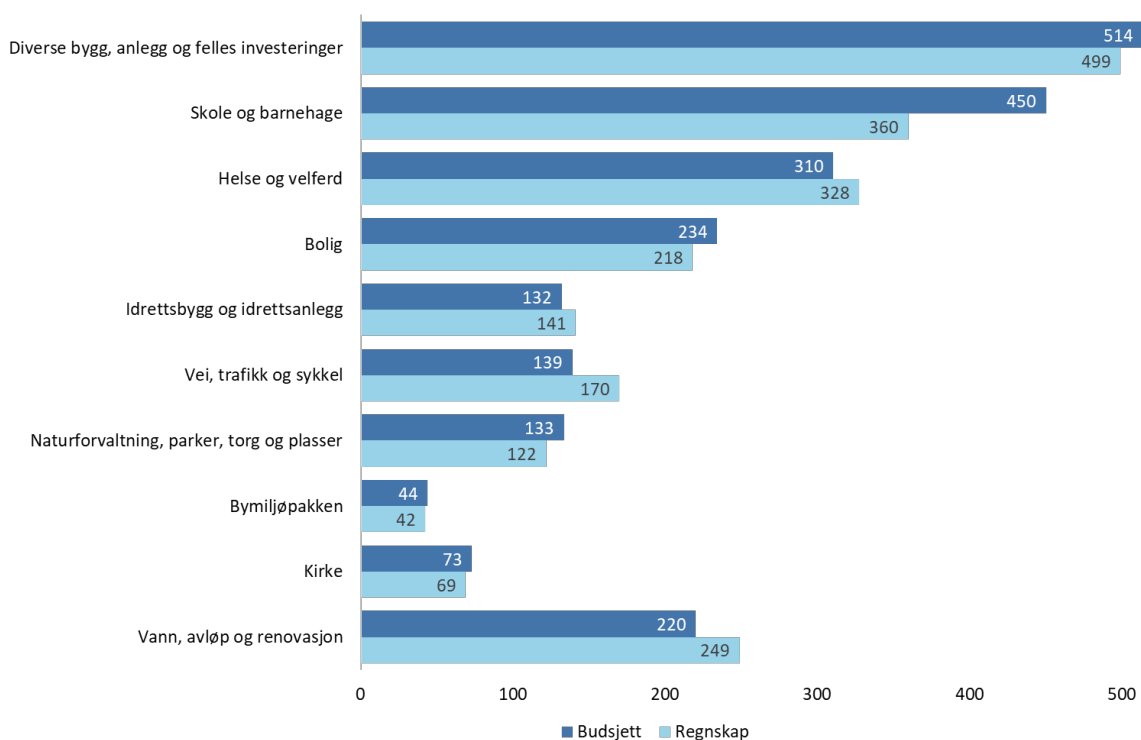
Gjennomsnittlig likviditet på konsernkonto var på kr 2,11 mrd. i 2023. Renteinntekter fra bankinnskudd, startlån og finansforvaltning ble på kr 440,6 mill., kr 52,4 mill. høyere enn budsjett. Deler av dette skyldes realisering av rentegevinster knyttet til avslutning av fastrenteavtale.

Kommunen realiserte netto gevinst på kr 3,9 mill. samt regnskapsførte et urealisert netto tap på kr 30,5 mill., samlet kr 26,6 mill. For en nærmere omtale av finansforvaltningen vises det til Årsrapport 2023 – Likviditets- og låneforvaltning.

Status investeringsprosjekter 2023

For investeringsprosjekter som går over ett eller flere år med en total prosjektkostnad, anses de totale prosjektkostnadene å være styrende. Likevel skal utgiftene i investeringsregnskapet følges opp årlig mot bevilgningene. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og bruken av disse i budsjettåret.

Bevilgningsoversikt investering del 2 gir en detaljert oversikt over alle investeringsprosjekter for 2023 og forbruket per prosjekt. Figur 12 viser hvordan investeringsutgiftene i 2023 har fordelt seg på de mest sentrale formålene.

Figur 12 Investeringsutgifter etter sentrale formål. Tall i mill. kr

Avviket mellom regnskap og budsjett skyldes i noen tilfeller reelle forsinkelser, merforbruk eller mindreforbruk. At et investeringsprosjekt har et mindreforbruk i et gitt budsjettår, kan også være som følge av endret finansiell framdrift. Dette gir forskyvninger av påløpte utgifter mellom år, men endrer ikke prosjektets samlede utgift eller tidspunktet for ferdigstilling. Under følger en kort status for de ulike formålene.

Diverse bygg, anlegg og felles investeringer

Investeringene under denne kategorien ble på kr 499 mill. i 2023, kr 15 mill. under budsjett. Prosjektene med størst aktivitet i 2023 har vært Rådhuset (kr 128 mill.) og ferdigstilling av Varmen brannstasjon (kr 37 mill.).

Noen av prosjektene i denne grupperingen har et samlet mindreforbruk mot årsbudsjett på kr 68 mill., herunder *Konferansesenter Stavanger Forum* (kr 14,7 mill.) og *Byggemodning Madla/Revheim* (kr 3,6 mill.). Andre prosjekter har et merforbruk i forhold til årsbudsjett (kr 54 mill.) , for eksempel *Rehabilitering av Rådhuset* (kr 28,3 mill.) og *ENØK tiltak på kommunale bygg* (kr 6,3 mill.)

Skole og barnehage

I 2023 er Teknikken barnehage ferdigstilt, det har pågått bygging av Strømvig barnehage, Tastaveden skole og forprosjektering av barnehage på Atlanteren. Utearealer inkludert sykkelparkering ved fire barnehager og tre skoler ble oppgradert i 2023.

Samlet utgjorde investeringer i skoler og barnehager kr 360 mill. i 2023, kr 90 mill. lavere enn budsjettet. Prosjektene har et samlet mindreforbruk på kr 102 mill. og et merforbruk på kr 11 mill. Mindreforbruket skyldes lavere fremdrift enn forventet i prosjekter som Tastaveden skole (kr 37,6 mill.), Vaulen skole (kr 19,6 mill.) og Strømvig barnehage (kr 15,8 mill.).

Helse og velferd

I løpet av året er det ferdigstilt to bofelleskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Gunnar Warebergsgate, ett kommunalt, og ett til privat eie. Prosjektforslag til ny legevakt ble ferdigstilt og det var stor aktivitet på byggeprosjektene Finnøy helse- og omsorgssenter samt Ramsvigtunet sykehjem.

Investeringsutgifter knyttet til helse og velferd utgjorde kr 328 mill. i 2023, kr 17 mill. over årsbudsjett på kr 310 mill. Prosjekter som har hatt merutgifter i forhold til årsbudsjett er Pasientvarsling i sykehjem (kr 10,1 mill.), Poppeltunet dagsenter (kr 7,8 mill.) og Poppeltunet avlastningsboliger (kr 7,7 mill.). Samlet har prosjektene et merforbruk mot årsbudsjett på kr 40 mill. og et mindreforbruk på kr 23 mill.

Bolig

Det er kjøpt 34 kommunale boenheter i ulike by- og kommunedeler i 2023. Videre ble forkjøpsretten på de tidligere SUS-boligene, 57 boenheter i Cecilie Tvedts gate, innløst.

Samlet under kategorien bolig ble det utgiftsført kr 218 mill. i 2023, som er 16 mill. lavere enn budsjett. Mindreforbruket skyldes i hovedsak noe lavere forbruk enn forventet for kjøp og erstatning av kommunale boliger (kr 14,2 mill.).

Idrettsbygg og idrettsanlegg

Kommunen bygger ut idrettsanlegg som en del av skoleutbyggingen, bl.a. i Lervigskvartalet. I tillegg har det pågått utviklingsarbeid med Jåttåvågen badeanlegg og Tennishall samt konkurransearena Stavanger Forum.

Det er gjennomført investeringer for kr 141 mill. til idrettsbygg og idrettsanlegg i 2023. Det gir et merforbruk på kr 9 mill. i forhold til budsjett. Samlet har prosjektene et mindreforbruk på kr 26 mill. og et merforbruk på kr 35 mill.

Eksempelvis har Prosjektutvikling Jåttåvågen badeanlegg en merkostnad mot årsbudsjett på kr 5,7 mill. og Utendørs idrettsanlegg og kunstgress-prosjektene har samlet en merkostnad på kr 2,2 mill.

Vei trafikk og sykkel

Gjennom året har det blant annet blitt etablert sykkelvei ved Hinna idrettsplass, Øvrebøveien og Gandsfjordruta, sykkelparkeringsplasser ved 5 skoler og sykkelparkeringsplasser ved 8 barnehager.

Vei, trafikk og sykkel-prosjektene har samlet hatt kostnader på kr 170 mill. i 2023, som er kr 31 mill. mer en budsjettet. Samlet har prosjektene et merforbruk på kr 48 mill. og et mindreforbruk på kr 17 mill. Prosjekter med merkostnad mot årsbudsjett er for eksempel Trafikksikkerhet (kr 16,2 mill.) og Miljøgater, gatetun, gater og byrom (kr 7,1 mill.).

Naturforvaltning, parker, torg og plasser

Prosesen med å sikre areal for etablering av tursti langs Gauselvågen har fortsatt i 2023. Areal til Tou park er ervervet og oppgradering av byrom og møteplasser som Arneageren, Ajaxparken og Valbergparken har pågått.

Investeringene knyttet til naturforvaltning, parker, torg og plasser utgjorde i 2023 om lag kr 122 mill. og endte noe under budsjettet på kr 133 mill.

Park i Lervig hadde et mindreforbruk mot årsbudsjett på kr 8,1 mill. og Uteområde i Rådhuskvartalet hadde et mindreforbruk på kr 6,1 mill. Samlet hadde prosjektene et mindreforbruk på kr 51 mill. mot årsbudsjett og et merforbruk på kr 40 mill.

Bymiljøpakken

Justert budsjett for bymiljøpakkene var i 2023 på kr 43,6 mill. og det er regnskapsført kostnader på kr 42,2 mill. Her inngår ulike delprosjekter knyttet til områdene sykkel, gange, trafikksikkerhet og kollektiv.

Kirke

Investeringer i kirkebygg utgjorde i 2023 kr 69 mill. Det største prosjektet er rehabilitering av *Domkirken* som hadde kostnader på kr 68 mill., som er kr 17,5 mill. over årsbudsjettet.

Vann, avløp og renovasjon (VAR)

VAR- investeringene utgjorde i 2023 om lag kr 249 mill. som er kr 29 mill. over budsjettet. Prosjektet Fornyelse- avløp hadde en merkostnad på kr 11,1 mill. og Fornyelse-vann hadde en merkostnad på 9,4 mill. mot forventet årsbudsjett.

Utvikling av likviditet, soliditet og arbeidskapital

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgraden. Dette forteller noe om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige betalingsforpliktelser på et gitt tidspunkt. Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle omløpsmidlene. Dette nøkkeltallet bør være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide. Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, og bør være større enn 1. Soliditet er et nøkkeltall som viser hvor stor andel av kommunens eiendeler som er finansiert av egenkapital (egenkapitalprosent), og viser dermed hvor godt kommunen tåler eventuelle tap.

Likviditeten er redusert fra nivået per 31. desember 2022, men fortsatt godt over anbefalt måltall. Likviditeten vil imidlertid kunne svinge betraktelig i løpet av året. Likviditetssituasjonen gjennom året er nærmere omtalt i *Årsrapport 2023 – Likviditets- og låneforvaltning*. Likviditeten vil svekkes dersom det korrigeres for akkumulert premieavvik (Likviditetsgrad 1 er da på 1,58). Samtidig har egenkapitalprosenten blitt noe redusert fra nivået per 31. desember 2022.

Beskrivelse	Regnskap per 31.12.2023	Regnskap per 31.12.2022
Likviditetsgrad 1	2,11	2,66
Likviditetsgrad 2	1,31	2,01
Egenkapitalprosent	36,1 %	36,9 %

Tabell 6 Likviditetsgrad 1 og 2 og egenkapitalprosent

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og gir i balanseregnskapet uttrykk for kommunens likvide situasjon.

Arbeidskapitalen var på kr 3 mrd. ved utgangen av 2023 og ble redusert med kr 470 mill. i løpet av året som følge av at kortsiktig gjeld økte.

Siden ordningen med premieavvik ble innført i 2002, har de innbetalte pensjonspremiene hovedsakelig vært høyere enn de beregnede pensjonskostnadene. Differansen betegnes som premieavvik. Som følge av at premieavviket føres i balansen og ikke representerer reelle verdier, har utviklingen i arbeidskapital/likviditet vist for gunstige tall. Korrigert for premieavviket på kr 1,45 mrd. er arbeidskapitalen på kr 1,59 mrd. Premieavviket økte med kr 631 mill. fra 2022. Det gir en reduksjon i korrigert arbeidskapital på kr 1,10 mrd. fra 2022.

Finansiell risiko knyttet til utlån, garantier og selskap

Kommuner skal ha en sunn og langsiktig økonomiforvaltning, slik at grunnlaget for å yte et godt tjenestetilbud og utøve lokal politikk ivaretas over tid. Kommuner skal videre ha en finans- og gjeldsforvaltning som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko. Kommuneloven stiller krav til kommuners rapportering om økonomisk stilling, utvikling og finansiell risiko. Dette omfatter også kommunens økonomiske forpliktelser og risiko overfor andre i form av blant annet startlån og andre utlån, kommunale garantier og kommunens strategiske eierskap.

Husbanken gir lån til kommuner for videre utlån av startlån, slik at personer med langvarige finansieringsutfordringer kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Stavanger kommune hadde per 31.12.2023 totalt kr 3 047 mill. (kr 2 786 mill. per 31.12.2022) i startlån. Kommunen foretar en grundig vurdering av den økonomiske bæreevnen til potensielle låntakere og har gode rutiner for oppfølging og håndtering av eventuelle betalingsutfordringer hos låntakerne. For startlån har kommunen tapsrisikoen for de første 25 % før realisering av pant og Husbanken har tapsrisikoen for et eventuelt restbeløp etter realisering av pantet. Tapsrisikoen vurderes løpende, blant annet som grunnlag for avsetninger for håndtering av framtidige tap. Tap på startlån har historisk vært svært lave og tapsrisikoen knyttet til gjeldende utlånsportefølje anses fortsatt som lav.

Kommuner kan stille garantier for virksomhet som drives av andre, hvis garantiene ikke innebærer en vesentlig økonomisk risiko eller stilles for næringsvirksomhet. Kommuneloven med forskrifter stiller strenge krav til risikovurderingene som skal foretas før det fattes garantivedtak. Risikoen kan videre reduseres gjennom garantiavtaler og etablering av pant. Stavanger kommunes garantiforpliktelser per 31.12.2023 var kr 2 092 mill. De eksisterende garantiforpliktelsene reduseres årlig i takt med nedbetaling av underliggende gjeld. Garantien overfor Ferde AS på kr 1 875 mill. er den desidert største garantiforpliktelsen. Årlig reduksjon i eksisterende garantiforpliktelser bidrar i seg selv til redusert finansiell risiko i garantiporteføljen. Kommunen foretar også løpende vurdering av utviklingen i risiko knyttet til den enkelte garanti. Risikoen knyttet til gjeldende garantiportefølje anses på det nåværende tidspunkt som lav.

Stavanger kommune har videre et strategisk eierskap i et stort antall selskap. Kommunens finansielle risiko knyttet til selskapene er blant annet knyttet til framtidig kapitalbehov, nivå på utdeling av utbytte og garantiforpliktelser som følger av selskapenes ansvarsform. Stavanger kommune mottok for eksempel kr 320 mill. i utbytte fra Lyse AS i 2023. Kommunen vurderer regelmessig utbyttegrunnlag og -forventning til Lyse AS og andre selskap. Stavanger kommune er videre ansvarlig for en andel (eierandel) av forpliktelsene til interkommunale selskap (IKS). Stavanger kommunes andel av gjeldsforpliktelsene til IKS økte fra kr 2 818 mill. per 31.12.2022 til kr 2 867 mill. per 31.12.2023. Kommunen styrer denne risikoen gjennom å blant annet godkjenne lånerammen for selskapene. Kommunen vurderer løpende den finansielle risikoen knyttet til selskapsporteføljen gjennom kommunens eierskapsforvaltning.

Stavanger kommune er kredittrattet av S&P Global. Finansiell risiko knyttet til utlån, garantier og selskap inngår i analysegrunnlaget for ratingen. Den finansielle risikoen vurderes dermed også regelmessig av eksternt part.

Konsolidert årsregnskap

Konsolidert årsregnskap skal vise kommunen som én økonomisk enhet og framgår i sin helhet i eget vedlegg med tilhørende noter. Følgende enheter inngår i konsolidert regnskap:

- Stavanger kommune
- Stavanger Parkeringsselskap KF
- Stavanger utvikling KF

De kommunale foretakene fører regnskap etter regnskapsloven og årsregnskapene er derfor omarbeidet før konsolideringen, så langt det er nødvendig etter god kommunal regnskapsskikk. Foretakenes årsregnskap, årsberetning og revisors beretning framgår i eget delkapittel.

Netto driftsresultat reduseres med kr 15,7 mill. i konsolidert regnskap 2023. Målt i prosent av driftsinntektene svekkes netto driftsresultat med 0,2 prosentpoeng, til 2,9 %.

I foretakene er investeringsutgiftene i 2023 i tilsvarende grad som i kommunen ellers finansiert med bruk av lån, slik at egenfinansieringsgraden for konsoliderte tall er tilnærmet lik på 52 %. Investeringsnivået er på 17,8 % av driftsinntektene, rundt 0,7 prosentpoeng høyere enn nivået i kommunen ellers. Dette fordi prosentvis økning i investeringer er høyere enn for driftsinntekter i konsoliderte tall.

Gjeldsgrad ekskludert startlån er tilnærmet lik i konsolidert regnskap og ligger rett rundt 62 %. Tabell 7 viser at egenkapitalprosenten og likviditeten per 31. desember 2023 er noe høyere i konsolidert regnskap. Den viser også at både soliditet og likviditet er svekket siden 2022 og at senere års trend med styrking dermed har snudd.

Regnskap 31.12	Ekskl. foretak	Konsolidert			
År	2023	2023	2022	2021	2020
Egenkapitalprosent	36 %	38 %	39 %	39 %	37 %
Likviditetsgrad 1	2,11	2,20	2,71	2,45	2,23
Likviditetsgrad 2	1,31	1,39	2,06	1,70	1,54
Arbeidskapital	3 038 819	3 272 348	3 704 867	3 118 729	2 293 277

Tabell 7 Soliditet og likviditet for kommunekassen og konsolidert regnskap. Tall i tusen kroner.

Organisasjon og utvikling

2023 ble et år preget av uforutsigbarhet og internasjonal uro. Det har påvirket både lokalsamfunnet vårt og kommunen sine prioriteringer.

Mer enn noen gang har det vært viktig å sørge for god beskyttelse av kommunens data og systemer, og gjøre organisasjonen robust mot skadelige angrep og påvirkning utenfra. Mer usikre framtidige rammebetingelser gjør også at kommunen hele tiden må jakte nye løsninger og nye måter å jobbe på. Et nytt rammeverk for ledelsesutvikling er nå på plass og vil styrke organisasjonens evne til omstilling.

Kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver med et godt omdømme - også i en omskiftelig tid. Det legges derfor ned mye innsats i å sikre gode, trygge og stimulerende arbeidsmiljø i alle deler av organisasjonen. For enkelte tjenesteområder bød 2023 på utfordringer med å skaffe nok kvalifisert arbeidskraft, særlig innenfor helse og velferd. Kommunen har derfor et mål om å øke andelen ansatte som jobber heltid framover.

Innledning

Ansatte er kommunens viktigste ressurs. Stavanger kommune må derfor sørge for å tiltrekke seg riktig kompetanse, samt sikre at medarbeiderne har nødvendig kompetanse i tiden framover. Også i 2023 har det vært krevende å skaffe kvalifisert personell, spesielt innen helse, skole og barnehage. Flere andre tjenesteområder har erfart det samme. Ny lønnspolitikk og arbeid med heltidskultur er virkemidler som skal bidra til at kommunen klarer å skaffe, videreutvikle og beholde viktig kompetanse.

Sykefraværet i Stavanger kommune har også i 2023 vært høyt. Den målrettede innsatsen med å redusere fraværet fortsetter.

Kommunen satser på lederne og har derfor fått på plass et rammeverk for ledelsesutvikling for å sikre et godt fundament for utøvelse av rollen. Ledere har en nøkkelrolle i å lede og å bidra til ansattes motivasjon.

Vold og trusler rettet mot ansatte fikk mye oppmerksomhet i løpet av året. Kommunen har derfor lagt ned et stort arbeid for å forebygge og håndtere slike hendelser.

Digitaliserings- og endringsarbeidet i 2023 hadde særlig fokus på informasjonssikkerhet og personvern, og har omfattet flere tverrgående digitaliserings- og innovasjonsprosjekter.

Ta i bruk, videreutvikle og beholde kompetanse

Kompetanseutvikling

For å sikre at kommunen tar i bruk og videreutvikler kompetansen til ansatte, ble det i 2023 startet et arbeid med å oppdatere de overordnede opplæringsplanene til ledere og medarbeidere .

Det er også påbegynt et arbeid med å systematisere opplæring for ledere og etablere en fast arena for dette. Dette vil være en kombinasjon av fysiske kurs og digitale samlinger.

Ledelsesutvikling

I 2023 er det etablert et rammeverk for ledelsesutvikling. Både ledere og tillitsvalgte har bidratt med innsikt til rammeverket, som har tre innsatsområder: individuell lederutvikling, fordypning i ledelse og utvikling av ledergrupper. Det tilbys fordypningsmoduler i ulike ledelsestema. Rammene for utvikling og gjennomføring av program for ledergruppeutvikling i 2024 er også under utarbeiding.

Lønnspolitikk

Det ble i 2023 enighet med fagforeningene om en ny lokal lønnspolitikk, rettet mot det lokale handlingsrommet. Lønnspolitikken støtter opp under målene i organisasjonsstrategien, og viser hvordan Stavanger kommune benytter lønn som et personalpolitisk virkemiddel. Den lokale lønnspolitikken ble i løpet av fjoråret gjort kjent for alle ansatte, og lagt til grunn ved lokale forhandlinger i 2023.

Rekruttere kompetente arbeidstakere

Stavanger kommune legger stor vekt på å være en attraktiv arbeidsgiver, blant annet gjennom omdømmebygging, søkelys på arbeidsmiljø og trivsel, og en god og velfungerende lønnspolitikk. Kommunen rekrutterer blant annet gjennom kampanjer i sosiale medier, deltakelse på karrieredager og yrkesmesser.

Profesjonell rekrutteringsprosess

I 2023 har kommunen tatt i bruk nye digitale løsninger for å forenkle søknadsprosessen for jobbkandidater, lette administrasjon og redusere tidsbruk for ledere. Det er gjennomført digitale kurs i bruk av de nye rekrutteringsløsningene. Det er også gjennomført digitale HR- temasamlinger med opplæring i rekruttering for ledere.

Skole og barnehage

Det har vært utfordrende å rekruttere lærere med undervisningskompetanse på 1.-7. trinn i barneskolene, og kvalifiserte lærere i fremmedspråk i ungdomsskolene. Barnehagene i regionen sliter med å skaffe nok barnehagelærere. Noen ganger må det gis dispensasjon fra utdanningskrav for å fylle stillingene. For både skoler og barnehager er det spesielt krevende å få kvalifiserte søkere til stillinger i kommunedelene Rennesøy og Finnøy kommunedel.

Stavangerskolen tilbyr faste stillinger til alle lærere med undervisningskompetanse på 1.-7. trinn. Nyutdannede barnehagelærere får fast jobb og veiledning i Stavangerbarnehagen. Fra høsten 2023 har kommunen innført et stipendprogram for ansatte i kommunale og private barnehager som tar barnehagelærerutdanning på deltid.

For å løse utfordringene med å skaffe nok helsesykepleiere, har kommunen prioritert videreutdanning av sykepleiere. De siste utlysningene av helsesykepleierstillinger har vist en økning i antallet kvalifiserte søkere.

Nye kompetansekrav i barnevernet

Endringer i barnevernloven krever at ansatte i barnevernstjenesten har mastergrad eller tilsvarende utdanning, alternativt fire års arbeidserfaring fra barnevern og 30 studiepoeng videreutdanning innen 2031. Barnevernet har laget en kompetanseplan for å oppfylle det nye kompetansekravet.

Mangel på helsepersonell

Det er utfordrende å ha tilstrekkelig tilgang på helsepersonell i Stavanger kommune. Kommunen konkurrerer om de samme fagfolkene, både med andre kommuner i regionen - og med spesialisthelsetjenesten. Særlig utfordrende er det å rekruttere sykepleiere og leger til fastlegeordningen, men det er også krevende å få tak i nok vernepleiere og helsefagarbeidere.

Fastlegetjenester organisert som privat næringsdrift er fremdeles hovedmodellen i Stavanger kommune. I 2023 reetablerte imidlertid kommunen to tidligere fastlegevirksomheter og omorganiserte til "8.2 avtale", det vil si at kommunen overtar eierskap og drift av Forus og Gausel legesenter og Tjensvoll legesenter, mens fastlegene skal ivareta listeansvaret for pasientene. Dette har virket vært positivt med hensyn til rekruttering av yngre fastleger.

Kommunen har i tillegg prioritert utdanningsstillinger for å øke attraktiviteten til fastlegearbeid i Stavanger. Rekruttering til privat næringsdrift er fremdeles utfordrende, men vikarmarkedet har tatt seg noe opp.

Hard kamp om kvalifisert arbeidskraft i flere tjenesteområder

Et stramt arbeidsmarked gjør det utfordrende å få tak i kvalifisert arbeidskraft. Spesielt i innovasjon og støttetjenester er det krevende å rekruttere til tynge IT-stillinger.

By- og samfunnsplanlegging er stort sett godt dekket når det gjelder kompetanse, med unntak av transportplanleggere og matrikkelførere. Det er imidlertid stort press på lønnsnivået. Bymiljø og utbygging står i en konkurransesituasjon, spesielt innen vann- og avløpsfag. I avdeling for utbygging er det god tilgang på søkere, men samtidig en del turnover grunnet høyere lønnstilbud i privat sektor.

Tjenesteområdene innbygger- og samfunnskontakt og økonomi og organisasjon får jevnt over godt kvalifiserte søkere, selv om det er merkbart at kommunen konkurrerer mot et høyere lønnsnivå i privat sektor.

Øke arbeidsdeltakelsen

Heltidskultur

Ordføreren og partene i Stavanger kommune signerte i august en lokal heltidserklæring for helse og velferd, hvor de forpliktet seg til å jobbe for å redusere deltidsarbeid og skape en kultur hvor heltid er hovedregelen.

Ved utgangen av 2023 hadde 70,6 prosent av alle fast ansatte i Stavanger kommune hundre prosent stilling. Dette er en økning på 2,4 prosentpoeng fra 2022. Kvinner hadde en heltidsandel på 68,7 prosent og menn 73,5 prosent. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse var på 86,6 prosent i 2023, mens den var 85,2 i 2022.

I 2023 jobbet 50,5 prosent av alle fast ansatte i helse og velferd i full stilling, mens den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen var på 75,3 prosent.

Helse og velferd har vært hovedinnsatsområde for *prosjekt Heltidskultur* også i 2023, siden det er her flest ansatte jobber deltid. Tjenesteområdet har dessuten den største andelen turnusarbeidere - gruppen med flest deltidsansatte.

For alle fast ansatte som arbeider turnus i Stavanger kommune, var andelen heltidsansatte 39,3 prosent ved utgangen av desember 2023, mens gjennomsnittlig stillingsstørrelse var 69,3 prosent. For turnusansatte i helse og velferd, var heltidsandelen 37,5 prosent og gjennomsnittlig stillingsstørrelse 68,1 prosent.

Prosjektet gjennomførte våren 2023 en holdningskampanje om fordelene med å jobbe heltid.

Prosjektet arrangerte også samlinger for de ulike virksomhetsområdene, og en storsamling for ledere, medarbeidere og ansattes representanter. Målet med samlingene var å inspirere, øke kunnskap og gi viktige innspill til arbeidet med heltid i Stavanger kommune. Prosjektet har også invitert seg inn til andre tjenesteområder for å informere om status i arbeidet og forberede utvidelse til flere tjenesteområder.

Åtte piloter i turnusbaserte virksomheter i helse og velferd har nå begynt å kartlegge og prøve ut nye måter å organisere oppgaver og arbeidstid på. Målet er å gi bedre tjenester, samtidig som heltidsandelen økes.

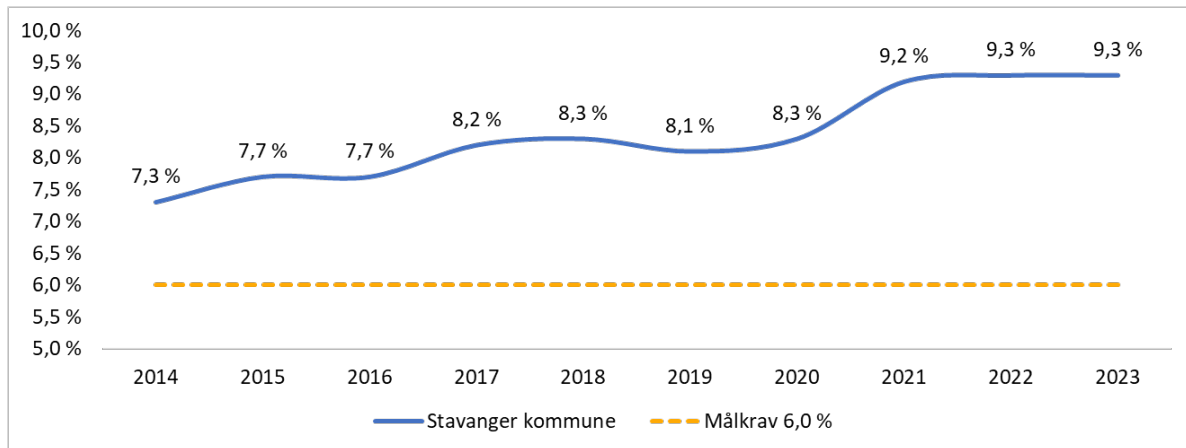
Et forbedret styrings- og analyseverktøy er tilgjengeliggjort for pilotene i prosjektet. Verktøyet gir både prosjektet og den enkelte virksomheten bedre mulighet til å følge opp, og mer oversikt på området.

Livsfaseorientert personalpolitikk

Kommunen har mål om en personalpolitikk som er bedre tilpasset den enkelte medarbeiders behov i ulike faser av livet. En arbeidsgruppe, hvor også hovedtillitsvalgte deltok, utarbeidet i 2023 overordnede prinsipper for en mer livsfaseorientert personalpolitikk. Prinsippene skal drøftes med hovedtillitsvalgte tidlig i 2024. Det skal også etableres konkrete livsfasetiltak, som skal supplere allerede eksisterende ordninger.

Sykefravær

Samlet sykefravær i 2023 var 9,3 prosent og på samme nivå som i 2022. Dette til tross for forventninger om en nedgang etter de høye nivåene i 2021 og 2022 som følge av koronapandemien. Måltall for sykefravær for kommunen som helhet er 6 prosent. Figuren under viser sykefraværsutviklingen i Stavanger kommune de siste 10 årene. Sykefraværet for 2023 tilsvarer en økning på 27 prosent siden 2014. Det er langtidsfraværet som har økt mest.

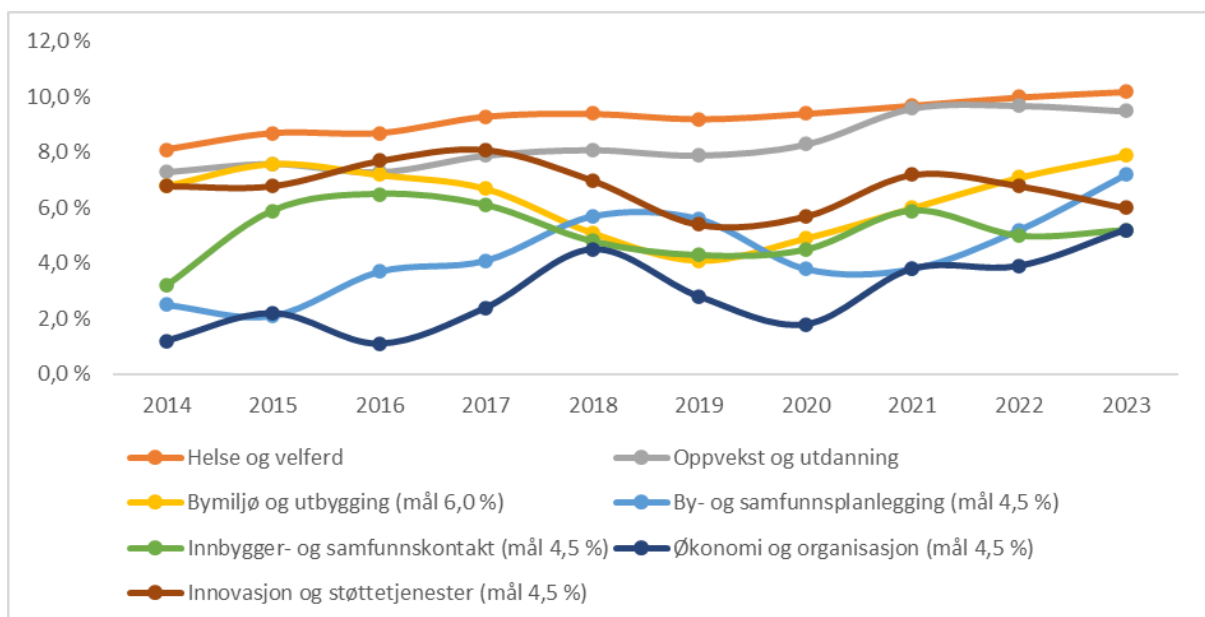

Figur 1 Sykefraværutvikling i Stavanger kommune, 2014-2023

Tall fra Nav viser at det innen legemeldt sykefravær har vært en vesentlig økning innen diagnosegruppene lettere psykiske lidelser og allment og uspesifiserte diagnoser som slapphet/tretthet. I perioden 3. kvartal 2022 til 3. kvartal 2023 har disse gruppene økt mer enn andre diagnosegrupper i kommunal sektor i Stavanger (kommunen og fylkeskommunen). Sistnevnte kan knyttes til mulige ettervirkninger av korona. Tallene viser også at de tre største diagnosegruppene er psykiske lidelser som i 3. kvartal 2023 utgjør 32,9 prosent av alle tapte dagsverk, muskel- /skjelettlidelser 24,9 prosent og diagnosegruppen allment og uspesifisert utgjør 8,7 prosent. Sykdommer i luftveiene utgjør 7,3 prosent i 3. kvartal 2023. Det er en nedgang på 32 prosent fra 3. kvartal i 2022.

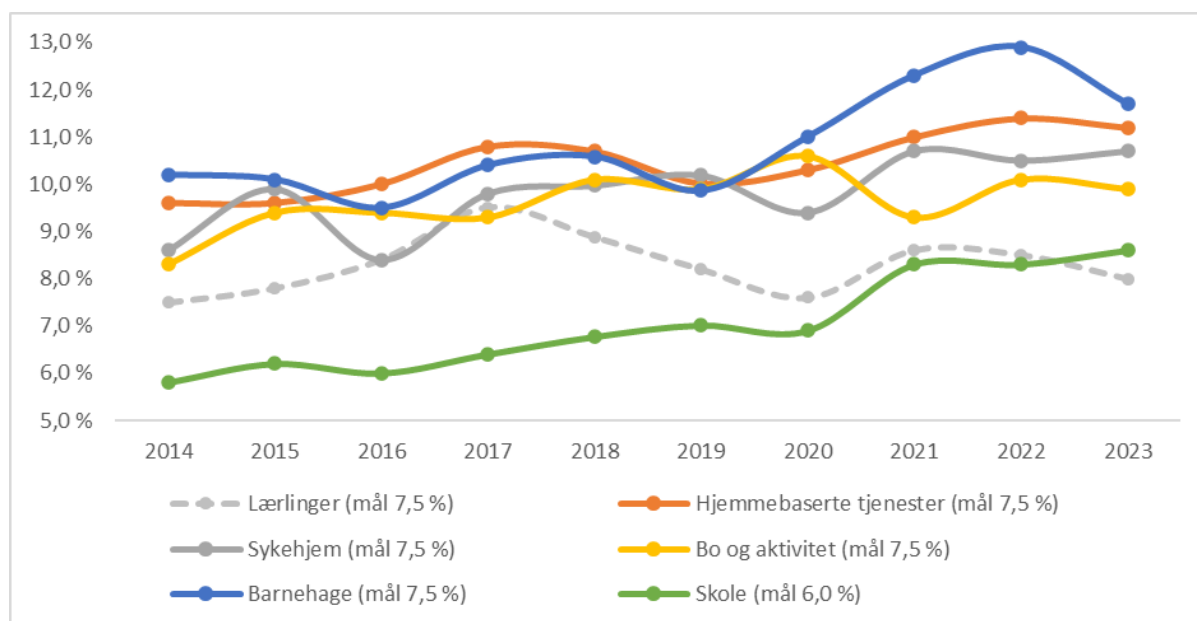
Folkehelseinstituttet (FHI) viser til at influensasesongen ga to mindre influensatopper i uke 6 og uke 12 i 2023. Dette har trolig også hatt innvirkning på sykefraværet i Stavanger kommune i samme periode.

Tall fra ASSS-kommunene (14 storbykommuner) viser at sykefraværet har økt for alle kommunene de siste 10 årene, og holder seg høyt også etter at koronapandemien er over. Kommunene kan bruke ulike beregningsmetoder og har ulik organisering. Tallene er derfor ikke helt sammenliknbare, men viser at Sandnes og Stavanger kommune har hatt størst økning i sykefraværet de siste 10 årene.

Figur 2 Totalt sykefravær for tjenesteområdene i kommunen, 2014-2023. For målkrav knyttet til helse og velferd, samt oppvekst og utdanning, se virksomhetsområdene i grafen nedenfor.

I 2023 har tjenesteområdet oppvekst og utdanning samt innovasjon og støttetjenester hatt en nedgang sammenliknet med 2022. De øvrige tjenesteområdene har hatt en oppgang. De siste 10 årene har sykefraværet økt mest innen tjenesteområdet økonomi og organisasjon og by- og samfunnsplanlegging - riktignok fra lave nivåer. Tjenesteområdet helse og velferd og oppvekst og utdanning har over tid hatt høyest sykefravær.

Figur 3 Sykefravær og målkrav innen de største virksomhetsområdene i kommunen, samt læringer, i perioden 2014-2023. Sykehjem, hjemmebaserte tjenester og bo og aktivitet tilhører tjenesteområde helse og velferd. Barnehage og skole tilhører tjenesteområde oppvekst og utdanning.

I 2023 har skole og sykehjemsområdet hatt en oppgang i sykefraværet, sammenliknet med 2022. De øvrige har hatt en nedgang. De siste 10 årene er det skoleområdet som har hatt størst økning i sykefravær, med 48,3 prosent, etterfulgt av sykehjemsområdet med 24,4 prosent. Barnehageområdet har de siste fire årene hatt det høyeste sykefraværet, men hadde samtidig den største nedgangen fra 2022 til 2023 med 9,3 prosent.

Forsterket sykefraværssatsing

Stavanger kommune har hatt en negativ trend i sykefraværsutviklingen de siste 10 årene. Det pågår derfor et målrettet arbeid med å redusere sykefraværet i kommunen. På bakgrunn av kartlegging og analyse av sykefraværet i virksomheter med høyt sykefravær, ble det iverksatt oppfølging og tiltak i fem utvalgte barnehager og fire sykehjem våren 2023.

Interne stabsressurser bistår utvalgte barnehager, mens Nav Arbeidslivssenter følger opp utvalgte sykehjem. I tillegg til praktisk hjelp i enkeltsaker, omfatter oppfølgingen blant annet kompetanseheving og kunnskap om forebyggende arbeidsmiljøarbeid, rolleforståelse i HMS-arbeidet og rettigheter og plikter i sykefraværsoppfølging. En forskjell mellom de interne stabsressursene og Nav arbeidslivssenter sitt arbeid er at de interne stabsressursene også bistår direkte i enkeltsaker. Stavanger kommunes bedriftshelsetjeneste er også involvert i dette arbeidet. I tillegg er det gjennomført en omfattende revidering av sykefraværssrutiner i løpet av 2023.

Sykefraværet for deltakende barnehager i satsingsperioden 2023 er tydelig lavere enn for samme periode i 2022. Dette er knyttet til langtidsfravær. Øvrige barnehager har i samme periode et nesten uendret sykefravær. For utvalgte sykehjem er bildet foreløpig mindre tydelig når det gjelder resultater. Både deltakende sykehjem og øvrige sykehjem har hatt en økning i satsingsperioden, sammenliknet med samme periode året før.

Arbeidet har pågått i 8 måneder. Det vil bli gjennomført en evaluering av denne satsingen for å sikre læring og forbedring. Resultater fra evalueringen vil bli omtalt i rapport for 1. tertial 2024.

Arbeid for å fremme likestilling og hindre diskriminering

Prinsipper for arbeidet

Kommunens [strategi for likestilling og mangfold 2013-2020](#) er gjeldende til en revidert versjon ferdigstilles i 2024.

Arbeid med likestilling og mot diskriminering i praksis

Partsamarbeid er et viktig prinsipp i Stavanger kommune. Det sikrer god etterlevelse av lov- og avtaleverk, og ivaretar ansattes interesser og rettigheter. Kommunedirektørens samarbeidsmøte med tillitsvalgte er et etablert forum for å drøfte forhold rundt tjenesteutvikling og ansattes arbeidsforhold. Ved utarbeidelse av handlingsplaner, strategier eller gjennomføring av prosjekter, er ansattes representanter en del av arbeidet.

I 2023 behandlet kommundirektørens samarbeidsmøte med tillitsvalgte en rekke temaer, blant annet en midlertidig seniorordning, dekning av behandlingsutgifter, vikarordninger og velferdspermisjoner. Tillitsvalgte fremmet også saker som angår arbeidstakerforhold.

I 2023 hadde avdelingen organisasjon og forhandling en omfattende gjennomgang og oppdatering av rutiner og retningslinjer for alle ansatte. Dette inkluderte retningslinjer ved rekruttering, ny ingress i utlysninger, oppdatering av HMS-, permisjons- og sykefravær rutiner, og en revisjon av de etiske retningslinjene. Vesentlige endringer ble diskutert med tillitsvalgte.

Kommunen har de senere årene også etablert rutiner - inkludert risikokartlegging - for vurdering av arbeidsmiljøfaktorer ved nybygg, renoveringer og flytting av kommunale eller innleide bygg for bruk av ansatte eller tjenestemottakere. Det er krav til universell utforming i alle kommunens lokaler. Fysisk arbeidsmiljø og individuelle tilretteleggingsbehov følges opp årlig gjennom vernerunder ved hvert arbeidssted.

Under årlige medarbeidersamtaler fanger ledere opp behov for tilpasninger - ikke bare i de fysiske forholdene, men også personlige og helsemessige forhold, som balansen mellom arbeid og familieliv, helseutfordringer, allergier, eller tilrettelegging på grunn av religion eller livssyn.

Stavanger kommune bruker medarbeiderundersøkelsen 10-faktor, som gjennomføres annethvert år, sist våren 2022. Kommunen bruker også andre metoder for å vurdere fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, blant annet:

- Sjekklistes for å identifisere mobbing og trakassering.
- Rutiner for å håndtere mobbing og trakassering på arbeidsplassen.

- Prosedyrer for å forebygge, håndtere og følge opp situasjoner som involverer vold og trusler.
- Sjekkliste for psykososialt arbeidsmiljø, et hjelpemiddel for ledere og HMS-grupper for å identifisere risikofaktorer og beskyttende faktorer i arbeidsmiljøet.
- Avviks- og forbedringssystemet *Si ifra!*, hvor ansatte kan rapportere forslag til forbedringer, avvik og hendelser relatert til tjenester, HMS og arbeidsmiljø, inkludert vold og trusler.
- Risikovurderinger spesifikt rettet mot arbeidsmiljøet.
- En egen intranettside med informasjon og relevante verktøy for håndtering av arbeidsmiljøutfordringer.

Risikoer og tiltak

Den planlagte revisjonen av HMS- og personalrutiner i 2023 avdekket behov for å tydeliggjøre arbeidsgivers tilretteleggingsplikt. Med dette ønsker kommunen å unngå at manglende tilrettelegging kan medføre at kommunen ikke innfrir krav knyttet til diskriminering. På rekrutteringsfeltet gjorde kommunen enkelte grep med innholdet i utlysningstekster, oppdaterte retningslinjer som innebærer at minst én kvalifisert kandidat med innvandrerbakgrunn skal kalles inn til jobbintervju, når slik bakgrunn kommer frem av søknaden. Dette ble gjort for å understreke at grupper som er svakt representert, er velkomne som arbeidssøkere i Stavanger kommune.

Gjennom arbeidet med saker til partssammensatt utvalg ble det avdekket at tidligere vedtatte språkkrav i utlysningstekster enkelte ganger ble benyttet feil, eller ikke var tilstrekkelig kjent i organisasjonen. Det kunne medføre at arbeidssøkere ble utsatt for diskriminering på grunn av urimelige språkkrav. Vi har derfor nå innarbeidet språkkrav som tema i en del av opplæringen knyttet til rekruttering.

Deltidsarbeid har mange uheldige konsekvenser, både for arbeidsgiver og arbeidstaker. Arbeidet med å skape heltidskultur er omtalt nærmere tidligere i kapittelet. I løpet av 2023 ble det etablert en rammeavtale for årsturnus. Langsiktig planlegging av turnus åpner for høyere grad av medvirkning fra de ansatte. Arbeidstakeren får større forutsigbarhet ved at arbeidstid og fritid rundt høytider og ferie er klar lengre tid i forveien.

Videre beskrivelse av utvalgte og kommende tiltak

I tillegg til revisjon av personalrutiner og retningslinjer, heltidsarbeid og arbeidstid og håndtering av vold og trusler, har organisasjon og forhandling arbeidet med følgende tiltak i 2023:

- Informert politikere og tillitsvalgte om språkkrav i stillingsutlysninger, og gjennomført annonsekontroll med tilbakemelding til aktuelle ledere.
- Etablert en ressurside for forebygging og håndtering av vold og trusler på intranett. Videre er det etablert en årlig kampanjeuke mot vold, og har økt oppmerksomhet på avvik knyttet til vold og trusler som meldes i kommunens avvikssystem *Si ifra!*

Tabellen under gir oversikt over overordnede tiltak når det gjelder likestilling og ikke-diskriminering.

Personal-område	Bakgrunn for tiltak	Beskrivelse av tiltak	Mål for tiltakene
Rekruttering	Alle diskrimineringsgrunnlag	Annonsekontroll; alle utlyste stillinger ble kontrollert i en periode på 6 uker med tilbakemelding til leder.	Unngå tekst i strid med diskrimineringsgrunnlagene.
Rekruttering	Alder, kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, religion eller etnisk bakgrunn.	Ny ingress i rekrutteringsportal (fast i alle nye stillinger)	Synliggjøre for innbyggere og bevisstgjøre ledere om at kommunen som arbeidsgiver skal speile mangfoldet i befolkningen.
Rekruttering	Helse, språk, etnisitet	Oppdatere interne retningslinjer ved rekruttering. Krav om å kalle inn minst en kandidat med innvandrerbakgrunn til intervju, dersom kvalifisert.	Unngå at stillingsannonser er i strid med likestillings- og diskrimineringsloven.
Rekruttering	Alder, kjønn, helse	Menn-i-helse	Målet med menn i helse er å rekruttere og utdanne menn til en framtid som helsefagarbeidere.
Forfremmelse og utvikling	Kjønn, graviditet, permisjon og alder.	Lønn fastsettes som følger av KS' hovedtariffavtale og lokale forhandlinger. Karriereutvikling følger av det ulovfestede kvalifikasjonsprinsippet.	Sikre at lønnsutvikling skjer i tråd med avtaleverket og at utilsiktede skjevheter blir fanget opp og korrigert årlig.
Forfremmelse og utvikling	Kjønn, graviditet, permisjon og alder.	Bachelorstipend (BA) og stipend for etter- og videreutdanning (EV).	Gjøre det mulig for fast ansatte til å ta en bachelorgrad eller ta etter- og videreutdanning.
Lønns- og arbeidsvilkår	Kjønn, alder, etnisitet, religion, graviditet og permisjon.	I tråd med lokal lønnspolitikk skal leder jobbe med å ivareta og fremme likelønn.	Ivareta og fremme likelønn.

Tilrettelegging	Funksjonsnedsettelse, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver og kombinasjoner av disse grunnlagene.	Rutiner for personaloppfølging, herunder rutiner knyttet til rekruttering, årlig medarbeidersamtale, oppfølging av gravide og sykefravær.	Arbeidsgiver tilrettelegger så langt det er mulig, og iverksetter nødvendige tiltak for at den ansatte skal kunne fortsette i sin vanlige stilling.
Mulighet for å kombinere arbeid og familieliv	Kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver.	Det er i 2023 enighet om ny rammeavtale for årsturnus.	Rammeavtalen legger til rette for heltidskultur.
Mulighet for å kombinere arbeid og familieliv	Kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver.	Fleksitid og mulighet for hjemmekontor for kontoransatte.	Begge tiltak gir mulighet for å kombinere arbeid og fritid, i ulike livsfaser.
Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold	Kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjons-nedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.	En uke mot vold; foredrag, kurs og presentasjon av resultater fra nyere forskning og webinarer for ansatte.	En årlig kampanjeuke mot vold, med mål å øke kunnskapen om vold, synliggjøre eksisterende tilbud og bidra til at flere ber om hjelp.
Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold	Kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.	Ressursside utviklet for forebygging og håndtering av vold og trusler, i kombinasjon med vårt avvikssystem «Si ifra!». Hendelser i avvikssystem går til leder og verneombud. Aggregerte tall legges frem for AMU.	Mål å fange opp alle de volds- og trussel relaterte belastningene som arbeidstakerne kan utsettes for i forbindelse med arbeidet.
Andre relevante områder	Arbeidsmiljø	Arbeidsmiljøuken med arbeidsmiljøpris.	Styrke arbeidet med det lokale arbeidsmiljøet på den enkelte virksomhet.
Andre relevante områder	Arbeidsmiljø	Ressursside utviklet for å fremme psykososialt arbeidsmiljø, med bestillingsskjema Bedriftshelsetjenesten, veiledning er og retningslinjer, lenker og videoforedrag.	Styrke arbeid med fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, systematisk og lovpålagt HMS, avvik, varslings og oppfølging av medarbeiderundersøkelse.

Tabell 1 Overordnet tiltaksversikt for arbeidet med likestilling og mot diskriminering

Resultater av arbeidet og forventninger til arbeidet framover

Stavanger kommune har det siste året jobbet målrettet og godt med flere forhold som kan fremme likestilling og motvirke diskriminering. Satsingsområdene har vokst frem gjennom godt partssamarbeid, via innspill på etablerte arenaer, som møter i arbeidsmiljøutvalg og samarbeidsmøter, politiske bestillinger - og gjennom administrasjonens egne vurderinger. Høsten 2023 ble Stavanger kommune varslet om at Likestillings- og diskrimineringsombudet ville vurdere kommunens likestillingsredegjørelse for 2022. Konklusjonen gikk kort ut på at kommunens redegjørelse ikke var i tråd med minimumskravene for redegjørelse etter § 26 i likestillings- og diskrimineringsloven. Samtidig ville ombudet gi kommunen mulighet til å forbedre seg, og klaget derfor ikke likestillingsredegjørelsen for 2022 inn til Diskrimineringsnemda. Gjennom redegjørelsen for 2023 har kommunedirektøren forsøkt å synliggjøre hvilket arbeid som er gjort gjennom året, hvilke arenaer for samarbeid som har vært brukt og resultatet av arbeidet så langt. Arbeidet med å lage en metodikk og struktur for likestillingsredegjørelse fortsetter i 2024.

Kjønnsfordeling i organisasjonen

Stavanger kommune har som mål å oppnå en jevnere kjønnsfordeling i de ulike virksomhets- og tjenesteområdene. I 2023 var 76,5 prosent av ansatte kvinner, mens 23,5 prosent var menn. Sammenlignet med 2022, økte samlet andel menn med 0,5 prosentpoeng.

I de største tjenesteområdene, oppvekst og utdanning og helse og velferd, var 80 prosent av de ansatte kvinner. Bymiljø og utbygging skiller seg ut med den høyeste andelen menn. Alle tjenesteområder hadde en svak økning i andel menn, med unntak av innbygger og samfunnskontakt som hadde en nedgang.

Tjenesteområde	Andel kvinner %	Andel menn %	Endring i andel menn 2022-23 (prosentpoeng)
Stab og støtte	62,5	37,5	1,0
Bymiljø og utbygging	42,9	57,1	0,2
By- og samfunnsplanlegging	66,9	33,1	0,0
Innbygger- og samfunnskontakt	69,4	30,6	-1,1
Helse og velferd	80,1	19,9	0,3
Oppvekst og utdanning	80,7	19,3	0,5
Læringer	72,0	28,0	0,8
Stavanger kommune samlet	76,5	23,5	0,5

Tabell 2 Fordeling kvinner og menn per tjenesteområde, 2023

For alle de utvalgte virksomhetsområdene i tabellen under, var det i 2023 en stor overvekt av kvinnelige ansatte. Som i fjor, var det størst andel menn innen områdene bofellesskap og grunnskole. Alle virksomhetsområdene hadde en økning i andelen menn, med unntak av hjemmebaserte tjenester. Sykehjemmene er det området som har hatt størst økning, med 1,5 prosentpoeng flere menn enn i fjor.

Utvalgte virksomhetsområder	Andel kvinner %	Andel menn %	Endring i andel menn 2022-23 (prosentpoeng)
Bofellesskap	70,7	29,3	0,5
Hjemmebaserte tjenester	85,7	14,3	-0,2
Sykehjem	86,3	13,7	1,5
Kommunale barnehager	91,8	8,2	0,4
Grunnskole	75,1	24,9	0,9

Tabell 3 Fordeling kvinner og menn i utvalgte virksomhetsområder, 2023

Kjønnsfordeling og stillingsgruppe

Tabellen under viser stillingsgrupper i 2023, fordelt på kjønn. I stillinger med krav til høyere utdanning (mastergrad, høyskoleutdanning og høyskoleutdanning med ytterligere spesialutdanning) var det særlig en høy andel kvinner. Andelen menn var høyest i stillingsgruppene direktører, mellomledere, akademikere og virksomhetsledere / avdelingsledere / kommunalsjefer.

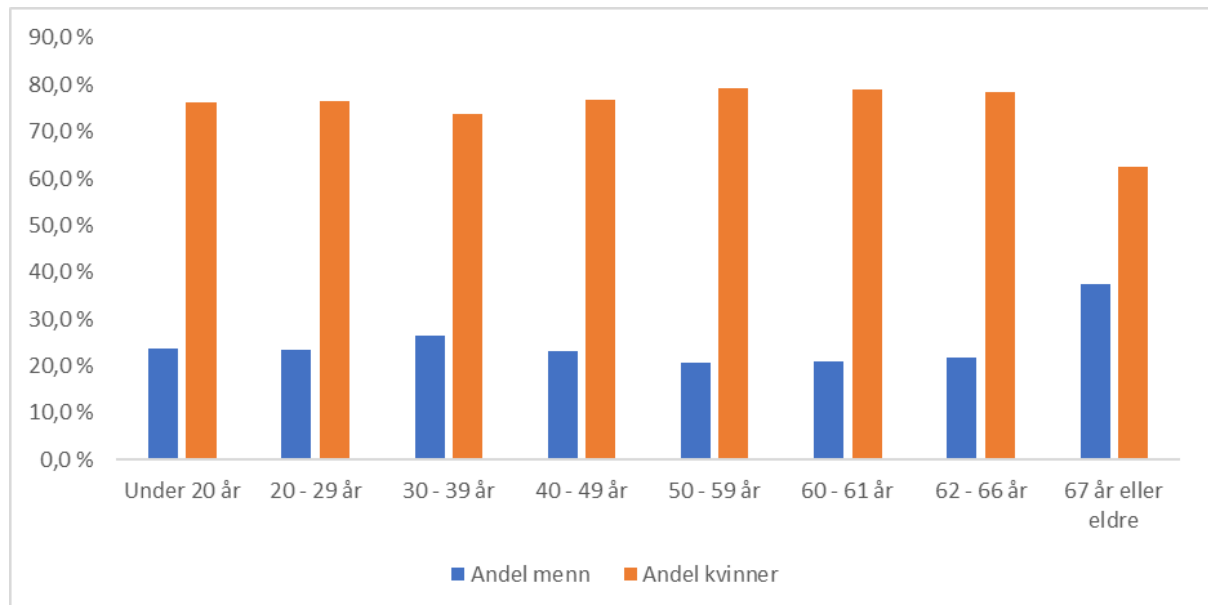
Stillingsgruppe	Kvinner	Menn	Totalsum	Andel kvinner %	Andel menn %
Stillinger uten særskilt krav om utdanning	1505	523	2028	74,2	25,8
Fagarbeiderstillinger	2222	721	2943	75,5	24,5
Stillinger med krav om høyskoleutdanning	3108	712	3820	81,4	18,6
Stillinger med krav om høyskole utdanning med	897	219	1116	80,4	19,6

ytterlige spesifikasjoner					
Mellomleder - lederstilling med krav om høyskole	437	221	658	66,4	33,6
Virksomhetsledere, avd.ledere og kommunalsjef	114	48	162	70,4	29,6
Akademikere	620	281	901	68,8	31,2
Akademikere - stilling med krav om mastergrad	107	10	117	91,5	8,5
Under utdanning	148	62	210	70,5	29,5
Direktører	3	6	9	33,3	66,7
Totalsum	9161	2803	11 964	76,6	23,4

Tabell 4 Kvinner og menn fordelt på stillingsgrupper, 2023

Kjønnsfordeling og alder

Kvinneandelen var svært høy i de fleste aldersgruppene, men høyest blant ansatte i gruppen 50-59 år. Den aldersgruppen med høyest andel menn, var gruppen over 67 år eller eldre.

Figur 4 Kjønn fordelt på aldersgrupper, 2023

Lønnsfordeling mellom kvinner og menn i ulike stillingsgrupper

Kommunens ansatte er lønnet etter reglene i hovedtariffavtalen (HTA) i kommunal sektor. I underkant av 90 prosent har stillinger med hovedsakelig sentral lønnsdanning (HTA kapittel 4) og lønn i samsvar med KS garantilønn for de ulike stillingsgruppene og ansiennitetstrinnene. Dette gjelder gruppe 1, 2, 3, 4, og deler av gruppe 7 og 8. For ansatte i lederstillinger (gruppe 5, 6 og 9), samt enkelte ansatte i gruppe 7, blir lønnen fastsatt lokalt. Likelønn er et tema som drøftes med tillitsvalgte før og under forhandlingene.

Grupp e	Stilling	Gj.snitt lønn kvinne r	Gj.snitt lønn menn	Medianlønn kvinner	Medianlønn menn	Kvinner s andel i % av menns lønn gj.snitt	Kvinner s andel i % av menns lønn median
1	Stillinger uten særskilt krav om utdanning (gruppe 1)	381 867	374 692	390 300	345 300	101,9 %	113,0 %
2	Fagarbeiderstillinger (gruppe 1)	452 236	457 428	468 300	467 838	98,9 %	100,1 %
3	Stillinger med krav om høyskoleutdanning (gruppe 2)	549 363	571 718	542 900	542 900	96,1 %	100,0 %
4	Stillinger med krav om høyskole utdanning med ytterligere spesialutd.	582 505	581 885	597 400	597 400	100,1 %	100,0 %
5	Mellomleder – lederstilling med krav om høyskole	704 183	715 155	708 000	711 150	98,5 %	99,6 %
6	Virksomhetsledere, avd.ledere og kommunalsjef	908 864	944 296	885 000	904 100	96,2 %	97,9 %
7	Akademikere	671 258	707 892	646 100	627 472	94,8 %	103,0 %
8	Stilling med krav om mastergrad	632 716	649 167	646 100	661 600	97,5 %	97,7 %
9	Under utdanning	398 917	384 919	389 000	389 000	103,6 %	100,0 %
10	Direktører (gruppe 8)	1 366 250	1 379 850	1 360 000	1 320 000	99,0 %	103,0 %

Tabell 5 Lønn fordelt på stillingsgrupper og kjønn, 2023

For stillingsgruppen fagarbeider eller stillinger tilsvarende fagarbeidere, er gjennomsnittslønn for menn høyere enn for kvinner. Her er det store forskjeller mellom de ulike stillingskodene i gruppen. For stillingskoden fagarbeider er gjennomsnittslønn for kvinnelige fagarbeiderne på kr 481 119, mens gjennomsnittslønn for menn er kr 503 165. Forskjellen minker med økt arbeidserfaring. Lønnsdifferansen mellom kvinner og menn på dette området skyldes at tekniske fagbrev, der menn er overrepresentert, er i en konkurransesituasjon med det private næringslivet. For stillingskoden lektor er gjennomsnittslønn for kvinner på kr 624 621, mens den for menn er kr 599 931. Differansen skyldes at det er få menn (med kortere arbeidserfaring) enn kvinner i samme stillingskode.

Utvikle bedre måter å jobbe på

ForBedre

Tjenesteområdene driver kontinuerlig med kvalitets- og forbedringsarbeid rundt eget tjenestetilbud. ForBedre bistår tjenesteområdene med kompetanse innen prosess-, prosjekt- og endringsledelse, både i konkrete tiltak og i prosjekter. Enheten samarbeider også tett med fagmiljøene innenfor stab og støtte, for å sikre en helhetlig og tverrfaglig tilnærming i organisasjonsovergripende oppgaver. Et tverrfaglig nettverk for ressurser som jobber spesielt med kvalitetsportalen er etablert. I nettverket deles ideer, utprøving og erfaringer i bruk av verktøy og maler. Ved utgangen av 2023 er ForBedre også sentral i arbeidet med å rigge for omstillingsarbeid i kommende perioder.

Forskning

Forskningsstrategi vedtatt

Kommunens første [forskningsstrategi](#) ble vedtatt i [kommunalutvalget 7. mars](#). Forskningsstrategien viser hvor Stavanger kommune har behov for mer kunnskap, og hvordan Stavanger skal styrkes som kunnskapskommune frem mot 2034.

Ny kunnskap er en forutsetning om kommunen skal få løst store utfordringer, som flere eldre og færre yrkesaktive, forskjeller i levekår og mer utenforskap, og økende klima- og miljøutfordringer. Dagens forskningssystem fanger ikke godt nok opp behovene kommunen har for ny kunnskap. Arbeidet med en tiltaksplan startet opp høsten 2023.

Behov for mer kommunerelevant forskning

Kommunens behov for relevant og praksisnær forskning ble tatt opp i flere debatter under Arendalsuka 14.-18. august. Stavanger kommune samarbeidet med Universitetet i Stavanger om et omfattende program som blant annet inneholdt innlegg og debatt om hvordan akademia og Norges forskningsråd kan gjøre mer for å dekke kommunenes forskningsbehov.

Kommunesektoren er generelt svakt representert i det norske forskningssystemet. Derfor var det gledelig at Stavanger kommunes klima- og miljøsjef ble oppnevnt til porteføljestyret for klima og miljø i

desember. Porteføljestyrene har ansvar for forskningen innenfor sitt område, og det er viktig med representasjon fra kommunene som kjenner forskningsbehovene og som skal ta forskningen i bruk.

Styrket klyngesamarbeid om helse- og velferdsforskning

Stavanger kommune har i 2023 ledet det interkommunale samarbeidet om forskning i Sør-Rogaland. På vegne av disse kommunene, inviterte Stavanger kommune 28. februar til en markering av de nye avtalene om samarbeid med Universitetet i Stavanger og VID vitenskapelige høyskole.

Klyngesamarbeidet inngår i [Kommunenes strategiske forskningsorgan](#) (KSF) som er en samarbeidsstruktur som skal styrke grunnlaget for kunnskapsbaserte beslutninger og tjenesteutvikling i kommunal sektor. Det lokale klyngesamarbeidet har vært selvfinansierende med noe støtte fra Statsforvalteren i Rogaland. Positivt for samarbeidet er at regjeringen i desember besluttet å sette av kr 10 mill. for å styrke KSF som ramme for forskning i kommunene, og Norges forskningsråd ble tilført kr 104 mill. som skal gå til helse- og omsorgsforskning i kommunene.

I løpet av 2023 er første fase av fagprosjektet *Kunnskapsbroen* i regi av klyngesamarbeidet fullført. Prosjektet har omfattet 10 kommuner fra Sør-Rogaland, og skal bygge bro mellom praksisfeltet og forskning. Sammen med Folkehelseinstituttet, Bergen kommune og Høgskulen på Vestlandet, har Stavanger kommune utarbeidet en [rapport](#) som blant annet beskriver utprøving og innhold i et kunnskapsstøttesystem for kommunene i Sør-Rogaland. Statsforvalteren i Rogaland vedtok i desember å bevilge innovasjonsmidler til videreutvikling av systemet for kunnskapsstøtte.

Nye doktorgradsprosjekter

23. mars ble det inngått et nytt og unikt forskningssamarbeid mellom *Stavanger 2025* og Universitetet i Stavanger. To doktorgradsstipendiater, den ene finansiert av Stavanger kommune, den andre av Universitetet i Stavanger, skal bruke Stavangers byjubileum som utgangspunkt for forskning om byidentitet og kunstens rolle i store kulturelle begivenheter. Samme måned ble Stavanger kommune innvilget et nytt offentlig doktorgradsprosjekt der en ansatt i oppvekst og utdanning skal studere hvilken betydning samarbeid mellom lærerne har på elevenes læringsutbytte. I tillegg er to andre doktorgradsprosjekter i oppstarten: Det ene er et prosjekt om hvordan forskning brukes i Stavangerskolen. Det andre et doktorgradsprosjekt om opplæringsprogrammet *Møte med aggresjonsproblematikk i kommunehelsetjenesten*. Doktorgradssatsingen skal styrke forskerkompetansen i kommunen og gi nyttig kunnskap i utviklingen av tjenestene.

Samarbeid om etablering av nye forskningssentra

Kommunen har inngått samarbeid med Universitetet i Stavanger om et nytt forskningssenter om bærekraftige helsetjenester. Senteret skal forske i skjæringsfeltet mellom økende mangel på helsepersonell på den ene siden og økende behov som følge av flere eldre på den andre. Dessuten deltar Stavanger kommune i en søknad til forskningsrådet om å opprette et forskningssenter ved Universitetet i Stavanger som skal forske på utsatte barn og unge og utenforskap.

Det er behov for et kunnskapsbasert grønt skifte der overgang til miljøvennlig energi står sentralt. Derfor deltar kommunen i fire ulike søknader til forskningsrådet om etablering av forskningssentra på energifeltet i samarbeid med partnere i instituttsektoren og universitets- og høyskolesektoren. Tematisk dreier det seg om forskning på ulike fornybare energikilder som geotermisk energi, havvind og hydrogen til utvikling av mer klimapositive og klimanøytrale byer.

Innovasjon

For å styrke innovasjonsmiljøet i Stavanger kommune, vedtok kommunedirektøren å slå sammen avdelingen Smartby og Innovasjon og digitalisering med virkning fra 1. desember 2023. Rapportering for disse avdelingene er sammenstilt under.

Innovasjonsseksjonen bistår tjenesteområdene med å utvikle bedre måter å jobbe på. Hensikten er å istandsette ledere og ansatte til å forbedre egne tjenester og ta i bruk innovasjonsmetoder for å tenke nytt rundt tjenestetilbudet sitt.

Råd og veiledning

Råd og veiledning er en tjeneste rettet mot ledere og ansatte med behov for bistand til å gjennomføre innovasjonsaktiviteter. Innovasjonsaktiviteter omfatter alt fra planlegging og organisering av arbeidet, oppstart og gjennomføring av aktiviteter.

I 2023 er det gitt råd og veiledning til 20 ulike innovasjons- og utviklingsprosjekt, fordelt på alle tjenesteområdene i kommunen. De fleste oppdragene dreier seg om støtte til gjennomføring og fasilitering av workshops. Seksjonen jobber ut ifra et "hjelp til selvhjelp" prinsipp for å bygge kompetanse på innovasjonsarbeid i organisasjonen. Eksempler på oppdrag i perioden:

- Bistått helse og velferd i arbeidet med å utvikle og teste nye åpningstider på dagsenter
- Arrangert intern kreativ workshop som en ramme for klima- og miljøavdelingens årsplanlegging for 2024.
- Fasilitert workshop for å utarbeide ny visjon og verdier for Aktiv kommune

Interne innovasjonsmidler

Stavanger kommune har i flere år satt av midler for å stimulere til innovasjonsprosjekter. Fra 2021 til 2023 ble det årlig tildelt kr 2,5 mill. for å stimulere til denne type prosjekter. I 2023 fikk fem prosjekter tildelt midler. Rapportering fra disse vil foreligge i 1. tertial 2024.

Innovasjonsdag

Innovasjonsdagen 2023 med temaet "Kom godt i gang med innovasjonsarbeid", ble gjennomført som en todelt samling med faglige foredrag og workshop for å trene på metode og verktøy for innovasjon. Hensikt og formål med Innovasjonsdagen var å inspirere ledere og ansatte i Stavanger, hvor de gjennom foredrag og workshops fikk muligheten til å utvikle ferdigheter om oppstartsfasen i innovasjonsarbeid. Deltakerne fikk en felles oppgave, og fikk opplæring i verktøy som empatikartlegging, aktørkart, personas og teknikker for å utfordre problemstillingen. Dette skal bidra til å sikre et godt fundament for videre arbeid.

Tilbakemeldingene fra deltagerne understreket verdien av workshopen der de trente på innovasjonsmetodikk på en felles oppgave .

Innovasjonspartner

Innovasjonspartner er et utvidet tilbud om veiledning i gjennomføringen av større innovasjons- og endringsprosesser over tid. Tilbudet startet opp i 2023. Innovasjon og digitalisering har i perioden bidratt som sparringspartner og prosessveileder i prosjektene *Områdeløft Kvernevik*, *Områdesatsing Storhaug* og *Innbyggertoget* som medvirkningsarena.

Helsestasjon for ungdom

Ved hjelp av designmetodikk har kommunen forbedret opplevelsen på Helsestasjon for ungdom. Prosjektet ble ferdigstilt i 2023 og har fått gode tilbakemeldinger fra brukerne og ansatte. Resultater så langt viser at ansatte bruker tiden mer treffsikkert, flere tester seg for kjønnssykdommer og det er færre feil, dialogen mellom brukeren og helsestasjonen har blitt bedre gjennom HelseNorge, venterommet har blitt hyggeligere og tjenestene mer forutsigbare. Se her for oppsummering av innovasjonsprosjektet [Helsestasjon for ungdom](#).

AiRMOUR

I perioden januar 2021 til desember 2023 har Stavanger kommune deltatt i EU-prosjektet [AirMOUR](#). Prosjektet har utforsket bruken av droner, og testet flyging av droner i bynære områder til akuttmedisinsk bruk. Stavanger ble valgt ut som testarena og hadde sin første demonstrasjonsflygning 21. september 2022. Prosjektet ble ledet av et finsk forskningsinstitutt, hvor 13 partnere fra Norge, Finland, Nederland, Luxemburg, Tyskland og Sverige deltok.

NEB-STAR – Stavanger som europeisk fyrtårn

NEB-STAR er ett av seks fyrtårn-prosjekter i EU-satsingen [New European Bauhaus \(NEB\)](#). Sammen med 15 partnere lokalt og internasjonalt jobber kommunen med å finne løsninger på klima- og samfunnsproblemene våre. Prosjektet pågår fra høsten 2022 – 2025.

Pedersgata og det nye næringsområdet SITE 4016 på Åsen er test- og demonstrasjonsområder i NEB-STAR. Kommunen jobber med stedsutvikling og identitetsbygging i disse to områdene, og oppfordrer til å tenke nytt om hvordan vi skal bo og leve på en bærekraftig måte. Læringen og arbeidsmetodene i de to demonstrasjonsområdene skal være med å endre måten vi jobber med kommuneplanen i framtiden.

I perioden har planlegging av aktiviteter og forankring i kommunen stått sentralt. Prosjektet krever bred involvering på tvers av flere fagområder i kommunen, og flere er koblet på prosjektet.

Digitalisering

Datasjø

Datasjø ble tildelt den høythengende, av en enstemmig fagjury, tildelt den høythengende nasjonale IT-fyrlyktprisen under NOKIOS-konferansen i Trondheim i oktober 2023. Den årlige prisen går til

institusjoner som har utmerket seg særlig positivt innen IKT-området og som kan tjene som et forbilde for andre. [Lenke NOKIOS nyhetssak](#)

I samarbeid med alle kommunens tjenesteområder ble det behandlet over 195 ulike behov knyttet til datasjøprosjektet, hvor data hentes ut fra forskjellige kilder og system, og tilgjengeliggjøres for innsikt og analyse. Det er levert syv nye analyserom (tilgang til data) i perioden, og ytterligere fem analyserom er under arbeid.

Datasjøprosjektet har vært sentralt i å sammenstille statistikk fra de ulike løsningene for gratis kollektivtransport, fremskaffe nødvendig innsiktsunderlag for prosjektet heltidskultur og tilgjengeliggjøre gode løsninger mot folkeregisteret for både automatisk utfylling av informasjon og identifisering av bruker.

Prosjektet har utviklet gode dashboard for eiendomsdata, som gir god oversikt over kostnader, forbruk, bestilling og varemottak.

Min side

[Min side](#) gir innbyggere og ansatte tilgang til persontilpasset informasjon, og muliggjør selvbetjening. Hovedmålet med *Min side* er å forenkle hverdagen for både innbyggere, næringsliv og kommunens ansatte. Det er fortløpende tilgjengeliggjort flere tjenester i *Min side* - eksempelvis informasjon til innbyggerne om hvor mange hentinger som har blitt gjort via Hent avfall, nærmeste strøsandboks og nærmeste bibliotek. Det har også kommet mer innhold under Min by, og forsiden til *Min side* er oppdatert med ny grafikk. I tillegg er det gjort tekniske forbedringer, slik at *Min side* nå er mer robust og tilrettelagt for enda nye tjenester.

Kommunestyret vedtok i [sak 54/23 – Tertialrapport per 30.04.2023](#) å innføre gratis kollektivtransport til Stavanger sine innbyggere fra 3. juli 2023. Ordningen ble avsluttet 31. desember 2023 i tråd med vedtaket i kommunestyret ([Tertialrapport 30. august 2023](#)). Den digitale løsningen videreformidlet i alt 636 632 billetter av ulike typer og varighet til innbyggerne. Transportøkonomisk institutt har gjennomført en undersøkelse. Denne konkluderer med at bruken av kollektivtransport i Stavanger, har økt som følge av innføringen av gratis kollektivtransport. Kommunedirektøren er fornøyd med den praktiske gjennomføringen av ordningen.

Kommunens *Min side* løsning opplevde økt pågang som følge av billettløsningen til gratis buss. Over 95 prosent av de som hentet gratis billetter, brukte den digitale løsningen. *Min side* og datasjø var

avgjørende for at Stavanger kommune klarte å få på plass en løsning for gratis kollektivtransport og bestilling av gratisbilletter på kort tid. Prosjektet involverte flere fagmiljøer i kommuneadministrasjonen, samt eksterne leverandører.

Digital portal for planer, høringer og medvirkning

Arbeidet med Digital portal for planer, høringer og medvirkning nærmer seg slutten. Det har blitt utviklet to produkter i 2023: [Det ene produktet er en portal](#) som kan samle alle planer, høringer og medvirkningsaktiviteter. Denne skal være åpen for innbyggere, politikere og ansatte, og vil gjøre det enklere å søke frem hva kommunen jobber med. Det skal også være mulig å abonnere på tema eller områder man er interessert i, slik at det blir enklere å delta i samfunnsutviklingen. Det andre produktet som har blitt utviklet, er en intern løsning for innspill. Denne legger opp til å effektivisere saksbehandlingen, i tillegg til at den åpner for gjenbruk av innspillene som har kommet i andre planprosesser.

Nytt ERP-system

ERP (Enterprise Resource Planning) er det faglige uttrykket for store datasystemer til styring av ressursplanlegging, økonomi og administrasjon. ERP kan inneholde mange ulike funksjoner avhengig av bransje, størrelse, og behov. I kommunal sektor vil ERP ofte dekke behovene knyttet til regnskap, faktura, budsjett, lønn, lønnsnær HR, kompetanseutvikling, rekruttering, anskaffelse og lignende.

Kommunen har som mål å anskaffe en ny skybasert løsning som i størst mulig grad understøtter disse behovene, samtidig som den ivaretar forventningene til brukervennlighet og sikkerhet. Ettersom ERP er et kommuneovergripende kjernesystem, vil den være en svært viktig brikke i videre digitaliserings- og effektiviseringsarbeid.

Prosjektet er delt opp i ulike overordnede faser, og er nå i gjennomføringsfasen. Denne er igjen delt i tre ulike delfaser; behov og markedsdialog, anskaffelse, og implementering. I løpet av våren 2023 ble fasen behov og markedsdialog gjennomført. Her har prosjektet bygget opp intern kompetanse og gjennomført markedsdialog. I løpet av høsten 2023 er det påbegynt arbeidet med utarbeidelse av anskaffelsesdokumenter med beskrivelse av behovene kommunen har til ny løsning. Dette arbeidet fortsetter inn i 2024, med kunngjøring og kontraktsinngåelse i løpet av våren 2024.

Nytt sak-arkivsystem

I 2023 har kommunen etablert et prosjekt for anskaffelse av nytt sak-arkivsystem. Prosjektet har gjort en behovskartlegging, gjennomført markedsdialog og alle dokumenter tilknyttet anskaffelsen er produsert. I desember 2023 ble prekvalifisering til konkurransen kunngjort på Doffin, med mål om kontraktinngåelse våren 2024.

Dette er også et kommuneovergripende kjernesystem, og en viktig brikke i videre digitaliserings- og effektiviseringsarbeidet. Ny løsning skal inneholde funksjonalitet for saksbehandling, arkivering, innsynsbehandling, og saksbehandling for plan- og byggesaker (eByggesak og ePlansak). I tillegg kommer også tilgjengeliggjøring av tidligere sak-arkivsystemer.

Stavanger kommune skal ha en skybasert løsning som er moderne, intuitiv og brukervennlig. Løsningen skal dekke dagens behov for arkivering og samtidig legge til rette for fremtidens utvikling på arkivsektoren.

Oppstart av prosjekt for bruk av lavkodeverktøy

I 2023 ble det etablert et nytt prosjekt for å benytte lavkodeverktøy, hovedsakelig [Power Plattformen](#). Målet er forenkle og effektivisere eksisterende arbeidsprosesser og utvikle løsninger som samhandler

godt med andre fagsystemer. Prosjektet vil bidra til å løse flere digitaliseringsbehov ute i organisasjonen, og dermed bidra til økt digitaliseringstakt i kommunen.

I løpet av 2023 har prosjektet påbegynt flere saker, blant annet en intern løsning for planinnspill. Denne skal bidra til å forenkle saksbehandlingen, samt legge til rette for gjenbruk av innspill som har kommet i andre planprosesser. Videre har prosjektet påbegynt en løsning for Flyktningstjenesten som skal bidra til å effektivisere deres arbeid med å hjelpe flyktninger ut i arbeid. Denne løsningen vil være til stor nytte for Flyktningstjenesten som har opplevd en økende tilstrømning av flyktninger det siste året. I tillegg til disse har prosjektet jobbet med innsiktsarbeid og kartlegging av flere saker som vil ha oppstart i 2024.

Pilotprosjekter for uttesting

Flere selvstendige pilotprosjekt har vært initiert og igangsatt for uttesting, delvis finansiert ved eksterne midler. Noen eksempler på disse er:

- Test av aktivitetsdata til bruk i kommunens planleggingsarbeid - Gjennom det nordiske samarbeidet «Nordic liveable neighbourhoods» som finansieres av Nordic Innovation, har smartbyen gjennomført et aktivitetsprosjekt, hvor målet er å samle data og lære hva som skaper gode, sunne nabolag, som kan fremme folkehelse og livskvalitet. Verktøy for å sikre personvern har vært utviklet og testet, og nye brukere til siste fase ble rekruttert fra Storhaug bydel høsten 2023. Prosjektet ble avsluttet august 2023.
- Formidling og visualisering av klimadata - Det har det blitt gjennomført en pilot som har samlet, behandlet og visualisert klimadata fra ulike typer sensorer og datakilder (f.eks. nedbørsmengder og værddata) i så nær sanntid som mulig. Prosjektet har arbeidet med å få kunnskap om hvor, når og hvordan klimaendringer påvirker havnivå, ekstremvær og dam-overvåkning. Prosjektet er avsluttet og rapportert til Miljødirektoratet.
- Smarte vannmålere - På oppdrag fra VAR, har smartbyen vært prosjektleder for pilotering og testing av fjernavleste, såkalte «smarte» vannmålere. For folk flest betyr dette en ordning som ligner på det vi har fått i strømskapene, hvor automatisk IOT-rapportering erstatter manuell avlesning av forbruket. I piloten installerte vi 30 smarte vannmålere på utvalgte lokasjoner. Prosjektet ble avsluttet, rapportert og levert til VAR for videre evaluering i februar 2023.

Informasjonssikkerhet og personvern

I en tid preget av global uro og rivende teknologisk utvikling, er arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern viktig både for ansatte og innbyggere. For å være i stand til å ivareta personvernet og sørge for god informasjonssikkerhet, er kommunen avhengig av kompetente ansatte, hensiktsmessige prosesser og en solid teknisk sikkerhetsarkitektur.

I løpet av 2023 har kommunen ansatt flere rådgivere i sentrale stabsmiljøer med solid kompetansebakgrunn, noe som har styrket et allerede sterkt kompetansemiljø innen fagfeltet. Kommunen har også prioritert kompetanseheving og bevisstgjøring av alle ansatte i kommunen, og har blant annet sett betydelig fremgang i gjennomføringsgraden av opplæringsplaner innen informasjonssikkerhet og personvern. Videre har kommunen videreutviklet sitt styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern, noe som er viktig for at arbeidet er innrettet på en hensiktsmessig måte, og at ansatte har den støtten de trenger for å ivareta ansvar og krav.

I løpet av høsten 2023 ble det opprettet en ny seksjon i IT-avdelingen, som heter IT service- og sikkerhetssenter. Denne seksjonen skal blant annet følge opp mulige uønskede hendelser som oppdages via løsningen som overvåker kommunens tekniske infrastruktur. Videre er det igangsatt et arbeid som skal sørge for bedre sikkerhet knyttet til mobile klienter i kommunen. Kommunen har også utvidet lisenser knyttet til Microsoft sine sikkerhetsløsninger, noe som er strategisk viktig.

Arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern er preget av stadige endringer, og behov for kontinuerlig forbedring ved hjelp av små og store tiltak.

Innkrevning i egenregi

I løpet av 2023 har kommunen tilbakeført innkreivingsarbeidet i kommunal regi. Kompetent personell er ansatt, et eget system for innkreivning er på plass, og det er utarbeidet egne retningslinjer og fullmakter for praktisk innkreivingsarbeid. Videre er det laget et eget møterom spesielt tilrettelagt for fysiske møter mellom skyldner og kommunal saksbehandler.

Utestående krav er gradvis lest inn i et eget system for oppfølging. Det nye systemet gir økte muligheter for å automatisere arbeidsprosesser slik at saksbehandlerkapasiteten kan konsentreres om de mest krevende sakene.

I samråd med ekstern leverandør er det gjort et skille mellom eldre og nyere krav slik at de kravene som allerede var oversendt ekstern innkreivning forblir der, mens alle nye krav leses inn i kommunens innkreivningssystem. Over tid vil andelen krav som følges opp eksternt være avtagende. Ved årsslutt var det 1 365 åpne saker hos ekstern innkreivning. Til sammenligning er det overført totalt 4 643 saker til egeninnkreivning i 2023, hvorav 2 194 saker fortsatt var åpne ved årsslutt. Tilbakemeldingene fra kommunale virksomheter og kommunens egne innbyggere har så langt vært veldig gode. , noe følgende skriftlige tilbakemelding fra en innbygger vitner om:

«Måten den kundebehandleren behandlet meg og viste forståelse kan ikke annet enn være terningkast seks! Hens væremåte var fantastisk, og det reddet julen min med mindre bekymringer. Tusen hjertelig takk!!! Jeg nominerer hen til månedens ansatt :-) Eksemplarisk»

Bygge gode arbeidsfellesskap

Arbeidsmiljø og HMS

Stavanger kommunes årlige arbeidsmiljøuke ble gjennomført i uke 17. Målet med Arbeidsmiljøuka er å sikre en god retning for arbeidsmiljøarbeidet i kommunen. Arrangementet bestod av digitale foredrag tilgjengelige for alle ledere og arbeidsplasser, og tema var knyttet til Stavanger kommunes overordnede HMS- og arbeidsmiljøetsatsinger. For 2023 omfattet dette foredrag om emosjonelt arbeid, vold og trusler, ytringsklima samt heltidskultur. I tillegg ble det gjennomført to fagseminar i mars om emosjonelt arbeid i HMS-fagets blindsoner. Foredraget handlet om arbeidets art i førstelinjen, forståelsen av risiko og introduksjon til emosjonelle faktorer som del av arbeidet. Her deltok 447 ledere, hovedverneombud, verneombud og hovedtillitsvalgte.

Arbeidsmiljøprisen for 2023 gikk til fysio- og ergoterapitjenesten, auglendbarnehagene og økonomi og eierskap.

Lovpålagt HMS-opplæring

I 2023 ble det gjennomført totalt seks lovpålagte HMS-kurs for ledere og fire lovpålagte kurs for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg. 343 personer har deltatt på disse kursene. I tillegg ble det arrangert nettverkssamling for vernetjenesten i september 2023, med tema arbeidsmiljøutvalg, HMS-grupper og rollen til verneombudet. Totalt 143 verneombud deltok på denne samlingen.

Opplæring i forebygging og håndtering av vold og trusler

Stavanger kommune inngikk ny rammeavtale for kurs i forebygging av vold og trusler i fjor. Totalt 460 ansatte innen oppvekst og utdanning og bymiljø og utbygging har gjennomført denne opplæringen.

[Opplæringsprogrammet MAP](#) (møte med aggresjonsproblematikk), pågår innen seks virksomheter i helse og velferd. Videre bruk av MAP er under vurdering, og forutsetter en bedre differensiering av opplæringsbehovet i kommunens ulike tjenesteområder.

I tillegg benyttes nettkurs som grunnleggende opplæring i forebygging av vold og trusler.

Vold og trusler - oppfølging av skoleområdet

Et tilsyn fra Arbeidstilsynet på skoleområdet januar 2023 resulterte i tre pålegg og overtredelsesgebyr. I løpet av hele 2023 har det pågått et omfattende arbeid for å lukke disse påleggene. Alle HMS-gruppene gjennomførte risikovurderinger på vold og trusler i løpet av våren. Et opplæringsløp for skoleområdet ble iverksatt i løpet av høsten og pågår fortsatt. En gjennomgang av HMS-systemet for skoleområdet ble i tillegg gjennomgått og forbedret i samarbeid med vernetjenesten. Alle påleggene er nå lukket innen fastsatte frister.

Styrking av HMS- funksjonen

Stavanger kommune har forsterket HMS-funksjonen for å gi ledere på alle nivåer bedre rådgivning og støtte i utøvelsen av deres HMS-ansvar. Tre HMS-rådgivere bistår tjenesteområdene for å styrke etterlevelsen av lov og regelverk innen HMS-området. Dette vil bidra til at organisasjonen får kunnskap og økt bevissthet om systematisk HMS-arbeid.

Brudd på arbeidstidsreglementet

For 2023 har det blitt vurdert brudd på arbeidsmiljølovens kapittel 10 om arbeidstid, ved utvalgte avdelinger med turnusarbeid. Virksomhetenes turnusavtale, som er godkjent av tillitsvalgte, danner grunnlag for beregning av antall brudd på arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven (AML). Telling av brudd gjøres for:

- hviletid mellom to arbeidsøkter/vakter (AML §10-8)
- lovbestemt ukefridag og dens lengde «F1» (AML §10-8)
- arbeidstimer per dag (AML §10-5)
- arbeidstimer per uke (AML §10-5).

Ved bydekkende tjenester, dagsenter og avlastning, hjemmebaserte tjenester og sykehjem, ble det for 2023 kontrollert for AML-brudd ved 7 av 142 avdelinger. I de kontrollerte turnusene, ble det funnet 491 brudd blant 35 162 avviklede vakter. Dette utgjør en bruddforekomst på 1,4 prosent.

Tabellen viser brudd på arbeidstidsreglementet i avviklede vakter ved kontrollerte turnuser, i 2023. Totale brudd 491.

Tjeneste	Ant. vakter ved kontrollerte avdelinger i 2023	Antall brudd på AML	Bruddforekomst i prosent
Bydekkende tjenester	1876	17	0,9
Dagsenter og avlastning	5413	113	2,0
Hjemmebaserte tjenester	21363	296	1,4
Sykehjem	6512	65	1,0
Totalt	35164	491	1,4

Tabell 6 Brudd på arbeidstidsreglementet i avviklede vakter ved kontrollerte turnuser, 2023

Framtidens arbeidsplasser

Prosjektet *Framtidens arbeidsplasser* skal utvikle et nytt arbeidsplasskonsept for kontorarbeidsplasser i Stavanger kommune. For å få et bredere kunnskapsgrunnlag for arbeidet, ble det høsten 2023 arrangert en kunnskapsdag om hvordan utforming av arbeidsplasser påvirker arbeidshelse, arbeidsmiljø, samhandling og effektivitet, der blant annet tillitsvalgte, vernetjeneste og bedriftshelsetjeneste deltok.

Det nye arbeidsplasskonseptet vil bli ferdigstilt til drøfting med tillitsvalgte våren 2024, og gjøres klart til iverksetting fra høsten 2024. Som del av arbeidet med prosjektet er det gjennomført en spørreundersøkelse om hjemmekontor-ordningen.

Prøveprosjekt 6-timers dag

[Prøveprosjektet med 6 timers dag](#) (30 timers arbeidsuke) gjennomføres i Gullfaks barnehage. Prosjektet startet i august 2023, og gjelder for barnehageårene 2023/24 og 2024/25. De ansatte i Gullfaks barnehage jobber fire dagers uker, og det er ansatt 3,5 ekstra årsverk for å dekke behovet for flere ansatte i barnehagen.

Barnehagen er med i prøveprosjektet sammen med en virksomhet i Oslo kommune. Det er inngått et samarbeid med Oslo kommune om følgeforskning for å følge opp prøveprosjektene. Målet med følgeforskningen er å kartlegge tjenestekvalitet, arbeidsmiljø og sykefravær, ansattes opplevelse og økonomiske konsekvenser.

I kommunestyrets behandlingen av *Handlings- og økonomiplan 2024 – 2027* jamfør [sak 63/2023](#) [Årsbudsjett 2024 og Handlings- og økonomiplan 2024-2027](#), ble følgende vedtatt: «Det bes om at det fremmes en sak til formannskapet hvor kommunedirektøren skisserer en avslutning av prøveprosjektet

6-timers dag i Gullfaks barnehage. Saken fremlegges så snart som mulig – med mulighet for iverksettelse fra månedsskiftet april/mai 2024».

En 30-timers arbeidsuke er tariffstridig. Det ble derfor, med hjemmel i [Hovedavtalen § 4-6 om lokal forsøksordning](#), inngått en lokal særavtale (tariffavtale) mellom Delta, Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Stavanger kommune om redusert arbeidstid i prosjektperioden.

Siden det er inngått en lokal forsøksordning for å gjennomføre prosjektet, har kommunedirektøren drøftet muligheten for å avvike prøveprosjektet med aktuelle fagforeninger. Partene kom ikke til enighet, og fagforeningene ønsker ikke at prosjektet avvikes. Kommunedirektøren vil fremme en sak til politisk behandling i 1. kvartal 2024 for å avklare om prosjektet skal avvikes.

Årsverk og vikarer

Ved utgangen av året var det 10 046 årsverk i Stavanger kommune. Dette inkluderer fast ansatte, vikarer, lærlinger og ansatte i lønnet permisjon. I tillegg kommer ansatte på timelønn (ekstrahjelp/ringevikarer) og innleide fra vikarbyrå.

Figuren under viser antall årsverk for 2023, og endringen fra 2022.

Ansatte per 31. desember	Årsverk 2022	Årsverk 2023	Endring i årsverk	Endring i prosent
Fast ansatte	8407	8803	396	4,7
Vikarer/midlertidige ansatte	1174	1243	69	5,9
SUM Stavanger kommune	9581	10 046	465	4,8
Av total sum utgjør ansatte i lønnet permisjon	237	221	-16	-6,8

Tabell 7 Årsverk fordelt på stillingstyper

Totalt var det en økning på 396 årsverk blant fast ansatte. Det har vært en økning i de fleste områder i kommunen, med unntak av by- og samfunnsplanlegging og lærlingene. Ved utgangen av desember 2023 var 12,4 prosent av ansatte midlertidig ansatt. Andelen kvinner var 12,1 prosent, mens andelen menn var 13,3.

På samme tidspunkt var 2,5 prosent av kvinnene og 1 prosent av menn i lønnet permisjon. Foreldrepermisjoner utgjør størsteparten av de lønnede permisjonene. I løpet av 2023 var det totalt 672 kvinner og 154 menn som tok ut foreldrepermisjon.

Den største økningen i antall årsverk har vært innen skoleområdet med 139 årsverk, eiendom med 60 årsverk, sykehjem med 59 årsverk, bydekkende tjenester innen velferd og sosiale tjenester med 54 årsverk og barnehage med 46 årsverk. En del av økningen er knyttet til flyktningrelaterte tjenester.

Tjenesteområde	Årsverk 31.12.2022	Årsverk 31.12.2023	Endring i årsverk	Endring i prosent
Stab og støtte	297	332	34	11,6
Bymiljø og utbygging	811	869	58	7,1
By- og samfunnsplanlegging	120	116	-4	-3,2
Innbygger- og samfunnskontakt	173	184	11	6,4
Helse og velferd	3295	3443	148	4,5
Oppvekst og utdanning	4668	4898	230	4,9
Hovedtillitsvalgte + annet	22	24	2	8,9
Læringer	195	180	-14	-7,3
Stavanger kommune samlet	9581	10046	465	4,9

Tabell 9 Årsverk fordelt på tjenesteområder

Læringer

Opplæringskontoret forvalter kommunens fagopplæring. I porteføljen inngår lærlingordningen (læringer og lærekandidater), ordningen fagbrev på jobb og [prosjektet Menn i helse](#).

I 2023 søkte Opplæringskontoret godkjenning i fire nye lærefag som følge av tilbakeføring av de kommunale foretakene. Fagene som det ble søkt godkjenning i var anleggsgartnerfag, byggdrifterfag, tømrerfag, maler- og overflateteknikk, og inngikk i porteføljen fra august 2023.

Opplæringskontoret har i 2023 hatt særlig oppmerksomhet på inkludering og mangfold. Kommunen er den lærebedriften i Rogaland som har tatt inn flest kandidater i lærekandidatordningen, som i samarbeid med virksomhetene legger til rette for alternative løp for de som trenger dette. Opplæringskontoret har satt av dedikerte ressurser til arbeid med språkstøtte og faglig veiledning - både på individ- og gruppenivå. Dette for å forebygge frafall og for å kunne tilby sårbare grupper lærekontrakt. Tiltaket understøtter kommunens verdi: «Vi bygger fellesskap». Stavanger kommune har 202 aktive lærekontrakter per 31. august 2023.

Opplæringskontoret samarbeider med KS om prosjektet *Menn i helse* og har i 2023 hatt aktuelle kandidater i praksis og sommerjobb ved tre sykehjem. I 2023 hadde kommunen 15 *Menn i helse* rekrutter.

109 kontrakter i helsearbeiderfaget, inklusive 11 rekruttert fra prosjektet *Menn i helse*, 76 kontrakter i barne- og ungdomsarbeiderfaget, fem kontrakter i IT-driftsfag, fire kontrakter i ernæringskokkfaget, tre kontrakter i anleggsgartnerfag, to kontrakter i tømrerfaget, to kontrakter i maler- og overflateteknikk og én kontrakt i IT-servicefag. Av disse er 180 ordinære lærlinger, syv lærekandidater og 15 fagbrev på jobb. I 2023 har 106 kandidater tatt fagprøven. Alle bestod.

Kommunens tjenesteområder

Oppvekst og utdanning

Ingress

I 2023 har det store antallet flyktninger som ankommer fra Ukraina gjort det nødvendig å raskt bygge opp kapasiteten i tjenestetilbudet i oppvekst og utdanning. Mottak og bosetting av flyktninger involverer de fleste virksomhetene i tjenesteområdet. Samtidig har virksomhetene arbeidet med å følge opp vedtatte strategier og tiltak som skal bidra til gode hverdagsliv for barn og unge i kommunen.

Mål og utviklingstrekk for 2023

Tjenesteområdet oppvekst og utdanning sørger for tjenester til barn, unge og familier: Barnehager, skoler, helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnevern og kultur- og fritidstilbud. Tjenesteområdet arbeider for å gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet. For å oppnå dette har virksomhetene i 2023 arbeidet for å:

- sikre barn og unge kompetanser for framtiden
- gi barn og unge opplevelsen av fellesskap og tilhørighet
- ta i bruk barn og unges ressurser
- arbeide systematisk for å utjevne ulikheter
- sikre tidlig og tverrfaglig innsats

Flyktninger

Krigen i Ukraina har også i 2023 drevet barn og voksne på flukt. Stavanger kommune har tatt imot et stort antall flyktninger, og dette krever omstilling og tilpasning i flere av virksomhetene i oppvekst og utdanning. Barn og unge som oppholder seg i kommunen har rett til barnehageplass, offentlig grunnskoleopplæring, helsetjenester og barneverntjenester. Det har derfor vært nødvendig å øke kapasiteten i tjenestetilbudet raskt.

I 2023 var en økende andel av nyankomne flyktninger voksne. Dette la særlig press på tilbudet om voksenopplæring.

Barnetall

Antall barn i barnehagealder fortsetter å synke. I desember 2023 gikk 7 391 barn i en stavangerbarnehage. Dette er en nedgang på om lag 100 fra året før, og ned 400 fra tre år tilbake. Dette henger sammen med nedgang både i fødselstall og i netto flytting (til/fra kommunen).

I samme periode har andelen barn som går i barnehage økt. Nå går i overkant av 92 prosent av alle barn mellom ett og fem år i barnehage. Nedgangen i barnetall gir reduserte inntekter fra staten. Dette stiller krav til kommunens evne til å planlegge og justere kapasiteten i barnehager og skoler etter lokale behov.

Barnevernsreformen

Hovedmålet med barnevernsreformen er å styrke arbeidet med forebygging og tidlig innsats i oppveksttjenestene. I tillegg får kommunen et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Kommunen har nå fullt finansieringsansvar for ordinære fosterhjem. Kommunen har også fått et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem.

Oppfølging og rapportering av prioriteringer

Sikre barn og unge kompetanser for framtiden

Barnehageloven og opplæringsloven gir kommunen ansvar for å kontinuerlig utvikle og styrke kvaliteten i barnehage og skole. Kommunens strategi for arbeidet med kvalitet i barnehagene og strategi for kvalitet i skole og SFO gir retning til dette arbeidet.

Ny organisering av styrket barnehagetilbud som trådte i kraft høsten 2021 skal bidra til å styrke laget rundt barnet, og fremme et mer inkluderende barnehagemiljø. I 2023 har dette særlig handlet om arbeid og kompetansebygging gjennom ressursteam, tverrfaglig barnehageteam og lærende nettverk. Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er en sentral bidragsyter i arbeidet. Høsten 2023 ble det gjennomført en ekstern evaluering av den nye organiseringen. Rapporten viser at kommunen er på god vei, og i tråd med nasjonale føringer for *Statens kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis*. Samtidig gjenstår det arbeid for å få den nye organiseringen til å sette seg.

Det har vært en økning i bekymringsfullt skolefravær de siste årene. [Forvaltningsrevisjon av grunnskolen håndtering av bekymringsfullt skolefravær \(KS sak 38/22\)](#) peker på betydningen av fraværsregistrering for å skape et godt grunnlag for å tidlig kunne oppdage fraværsproblematikk. Nytt skoleadministrativt system registrerer fravær, og det er slik mulig å følge utviklingen over tid. Skolene har møter i ressursteam hver 14. dag hvor PPT og helsesykepleier deltar fast, mens barneverntjenesten deltar to ganger i halvåret. Her har skolene mulighet for tverrfaglig drøfting av elever med bekymringsfullt skolefravær, dele erfaringer og sammen lage en plan for tiltak. PPT har konsultasjonsteam for bekymringsfullt skolefravær. Dette er et lavterskeltilbud som skoler i samarbeid med foresatte kan bruke. Det er laget en veileder for bekymringsfullt skolefravær, samt informasjonsfilmer som skolene er kjent med og kan bruke i sitt arbeid.

Elevene rapporterer i elevundersøkelsen om synkende motivasjon for skolearbeid. Kommunestyret vedtok i [sak 54/2023 Tertialrapport per 30.04.2023](#) å sette av kr 2 mill. til skoler som ønsker å gjennomføre tiltak som kan øke elevenes motivasjon. I første fase i stavangerpakken for motivasjon er det etablert en ordning med såkornfond for motivasjon. Såkornfondet skal bidra til å inspirere lærergrupper eller skoler til å utvikle eller prøve ut ulike tiltak i egen praksis for å øke motivasjonen. Ti skoler fikk tildelt midler i 2023. Tiltakene som skal prøves ut er kortfilmfestival, valgfag på barneskolen, elevaktiv undervisning, drama i skolen og uteskole. Det er laget en intern nettside som skal bygges ut med tips og ideer og erfaringsdeling fra prosjektene som er testet ut gjennom såkornfondet.

Gi barn og unge opplevelse av fellesskap og tilhørighet

Gjennom å bygge inkluderende fellesskap i barnehager, skoler og på fritidsarenaer vil kommunen legge grunnlag for at barn og unge i Stavanger opplever tilhørighet.

Stavanger kommune har i en årrekke arbeidet strategisk med å kunne tilby barnehageplasser i barnets nærmiljø. I praksis består arbeidet av å etablere nye barnehager i områder med underkapasitet og avvikle plasser og barnehager i områder med overkapasitet. Teknikken barnehage på Våland ble åpnet i april 2023. Når to nye barnehager åpner i Storhaug kommunedel i 2024 og 2025 vil det for første gang være god lokal dekning i samtlige ni kommunedeler. Denne strategiske tilnærmingen må fortsette også de neste årene, for å tilpasse seg nye flyttemønstre og å oppgradere eldre barnehager.

Gjennom ressursteamene veileder PPT skolene i å drive tilpasset og inkluderende opplæring for elever med ulike behov. Også Lenden, barneverntjenesten og skolehelsetjenesten deltar i skolenes ressursteam. I 2023 er støtten fra PPT styrket ved at det er etablert et veiledningsteam som skal gi fleksibel og rask bistand i krevende saker.

[Temaplan for Stavanger kulturskole \(sak 63/23\)](#) ble vedtatt av kommunestyret i juni 2023. Temaplanen angir en ambisiøs og viktig satsing på kulturfagene som nødvendige byggesteiner i barns hverdagsliv og personlige utvikling. Kulturskolen bygger fellesskap blant elever og foresatte på tvers av kommunedeler, skoler og alderstrinn. Planen setter mangfold og ungdomskultur på agendaen.

Ta i bruk barn og unges egne ressurser

Oppveksttjenestene skal ta i bruk innspill fra barn i utviklingen av tjenester, og barn og unge skal få delta i beslutninger som gjelder dem selv.

I 2023 har virksomhetene i oppvekst og utdanning arbeidet med å iverksette [Strategi for samarbeid med barn \(KS sak 70/21\)](#). Dette arbeidet har bestått i opplæring av ledere og ansatte, identifisering av kjennetegn på god praksis, og etterfølgende tiltak ute i virksomhetene. Høsten 2023 ble det arrangert en erfaringssamling med alle virksomhetslederne i oppvekst og utdanning. I tillegg er det laget en kort informasjonsfilm for foreldre som er lagt ut på kommunens hjemmeside.

I 2022 startet kommunen et innovasjonsprosjekt på helsestasjon for ungdom (HFU). Målet var å forbedre brukeropplevelsen og -reisen for ungdom som oppsøker helsestasjonen, senke terskelen for å oppsøke hjelp, og å utnytte helsestasjonens ressurser bedre. HFU flyttet inn i nye lokaler i Arne Rettedalsgate våren 2023. Aktiv involvering av ungdom i utformingen av nytt venterom og tjenestetilbud til ungdom er et godt eksempel på hvordan *Strategi for samarbeid med barn* konkret kan nyttes i forbedringsarbeid og tjenesteutvikling. HFU mottok en innovasjonspris på den nasjonale HFU-konferansen for dette arbeidet.

Arbeide systematisk for å gi alle like muligheter

[Sak 66/23 Barn vil være med! Temaplan for inkludering av barn i lavinntektsfamilier 2023-2028](#) er oppdatert, og ble vedtatt av kommunestyret i juni 2023. Formålet med planen er å gi barn i familier med lav inntekt bedre muligheter til å delta i samfunnet på lik linje med andre barn. Planen har 15 tiltak som

skal bidra til inkludering, sosial utjevning og til å hindre at fattigdom går i arv. Planen peker blant annet på gratis skolemat som et viktig tiltak for å utjevne forskjeller. Høsten 2023 ble ordningen med gratis skolemat utvidet til å omfatte ti nye skoler. Ved utgangen av 2023 får elever ved 23 skoler gratis skolemat tre dager i uken.

Siden høsten 2022 har Kvernevik skole gjennomført prøveprosjektet *Helhetlig skoledag*. Prosjektet skal gi alle elever ved 1.-4. trinn et utvidet og inkluderende tilbud gjennom hele skoledagen (08.15-15.00), med fokus på større sammenheng mellom de ulike aktivitetene på skolen. Med prosjektet følger gratis skolemat, flere ansatte, mer frilek og mer fysisk aktivitet. Det er også etablert samarbeid med kulturskolen, Sunde idrettslag og Universitet i Stavanger. Prosjektet er nå inne i sitt siste skoleår (23/24). Formålet med prosjektet er å undersøke om en slik helhetlig tilnærming er en bedre måte å organisere skoledagen på.

Stavanger kommune har i dag områdesatsinger/levetårsløft i bydelene Storhaug, Hillevåg og Kvernevik. Områdesatsinger og levetårsløft er virkemidler for å bedre miljø, boforhold og levetår i områder med levetårutfordringer. Om lag fire årsverk i skolehelse- og helsestasjonstjenesten er finansiert gjennom områdesatsingen på Storhaug, delprogram *Inkludering gjennom tidlig innsats*. Ett mål i delprogrammet er å sikre at barn blir sett og fanget opp tidlig dersom det er behov for ekstra innsats og særskilte tiltak. For å supplere det helsefaglige tjenestetilbudet på helsestasjonen og bidra til økt samarbeid med andre aktuelle aktører for å følge opp familienes behov, ansatte Sentrum helsestasjon i 2022 en sosionom. I 2023 har man sett resultater av denne satsingen. Sosionomen bidrar til å lette familiers bekymringer ved å bedre boligsituasjon, ordne opp i ytelser og økonomi via NAV, og ordne praktisk hjelp via ulike frivillige ordninger.

Fra og med august 2023 ble gratis kjernetid i SFO utvidet til å også gjelde barn på 2. trinn, og gratis barnehageplass fra og med barn nummer tre ble innført. Dette er nasjonale ordninger.

Sikre tidlig og tverrfaglig innsats

I mars 2023 vedtok kommunestyret [sak 31/23 Barn og unges psykiske helse - strategi for forebyggende arbeid](#). Strategien skal styrke arbeidet med å fremme god psykisk helse og forebygge og oppdage tidlige tegn på at barn utvikler psykiske plager, rusmiddelproblemer eller blir utsatt for ulike former for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Samtidig skal strategien gi retning til arbeidet med å gi god og samordnet hjelp til barn, unge og familier når de trenger det.

I 2023 er kapasiteten og dekningen i skolehelsetjenesten styrket med om lag ti årsverk. Dette gjør skolehelsetjenesten mer tilgjengelig for elever og foreldre, og forebygger helseutfordringer hos barn og unge. Den økte kapasiteten gjør at skolehelsetjenesten kan bidra enda sterkere inn i viktige samarbeidsfora på skolene, som for eksempel ressursteamene. Kommunen har også styrket tilbudet til gravide og nybakte mødre. Jordmortjenesten har økt antall hjemmebesøk hos nybakte mødre fra 587 i 2022 til 905 i 2023. Antall gravide uten fastlege har økt, og det kommunale legekantoret på Kvernevik har fra midten av 2023 gitt et godt tilbud til disse. Generelt har etterspørselen etter jordmortjenester økt, og flere har behov for tettere oppfølging.

Nesten Voksen er et samarbeid mellom barneverntjenesten og ungbo. Hovedmålet med pilotprosjektet er å forsøke å hindre videre skjevutvikling og hasteplasseringer gjennom å sette inn mer ressurser i saker der helhetssituasjonen til barna ikke er tilfredsstillende. Alderen på ungdommene i prosjektet er fra 14-18 år. *Nesten Voksen* har i 2023 hatt to stillingshjempler som følger opp ungdommene.

Team på tvers er et samarbeidsprosjekt med Helse Stavanger og Stavanger kommune. Teamet er en ambulant og operativ tjeneste, som gir tverrfaglig og helhetlig hjelp til unge med utviklingsforstyrrelser og psykiske vansker. Barna kan få behandling på sin kjente arena (barnehage/skole/hjem/avlastning) framfor å bli innlagt. Teamet støtter og bygger kompetanse hos de som allerede er tetttest på barnet i hverdagen. Innsatsen fra teamet gis for en tidsavgrenset periode, og er et supplement til ordinært støtteapparat. Medvirkning fra barnet og foreldre er helt sentralt når det avgjøres hvilken hjelp barnet skal få og hvordan hjelpen skal gis. Teamet består av personell fra spesialisthelsetjenesten ved BUP og habiliteringstjenesten for barn og unge, helse- og velferdskontor og PPT. Prosjektet er inne i sitt tredje år og skal vare ut 2024.

Barn, unge og familie

Virksomheter

Barne- og familiesenteret

Barne- og familiesenteret ble etablert høsten 2022. Virksomheten er et lavterskeltilbud som barn, unge og foreldre kan ta kontakt med når de ønsker hjelp. Senteret tilbyr hjelp til barn og unge med milde til moderate psykiske vansker, samt foreldrestøtte og foreldreveiledning. Målet er å skape et differensiert og godt koordinert tilbud som kan bidra til å forebygge mer alvorlige vansker.

Ved inngangen til 2023 var de ansatte i barne- og familiesenteret fordelt på tre ulike lokasjoner. Først i desember ble alle ansatte samlet i nye lokaler i Bjergsted terrasse. Til tross for utfordrende omstendigheter har barne- og familiesenteret klart å håndtere driften og levere gode tjenester til et høyt antall brukere. Dette bekreftes i forvaltningsrevisjonen som ble gjennomført i 2023. Forvaltningsrevisjonen peker også på utvikling og forbedringsområder som vil følges opp i 2024.

Økonomi

Regnskapsresultatet for barne- og familiesenter viser et merforbruk på kr 1,5 mill. av en nettoramme på kr 29,3 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 105,1.

Ved inngangen til 2023 var de ansatte i barne- og familiesenteret fordelt på tre ulike lokasjoner. Først i desember ble alle ansatte samlet i nye lokaler i Bjergsted terrasse. Hoveddelen av merforbruket skyldtes primært overtagelse og tilpasninger av de nye lokalene.

Barneverntjenesten

I 2023 har ett av hovedmålene for barneverntjenesten vært å stabilisere tjenesten. Året startet med en nylig justert organisasjonsstruktur, fersk ledergruppe og et høyt sykefravær. Gjennom aktivt arbeid er sykefraværet redusert fra 12,9 prosent i 2022 til 9,8 prosent i 2023, og det er satt i gang arbeid med lederutvikling. Det er tidvis krevende å jobbe i barneverntjenesten. Derfor ble det i 2023 ansatt en psykolog som skal bidra i veiledning og støtte til ansatte. Barneverntjenesten har i 2023 også ansatt jurister for å styrke saksbehandlingen og bidra med juridisk kvalitetssikring.

Barneverntjenesten har i 2023 lagt ned et omfattende arbeid for å få på plass et nytt fagsystem, *Modulus Barn*. Overgangen til et digitalt system har vært vellykket, og det er forventet at systemet vil øke kvaliteten på det barnevernfaglige arbeidet.

I 2023 har barneverntjenesten rettet søkelys på arbeidet med bekymringsmeldinger. For å øke kvaliteten i gjennomgang og prioritering av meldinger har barneverntjenesten i større grad kontaktet andre instanser for dialog og samarbeid. Dette har gjort gjennomgangen mer effektiv, og har bidratt til bedre prioriteringer av sakene.

Det er fortsatt stor mangel på fosterhjem. Konsekvensen av dette er at barn også i 2023 har blitt boende for lenge i midlertidige beredskapshjem. Det er Bufetat som har ansvaret for å finne fosterhjem, og barneverntjenesten i Stavanger har gitt tilbakemelding både til Bufetat og statsforvalteren om at Bufetat bryter sin lovpålagte bistandsplikt på dette området.

I 2023 har Stavanger kommune tatt imot elleve enslige mindreårige flyktninger (EM). Alle var over 15 år, og har derfor blitt bosatt i institusjon eller bofellesskap. Anmodningen fra IMDi for 2023 var sju EM over 15 år og fire under 15 år. Det ble i 1. tertial 2023 vedtatt å opprette ett nytt bofellesskap for å kunne ta imot det antallet EM som kommunen er anmodet om å ta imot. På grunn av utfordringer med å finne egnet bygg, ble kapasiteten i bofellesskapet utvidet fra fem til sju plasser. Dermed dekket virksomheten behovet for nye plasser i 2023, uten å opprette et nytt bofellesskap.

Økonomi

Regnskapsresultatet for barnevern viser et merforbruk på kr 18,4 mill. av en nettoramme på kr 385,7 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 104,8.

I henhold til [Sak 76/23 Frie inntekter i Stavanger kommune – status per 30. november 2023 med forslag til budsjettjusteringer](#) i bystyret, ble det på slutten av året foretatt en justering som styrket barnevernrammen med kr 12,5 mill. for 2023. Endringen er ikke videreført for kommende planperiode. Budsjettjusteringen ble knyttet opp mot økte klientutgifter, som er en lovpålagt tjeneste.

Utgifter knyttet til barnevernsadministrasjon viser et merforbruk på kr 2,5 mill. som i hovedsak består av økte husleieutgifter, etter lokalene ble utvidet for å få plass til ansatte fra EMbo og flere praksisstudenter.

Utgifter knyttet til hjelpetiltak og ettervern viser et merforbruk på kr 8 mill. Kommunen har over en lengre periode arbeidet mot målet om å øke innsatsen på forebyggende hjelpetiltak for å forhindre behovet for mer inngripende tiltak. Ungdommene er lengre i ettervernstiltak enn tidligere. Derfor øker antallet i ettervern og utgiftene knyttet til slike tiltak.

Utgifter hvor barn er plassert av barnevern har vist en økning sammenlignet med 2022. Dette skyldes i hovedsak statlig beredskapshjem og tjenester fra private aktører. Barn blir boende for lenge i beredskapshjem fordi Bufetat ikke klarer å framskaffe fosterhjem. Etter 12 måneder i beredskapshjem må kommunene betale en høyere egenandel, i tillegg er det flere nye plasseringer med nye egenandeler som er høyere.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Kommunen har i 2023 styrket kapasiteten i skolehelsetjenesten med om lag ti årsverk. Ved å gjøre skolehelsetjenesten mer tilgjengelig for elever og foreldre, forebygges helseutfordringer hos barn og unge. Det har over lang tid vært krevende å rekruttere nok helsesykepleiere, men i 2023 har denne situasjonen bedret seg. Kommunen har over tid arbeidet med tiltak knyttet til rekruttering og kompetanseutvikling, blant annet ved å legge til rette for at sykepleiere kan videreutdanne seg mens de er i jobb. I 2023 fullførte 6 ansatte helsesykepleierutdanningen, mens 13 fremdeles er under utdanning.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten har i 2023 styrket arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet. Ekstra ressurser er satt inn som systemansvarlig for fagsystemet *HsPro*, med vekt på support, opplæring og vedlikehold. Fagsystemet brukes i tillegg av smittevern, flyktningehelseteamet og barne- og familiesenteret. Det er høsten 2023 gjennomført ROS- og DPIA-vurderinger av *HsPro/DigiHelsestasjon*.

Kommunikasjonsløsningen *DigiHelsestasjon* gjør at langt flere innbyggere har digital kommunikasjon med tjenesten. I Helsenorge-appen tilbys en ungdomsløsning hvor ungdom fra 13 år kan ta kontakt med skolehelsetjenesten/helsestasjon for ungdom. Ved å logge seg på med MinID, får ungdommer tilgang til timebestilling, råd og informasjon. Ungdomsløsningen ble pilotert i Stavanger kommune i oktober 2023. Det tas sikte på å starte opp med fullskala bruk i 2024.

Økonomi

Regnskapsresultatet for helsestasjon og skolehelsetjenesten viser et merforbruk på kr 6 mill. av en nettoramme på kr 132,5 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 104,5.

Hovedforklaringen på merforbruket er høyere lønnsutgifter enn budsjett. Det har over lang tid vært krevende å rekruttere nok helsesykepleiere, men i 2023 har denne situasjonen bedret seg. Gjennomgang av lønnsbudsjettet og bemanningen i virksomheten viser at bemanningen er for høy i forhold til vedtatt ramme. Derfor er det iverksatt tiltak knyttet til både ansettelser og bruk av vikarer for å snu denne utviklingen i løpet av 2024.

I tillegg har helsestasjon og skolehelsetjenesten et merforbruk knyttet til inventar og medisinsk utstyr, samt reiseutgifter og godtgjørelser. Dette skyldes flere ansatte totalt og flere som forflytter seg mellom ulike skoler og andre samarbeidspartnere i laget rundt barnet.

Ungdom og fritid

Unge får ofte sin første jobb gjennom eget og foreldres nettverk. *Ungjobb* bidrar til at ungdommer uten nettverk kan få jobbmuligheter og arbeidserfaring. I 2023 har 172 ungdommer hatt sommerjobb via *Ungjobb* og 28 ungdommer har fått arbeidstrening. Arbeidstrening er et tilbud til ungdom som har behov for ekstra oppfølging. Ungdommene får opplæring og betalt deltidsjobb i 40 timer. Dette er et samarbeid mellom uteseksjonen, barneverntjenesten og Nav. I tillegg tilbyr *Ungjobb* kurs og workshop til unge under 18 år. Målet er å styrke ungdommenes kompetanse i å finne en jobb på egen hånd. 44 unge har i 2023 deltatt på kurs og workshop.

Fritidsmentor er et tilbud til barn i alderen 8-13 år, som ikke deltar på fritidsaktiviteter. Fritidsmentorene veileder barn og unge i å finne fritidsaktiviteter, følger til aktivitetene ved behov, og støtter foreldrene i

å følge opp barna på egen hånd. I 2023 har etterspørselen etter fritidsmentorer vært stor. Ved utgangen av 2023 er det 26 fritidsmentorer i Stavanger kommune. 31 barn benytter tilbud om fritidsmentor, mens fem barn står på venteliste. Ulike utfordringer knyttet til bemanning av fritidsmentortjenesten og rekruttering av fritidsmentorer, har gjort det vanskelig å gjennomføre kapasitetsøkningen som var planlagt i 2023.

Økonomi

Regnskapsresultatet for ungdom og fritid viser et merforbruk på kr 1,4 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 101,8.

Merforbruket skyldes i stor grad utgiftene knyttet til *Fiks Ferigge Ferie*. For å gi flere muligheten til å delta, har prisen blitt redusert de siste årene. Likevel har ikke de tapte inntekter blitt fullstendig kompensert. Videre har økte priser også bidratt til økte utgifter. Tidligere har virksomheten klart å dekke disse utgiftene innenfor budsjettammen, men dette har ikke vært mulig i 2023.

Barnehage

Virksomheter

Barnehage

[Stavangerbarnehagen mot 2030 – strategi for kvalitet i barnehagen \(KS sak 40/22\)](#) gir retning og føringer for kvalitetsutvikling i barnehagene. Det er i 2023 blitt arbeidet med å iverksette strategien på treffpunkt og samlinger med barnehagene. De kommunale barnehagene arbeider med å inkludere strategiens prinsipper og satsingsområder i egne årsplaner, og de private barnehagene er oppfordret til å gjøre det samme. Det ble i 2023 etablert en årlig egenvurdering av barnehagenes arbeid med tegn på god praksis i lys av strategiens føringer. Utfyllende informasjon om status i stavangerbarnehagen gis i kvalitetsmeldingen som legges fram for bystyret våren 2024.

Det har over tid vært utfordrende å rekruttere nok barnehagelærere i stavangerregionen. I 2023 har andelen av pedagogiske ledere på dispensasjon fra utdanningskravet økt fra 11,2 til 14,0 prosent. Samlet mangler stavangerbarnehagen 106,6 av 762,1 årsverk barnehagelærere (BASIL, pr. januar 2024). Kommunen arbeider kontinuerlig med å rekruttere barnehagelærere. I 2023 ble det innført et stipend for barnehageansatte som tar barnehagelærerutdanning på deltid. 28 personer fikk stipend i 2023. Veiledning og oppfølging er fortsatt et sentralt verktøy for å rekruttere og beholde nye barnehagelærere. Alle nye barnehagelærere får tilbud om veiledning i jobben de to første årene i yrket. Kvalifiserte barnehagelærere får garanti om fast jobb i fulltidsstilling.

I 2023 ble det bevilget midler til styrking av bemanningen i barnehagene. Midlene ble fordelt til de minste kommunale barnehagene ut fra antall treårsenheter. Dette gir økt fleksibilitet i en travel barnehagehverdag.

Det er faste vikarer i alle barnehagevirksomhetene som følge av kommunal vikarordning. Vikarbehovet i 2023 var imidlertid vesentlig større enn dette. Virksomhetene har ikke klart å redusere utgifter til vikarbyrå som planlagt. Dette skyldes et høyt sykefravær på 11,7 prosent i 2023. Dette er en nedgang fra i fjor på 1,2 prosentpoeng, men det er fortsatt et behov for økt bemanning for å tilrettelegge for barn som trenger ekstra støtte.

I *Handlingsplan for kompetanse 2023* beskrives de ulike kompetansetiltakene som er tilgjengelige for barnehagepersonalet i stavangerbarnehagen. For 2023 har det blitt arbeidet med kompetanseheving knyttet til trygt og godt barnehagemiljø, og inkluderende barnehage tilbud for alle barn. Høsten 2023 fullførte 8 ansatte den nasjonale utdanningen for styrere i barnehage, og 5 nye startet opp. For studieåret 23/24 er det totalt 49 ansatte fra kommunale og private barnehager som startet deltid på barnehagelærerutdanningen. Høsten 2023 startet 19 barnehagelærere fra kommunale og private barnehager på videreutdanning med tilretteleggingstilskudd fra Utdanningsdirektoratet.

Økonomi

Regnskapet for barnehage viser et merforbruk på om lag kr 15,8 mill. i 2023. Det tilsvarer en forbruksprosent på 101,2, av en budsjetttramme på kr 1,38 mrd.

I henhold til [Sak 76/23 Frie inntekter i Stavanger kommune – status per 30. november 2023 med forslag til budsjettjusteringer](#) i bystyret, ble det på slutten av året foretatt en justering som styrket barnehagerammen med kr 23 mill. for 2023. Dette har bidratt til et bedre resultat enn forventet, men denne endringen er ikke videreført for kommende planperiode. Budsjettjusteringen ble knyttet opp mot økt behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage, som er en lovpålagt tjeneste.

Merforbruket skyldes i hovedsak høyere utgifter enn det som var budsjettet til vikarer grunnet høyt sykefravær i ordinært barnehage tilbud. Vedtatt kommunal vikarordning forventet en innsparing på kr 10 mill. i redusert innleie fra vikarbyrå i 2023. Ordningen har ført til økt kontinuitet og forutsigbarhet for personalgruppen, men selv med faste vikarer har høyt sykefravær gjort det vanskelig å redusere innleie fra vikarbyrå i samme størrelsesorden som vedtatt innsparing.

I løpet av 2023 har det vært merutgifter knyttet til spesialpedagogisk hjelp i kommunale og private barnehager. Det har vært en stor økning i vedtakstimer knyttet til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne i både kommunale og private barnehager. På grunn av denne økningen i vedtak og fordi store omstillinger tar tid, har det foreløpig ikke vært mulig å hente ut gevinster av omorganiseringen av styrket barnehage tilbud. Nevnte budsjettjustering har ført til at det ikke er økonomisk avvik på dette området.

Skole

Virksomheter

Grunnskole

Som del av implementeringen av nye læreplaner i skolen ble det i 2023 gjennomført felles fagsamlinger om vurderingspraksis for lærere og skoleledere i ungdomsskolene. Flere barneskoler har arbeidet med temaet helhetlig undervisningspraksis, for å sikre at undervisningen er i tråd med læreplanverket.

Skolene har arbeidet videre med den grunnleggende ferdigheten digital kompetanse i alle fag, med fokus på samfunnsfag. Dette er særlig aktuelt med tanke på kunstig intelligens (KI). Det er gjennomført en kursdag for lærere, og det ble satt i gang arbeid for å gi lærerne tilgang til verktøy for å øve på bruken sammen med elevene på en trygg måte.

I 2023 ble det utarbeidet risikovurderinger og tiltaksplaner på vold og trusler for alle skoler, og alle ansatte gjennomførte grunnopplæring i vold og trusler. Et utvalg ansatte fra hver skole fikk tilbud om grundigere teoretisk og praktisk opplæring. Av disse skal det velges ut et mindre antall ansatte som får ytterligere opplæring for å fungere som ressurspersoner i skolens HMS-arbeid. Føringerne for det systematiske HMS-arbeidet er revidert, og det er etablert et system for jevnlig statusmøter på overordnet nivå og orientering til arbeidsmiljøutvalget for oppvekst og utdanning.

Kommunen har videreutviklet rutinen for rullering/fornyng av Chromebook, for å sikre at skolene har lett tilgang til service og utbytting. Denne rutinen fungerer godt, og elever som har problemer med Chromebook får raskt erstatningsmaskin. Google har forlenget oppdateringsperioden på Chromebook, slik at de vil kunne få lengre levetid.

Skolene fikk i 2022 og 2023 midler til innkjøp av fysiske lærebøker. Det ble kjøpt inn bøker ut fra skolenes egne behov etter drøftinger i ledelsen og lærerkollegiet.

Høsten 2023 startet UIS en bachelorutdanning i skolefritidspedagogikk. Fast ansatte i kommunens SFOer kan søke om stipend for dekning av utgifter til studielitteratur og semesteravgift og fri med lønn, for å delta på samlinger/praksis. Tre ansatte i tre ulike SFOer har fått tildelt midler for perioden 2023-2027.

I 2023 har kommunen styrket oppfølging og linjeledelse av skolene. I 2023 ble ny fagsjef ansatt i en nyopprettet stilling. Arbeidet med å videreutvikle oppfølgingen av skolene, resultatoppfølging, samt nytt rammeverk for skoleledelse er kommet godt i gang ved utgangen av 2023.

Skolene har fått styrket budsjettet for å kunne dekke utgifter til leirskole. Alle ungdomsskolene drar årlig på leirskole med elevene på 9. trinn.

Økonomi

Regnskapet for grunnskole viser et merforbruk på kr 56 mill. i 2023. Det tilsvarer en forbruksprosent på 102,9 av en total budsjettramme på kr 1,97 mrd. Merforbruket skyldes i hovedsak høye vikarutgifter og økte utgifter tilknyttet kategorielever og friskoler.

I 2023 var merforbruket tilknyttet lønn om lag kr 19 mill. for grunnskolene. Hovedsakelig skyldes dette et høyt sykefravær på 8,6 prosent som har medført høye vikarutgifter gjennom året. I løpet av høsten økte også antall årsverk i grunnskolen som medførte høyere lønnsutgifter. Økning i antall årsverk skyldtes hovedsakelig nasjonal innføring av gratis kjernetid i SFO for 2. trinn og en høy økning i ansatte som tok videreutdanning høsten 2023.

For elever med omfattende behov for oppfølging kan skolene få tildelt ressurser enten som kategorimidler eller strakstiltak gjennom året. I løpet av året økte antall kategorielever og elever med strakstiltak mer enn forventet, både i ordinær skole og SFO. Totalt ble merforbruket kr 10 mill. tilknyttet dette.

For elever som går i friskoler plikter elevens hjemkommune å dekke utgifter til spesialundervisning og særskilt språkopplæring på lik linje som med offentlige skoler. For Stavanger kommune var utgiftene til friskoler vesentlig høyere i 2023 sammenlignet med 2022. Merforbruket tilknyttet friskoler ble om lag kr 10 mill. i 2023. Dette skyldes flere elever med vedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

I [Handlings-og økonomiplan 2023-2026](#) ble det satt av kr 10 mill. slik at skolene kunne fortsette å oppdatere elvenes fysiske læringsmateriell. Samtlige skoler har kjøpt inn trykte lærebøker etter eget

behov. Utover de tildelte midlene tilknyttet innkjøp av trykte læremidler har skolene hatt et merforbruk tilknyttet driftsutgifter.

Fra høsten 2023 ble ordningen med gratis skolemat utvidet til å omfatte ti nye skoler. Totalt hadde 23 skoler gratis skolemat tre dager i uken ved utgangen av 2023. Utgiftene tilknyttet skolemat var om lag kr 15,9 mill. som var tilnærmet likt tildelt budsjett i 2023.

Johannes Læringssenter

Mottak av et høyt antall ukrainske flyktninger har satt sitt preg på Johannes Læringssenter (JLS) i 2023. Det har blitt gjennomført oppbemanning gjennom hele året. Ved utgangen av 2023 hadde JLS 255,5 årsverk. Dette er en økning fra 204 årsverk ved inngangen til 2022.

Oppbemanningen har vært avgjørende for å kunne innfri kommunens krav og forpliktelser knyttet til norskopplæring. I 2023 har over 1500 personer fått norskopplæring ved JLS. Dette er nesten en tredobling sammenlignet med tidligere år, og det har derfor vært nødvendig å starte opp norskopplæring ved to nye lokasjoner.

I løpet av 2023 har 40 barn fra innføringsbarnehagen flyttet over til sin nærbarnehage. Fortrinnsvis skjer dette i august, men ved ledig kapasitet har noen barn blitt flyttet over på andre tidspunkt. 19 barn fra innføringsbarnehagen startet i 2023 i 1. trinn ved sin nærscole.

Antall elever i innføringsskolen har variert mellom 200 og 220. 179 elever fra 2.-10. trinn ble overført til nærskolene i 2023. JLS gir også skoletilbud til alle elever på asylmottaket, fram til de flytter til bosetningskommune.

Omleggingen av innføringstilbudet, som ble vedtatt i 2021, er nå i stor grad iverksatt ute i skolene. Denne omleggingen har vært avgjørende for at kommunen har kunnet gi et innføringstilbud til et stort antall nyankomne flyktninger i 2023. Elever på 1. trinn starter rett på nærskolen. Innføringsskolen samarbeider tett med nærskolene for å sikre gode overganger for elevene, og veilederkorps skole har bidratt til å styrke den flerspråklige kompetansen på nærskolene.

Satsingen på folkehelse og livsmestring har i 2023 blitt tonet noe ned på grunn av høyt arbeidspress i forbindelse med oppbygging og utvidelse av opplæringstilbudet ved JLS.

Økonomi

Regnskapet for Johannes læringssenter viser et mindreforbruk på kr 12,9 mill. av en budsjettramme på kr 135,2 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 90,5. Mindreforbruket skyldes i all hovedsak merinntekter fra statlige tilskudd i forbindelse med flyktningssituasjonen, men også inntekter i forbindelse med salg av tjenester til andre kommuner og internt i kommunen har vært høyere enn budsjettet. Lønns- og driftsutgifter knyttet til flyktningssituasjonen har også økt, men foreløpig i mindre grad enn inntektene.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

I 2023 har PPT startet et veiledningsteam. Ved utgangen av året består teamet av to årsverk. Målet med teamet er å raskt kunne bistå i krevende saker, for skolene, elevene og foresatte.

Arbeidet med ny organisering av styrket barnehage tilbud har vært prioritert i 2023. Samkjøring internt mellom avdelingene har vært sentralt i dette arbeidet. Omorganiseringen av det tidligere ressurs senteret medførte at det ble opprettet en ny avdeling hos PPT; avdeling for spesialpedagogene.

For å ivareta rollen som systemansvarlig for fagsystemet *Visma PPT* har virksomheten i 2023 ansatt en egen IKT-rådgiver.

Økonomi

Regnskapet for PPT viser et mindreforbruk på kr 2,1 mill. av en budsjetttramme på kr 83,4 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 97,5. Årsaken til mindreforbruket er vakante stillinger i første del av 2023.

Stavanger kulturskole

Stavanger kommune har i 2023 prioritert arbeidet med å bygge opp kulturskoletilbud i barns nærmiljø. Som en del av prosjektet *Helhetlig skoledag* opprettet kulturskolen i samarbeid med Kvernevik skole et klassekor for elever på fjerde trinn. I 2023 ble det også opprettet skolekorps på Finnøy.

I 2022 ble Stavanger kulturskole tatt opp i det 2-årige prosjektet *Fordypning med mangfold*. Dette gjorde at kulturskolen i 2023 kunne starte opp et fordypningsprogram i dans, i tillegg til det eksisterende talentprogrammet i musikk.

Med tilskuddsmidler fra Kulturtanken startet kulturskolen sammen med ungdom og fritid i 2023 et prosjekt som har som mål å utvikle modeller for samarbeid for å få barne- og ungdomskultur inn i kommunal planlegging.

Kulturskolen har også opprettet et demenskor i samarbeid med helse og velferd.

Økonomi

Regnskapet for kulturskolen viser et merforbruk på kr 0,3 mill. av en budsjetttramme på kr 54,6 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 100,6.

Oppvekst og utdanning sentralt

Stavanger kommune har i 2023 innført et nytt oppvekstadministrativt system. *Vigilo* er et av de største digitale systemene i kommunen, og brukes blant annet til kommunikasjon med foreldre, søknad om redusert betaling og søknad om plass i barnehage og SFO, samt administrering av timeplaner, karakterer og vitnemål med mer. Å sikre en vellykket innføring av *Vigilo* har vært en prioritert oppgave for kommunedirektøren i 2023. Det har vært nødvendig å bruke ekstern bistand i innføringsperioden.

Informasjonssikkerhet og personvern har også i 2023 vært et prioritert område for kommunen. Arbeidet er styrket gjennom flere ansattressurser og bruk av ekstern bistand. Resultatet har vært at det nå er en økt bevissthet om kommunens forpliktelser som behandlingsansvarlig, og dermed en styrket evne til å beskytte elevenes og lærernes personopplysninger.

Økonomi

Regnskapet for stab oppvekst og utdanning viser et merforbruk på kr 0,6 mill. av en budsjettramme på kr 47,3 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 101,3. Hovedårsaken til merforbruket er utgifter til konsulenter i forbindelse med oppstart av *Vigilo*.

Helse og velferd

Ingress

Et rekordhøyt antall flyktninger ble bosatt i 2023. Det påvirket etterspørselen etter boliger og helse- og velferdstjenester. Kommunen har bygget opp og tilpasset kapasiteten i tjenestene. Samtidig har det til tider vært utfordrende å få tak i nok personell med riktig kompetanse. Boligbehovet i ulike grupper som trenger helse- og velferdstjenester, utfordrer organisasjonen. Flere omstillingsprosesser pågikk; både organisatoriske endringer og utvikling av digitale løsninger som forenkler arbeidsprosesser og tilrettelegger for bedre samhandling.

Mål og utviklingstrekk for 2023

Helse- og velferdstjenestene skal støtte opp om gode hverdagsliv. Samfunnsoppdraget innebærer at innbyggere som trenger det, skal få helse- og velferdstjenester av god kvalitet. Det skal skje innenfor de økonomiske og personellmessige rammene som kommunen har, og på en måte som gjør at ansatte opplever arbeidsglede.

Bystyret vedtok i 2023 tre nye planer innen helse- og velferdsområdet. I tillegg var to planer til førstegangsbehandling i utvalg for helse og velferd. *Leve HELE LIVET – Strategi for helse- og velferdsområdet 2023-2030* er retningsgivende og forsterker kommunens mestrings- og ressursperspektiv i møte med tjenestemottakerne. De fire andre planene inneholder tiltak som er tilpasset det enkelte fag- og tjenestefeltets mer konkrete utfordringer. Samlet støtter de opp om gode hverdagsliv, tilgjengelige og kunnskapsbaserte tjenester og ressurseffektive måter å organisere arbeidet og gi tjenestene på.

At et rekordhøyt antall flyktninger ble bosatt, har utfordret og lagt press på tjenestene. Kommunen bosatte det antallet flyktninger som kommunen ble bedt om å bosette. Også i 2023 ble det private leiemarkedet tatt i bruk for å skaffe nok boliger. Samtidig som kommunen har klart å møte sine forpliktelser, har det stramme leiemarkedet forsterket utfordringene for andre grupper på boligmarkedet. Søkertallene til kommunal bolig ble igjen de høyeste som er målt, og ventelistene på ulike typer botilbud har økt. Utgiftene til midlertidig bolig, som i all hovedsak går til de svakeste gruppene i samfunnet, økte med 72 prosent fra 2022.

Flyktningsituasjonen påvirket andre tjenester også. Blant annet var økningen i behovet for økonomisk sosialhjelp og helsetjenester som fastlege og tilrettelegging av bolig merkbar. På den andre siden ble det

inngått rekordmange avtaler om praksisplasser, og det ble arbeidet med å etablere et mulighetssenter for ukrainere for å legge til rette for deltakelse i arbeidslivet i kommunen og regionen.

Det er allerede utfordrende å rekruttere nok helsepersonell til tjenestene. Nye måter å gi tjenester på, nye boformer, nye digitale og teknologiske løsninger og en sterk heltidskultur er nødvendig dersom vi skal kunne dekke behovet for helsepersonell i årene framover. I løpet av 2023 ble flere omorganiseringsprosesser iverksatt.

Kommunen har gjennom flere år arbeidet systematisk for å ta i bruk ulike typer velferdsteknologi som bidrar til aktivitet og egenmestring, og digitale løsninger som forenkler manuelle arbeidsprosesser og tilrettelegger for bedre samhandling. I 2023 økte bruken av velferdsteknologiske hjelpemidler hjemme hos innbyggerne. Samtidig deltok kommunen i utviklingen av verktøy som støtter brukernes selvstendighet, noe som hever kvaliteten og effektiviserer ansattes arbeidshverdag. Alt bidrar til å kunne bo trygt hjemme lenger.

Helse og omsorg

Virksomheter

Alders- og sykehjem og bofellesskap for eldre

Nybygg og større ombygginger

Oppføringen av nybygget med 20 plasser på Finnøy helse- og omsorgssenter og byggetrinn 1 på Ramsvigtunet sykehjem med 29 plasser er i rute, og vil stå ferdig i 2024. Beboere og ansatte ved Frue gamlehjem flytter over til nybygget ved Ramsvigtunet når det står ferdig etter sommeren 2024. Frue gamlehjem avvikles ved en virksomhetsoverdragelse. Planleggingen er i gang, og overflyttingen av beboerne vil skje i tett samarbeid mellom stiftelsen og Stavanger kommune.

I 2023 har kommunen forhandlet om kjøp av eiendom og bygg, samt en virksomhetsoverdragelse av Øyane sykehjem i tråd med vedtaket i kommunalutvalget i mars ([sak 14/2023 Øyane sykehjem – status for virksomhetsoverdragelse](#)). Forhandlingene fortsetter inn i 2024, planlagt virksomhetsoverdragelse er 1. juni 2024.

Se kapittel *Bymiljø og utbygging* for mer informasjon om omsorgsbygg som er under planlegging og/eller bygging.

Avvikling av dobbeltrommene på Rennesøy helse- og omsorgssenter

Ordningen med to brukere på korttidsopphold i samme leilighet har over tid vist seg å være lite hensiktsmessig. Brukerne kan være ganske syke når de kommer på korttidsopphold rett fra sykehuset, og det er vanskelig å ivareta både privatliv, personvern og nødvendig hensyn til smittevern med to i samme leilighet. I [sak 4/2023 Avvikling av dobbeltrommene på Rennesøy helse- og omsorgssenter](#) vedtok utvalg for helse og velferd at denne ordningen avvikles. Stavanger kommune har med dette avviklet alle dobbeltrommene i sykehjem.

Husassistenter

I *Handlings- og økonomiplan 2023–2027* ble prøveprosjektet med husassistenter i sykehjemmene gjort permanent. Husassistentene er fordelt mellom sykehjemmene etter antall sengeplasser. Ordningen med husassistenter vil gi riktigere bruk av fagkompetanse, bedre ressursutnyttelse, mer effektiv drift og bedre kvalitet i tjenestetilbudet ([sak 24/2023 Husassistenter i sykehjem - innføring av ordningen](#)).

Ernæringskompetanse og aktivitet som del av kvalitetsreform

I oppfølgingen av regjeringens kvalitetsreform *Leve hele livet*, som ble avløst av *Bo trygt hjemme*-reformen sent i 2023, prioriterte Stavanger kommune å styrke innsatsen innen områdene mat og måltid og aktivitet og fellesskap for beboere i alders- og sykehjem. Som ett av de iverksatte tiltakene i reformperioden ble det høsten 2023 gjennomført en tilrettelagt utdanning i mat og ernæring via AOF, slik at sykehjemmene har personer med matfaglig utdanning og kunnskap ([sak 57/2023 Ernæringskompetanse i alders- og sykehjem](#)). Det ble besluttet at alle langtidsbeboerne på sykehjem skal ha et individuelt tilpasset tilbud om aktivitet ([sak 3/2023 Aktivitet i sykehjem](#)). 2023 har vært sangens år, og virksomhetene ble oppfordret til å bruke sang i arbeidet med mennesker som har demens.

Forsterket demens på Stokka sykehjem

Fra 2023 ble tre plasser i demensseksjonen på Stokka sykehjem gjort om til forsterket demens. Sykehjemmet har over tid bygget opp kompetansen i demensseksjonen i samarbeid med kompetansesenteret på Blidensol sykehjem. Med de tre plassene har Stavanger kommune økt tilbudet på forsterket demens fra åtte til elleve plasser.

Stabiliseringsplass ved Stokka rusavdeling

Fra sent på året 2022 og i hele 2023 har kommunen prøvd ut å bruke en av langtidsplassene på Stokka rus til korttidsplass, gjennom å etablere en *stabiliseringsplass*. Målet med oppholdet er at yngre søkerne skal få tett hjelp og oppfølging for en periode, og slik ruste dem til å kunne bo i egen bolig utenfor sykehjem. Ordningen skal evalueres i 2024.

Sammen på god vei

Sammen på god vei er et innovasjonsprosjekt som startet høsten 2023. Prosjektet er et interkommunalt samarbeid mellom Stavanger, Strand, Sola og Klepp kommuner, samt Stavanger universitetssjukehus og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Prosjektet skal kartlegge hvilke faktorer som påvirker liggetid på korttidsopphold, og inkluderer aktører fra hele tjenestekjeden i innsiktsarbeidet.

Økonomi

Regnskapet for 2023 viser et merforbruk ved årsslutt på kr 18 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 101,8 av den totale budsjettrammen.

Grunnet høy pris- og lønnsvekst er egenbetalinger ved kort- og langtidsopphold høyere i 2023 enn budsjettet. I 2. tertial ble inntektsbudsjettet justert opp med kr 16 mill., jamfør [sak 48/23 Tertialrapport per 31.08.2023](#). Resultatet viser kr 6,3 mill. i merinntekt utover justeringen.

Merforbruket til alders- og sykehjem er sammensatt. Deler av merforbruket kan forklares av økt prisvekst, særlig har utgiftene til medisiner, mat og renhold og vaskeritjenester økt. Prisvekst rammer især heldøgnsinstitusjoner og den samlede økningen i driftsutgifter fra 2022 til 2023 er kr 8,4 mill.,

tilsvarende en vekst på 8,3 prosent. Et høyt sykefravær kombinert med en dyr ferieavvikling har medført høye vikarutgifter.

I *Handlings- og økonomiplanen 2023-2026* ble budsjettet til alders- og sykehjem styrket med kr 21 mill. til husassistenter, med en helårseffekt på kr 38 mill. i 2024. I løpet året ble samtlige 76 husassistenter ansatt, noe som gikk raskere enn hva tidligere budsjettvedtak tilsa. I 1. tertial kom derfor en ytterligere styrking på kr 8,6 mill., og kr 0,5 mill. i 2. tertial.

Hjemmebaserte tjenester

Nettverksbygging for yngre i miljøterapeutisk avdeling

Hillevåg og Hinna hjemmebaserte tjenester etablerte i 2023 nettverksgrupper for brukere i alderen 18-35 år. Denne brukergruppen ble valgt fordi den var mest isolert under pandemien, og prosjektet fikk statlige midler. Gruppen treffes en gang i uken, sammen med personell fra miljøterapeutisk enhet og dagtilbudet Kulturaktiviteten. Resultatet har vært positivt, fordi brukere som tidligere var mye alene, nå har utvidet nettverket sitt, og bygger relasjoner til hverandre. Det er etablert en tilsvarende gruppe for voksne i alderen 35-55 år, og interessen har vært stor.

Etablering av nattpatrulje på Rennesøy, Finnøy og Åmøy

I løpet av høsten 2023 ble egen nattpatrulje på Rennesøy, Finnøy og Åmøy etablert. Nattpatruljen består av to sykepleiere som betjener oppdrag på øyene i tidsrommet 22.00-07.30, og er en styrking av tjenestetilbudet på øyene. Oppdragene innebærer for eksempel å svare på trygghetsalarmer, faste pleieoppdrag og lindrende behandling og pleie i hjemmet.

Lokal vikarordning på Eiganes og Tasta

Etablering av en lokal vikarordning hos Eiganes og Tasta hjemmebaserte tjenester startet i august. Rekrutteringsarbeidet ble ferdigstilt i desember. Målet for vikarordningen er å redusere bruken av bemanningsbyrå, øke heltidsandelen, redusere bruk av overtid og lette arbeidsbelastningen ([sak 45/2023 Styrking av hjemmebaserte tjenester og organisering av ny vikarordning – Helse og omsorg](#)). Evaluering av ordningen er planlagt gjennomført juni 2024.

Hverdagsmestring som førstevalg

Hverdagsrehabilitering som arbeidsform startet som et prosjekt i Madla bydel i 2012, og ble senere et bydekkende tilbud. Prosjektet *Hverdagsmestring som førstevalg* har som mål å komme tidligere i posisjon ved bruk av hverdagsrehabilitering framfor hjemmesykepleie for definerte brukergrupper. Tidlig forventningsavklaring om brukers egne mål er viktig for å bidra til økt selvstendighet. Det er Tjensvoll, Madla og Kampen som har vært med i oppstarten, og prosjektet utvides til å også gjelde Tasta fra 1. januar 2024.

Trygge ansatte i møte med tjenestemottakers psykiske helse

Hillevåg og Hinna hjemmebaserte tjenester har i løpet av 2023 gjennomført ekstra undervisning i taushetsplikt, undervisning om samhandling og kommunikasjon ved selvmordsfare. For å trygge ansatte

og øke kompetanse på psykisk helsearbeid mellom ansatte, ble det i tillegg utarbeidet nye kommunikasjonsrutiner. Arbeidet fortsetter til juni 2024 med en planlagt evaluering.

Systematisk ernæring

Siden 2022 har det vært en satsing på systematisk ernæringsarbeid i hjemmesykepleien. Dette arbeidet har blitt støttet med ekstra prosjektmidler fra Statsforvalteren i Rogaland. Helsehuset utarbeidet en felles rutine for alle virksomhetene, diverse hjelpemateriell samt etablerte et ernæringsnettverk for ansatte. Hjelpematerialet inkluderer blant annet ernæringsmappe, hjelpeskjema og kompetansehevende verktøy som brosjyren "Kostråd for eldre", informasjons- og veiledningsfilmer og obligatorisk e-læringskurs. I 2023 var kliniske ernæringsfysiologer utplassert jevnlig i hjemmesykepleien for å bidra i implementeringen av rutinen og med veiledning.

Økonomi

Regnskapet for hjemmebaserte tjenester viser et merforbruk på kr 3,1 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 100,6 av den totale budsjettrammen på kr 512,5 mill. I 2. tertial ble budsjettet til hjemmebaserte tjenester styrket med kr 16 mill. som følge av økt ressursbehov.

Antall brukere økte med 38 i 2023, en økning på 1,2 %. Leverte timer var uendret. Fra 2020 til 2023 har økningen i antall brukere vært 7,1 %, noe som tilsvarer 70 nye brukere i året.

Hjemmebaserte tjenester har hatt en turnover på 14,7 % blant fast ansatte som jobber heltid. Dette gjelder spesielt aldersgruppen 30-39. Turnover er ansatte som har sluttet og må erstattes. Dette øker behovet for opplæring og påvirker effektiviteten i tjenesten.

Helsehuset

Midlertidig styrking av rask psykisk helsehjelp

Rask psykisk helsehjelp er en integrert del av Stavanger kommunes frisklivs- og mestringstjeneste. Tilbudet hadde i 2023 en midlertidig styrking som har bidratt til at flere innbyggere med milde til moderate psykiske helseutfordringer har fått hjelp. Sammenlignet med 2022 økte det samlede antallet henvendelser til frisklivs- og mestringstjenesten med 21 prosent, til drøyt 1100.

Frisklivstilbud til kommende pensjonister

I 2023 startet helsehuset et prosjekt med hensikt å styrke kommende pensjonisters forutsetninger for å ivareta egen helse og livskvalitet lengst mulig inn i alderdommen, med midler fra fylkeskommunen. Høsten 2023 gjennomførte frisklivs- og mestringstjenesten en innsiktsfase. Dette gir grunnlaget for å teste ut et tilbud som gir økt helsekompetanse.

Økt bruk av dagtilbudet for yngre med demens

Dagtilbudet for yngre personer med demens fikk i løpet av 2023 dobbelt så mange brukere som i 2022. Brukergruppen på i underkant av 20 personer, er i alderen 49 til 69 år. Tilbudets deltakere er aktive i kommunens nyetablerte demenskor, og bruker ellers ulike kulturtilbud i byen og friluftstilbud som

dagsturhyttene i regionen. Aktivitetstilbudet ble tildelt praksisprisen fra SESAM – Regionalt kompetansesenter for eldremedisin og samhandling for 2023.

Ny vertskommuneavtale om IKART inngått

Interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam (IKART) har fra 1. januar 2023 inngått vertskommuneavtale med 11 andre kommuner i Sør-Rogaland. IKART bistår brukere der de bor eller oppholder seg, i tett samarbeid med fagpersoner i hjemkommunen. IKART har etablert en møteplass – kalt en mestringskafé – på Helsehuset som drives av brukerne selv. Brukere fra alle vertskommunene kan delta.

Forskningsaktiviteter

POINT

Forskningsprosjektet POINT (Preventing an Opioid Epidemic in Norway) tester ut en intervensjon, hvor hensikten er å gi bedre og tryggere smertebehandling ved å tilby et ikke-medikament behandlingstilbud. Innbyggerne som har blitt rekruttert til å teste ut tilbudet, har gjennomført første del av oppfølgingen. Den består av oppfølging av individuelle behov, deltakelse i likemannsgruppe, smertemestringskurs, søvnkurs og andre kurs som tilbys av frisklivs- og mestringstjenesten hos helsehuset.

HEIME

Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) Rogaland og Stavanger kommune bidrar inn i HEIME-prosjektet, hvor formålet er å skape flere gode dager hjemme for sårbare eldre. Fokuset er å finne gode arbeidsmetoder for at helsepersonell kan gjøre systematiske, tverrprofesjonelle observasjoner av eldre personers helsetilstand.

Flere prosjekter er for øvrig omtalt i kapittelet *Organisasjon og utvikling*.

SmartJournal

Sammen med Tannhelsetjenestens kompetansesenter Rogaland har helsehuset utviklet det digitale verktøyet SmartJournal som skal bidra til å bedre den orale helsen i sykehjem. Verktøyet har en innebygget e-læringsdel som gir forslag om hvordan man kan ivareta munnstell hos pasienter med ulike pleiebehov, og til pasienter som motsetter seg hjelp til munnstell. SmartJournal er testet i en mulighetsstudie, og er nå inne i utvidet test i en evalueringsstudie som skal være ferdig våren 2024.

Økonomi

Regnskapet for helsehuset viser et merforbruk på kr 0,4 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 101,3 av den totale budsjetttrammen på kr 28,6 mill.

Tjenesteproduksjonen ved helsehuset er finansiert med kommunale budsjettmidler og eksterne prosjektmidler. Noen prosjekter strekker seg over år og virksomheten har overført kr 3,6 mill. fra 2023 til 2024.

Virksomheten har noe høyere driftsutgifter enn budsjett, og det har blitt jobbet på tvers av avdelingene for å tilpasse seg budsjetttrammen.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Helsefremmende og forebyggende arbeid

Fysioterapeuter og ergoterapeuter samarbeider tett med psykologer, helsesykepleiere og psykiatriske sykepleiere, og utgjør sammen kommunens tverrfaglige skolehelsetjeneste. I 2023 har fysio- og ergoterapitjenesten, sammen med samarbeidspartene, bidratt på nærmere 30 barne- og ungdomsskoler, både med undervisning, kartlegging og tiltak på skole-, klasse- og individnivå.

I 2023 fikk skolehelsetjenesten innovasjonsmidler til et pilotprosjekt på tre skoler, hvor målet er at barn, ansatte i skolen og foreldre skal få økt kunnskap om barnehjernen. Innovasjonsprosjektet skal tilrettelegge for en skolehverdag med større doser bevegelse, sansestimulering og positive kontaktpunkt i elev-elev- og lærer-elev-relasjonene, og fysio- og ergoterapitjenesten bidrar med terapeuter inn i prosjektet.

Samarbeidsstrukturer rundt barn og ungdom med funksjonshindring

Fysio- og ergoterapitjenesten har etablert et tett samarbeid med Jåttå videregående skole hvor en stor andel av ungdommene med funksjonshindringer går. I 2023 startet et systematisk arbeid mellom fysio- og ergoterapitjenesten og skolen for å få til gode overganger fra ungdom til voksen.

I tråd med innføring av den lovpålagte barnekoordinatorfunksjonen ble samarbeidsstrukturer etablert mellom barnekoordinatorne på de ulike helse- og velferdskontorene og fysio- og ergoterapitjenesten. Samarbeid er med på å bidra til bedre samhandling rundt barnets behov.

Rehabilitering ved EBA

Høsten 2023 samarbeidet fysio- og ergoterapitjenesten med nyansatt fysioterapeut på etterbehandlingsavdelingen (EBA) på Haugåstunet, for å komme raskt i gang med opptrening og hindre ytterligere funksjonssvikt.

Økt pågang på ergoterapitjenester til flyktninger

Virksomheten fikk i 2023 en merkbar økning i antall saker der den det gjaldt, var flyktning. De aller fleste var flyktninger fra Ukraina, både medisinsk evakuerte og familier med barn med funksjonshindringer. Disse hadde spesielt behov for ergoterapikompetanse til tilrettelegging av bolig.

Økonomi

Regnskapet for fysio- og ergoterapitjenesten viser et mindreforbruk på kr 0,6 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 99,3 av den totale budsjetttrammen på kr 85,2 mill.

Virksomheten fikk i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* en styrking på kr 3 mill. I tråd med vedtak om fordeling av midlene ble det iverksatt tiltak og rekruttering utover året ([sak 26/2023 Styrking av fysio- og ergoterapitilbudet 2023](#)). Ubrukte midler på grunn av delårseffekt ble omdisponert innenfor egen ramme.

Grunnbemanningen ser ut til å være for høy i forhold til virksomhetens budsjettramme, da spesielt på avdeling for voksne og eldre. For å sikre nødvendig helsehjelp er det allikevel hentet inn vikarer i perioder med høyt sykefravær og langtidsfravær. Ventetidene på tjenestene er lange, spesielt på

ergoterapi. Mindreforbruket er også påvirket av kr 0,5 mill. høyere fastlønnstilskudd enn det som var budsjettet.

Tekniske hjemmetjenester

Flere inn- og utleveringer

Tekniske hjemmetjenester leverer ut og henter inn hjelpemidler som innbyggere får via Nav Hjelpemiddelsentral Rogaland, i tillegg til korttidslån og reparasjoner. Fra 2022 til 2023 økte ut- og innleveringene med 20 prosent (utleveringer fra 24 700 til 29 800 og innleveringer fra 8400 til 10 300). Utviklingen viser en trend med økning fra år til år, noe som er forventet med flere eldre og tidligere utskrivninger fra sykehus.

Etterspørselen etter enkelte typer velferdsteknologi som rullatorer, rullestoler og hygienehjelpemidler har økt jevnt gjennom 2023. For tekniske hjemmetjenester betyr det økning i innkjøp, lagerhold, montering og demontering, og opplæring av brukere, pårørende og ansatte.

Prioritering av trygghetsalarmer

Store deler av 2023 var som 2022 preget av leveringsproblemer av trygghetsalarmer, og det var nødvendig å fortsette med prioritering av de brukerne som har størst behov for alarm. Først på slutten av året begynte situasjonen å normalisere seg, slik at en kunne få ned ventelistene.

Etter at egenbetalingen for trygghetsalarm ble fjernet 1. juli 2022, har det vært en økning fra et relativt stabilt nivå på rundt 1950 alarmer årlig, til over 2300 alarmer ved slutten av 2023.

Elektroniske dørlåser forsinket

Proessen med å implementere elektronisk dørlås (e-lås) hjemme hos brukere har støtt på flere utfordringer underveis, og tatt mye lenger tid enn forventet. Den største oppgaven som gjenstår, er å finne en løsning for de brukerne som ikke kan bruke e-lås.

Økonomi

Regnskapet for tekniske hjemmetjenester viser et mindreforbruk på kr 0,5 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 97,7 av den totale budsjettrammen på kr 22,3 mill.

I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble virksomheten styrket med kr 13 mill. for å ta over brukerbetalingen knyttet til trygghetsalarmer, ekstra årsverk og innkjøp av trygghetsalarmer. Noe av mindreforbruket skyldes blant annet leveringsproblemer av trygghetsalarmer som har ført til at planlagte innkjøp ikke har kunnet gjennomføres fullt ut i 2023.

Det har også fortsatt vært forsinkelser knyttet til implementering av elektroniske dørlåser. Dette førte til at styrking av bemanningen til drift av systemet kunne utsettes noe. Forsinkelsene førte til økte utgifter til innkjøp av flere mekaniske nøkkelbokser og montering av disse. Virksomheten har også fått økte utgifter på medisindispensere når leverandør har økt leasing-prisene. Sammenlignet med året før er utgiftene til medisindispensere økt med kr 1 mill.

Helse og velferd sentralt

Oppfølging og rapportering av prioriteringer

E-helse og velferdsteknologi

Elektronisk pasientjournal

Etablering av flere kommunale fastlegekontor har gitt et behov for en rammeavtale med leverandør av elektronisk pasientjournal til fastleger. Forarbeid til anskaffelse ble gjennomført i 2023.

Leverandør av elektronisk pasientjournal (EPJ) til pleie og omsorgssektoren, DipsFront/CosDoc, varslet i 2023 at systemet skal avvikles. Avviklingen er forventet i overgangen 2028 og 2029. I løpet av året er det innledet samarbeid med kommunene Bergen, Bodø, Bærum og Kristiansand om forberedelser til anskaffelser av EPJ-løsninger.

Digital hjemmeoppfølging godt i gang

Prosjektet *Digital hjemmeoppfølging i Helsefellesskapet Sør-Rogaland* inngår i Nasjonalt velferdsteknologiprogram som ledes av Helsedirektoratet. Digital hjemmeoppfølging innebærer at hele eller deler av et behandlingstilbud foregår uten fysisk kontakt, der dialog og deling av data mellom pasient/bruker og behandler(e) skjer digitalt. Stavanger kommune har siden 2022 ledet prosjektet der Helse Stavanger HF og alle 15 kommuner i Sør-Rogaland deltar.

Stavanger kommune leder anskaffelse av løsning med disse funksjonene. Ni kommuner deltar via tilslutning, og seks kommuner og Helse Stavanger HF deltar via opsjon. Det planlegges kontraktsignering i mai 2024.

I 2023 har prosjektet kartlagt områder der digital hjemmeoppfølging kan bidra til redusert ressursbruk i tjenesten, samtidig som brukerne blir godt ivaretatt. Prosjektet startet også arbeidet med å tilrettelegge for innføring. I Stavanger kommune skal digital hjemmeoppfølging prøves ut i miljøtjeneste for hjemmeboende, og som et verktøy for oppfølging fra avdeling for friskliv og mestring ved helsehuset. Prosjektet vil også utforske mulighetene som løsningen for digital hjemmeoppfølging gir, på tvers av aktørene i helsefellesskapet. Helsefellesskapet besluttet at utprøving skal foregå i tjenesten IKART (interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam). Målet er gjennom denne utprøvingen å lage en modell for samhandling mellom sykehus og kommuner ved hjelp av verktøy for digital hjemmeoppfølging, som i neste omgang kan benyttes som et utgangspunkt for andre pasientgrupper.

Velferdsteknologisk knutepunkt

Velferdsteknologisk knutepunkt (VKP) er en tjeneste som håndterer dataflyt mellom velferdsteknologiske løsninger og andre e-helsesystemer, som elektronisk pasientjournal. Tjenesten bidrar til økt tjenestekvalitet ved at riktig og oppdatert informasjon er tilgjengelig i flere systemer. VKP bidrar også til effektiv ressursbruk i helsetjenesten ved å binde systemer sammen slik at helsepersonell

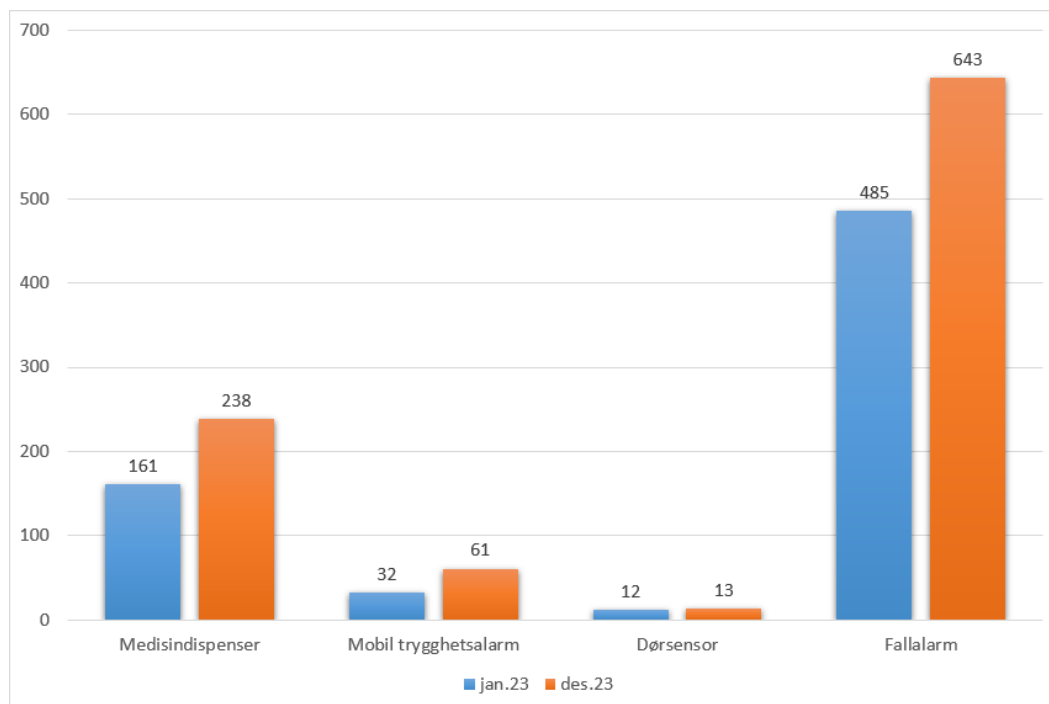
slipper å bruke tid på å registrere samme informasjon flere steder. VKP er i bruk for medisindispensere, pasientvarsling på sykehjem og elektroniske dørlåser. Utvidelse for bruk med samhandlingstavler ble også bestilt.

Utsiftingen av pasientvarslingsanlegg i rute

Da rammeavtalen for nye pasientvarslingsanlegg var klar høsten 2022, startet installeringen på de første to sykehjemmene. Målet er å skifte ut inntil fem anlegg i året, og sykehjemmene med de mest nedslitte anleggene blir prioritert først. I 2023 ble det installert fem nye digitale pasientvarslingssystem i sykehjem, og planlagt for ytterligere syv installeringer på sykehjem og bofellesskap for 2024. Det nye anlegget skal gi økt sikkerhet og en mer aktiv hverdag for beboerne. Samtidig vil det være et ressurseffektivt arbeidsverktøy for ansatte.

Økt bruk av velferdsteknologi

Helse- og velferdskontorene har jobbet med å øke tildelingen av velferdsteknologiske løsninger. De har en viktig rolle i å formidle informasjon og kunnskap til brukere og pårørende, og motivere dem til å ta i bruk velferdsteknologi. I 2023 har volumet av elektroniske medisindispensere, mobile trygghetsalarmer, dørsensor, fallalarm og brannsensorer økt ytterligere, se figur 1. At flere får tildelt ulike velferdsteknologiske løsninger, bidrar til at flere kan bo trygt hjemme lenger.

Figur 1: Bruk av velferdsteknologi

Bruken av tilsynskameraer for kontinuerlig tilsyn i bemannede boliger og tilsynskameraer for private hjem har ligget jevnt i forhold til foregående år. Det har heller ikke vært noen stor endring i bruken av GPS-sporing for brukere med fare for vandring.

Samfunnsmedisin

Virksomheter

Legetjenester, smittevern og vaksinasjon

Rekruttering, planlegging og etablering av fastlegekontorer

Kommunen gikk i 2023 inn i reetablering av to tidligere næringsdrevne fastlegepraksiser, og omorganiserte dem til delvis kommunale kontorer (8.2-kontorer). Rekrutteringen til seks hjemler og klargjøring av lokaler pågikk i 2023. Det er åpnet for fire nye hjemler ved forskjellige legesentre, i tillegg til hjemlene til 8.2-kontorene, for å sikre kommunens kapasitet til å gi lovpålagte legetjenester til innbyggerne (se også kapittel *Organisasjon og utvikling for mer info*). Stavangers fastleger har per 1. januar 2024 cirka 8500 pasienter på sine lister som ikke bor i Stavanger; nivået de siste årene har ligget mellom 8000 og 10 000.

Kvernevik legesenter startet opp i mars 2023. Tre leger er ansatt, i tillegg til en introduksjonsstilling, ved det helkommunale legekontoret. Pasientlistene ble raskt fylt opp.

Kommunen lyste også ut introduksjonsstillinger ved tre næringsdrevne legesentre. En introduksjonsavtale gir en lege i spesialisering mulighet til å arbeide parallelt med fastlegene som har listeansvaret, og begge parter vil motta trygderefusjon. For fastlegene betyr det en ekstra legeressurs på kontoret, og for introduksjonslegen en mulighet til å gjennomføre to år med åpen uselektert praksis.

Oppfølging av kommunens ansvar som utdanningsvirksomhet

I løpet av 2023 har kommunen hatt drøyt 50 leger i allmennlegespesialisering (ALIS). Det er søkt om, og mottatt, tilskudd fra Helsedirektoratet for samtlige. For andre gang arrangerte kommunen en erfaringskonferanse for ALIS og veiledere, med deltakere fra allmennpraksis, legevakt og sykehjem.

I desember gjennomførte Helsedirektoratet et tilsyn med kommunens organisering av ALIS-ordningen. Tilsynet gjennomgikk årene 2020, 2021 og 2022. Konklusjonen vil sannsynligvis foreligge i første halvdel av 2024.

Ny norm for legedekning i sykehjem

Med bakgrunn i endrede krav til sykehjemslegetjenesten, som følge av både samhandlingsreformen og spesialistforskriften for leger, ble det i 2023 gjennomført en evaluering av legedekningen i sykehjem. Hensikten var å vurdere om sykehjemslegedekningen var tilstrekkelig til å ivareta den enkelte pasients behov og den kommende veksten i antall eldre. Ny veiledende norm ble vedtatt i formannskapet ([sak 119/2023 Legetjenester i sykehjem](#)).

Opp- og nedskalering av korona- og influensavaksinerings

Fram til 1. mai hadde vaksinetjenesten tilbud om covid-19-vaksinering i Bekkefarete. Utover vinteren sank behovet, og vaksinetjenesten ble derfor gradvis skalert ned. I slutten av mars 2023 kom anbefaling fra FHI om å tilby vaksine til alle i sykehjem og alle over 75 år. Denne vaksineringen ble gjort ved

vaksinetjenesten og hos en del fastleger, ved sykehjem og fra påske ved smittevern og vaksinasjonstjenesten i Hillevåg.

Høsten 2023 anbefalte nasjonale myndigheter samvaksining av alle 65 år og eldre, samt risikogruppene med både influensavaksine og covid-19-vaksine. For å gjøre vaksinene lett tilgjengelige, ble det gjort avtale med seks apotek om å tilby vaksining, i tillegg til kommunale vaksinasjonssteder og fastleger. God tilgjengelighet ga god vaksinedekning høsten 2023 – 76 prosent for influensa til aldersgruppen over 65 år og 68 prosent for covid-19-vaksine for samme aldersgruppe.

Økt behov for flyktninghelseteamet

Flyktninghelseteamet følger opp flyktninger og asylsøkere ved Stavanger mottakssenter med helsetjenester på mottaket. Mottaket, som er et statlig ansvar, gikk over til å bli et fast mottak 1. mai 2023 med en treårskontrakt. Antallet sengeplasser ble da økt fra 120 til 150, og mottaket har som regel fullt belegg, med i gjennomsnitt 70 prosent ukrainere og 30 prosent andre nasjonaliteter. I 2023 fulgte flyktninghelseteamet opp rundt 540 personer, sendte 290 beboere til tuberkulosescreening og gjennomførte i gjennomsnitt 60 konsultasjoner i uken.

Økonomi

Regnskapet for legetjenester viser et merforbruk på kr 9,3 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 105,3 av den totale budsjettrammen på kr 174,6 mill.

Merforbruket skyldes i stor grad drift av legetjenester og sykehjemsleger. Utbetalinger til de ideelle sykehjemmene har vært høyere som følge av økt lønn for sykehjemsleger som er kommunalt ansatt i sykehjem. Det har i tillegg vært noe økte ressurser for å ivareta faglig forsvarlige legetjenester på enkelte sykehjem. Virksomheten fikk budsjettrammen redusert med kr 2 mill. i 2. tertial grunnet forsinket oppstart av Forus legesenter.

Legevakt og akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus

Tilpasninger i driften ved Stavanger legevakt

I 2023 hadde Stavanger legevakt cirka 46 500 konsultasjoner. Dette tallet omfatter legebehandling på legevakten og oppdrag med legevaktbil. Antallet konsultasjoner har gått litt ned fra 2022, da var tallet 48 700.

I 2023 opprettet Statsforvalteren en tilsynssak mot Stavanger kommune, fordi legevakten har en lavere svarprosent på telefonen enn kravet i akuttmedisinforskriften. Kommunen redegjorde for flere tiltak for å imøtekomme kravet. Ett av tiltakene var å øke med to nye nødnettoperator-plasser.

Vertskommuneavtalen som Stavanger legevakt har med Randaberg og Sola kommuner, ble revidert og videreført med mindre endringer.

Prosjekt Ny legevakt

Arbeidet med ny legevakt på Ullandhaug, der dagens Stavanger legevakt, kommunens øyeblikkelig hjelp-døgnplasser, smittevern- og vaksinasjonstjenesten samt helsehuset skal samlokaliseres, pågikk gjennom

hele året. I 2023 ble det avholdt jevnlig brukergруппemøter med representanter fra de ulike funksjonene som skal flytte inn i bygget. Ulike planløsninger for ny legevakt ble også testet og vurdert i praksis av leger og sykepleiere i januar 2023.

Kostnadssplitt for ambulansebåten opprettholdt

Stavanger, Hjelmeland og Kvitsøy kommuner samarbeider med Helse Stavanger HF om felles drift av ambulansebåt i Ryfylkebassenget. Kostnadsfordelingen mellom helseforetaket og kommunesiden ble ved årsskiftet 2022/2023 videreført ut avtaleperioden. Kostnadssplitten mellom de tre kommunene ble revurdert i etterkant av avklaringen med helseforetaket, og fortsetter med samme fordeling som tidligere.

Forlengelse av vertskommuneavtalen

Vertskommuneavtalene med Kvitsøy kommune og Hjelmeland kommune om Ryfylke legevakt ble i november 2023 forlenget fra 1. januar 2024 til 31. desember 2026, på likelydende vilkår ([bystyresak 59/2023 Forlengelse av avtale om administrativt vertskommunesamarbeid for Ryfylke legevakt](#)). Med bakgrunn i at avtalen om ambulansebåt løper til 2027, ble det vurdert som hensiktsmessig å forlenge vertskommuneavtalen med tilsvarende avtaleperiode. Målet er å sikre kontinuitet og forutsigbarhet for alle parter, samtidig som man ivaretar en god og trygg akuttberedskap i Ryfylke.

Økonomi

Regnskapet for Stavanger legevakt viser et merforbruk på kr 8,3 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 110,9 av den totale budsjettrammen på kr 75,6 mill.

Merforbruket skyldes i stor grad rekrutteringsutfordringer blant legene og innleie av vikar for fraværende leger på grunn av sykdom og permisjoner. Virksomheten fikk i 2. tertial styrket rammen med netto kr 2 mill. for å dekke økte utgifter knyttet til omlegging av lønnsutbetaling for fastleger som jobber vakter på legevakten som tidligere ble betalt til fastlegene etter regning. I tillegg er det, i samsvar med SFS 2305, økt avlønning for næringsdrivende leger for å kompensere for svakt næringsgrunnlag på enkelte vakter. Avviket skyldes også en bemanningsøkning som ble gjennomført i pandemiårene, men som framstår nødvendig for videre drift. I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble budsjettrammen styrket med kr 2,5 mill. til to nye ICCS-lisenser og operatørstillinger, og kr 1,7 mill. til utgifter for vektertjenester mellom kl. 16.00-06.00. I tillegg er det økte utgifter til administrasjon ved Stavanger legevakt, samt utgifter til ny Uninterruptible power supply (UPS) som sikrer strømforsyning til legevakten i tilfelle strømbrudd eller lignende.

Velferd og sosial

Virksomheter

Ambulerende oppfølgingstjenester ROP

Ny oppsøkende virksomhet etablert

1. september 2023 startet ambulerende oppfølgingstjenester til mennesker med rusmiddelavhengighet og psykiske lidelser (ROP-lidelser) opp som ny virksomhet. Virksomheten samlet tre etablerte enheter:

Housing First fra Hillevåg og Hinna hjemmebaserte tjenester, miljøtjenesten/miljøterapeut rus fra rehabiliteringsseksjonen og virksomheten OBS-teamet. Hensikten med å samle og samordne de ulike oppfølgingstjenestene i en virksomhet er å sikre mer helhetlige tjenester ut ifra brukerens behov, og bedre koordinering av tjenester for å forebygge at brukere faller mellom stoler.

Den nye virksomheten skal arbeide bydekkende og oppsøkende, og yte tjenester til cirka 350 brukere. Den har cirka 50 ansatte, med ulike typer kompetanse: psykolog, lege, sosionom, vernepleier, sykepleier, helsefagarbeider, barnevernspedagog m.m. Virksomheten har også ansatt erfaringskonsulenter som skal jobbe på tvers av avdelingene.

Større tilgjengelighet gjennom endrede arbeidstider

I planleggings- og etableringsfasen i forkant av driftsoppstart, ble det blant annet jobbet med mulige felles lokaler, konsolidering og kulturbygging, og etablering av tverrfaglige team. Høsten 2023 startet arbeidet med en ordning der også OBS-teamet og Housing First skal ha utvidede arbeidstider til kvelder og lørdager, som miljøtjenesten.

Økonomi

Regnskapet for ambulerende oppfølgingstjenester ROP viser et mindreforbruk på kr 0,1 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,5 av den totale budsjetttrammen på 26,1 mill.

Virksomheten har mottatt eksterne tilskuddsmidler for kommunalt rusarbeid som finansierer en psykologstilling og to erfaringsmedarbeidere. Det vil søkes årlig om prosjektmidlene til disse midlertidige stillingene. Virksomheten har gjennom høsten jobbet med organisering av tjenester og ressurser.

Arbeidstreningssenteret

Stabile deltakertall

Arbeidstreningssenteret ga i 2023 tilbud til i overkant av 400 personer, noe som er omtrent på nivå med året før.

Antallet deltakere i gruppetiltakene som arbeidstreningssenteret har, er litt lavere enn i 2022 (i alt cirka 140 personer). Av de 100 deltakerne som sluttet i tiltakene i løpet av året, har 25 prosent fått jobb eller startet opp i utdanning (40 prosent året før). De øvrige som sluttet, fordeler seg på statlige tiltak eller er avklart og følges videre opp fra Nav-kontoret. Resultatene har flere forklaringer: Arbeidsmarkedet er bra, og det er stor tilgang på statlige arbeidsmarkeds- og opplæringstiltak som er aktuelle for en del av de samme arbeidssøkerne. Flere av personene som blir søkt inn til arbeidstreningssenteret, har mer komplekse utfordringer, hvor veien til arbeid er noe lenger.

I 2023 ble i overkant av 200 unge under 30 år meldt på jobbverksted som en del av aktivitetsplikten. Mengden forespørsler og deltakere er omtrent på samme nivå som de siste tre årene. Over halvparten av de som sluttet i jobbverksted, har enten fått jobb eller begynt på en utdanning. 10 prosent fikk plass videre i et statlig arbeidsmarkedstiltak.

Samarbeidet mellom arbeidstreningssenteret og Nav-kontorene er avgjørende for at virksomheten skal bidra til å få deltakerne videre i arbeid eller aktivitet.

Gjenbruksprosjektet *Forlatt skatt*

Prosjektet *Forlatt skatt* har blitt et fast tilbud ved utgangen av 2023. Oppdragene har gitt deltakerne kompetanse innen redesign, salg og kommunikasjon. *Forlatt skatt* fortsetter som et utviklingsarbeid i en periode for å utforske hvordan virksomheten kan utvikle nye oppdrag og arbeidstreningssoppgaver.

Stabil utnyttelse av praksisplassordningen for personer med funksjonsnedsettelse

70 personer deltok i PFF-ordningen; praksisplasser for personer med funksjonsnedsettelse. Det er omtrent som året før. 23 prosent av PFF-plassene utløser statlig refusjon, noe som bidrar til at virksomheten kan finansiere oppfølgingen av personer i praksisplassordningen.

Økonomi

Regnskapet for arbeidstreningssenteret viser et mindreforbruk på kr 0,1 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,6 av den totale budsjetttrammen på kr 17,7 mill.

Det er ingen vesentlige avvik ved årsslutt. I forbindelse med *Forlatt skatt* mottok arbeidstreningssenteret prosjektmidler, hvor kr 0,7 mill. gikk til en prosjektstilling. I tillegg har sykefraværet vært høyt siste halvår, og ikke blitt erstattet med vikarer. Dette har resultert i lavere lønnsutgifter enn budsjettet. Samtidig har virksomheten hatt økte driftsutgifter sammenlignet med foregående år. Dette skyldes hovedsakelig utgifter til utbedring av WiFi i lokalene i tillegg til drift og vedlikehold av eldre biler.

Bo og aktivitet psykisk helse

Felles rammeverk for bedre tjenester

Kompetansebygging bidrar til bedre og mer likeverdige tjenester. En del av dette er implementeringen av opplæringsprogrammet Møte med aggresjon og vold (MAP) i flere virksomheter i helse og velferd, inkludert i BOA psykisk helse, noe som gir felles rammeverk og styrker kvaliteten på tjenestene. I tillegg gjennomførte 10 avdelinger og omkring 180 ansatte i BOA psykisk helse opplæring i traumebevisst miljøterapi. Opplæringsprogrammet er et samarbeid med Regionalt ressurscenter for vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS Vest) og skal foregå over to år. Programmet evalueres fortløpende.

I 2023 ble det, i samarbeid med Institutt for mentaliseringsbasert terapi, gjennomført et opplæringsprogram i mentaliseringsbasert miljøterapi for ledere og ressurspersoner i avdelingene i virksomheten. Erfaringene fra opplæringsprogrammet gjør det aktuelt å utarbeide et eget kurs, som skal bli en del av kompetanseplanen for terapeuter. Mentaliseringsbasert terapi er en psykotераpeutisk metode som er en effektiv behandling for emosjonelt ustabil personlighetsforstyrrelse.

BOA psykisk helse startet i tillegg med å forberede et læringskonsept med simulering ved bruk av VR-briller, i samarbeid med et kompetansemiljø i Helse Stavanger HF og et nasjonalt VR-nettverk. Simuleringen skal inneholde ulike situasjoner som ansatte kommer opp i.

Bedre utnyttelse av plassene

Kommunen ønsker i større grad å legge til rette for at flere beboere kan flytte ut fra bofellesskapene til et lavere omsorgsnivå. BOA psykisk helse foretar jevnlig gjennomgang sammen med aktuelle beboere i bofellesskap, for å vurdere om de kan flytte ut. I 2023 ble det fremskaffet to enkeltstående satellitleiligheter i nærheten av etablerte bofellesskap og et hus med fem leiligheter. Alternative botilbud kan møte individuelle behov og lette overgangen fra bofellesskap til egen bolig.

Ny intern organisering fullført

BOA psykisk helse fullførte i 2023 en omorganisering til tre seksjoner, der målet blant annet var økt nærledelse. Seksjoneringen var vellykket, og har ført til tettere oppfølging av ledere og økt kvalitet og effektivitet i tjenesten.

Våren 2023 ble det etablert en ny seksjon for samlokaliserte boliger etter at boligavdelingen ved rehabiliteringsseksjonen ble overført til BOA psykisk helse. De seks ulike botilbudene med til sammen 44 plasser fortsetter med samme målgruppe som tidligere, men tilknyttet et større faglig miljø.

Økonomi

Se Bo og aktivitet nord og sør for mer informasjon.

Bo og aktivitet nord og sør

Planlagte bofellesskap

Stavanger kommune er i ferd med å ferdigstille et selveid og et kommunalt bofellesskap på Tjensvoll. Begge bofellesskapene etableres i begynnelsen av 2024. I desember 2023 ble de 14 leilighetene tildelt beboerne, som flytter inn fra mars 2024. Det var tett samarbeid mellom BOA nord og Stavanger Utvikling KF i 2023 om bygget, innredning og bestilling av utstyr.

Kompetanseheving innen CRPD

Opplæring i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, CRPD, var et viktig område for kompetanseheving i 2023. Konvensjonen skal sikre respekt for sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter til personer med funksjonsnedsettelse.

Virksomhetene har etablert nettverksgrupper for ansatte for å fremme kunnskapsdeling, erfaringsutveksling og fellesskap, i og mellom bofellesskapene. Dette har bidratt til kontinuerlig læring og forbedring av tjenestene.

Virksomhetene har jobbet kontinuerlig med å implementere PAS-metoden i bofellesskapene (positiv atferdsstøtte); opplæring av ansatte, opprettelse av nettverksgruppe og utarbeidelse av refleksjonshefte basert på PAS-prinsippene til bruk i avdelingene. Bofellesskapene har jobbet med å forstå og håndtere uønsket atferd hos beboere, samt med implementeringen av verktøy for å håndtere utfordrende situasjoner.

Nye tiltak for mer brukermedvirkning

BOA nord og sør har jobbet videre med brukarmedvirkning i tjenestene for å møte de ulike behovene til hver bruker. Dette har inkludert utvikling av individuelle tiltaksplaner, tilrettelegging av aktiviteter og støttetiltak, og jevnlig oppfølging for å evaluere framgang og justere tilnærmingen. Målet er at beboerne skal få større innflytelse i eget liv. I noen bofellesskap har beboere deltatt på ansettelsesintervjuer, andre har hatt dialog med beboerne i forkant for å høre hva de ønsker at ansatte skal kunne eller ha av egenskaper ved ansettelse, samt sett på muligheten for at beboere får velge sine egne primærkontakter.

Økonomi

Regnskapet for Bo og aktivitet viser et merforbruk på kr 20 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 103 av en budsjettramme på kr 671 mill.

Merforbruket skyldes i stor grad endring i driftsnivå i boligene da flere beboere ikke lenger har dagtilbud. I løpet av året har virksomheten jobbet med å kartlegge beboernes tjenestebehov. En viktig del av arbeidet har vært å gå igjennom turnuser for å tilpasse dem brukernes behov på en mer økonomisk bærekraftig måte. Virksomhetene har jobbet tett med økonomirådgivere og kommunalsjefens stab for å se på finansieringsmodellen, ulike innsparingstiltak og kartlegge videre utfordringer innen økonomi. Dette er et arbeid som vil fortsette i 2024.

Virksomheten mottok til sammen kr 16 mill. i 2. tertial, hvorav kr 6 mill. er som følge av økt tilskudd på ressurskrevende tjenester og kr 10 mill. for å dekke økningen i utgifter for brukere som har mistet dagtilbud. I henhold til [Sak 76/23 Frie inntekter i Stavanger kommune – status per 30. november 2023 med forslag til budsjettjusteringer](#) i bystyret, ble virksomheten styrket med til sammen kr 14,5 mill. Budsjettjusteringen ble knyttet opp mot endringer i driftsnivå.

Boligkontoret

Økt ramme for startlån

I 2023 har om lag 180 husstander kjøpt eller refinansiert bolig med startlån, en nedgang på cirka 15 prosent fra 2022. Utbetalingene av startlån endte på kr 469 mill., av en ramme på kr 500 mill. Det var imidlertid innvilget forhåndsløfte om startlån tilsvarende kr 700 mill., slik at ved slutten av året ble det innført søknadsstopp. Forhåndsløftene har en beløpsgrense og tidsfrist, og ligger over budsjettrammen ettersom ikke alle kommer i mål med kjøp.

Antallet kommunale leietakere som har kjøpt bolig med startlån, har holdt seg relativt stabilt de siste årene.

Antall husstander som har kjøpt bolig med startlån	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Husstander med barn	65	83	125	120	132	111
Husstander uten barn	63	71	56	67	75	65
Husstander i alt	128	154	181	187	207	176

• Herav kommunale leietakere	30	33	30	31	34	28
------------------------------	----	----	----	----	----	----

Tabell 1: Antall husstander som har kjøpt bolig med startlån

Søkere som ikke har økonomi til å fullfinansiere en bolig med startlån, kan få tilskudd til etablering i tillegg. Tabellen under viser utvikling i antall tilskudd utbetalt i perioden 2018 til 2023.

Tilskudd	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tilskudd til etablering	34	37	30	25	24	28
Tilskudd til tilpasning, prosjektering og utredning	11	12	16	14	15	23

Tabell 2: Utvikling i antall tilskudd utbetalt i perioden 2018 til 2023

Økt behov for kommunale boliger for vanskeligstilte

Ventelisten for kommunal bolig for vanskeligstilte har det siste året økt med 30 prosent, fra rundt 200 husstander i starten av året til omtrent 260 ved slutten av året. Dette er det høyeste antallet på venteliste som er registrert noen gang. Samtidig har antallet tildelinger av kommunale boliger for vanskeligstilte gått ned fra cirka 220 i 2022 til cirka 200. En årsak er at færre flytter fra kommunale boliger til private leieboliger. Alle boligene som ble ledige i løpet av året, er tildelt fortløpende.

Årlige søkertall til kommunal bolig har fortsatt å øke, og økte igjen med 18 prosent til 750 søknader. Veksten kan skyldes vansker med både å skaffe og beholde privat leiebolig, blant annet på grunn av høye strøm- og forbrukspriser og bosetting av ukrainske flyktninger på det private leiemarkedet.

Støtte til varmepumpe for bostøttemottakere

I september 2022 vedtok Stavanger formannskap støtte på inntil 15 000 kroner per søker til varmepumpe for bostøttemottakere som eide egen bolig. Det ble i 2023 utbetalt støtte til 65 husstander.

Økonomi

Regnskapet for boligkontoret viser et merforbruk på kr 0,5 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 102,2 av den totale budsjettrammen på kr 24,9 mill.

Driften av virksomheten viser et mindreforbruk på kr 0,8 mill. Virksomheten fikk styrket lønnsbudsjettet med kr 0,4 mill. i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. Samtidig har 2023 vært preget av et høyt langtidssykefravær. Virksomheten har klart å løse fraværet uten bruk av vikarer, slik at refusjoner fra sykkelønn utgjør store deler av mindreforbruket.

Samlet økte utbetalingen av de to tilskuddsordningene som boligkontoret håndterer, fra kr 11,3 mill. i 2022 til kr 16,2 mill. i 2023. Per årsslutt gir dette et avvik fra budsjett på kr 1,1 mill. Avviket inkluderer innfrielse av tilskudd når låntaker selger sin bolig. Utbetaling av kommunal bostøtte er noe lavere enn i 2022, men utgjør kr 0,3 mill. mer enn budsjettet. Det er færre husstander som har mottatt bostøtte, samtidig indikerer dette at nåværende budsjett ikke er tilstrekkelig.

Dagsenter og avlastning

Dagaktivitetstilbud under utvikling

Prosjektering og detaljplanlegging av Poppeltunet aktivitetssenter ble ferdig i 2023. Byggestart er utsatt, og dato for ferdigstilling er ikke fastsatt. Det nye aktivitetssenteret skal blant annet inneholde ny sanseavdeling, kafé og oppvarmet svømmebasseng. Rundt 50 brukere vil få tilbud, og beboere i bofellesskap uten dagaktivitetsplass skal kunne benytte lokalet.

Dagsenter og avlastning ga dagtilbud til cirka 110 brukere i 2023. Det kom nær 30 nye søkere høsten 2023, i overgangen fra skolegang til dagtilbud. Alle søkerne som bor hjemme fikk plass, i tråd med prioriteringskriteriene. Søkere som har plass i bofellesskap, står på venteliste. På grunn av den økte etterspørselen startet et arbeid med å utvide kapasiteten.

Timebasert avlastning som nytt tilbud

Virksomheten fikk midler fra Statsforvalteren i Rogaland til et prosjekt om timebasert avlastning. Målet med prosjektet var å tilby en mer differensiert og målrettet avlastningstjeneste, sikre mer bærekraftig ressursbruk og redusere ventelisten på avlastning i bolig. Prosjektet startet i august 2023, og det er gitt timebasert avlastning til 15 familier i prosjektperioden fra august til desember 2023. Etterspørselen etter tjenesten har vært stor, og i *Handlings- og økonomiplan 2024–2027* ble det vedtatt at prosjektet går over i ordinær drift fra 2024.

Arbeid med prosjektering og detaljplanlegging av Poppeltunet avlastningsboliger pågikk gjennom hele året. Det er planlagt 18 plasser i de nye avlastningsboligene, fordelt på tre separate boliger.

Avlastningsboligene ga tilbud til 112 familier ved utgangen av 2023. Kapasiteten utnyttet fullt ut, og antallet familier som mottar avlastning har sammenheng med størrelsen på vedtakene. 16 nye familier ventet på å starte opp vedtatt avlastning.

Kompetanseheving innen barnepalliasjon, PAS og MAP

Dagsenter og avlastning har arbeidet videre med implementering av positiv atferdsstøtte (PAS). PAS er et rammeverk, i tråd med CRPD, som benyttes for å øke livskvalitet, brukermedvirkning, aktiv deltakelse, samt å forebygge og redusere utfordrende atferd. Det er utarbeidet en implementeringsplan, gjennomført jevnlig samlinger med ressurspersonene i virksomheten, i tillegg til kurs og opplæring for ansatte.

Møte med aggresjon og vold (MAP) er et helhetlig opplæringsprogram i forståelse, forebygging, håndtering og oppfølging av aggresjons- og voldsproblematikk. I løpet av 2022–2023 har 500 ansatte gjennomført MAP-kurs. Bruken av MAP har ført til en nedgang i alvorlige avvik, endring i hvordan

ansatte håndterer og forebygger aggresjonsutfordringer, bedre dokumentasjon av avvik, refleksjon og faglige diskusjoner. Alle lederne fikk opplæring i systematisk debriefing.

Madla avlastningsbolig deltok i *Prosjekt barnepalliasjon* sammen med kommunalt palliativt team og spesialisthelsetjenesten, et treårig-prosjekt som startet i 2021. Kompetanse i barnepalliasjon er viktig for å kunne gi et helhetlig og lindrende omsorgstilbud til de sykeste barna som mottar avlastningstjenester.

Økonomi

Regnskapet for dagsenter og avlastning viser et merforbruk på kr 4,4 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 101,7 av den totale budsjetttrammen på kr 252,5 mill.

Virksomheten fikk i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* en styrking på kr 4,4 mill. til nytt aktivitetssenter og kr 2,3 mill. til økning i skolefritid avlastningsplasser. Våren 2023 hadde seksjon dagtilbud noen ledige plasser og vakante stillinger, hvilket førte til mindreforbruk mot sommeren. Fra høsten ble plasser fylt opp og personell ansatt.

Det er endringer i brukergruppen som har ført til mer ressurskrevende tjenester. Det har gitt utslag i endret kompetansebehov og bemanningstetthet i noen av avdelingene. Dette gjelder spesielt hos seksjon avlastning og bolig. Det har ført til økte lønnsutgifter, vikarbruk og overtid. Barneboligene har også hatt 4 beboere som har avsluttet skolegang i 2023, og skoletilbudet er ikke erstattet med annet dagtilbud.

Sommeravvikling var utfordrende. Økte utgifter knyttet til høyt sykefravær og mangel på ressurser resulterte i bruk av sommeravtalen, overtid og ekstra innleie av personal. En av avlastningsboligene har tidligere år hatt sommerstengt i 3 uker. Etter endring i brukere og behov holdt boligen åpent og hadde full drift sommeren 2023.

Utgiftene til transport dagtilbud har økt betydelig. Økning i utgifter skyldes blant annet mer bruk av transport og ny avtale i juni 2023. Budsjettet var i 2023 på kr 5,8 mill. mens utgiftene var kr 8,7 mill. Dette er kr 1 mill. høyere enn utgiftene i 2022 og kr 2,6 mill. høyere enn utgiftene i 2019 før korona.

Flyktingtjenesten

Rekordhøyt antall bosatte flyktninger

Flyktingtjenesten bosetter flyktninger i samsvar med politisk vedtak. Virksomhetens oppgaver omfatter praktisk bistand ved bosetting, veiledning og koordinering av tiltak når det gjelder økonomi, bolig, familieliv, nettverk og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Virksomheten har doblet antallet ansatte siden mai 2022, og har nå flere enn 100 ansatte. Fra oktober har virksomheten vært lokalisert på to steder på Storhaug. Tilgang på ansatte med riktig kompetanse har vært en utfordring i 2023.

Det opprinnelige vedtaket fra februar om bosetting av 770 flyktninger, ble etterfulgt av en ekstraanmodning i mai 2023. Formannskapet besluttet å øke bosettingen til 865 flyktninger i 2023 ([sak 147/2023 Justert anmodning om bosetting 2023](#)). Stavanger kommune ved flyktingtjenesten bosatte i alt 872 flyktninger, 22 av disse var enslige mindreårige flyktninger. 87 prosent av de bosatte er flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse. I tillegg ble det bosatt 39 familieegjenforente. Virksomheten jobber med 26 ulike nasjonaliteter, de to største gruppene er fra Ukraina og Syria. Ved

årets slutt var det i underkant av 1400 personer som mottok oppfølging, litt over 500 av disse var deltakere i introduksjonsprogrammet.

Antallet bosatte flyktninger som har omfattende helseproblemer, har økt i takt med økningen i antall bosatte. Ved årets slutt var det 140 saker med behov for utredning i 2024. Omtrent 70 saker ble registrert og kartlagt i 2023.

Mange boliger fra det private leiemarkedet

366 boenheter fra det private markedet er tatt i bruk. I tillegg ble det tildelt 18 kommunale boliger til flyktninger, noe som er ca. 50 prosent lavere enn tidligere år. I tillegg har 26 familier funnet bolig selv gjennom ordningen avtalt selvbosetting. 50 familier fikk godkjent alternativ mottaksplass hos private i forkant av ordinær bosetting.

Omfattende introduksjonsprogram

I løpet av året startet 415 flyktninger sitt introduksjonsprogram, 359 av dem ukrainere. 300 ble ferdige med programmet i løpet av 2023, 240 av disse ukrainere. Innholdet i programmet har vært omfattende, og det ble gjennomført ulike kurs, gruppeveiledning og tiltak i løpet av året. I skolens ferier er det gjennomført fem uker med kurs for over 350 deltakere per uke. I tillegg har virksomheten tatt inn deltakere fra Randaberg kommune som kjøper introduksjonsprogram fra Stavanger.

Dobling av praksisplassene på ett år

Det er etablert 290 praksisplasser gjennom året. Antallet praksisplasser er nesten doblet sammenlignet med 2022. 29 prosent av avtalene som er inngått om praksisplass, ble inngått med virksomheter i offentlig sektor – hovedsakelig med barnehager, SFO og sykehjem. Privat sektor utgjør 58 prosent og frivillig sektor 13 prosent. Godt samarbeid med prosjektet *Nye veier til arbeid og integrering*, som er en del av Storhaugløftet, har bidratt til utvikling av nytt kartleggings- og oppfølgingsverktøy. Dette har forbedret det strategiske oppfølgingsarbeidet av både deltakere og samarbeidspartnere.

33 prosent begynte i arbeid eller utdanning ved introduksjonsprogrammets slutt i 2023, det er 6 prosent færre enn i 2022. 58 prosent er overført til Nav.

Økonomi

Regnskapet for flyktningtjenesten viser et mindreforbruk på kr 0,7 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,6 av den totale budsjettrammen på 160,7 mill. Budsjettet er styrket med kr 31,6 mill. i 2023, finansiert av integreringstilskuddet.

Virksomheten har tilpasset driften underveis i året i tråd med kommunens vedtak om bosetting av flyktninger. Budsjettet er styrket med kr 15,3 mill. for å dekke økte lønns- og driftsutgifter. Justeringen er gjort med bakgrunn i vedtak fattet av kommunestyret i [sak 54/23 Tertialrapport per 30.04.2023 punkt 4](#). Dette kommer i tillegg til at budsjettet ble styrket med kr 14 mill. i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. I utgangspunktet var stillingene midlertidige, men det har vært behov for å gjøre flere stillinger faste i løpet av året.

I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble budsjettet for introduksjonsstønad til deltakere i introduksjonsprogrammet styrket med kr 28 mill. En økning i antall deltakere i løpet av året har gitt behov for å styrke budsjettet ytterligere med kr 16,3 mill. med bakgrunn i vedtak fattet av kommunestyret i [sak 54/23 Tertialrapport per 30.04.2023 punkt 4](#).

Økt salg av introduksjonsprogram til Randaberg kommune har gitt flyktningtjenesten merinntekter på kr 3 mill. Virksomheten har ikke tilsvarende økte utgifter, og budsjetttrammen ble i [sak 48/2023 Tertialrapport per 31.08.2023](#) redusert med kr 3 mill.

Helse- og velferdskontor

Omorganiseringen av helse- og velferdskontorene godt i gang

Konseptutviklingsfasen og gjennomføringsfasen i et omorganiseringsprosjekt knyttet til helse- og velferdskontorene pågikk gjennom hele 2023. Mål for omorganiseringen er blant annet styrking av koordinerende enhet-funksjonen i kommunen, likere tjenestetilbud til brukerne og bedre utnyttelse av de samlede ressursene i virksomhetene.

I april ble det besluttet å slå Madla helse- og velferdskontor sammen med Byfjord helse- og velferdskontor, og Hillevåg og Hinna med Hundvåg og Storhaug helse- og velferdskontor.

Høsten 2023 gikk omorganiseringsprosjektet over i gjennomføringsfasen. Prosessen med å finne nye lokaler til de nye virksomhetene startet. Konkrete forbedringsområder ble identifisert og en plan for gevinstrealisering i prosjektet utarbeidet. Egne arbeidsgrupper jobbet med å klargjøre målgrupper, arbeidsprosesser og arbeidsoppgaver for koordinerende enhet og forvaltningsavdelingene.

Barnekoordinatorfunksjonen videreutviklet

I løpet av 2023 ble barnekoordinators rolle og oppgaver tydeliggjort, og felles rutiner ble utarbeidet. Målet har vært å etablere felles forståelse og lik praksis på tvers av helse- og velferdskontorene. Ved omorganiseringen av helse- og velferdskontorene blir kommunens fire barnekoordinatorer organisert under koordinerende enhet på hvert av de to nye helse- og velferdskontorene.

Våren 2023 var barnekoordinatorene pådrivere for å etablere nettverk for barnekoordinatorer i Sør-Rogaland.

Samarbeid for å forhindre bostedsløshet

Antallet bostedsløse fortsatte å øke i 2023. I september startet ambulerende oppfølgingstjenester ROP opp som en del av oppfølgingsapparatet. Samarbeid mellom helse- og velferdskontorene og ambulerende oppfølgingstjenester ROP gir en tettere oppfølging av den enkelte bostedsløse. Helse- og velferdskontorene samarbeidet tett med Nav-kontorene og vurderte behov, omfang og innhold for oppfølgingstjenester og bolig.

Utvidelse av rådgivende enhet for russaker

I juni vedtok utvalg for helse og velferd å utvide funksjonen til rådgivende enhet for russaker ved Hundvåg og Storhaug helse- og velferdskontor ([sak 43/2023 Rådgivende enhet for russaker – orientering om bruk av midler](#)). Enheten omfatter nå alle innbyggere og ansatte som har behov for kunnskapsbasert informasjon, råd og veiledning om rus, rusmidler og tjenestetilbud, og bistand til å komme i kontakt med kommunens og spesialisthelsetjenestens tilbud ved rusproblematikk. Bakgrunnen for utvidelsen var at straffesporet i rådgivende enhet for russaker var svært lite brukt, også nasjonalt. Dermed kunne

ressursen som enheten representerer, utnyttes ved å gi tilbud til flere enn de som er pålagt oppmøte ved enheten.

Økonomi

Regnskapet for helse- og velferdskontorene viser et merforbruk på kr 18,1 mill. i 2023. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 104,8 av den totale budsjettrammen på kr 374,2 mill. Budsjettet ble styrket med kr 20 mill. for å dekke økte utgifter, jamfør [sak 76/23 Frie inntekter i Stavanger kommune -status per 30. november med forslag til budsjettjusteringer.](#)

Merforbruket er relatert til kjøp av privat brukerstyrt personlig assistent (BPA) og bolig med kjøpte heldøgntjenester. Kjøp av privat BPA hadde en økning i 2023 på kr 17,4 mill. sammenlignet med 2022. Dette utgjør en økning på 17,4 prosent. Økningen skyldes både flere brukere, samt økning i antall vedtak. Kjøp av bolig med heldøgntjenester hadde en økning i 2023 på kr 13,3 mill. sammenlignet med 2022. Dette utgjør en økning på 11,6 prosent. Det har vært en nedgang i antall brukere, men økning i behov hos de gjenværende og større vedtak hos nye brukere. Totalt utgjør dette en økning fra kr 210 mill. i 2022 til kr 240,8 mill. i 2023 for både kjøp av privat BPA og bolig med kjøpte heldøgntjenester.

Krisesenteret

Opplysningsarbeid overfor kommunale flyktningtjenester

I løpet av 2023 besøkte krisesenteret flyktningtjenesten i alle de 14 samarbeidskommunene. Brosjyrer om både vold i nære relasjoner og menneskehandel ble trykket opp og distribuert. Krisesenteret samarbeidet også med mange av flyktningtjenestene om enkeltsaker i løpet av året.

Sinnemestringsterapeuter ferdig utdannet

I samarbeid med RVTS Vest og St. Olav Hospital/Brøset sinnemestring arrangerte krisesenteret i Stavanger utdanning av sinnemestringsterapeuter. Utdanningen ble gjennomført etter planen, og om lag 30 sinnemestringsterapeuter fra Stavanger og krisesenterets samarbeidskommuner var ferdig utdannet våren 2023. De nye terapeutene var fra blant annet krisesenteret, barnevernstjeneste, familievernkontor, utekontakt, friomsorg og mestringsenheter.

Oppfølging av *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2022-2025*

Blant tiltakene i handlingsplanen som krisesenteret har ansvar for, er å styrke samtaletilbudet til voldsutsatte og gjøre det bedre kjent, samt å videreutvikle tilbudet til voldsutsatte med rus- og psykiske problemer. Krisesenteret arbeider kontinuerlig med å følge opp tiltakene, og er godt i gang med TryggEst-arbeidet med egen koordinator i 30 prosent stilling. TryggEst skal bidra til å forhindre, avdekke og håndtere vold og overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv.

Krisesenteret bidro i arbeidet med å planlegge og arrangere *Uken mot vold* som ble gjennomført i uke 43. I løpet av uken holdt senteret kurset *Hvordan avdekke og håndtere vold i nære relasjoner* for om lag 200 påmeldte.

Økonomi

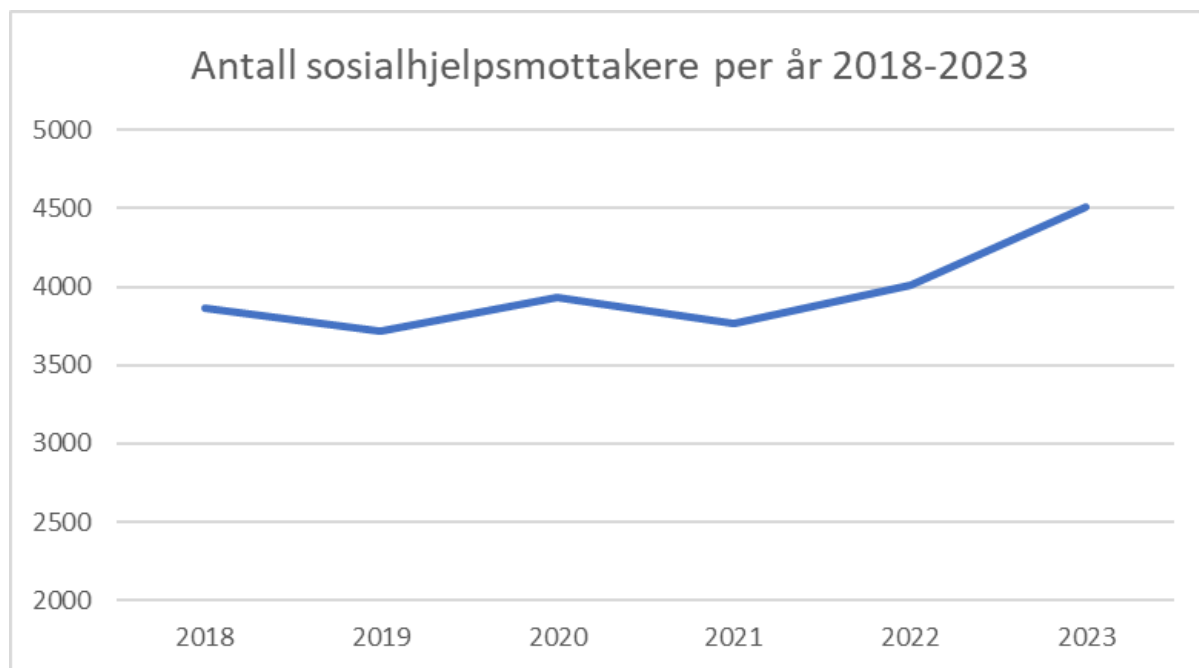
Regnskapet for krisesenteret i Stavanger viser et merforbruk på kr 0,2 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 101,5 av den totale budsjettrammen på kr 15,3 mill.

Årsaken til merforbruket er økte driftsutgifter. Hovedsakelig gjelder det innbytte av leasingbiler samt kjøp av nytt inventar og utstyr som måtte skiftes ut og annet nødvendig vedlikehold av uteområdet. Virksomheten hadde i 2023 lavere lønnsutgifter enn budsjettet. I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble budsjettrammen styrket med et halvt årsverk for en TryggEST-koordinator. I tillegg mottok virksomheten prosjektmidler til et halvt årsverk for et tiltak i forbindelse med ruspolitisk handlingsplan. Det er ikke ansatt nye medarbeidere for å utføre dette arbeidet.

Nav-kontor

Antall sosialhjelpsmottakere øker

Utviklingen i sosialhjelpsutbetalingene ble også i 2023 påvirket av ankomster av flyktninger fra Ukraina. Brutto utgifter til sosialhjelp var 37 prosent høyere i 2023 enn i 2022. Sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina utgjorde 20 prosent av de totale utgiftene.

Figur 1 Antall sosialhjelpsmottakere per år 2018-2023

Tallet på mottakere av sosialhjelp økte med 13 prosent i samme periode. Sosialhjelpsmottakere uten ukrainsk statsborgerskap økte med om lag 3 prosent sammenlignet med året før. Av alle som fikk økonomisk sosialhjelp i 2023, utgjorde ukrainske flyktninger 18 prosent.

Nyregistrerte sosialhjelpsmottakere økte med vel 50 prosent sammenlignet med året før. Flyktninger fra Ukraina utgjorde 25 prosent av alle de nyregistrerte. Antall langtidsmottakere totalt er 23 prosent

høyere enn året før. Langtidsmottakere med forsørgeransvar for barn har økt med 26 prosent, og utgjør 35 prosent av alle langtidsmottakere.

Den enkelte mottakeren mottar i gjennomsnitt 2000 kroner mer i stønad per måned. Dette kommer i hovedsak av en ti prosents økning i livsoppholdssatsene, økning i boutgifter og tilleggsstønader til barnefamilier.

Utgiftene til midlertidig bolig økte

Tallet på bostedsløse og utgiftene til midlertidig bolig har økt de siste årene. Økningen er størst blant brukere med rusavhengighet og/eller psykiske lidelser. Fra 2022 til 2023 har utgiftene økt med 72 prosent, mens antallet brukere har økt med 19 prosent.

Beskrivelse	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Midlertidig bolig (mill.kr.)	7,1	9,7	13,9	20,3	31,2	53,7
Antall brukere	203	242	252	288	332	395
Antall brukere u/ 25 år	40	53	38	47	55	54

Tabell 3: Utgifter til og brukere i midlertidig bolig

De økte kostnadene kommer hovedsakelig av at utgiftene til botilbudene har økt, og at den enkelte bor lenger i det midlertidige botilbudet. Nav-kontorene har måttet kjøpe flere plasser fra private leverandører, og har i perioder også måttet dekke kostnader til sikkerhetstiltak. Mange av de som har bodd lenge i midlertidige løsninger, fyller kriteriene for kommunalt botilbud og står på venteliste. Nav-kontorene samarbeider tett med boligkontoret og helse- og velferdskontorene i disse sakene.

Barns behov vektlegges

Nav-kontorene benytter et eget kartleggingsskjema for å kartlegge den som søker sosialhjelp og familiemedlemmene. I 2022 og 2023 var det landsomfattende tilsyn knyttet til Nav-kontorenes ivaretagelse av barns behov ved tildeling av sosiale tjenester. Ekstra stønad for å dekke utgifter til barn har økt med 80 prosent fra 2022 til 2023. Familier med barn blir systematisk informert om ordningen med aktivitetstilskudd. Utbetaling av støtte til aktiviteter til barn har økt med 43 prosent fra året før. I overkant av 300 husstander har mottatt støtte, og det kan være flere barn i husstandene. Utbetalingene øker, noe som tyder på at barns behov i familier som mottar sosialhjelp, blir fanget opp.

Tannhelseløftet 2023

I *Handlings- og økonomiplan 2023–2026* ble det satt av kr 25 mill. til en søknadsbasert tannhelseordning. Saksbehandling av søknadene ble lagt til Nav. Rundt 1400 søknader er behandlet. Saksbehandlingen av saker som ble sendt til rådgivende tannlege for vurdering i slutten av 2023, fortsetter inn i 2024. Per januar 2024 har nesten 1000 personer fått innvilget stønad. Noe over halvparten ble utbetalt i 2023, mens om lag kr 11 mill. er avsatt og vil bli utbetalt når behandlingen er utført. Rundt 200 personer har fått avslag, hovedsakelig på grunn av at de ikke fyller kriteriene for ordningen.

Mulighetssenter for ukrainske flyktninger under oppbygging

Mulighetssenteret er et politisk initiativ fra mars 2023. Ordfører tok via kommunedirektøren initiativ til å etablere et arbeidsrettet tiltak for ukrainske flyktninger som mangler norskkunnskaper til å få innpass på arbeidsmarkedet ([formannskapssak 156/2023 Arbeidsrettede tiltak for ukrainske flyktninger](#)). Arbeidet med å utarbeide innhold i tilbudet i samarbeid med bl.a. næringslivet, ukrainske foreninger, frivillig sektor, Nav og flyktningtjenesten startet i november da prosjektkoordinator ble ansatt. Avtalen om leie av lokaler ble inngått på slutten av året.

Oppfølging av forvaltningsrevisjonen om unge sosialhjelpsmottakere

Formålet med forvaltningsrevisjonen som ble gjennomført i slutten av 2022, var å undersøke om Nav-kontorene gir god oppfølging til unge sosialhjelpsmottakere med aktivitetsplikt. Samlet sett viste revisjonens kartlegging at Nav-kontorene har god oversikt over de unge sosialhjelpsmottakerne og de som er omfattet av aktivitetsplikten. Rapporten inneholdt en anbefaling om at kartleggingssamtaler overfor alle nye sosialhjelpssøkere bør gjennomføres raskere enn praksisen har vært. Den kommunale retningslinjen om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år er justert for å tilpasses anbefalingen.

Økonomi

Regnskapet for Nav viser et merforbruk på kr 4,9 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 101 av den totale budsjetttrammen på kr 498,7 mill. Budsjettet til Nav er styrket med kr 95,6 mill. i løpet av året.

Høyere utbetaling av økonomisk sosialhjelp enn budsjettet utgjør det meste av avviket. Brutto utbetalinger har økt med kr 88,7 mill. (37 prosent) sammenlignet med 2022. Hovedårsakene er økte utgifter til leie av midlertidig botilbud og flere sosialhjelpsmottakere som følge av bosetting av flyktninger fra Ukraina. Økning i veiledende satser gir i tillegg et høyere utbetalingsnivå sammenlignet med i fjor, det samme gir et økt behov for supplering blant eksisterende mottakere. Budsjettet ble i 2023 styrket med kr 55 mill. for å dekke økte utgifter til midlertidig bolig og generell økning i sosialhjelp.

I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble budsjettet styrket med kr 30 mill. for å dekke økt forventet utbetaling i forbindelse med flyktningmottaket. Det har vært behov for å styrke budsjettet ytterligere med kr 37 mill. i året, med bakgrunn i vedtak fra [sak 54/23 Tertialrapport per 30.04.2023 punkt 4](#). Budsjettbehov tilknyttet flyktningssituasjonen finansieres av integreringstilskuddet kommunen mottar i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Økt bruk av omsorgsinstitusjon for personer med rusproblematikk medførte behov for å styrke budsjettet med kr 1,8 mill. i 2023. Økningen er en kombinasjon av økt pris, flere brukere og økt lengde på oppholdene.

Drift av Nav-kontorene utgjør et merforbruk på kr 1,1 mill. Det er resultatmessig variasjon mellom kontorene. Lønnsbudsjettene er styrket for å fullfinansiere flyktningveilederstillingene som ble tilført i 2022.

Rehabiliteringsseksjonen

Omorganiseringer med konsekvenser for virksomheten

For at mennesker med alvorlige rusproblemer skal ha et sted å bo og få en stabil bosituasjon, er det avgjørende å kunne tilby individuelt tilpasset oppfølging. God oppfølging i bolig kan bidra til at mennesker med rusproblemer klarer å bo og skape seg et hjem, og opplever bedre livskvalitet og rusmestring.

I løpet av 2023 ble to avdelinger ved rehabiliteringsseksjonen overført til andre virksomheter – boligavdelingen til BOA psykisk helse/ROP, og miljøtjenesten og miljøterapeut rus til den nye virksomheten ambulerende oppfølgingstjenester ROP. Omorganiseringene påvirker rehabiliteringsseksjonens oppgaver og ansvarsområde, og gode brukerløp som sikrer sammenhengende tjenester for brukerne med rusmiddelavhengighet, er under utvikling.

Uendrede åpningstider ved Stasjonen

Helseavdelingen ved rehabiliteringsseksjonen (Stasjonen) er et helsetilbud som omfatter alle med rusavhengighet. Høsten 2023 gjennomførte organisasjonen et prosjekt som vurderte behovet for endrede åpningstider. I prosjektet ble brukere av tilbudet, ansatte og en brukerorganisasjon spurt om hvilke åpningstider de mente ivaretok deres behov. Konklusjonen ble at Stasjonen fortsetter med de samme åpningstidene som tidligere.

Rådgivende enhet for russaker i MO-Ung

I juni vedtok utvalg for helse og velferd å øke antall årsverk knyttet til den rådgivende enheten for russaker. Ett årsverk ble lagt til MO-Ung og enheten *Tett på*. Årsverket skal brukes til å gi informasjon, råd og veiledning tilsvarende funksjonen ved Hundvåg og Storhaug helse- og velferdskontor, til ungdommer, deres pårørende og ansatte som arbeider med ungdom. For øvrig brukes stillingen i tråd med oppdraget til *Tett på*. Oppstart i stillingen blir på nyåret 2024.

Stavanger kommune avsluttet 1. januar 2023 avtalen om administrativt vertskommunesamarbeid om bruk av K46 (MO-Ung) med Sola og Randaberg kommune.

Økonomi

Regnskapet for rehabiliteringsseksjonen viser et mindreforbruk på kr 0,2 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,5 av den totale budsjetttrammen på kr 37,5 mill.

Det er resultatmessig variasjon mellom avdelingene. Det har vært utfordringer med overtidsbruk og vikarer som gir et merforbruk ved årsslutt. Samtidig har det vært vakante stillinger deler av året hvor det er mottatt prosjektmidler, i tillegg til sykelønnsrefusjoner som totalt gir et mindreforbruk av lønnsmidler.

Bymiljø og utbygging

Mål og utviklingstrekk for 2023

Tjenesteområdet bymiljø og utbygging (BMU) har også i 2023 vært sentral bidragsyter til kommunens satsingsområder og prioriteringer. Tjenesteområdet har koordinert kommunens klima-, natur- og miljøarbeid og fulgt opp sitt brede ansvar for:

- kommunens investeringer i bygg og anlegg
- tjenester som vann, avløp og renovasjon
- kommunale gater og uterom, parker og idretts- og naturområder
- forvaltning av alle kommunale bygg, eiendommer og uteområde

Kommunens juridiske avdeling har en sentral rolle i å sikre demokrati og gode hverdagsliv. Det ble i 2023 saksforberedt 91 klagesaker som ble behandlet av kommunens særskilte klagenemnd. Hovedtyngden av klagesakene gjaldt avslag på søknad om parkeringstillatelse, tildeling eller bytte av kommunal bolig og tildelt barnehageplass.

I tillegg til den daglige driften av Stavanger kommune til beste for våre innbyggere, har natur- og klimakrisen, situasjonen i boligmarkedet og omstilling for å levere tjenester av høy kvalitet med mindre ressurser vært viktige temaer i arbeidet i 2023.

Sørge for egnede boliger i alle livsfaser

I 2023 kjøpte kommunen 34 kommunale boenheter i ulike by- og kommunedeler i Stavanger. Videre ble forkjøpsretten på de tidligere SUS-boligene, 57 boenheter i Cecilie Tvedts gate innløst, jamfør bystyrevedtaket i behandling av [sak 48/23 Tertialrapport 30.8.2023](#).

I 2023 har kommunen ferdigstilt to bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Gunnar Warebergsgate, ett kommunalt, og ett til privat eie. Opprustning av utearealet for høyblokka i Bekkefaret (kommunale boliger) og arbeidet med planlegging av det videre rehabiliteringsarbeidet ble satt i gang.

Prosjekter innen helse og omsorg i 2023 omfatter også:

- Jåttåvågen sykehjem – utviklingsarbeid fram mot prosjektforslag pågår
- Bofellesskap Jåttåvågen - utviklingsarbeid fram mot prosjektforslag pågår
- St. Petri bofellesskap for eldre – prosjektforslag ferdigstilt
- Mosvangen avlastningsboliger (Poppeltunet) – prosjektforslag ferdigstilt
- Mosvangen dagaktivitetssenter (Poppeltunet) - detaljprosjektering pågår
- Finnøy helse og omsorgssenter – bygging pågår
- Ramsvigtunet sykehjem – bygging pågår

Fra 2023 vurderes oppgradering til universell utforming (for eksempel fjerning av dørterskler, nye bredere dører med mer) ved all oppussing av boliger.

Kommunen har i 2023 bosatt 872 flyktninger med god spredning i ulike by- og kommunedeler. Det er noen flere enn det kommunen ble anmodet om.

Kommunen skal sørge for et tilstrekkelig antall boliger for alle livsfaser. Kommunen har gjennomført forhandlinger om kjøp av de private sykehjemmene Øyane sykehjem (Hundvåg), samt bygninger og

eiendom tilhørende Frue gamle hjem (Hinna). Dialogen med stiftelsene som eier institusjonene ventes å fortsette i første del av 2024.

Gode hverdagsliv for alle

Gode hverdagsliv for alle er avhengig av gode offentlige bygg, uterom og et godt utbygd og trygt nettverk av infrastruktur og veier. Bygninger som skoler, barnehager og idrettsanlegg og utvikling av gode grøntområder, leke- og idrettsplasser er særlig viktig for barn og unge. Å fremme trygg gange og sykling hele året, bidrar til bedre folkehelse, mindre støy, støv og forurensning.

I 2023 fortsatte Stavanger kommune å utvikle møteplasser, lekeplasser, nærmiljøanlegg og andre utearealer som et bidrag til sosial inkludering, deltakelse og gode hverdagsliv. Dette omfatter også utvikling av anlegg i regi av områdeløftene og områdesatsingen ([Kvernevik](#), [Hillevåg](#) og [Storhaug](#)), som for eksempel prosjektering av strandpark og frisbeebane i Kvernevik.

Vann-, avløps- og renovasjonstjenester

Kommunen har levert tilstrekkelig og sikker vannforsyning til innbyggere og næringsliv, og sørget for god og forsvarlig avfalls- og avløpshåndtering. I 2023 fikk Stavanger [bedreVANN-prisen](#) for (sammen med IVAR) å levere gode vann- og avløpstjenester som utmerker seg særlig med tanke på sikkerhet, bærekraft og lave gebyrer. En brukerundersøkelse for VAR-tjenestene i 2023 viste at innbyggerne stort sett er godt fornøyd med tjenestene, jamfør sak i utvalg for klima og natur [sak 11/23 Orientering om brukerundersøkelse for vann- avløp-, og renovasjonstjenestene 2023](#).

Vi bygger Stavanger

Kommunens bygge- og anleggsprosjekter er grunnleggende for å sikre gode hverdagsliv og en attraktiv kommune og region. I 2023 ble et nytt prosjektøkonomisystem (ISY) anskaffet gjennom konkurranse og implementering pågår.

Blant mange anleggsprosjekter i 2023 kan følgende nevnes:

- Lervig park – forberedelser utlysning konkurranse
- Kongsgata og Klubbegata – forberedende prosjekteringsarbeid pågår
- Vanassen – damsikring – konkurranse utført, arbeidet er startet opp
- Vannledning Talje til Nærland – arbeidet er igangsatt
- SBAX fjernvarme (vei, vann og avløp) – detaljprosjektering og bygging pågår
- Diverse bymiljøpakke-prosjekter, inkludert blant annet Bussvei-prosjekter – arbeidet pågår
- Torsnes bru (oppgradering) – forprosjekt pågår
- Snuhammer (Det skal etableres snuplass i enden av alle offentlige blindveier) – over 30 er ferdigstilt i 2023

Kommunen tilbyr avtaler med utbyggere om overtagelse av justeringsrett eller justeringsplikt i forbindelse med overtagelse av kommunal infrastruktur til drift og vedlikehold (justeringsavtaler) eller bygging av kommunale anlegg med anleggsbidrag (anleggsbidragsavtaler). I 2023 ble det inngått tre justeringsavtaler med private utbyggere og en anleggsbidragsavtale med Helse Stavanger.

Samarbeidsavtalen for gjennomføringen av felles anleggsprosjekt (Fellesføringsavtalen) mellom kommunen, Lyse Neo og Lyse Elnett ble ferdig revidert høsten 2023.

Større byggeprosjekter i 2023 omfatter:

- Varmen brannstasjon – overlevert
- Lervigskvartalet – pågår
- Ny legevakt – prosjektforslag ferdigstilt

Idrettsanlegg, skoler, barnehager – og trygg og miljøvennlig ferdsel

Idrett og frivilligheten har en viktig samfunnsfunksjon gjennom å gi barn og unge mulighet til å utfolde seg, oppleve felleskap, tilhørighet, mening og mestring.

Ordningen med gratis svømming for barn i kommunens bydel-svømmehaller ble i 2023 utvidet til å gjelde opp til 16 år.

Kommunen bygger ut idrettsanlegg som en del av skoleutbyggingen, bl.a. i Lervigskvartalet. I tillegg pågår utviklingsarbeid med Jåttåvågen badeanlegg og Tennishall samt konkurransearena Stavanger Forum.

Det legges til rette for at barn og unge kan sykle til idrettsparkene. For eksempel ble det bygd sykkelvei med fortau og belysning mellom Hinna idrettsplass og Hinna skole.

Syv fotballbaner ble rehabilitert i/på Stemmen, Midjord, Rennesøy, Hafrsfjord, Tjensvoll, Stavanger stadion (7er) og Madla ISS.

Kommunen tildelte kr 25 mill. i ekstraordinært anleggstilskudd til 15 prosjekter i 2023. Kommunen samarbeidet med idrettslagene om å realisere klubbhus/garderobeanlegg. Stemmen, Vardeneset, Vikevåg og Vaulen ble påbegynt i 2023.

I behandling av [sak 48/23 Tertialrapport per 30.8.2023](#) vedtok bystyret å sette av kr 300 000 til Idrettsrådet for tiltak for lavinntektsfamilier. Midlene ble utbetalt til Idrettsrådet i 2023. Pengene gikk til direkte støtte av personer med økonomiske utfordringer for å dekke blant annet medlemskontingent, treningsavgifter og treningsklær/utstyr.

I 2023 arbeidet Stavanger kommune videre med etablering av hjertesoner (bilfrie områder rundt skoler). Det ble etablert 1560 m med sykkelvei (Hinna idrettsplass, Øvrebøveien og Gandsfjordruta). Kommunen etablerte 576 sykkelparkeringsplasser ved 5 skoler og 128 sykkelparkeringsplasser ved 8 barnehager. Det ble brukt kr 51,5 mill. på investeringsprosjekter knyttet til gange, kollektiv og sykkel, inkludert BMP (bymiljøpakke)-prosjekter.

Utearealene inkludert sykkelparkering ved fire barnehager og tre skoler ble oppgradert i 2023:

- Sjernarøy barnehage, Steinhagen barnehage, Husabøstykket barnehage, Lassamyrå barnehage.
- Hinna skole, St. Svithun ungdomsskole, Vassøy skole.

Lekestrategi for lekeplasser i Stavanger kommune ble vedtatt i [sak 56/23 Lekestrategi for lekeplassene i Stavanger kommune](#) i utvalg for miljø og utbygging. Kommunestyret vedtok Areal- og kvalitetsnorm for skoleanlegg 2022 i [sak 64/23 Areal- og kvalitetsnorm for nye skoleanlegg 2022 - forslag til ny norm](#).

Barnehageprosjekter i 2023 omfatter:

- Teknikken barnehage – overlevert
- Strømvig barnehage – bygging pågår
- Atlanteren barnehage – forprosjekt pågår
- Mosvangen barnehage (Poppeltunet) - prosjektering pågår
- Sandvikveien (bygging av sykkelvei, kulvert, bro og vann- og avløpsanlegg) – detaljprosjektering og bygging pågår

Kommunen har også fristilt bygg som tidligere ble brukt til barnehager grunnet mindre barnekull. Barnehagene vurderes omdisponert til blant annet bydelshus

Skoleprosjekter i 2023 omfatter:

- Nylund skole, modulbygg - overlevert
- Tastaveden skole – bygging pågår (ferdigstilles 1. kvartal 2024)
- Kvernevik skole – prosjektforslag ferdigstilt

Skolematproduksjonen ble utvidet fra 9 til 23 skoler, og ved utgangen av året ble det levert i gjennomsnitt 3 500 måltider per skoledag. Kostprisen per måltid var kr 18,52, lavere enn budsjettet på kr 22,00, takket være stordriftsfordeler, høyere effektivitet, og en god innkjøpsstrategi. Totalt ble det levert 662 660 måltider fra storkjøkkenet på Forum Expo.

Et klima- og miljøvennlig samfunn

Kutt i klimagassutslipp, klimatilpasning og sikring av miljø og natur må gå hånd i hånd og ligge til grunn i alt kommunalt arbeid. Tjenesteområdet arbeidet med å forankre dette i store og små drift- og investeringsprosjekter. Et viktig aspekt ved dette arbeidet var å se klima- og naturkrisen i sammenheng og forankre dette i hele kommunen.

Klimagassutslipp

I 2023 ble det jobbet videre med en rekke tiltak for å kutte klimagassutslipp i tråd med [klima- og miljøplanens handlingsplan](#). For Stavanger som land- og havbrukskommune er også oppfølging av [Temaplan for klima og miljø i landbruket](#) og [Temaplan for havbruk](#) som ble vedtatt av kommunestyret i januar 2023 sentrale. [Klimabudsjettet](#) viser at det vil bli utfordrende å nå målsettingene i [klima- og miljøplanen](#), og at det er behov for at både kommunen, men også andre aktører som fylkeskommunen, staten og næringslivet bidrar. Utviklingen innen de definerte måleindikatorne for de ulike områdene i klima- og miljøplanen, blir nærmere omtalt i en egen årsrapport for klima og miljø, som blir lagt fram for bystyret i første halvdel av 2024.

[Mission Cities](#) er et verktøy for å gjennomføre omstillingen og nå målene kommunen har vedtatt. Arbeidet med en forpliktende klimakontrakt som skal konkretisere nødvendige handlinger og investeringsbehov, samt vise hvordan lokalsamfunnet aktivt vil delta i omstillingen, fortsatte i 2023.

Innen bygg og anlegg er det arbeidet videre med tilrettelegging for utslippsfrie bygg- og anleggsplasser, blant annet har kommunen leaset sin første elektriske gravemaskin, med støtte fra Miljødirektoratets støtteordning [Klimasats](#).

I forbindelse med anskaffelse av gravetjenester er det stilt krav om minst 50 prosent utslippsfri graving, og kommunen har fått tilsagn fra *Klimasats* om støtte også til dette.

Prosjektet *Rehabilitering av utearealene ved Tasta bydelshus* ble igangsatt i 2023 som et pilotprosjekt innen gjenbruk, jamfør [sak 90/23 Rehabilitering utomhusanlegg Tasta bydelshus - forprosjekt](#) i utvalg for miljø og utbygging. Ved å bruke stedegne, brukte, lokale eller kortreiste materialer kan Stavanger kommune være en del av den sirkulære byggebransjen. Prosjektet har fått økonomisk støtte fra Rogaland Fylkeskommune under ordningen [Tilskudd til klimaomstilling](#).

Kommunen fikk i 2023 tilsagn om støttemidler fra [Klimasats](#) til å bli en *FutureBuilt-kommune*. *FutureBuilt* er et innovasjonsprogram og utstillingsvindu for aktører i byggenæringen. Formålet er å vise at det er mulig å utvikle den bærekraftige og attraktive nullutslippsbyen.

Arbeidet med energisparing og effektivisering er et viktig bidrag til reduksjon av klimagassutslipp. Arbeidet fortsatte i 2023. Som eksempel kan nevnes energistyring av kommunale bygg og oppgradering til LED-belysning. I 2023 ble bevilgningen for utskifting av gatelysarmatur til LED doblet fra kr 10 mill. årlig til kr 20,15 mill. per år. Dette er nok til utskifting av ca. 3 500 armaturer årlig.

Et viktig virkemiddel i klimaarbeidet har vært insentivordninger innrettet mot innbyggere, se nedenfor under klima- og miljøfond.

Grønn mobilitet

I 2023 har Stavanger kommune brukt kr 51,5 mill. på investeringsprosjekter knyttet til gange, kollektiv og sykkel, inkludert midler fra [Bymiljøpakken](#). Det ble blant annet etablert 1560 m med sykkelvei.

For å kutte klimagassutslipp fra veitrafikk er en rekke mobilitetstiltak gjennomført, blant annet støtteordning til innbyggere for anskaffelse av el-sykler.

Elbilandelen i kommunens egen bilpark ble økt fra 59,6 prosent i 2022 til 67,6 prosent i 2023, jamfør [sak 5/24 Biloversikt og drivstofftype i kommunens virksomhet - status 2023](#) i utvalg for klima og natur.

Klimatilpasning

[Skybruddsplanen](#) legger føringer for hvordan kommunen skal møte ekstremnedbør uten at det oppstår uakseptable konsekvenser. Dette inkluderer arbeid for å øke kapasitet i ledningsnett og hindre at ny utbygging medfører økt avrenning. Generell bruk av naturbaserte løsninger er ikke bare et natur- og klimatiltak, men bidrar også til bedre overvannshåndtering. Skybruddsplanens handlingsdel er under utarbeidelse.

Arbeidet med klimatilpasning bidrar også til utviklingen av en attraktiv kommune med økt trivsel og bedre folkehelse.

Støy og luftforurensing

I 2023 ble det utført en innendørs støykartlegging for boliger hvor kommunal vei er hovedkilden for støy. Kartleggingen vil følges opp av blant annet videre utredninger og utarbeidelse av en handlingsplan mot støy i Stavanger kommune.

Hovedkilder til lokal luftforurensing i Stavanger er trafikk og vedfyring. Kravene i forurensningsforskriften har ikke vært overskredet flere ganger enn tillatt i 2023. Det var imidlertid noen perioder hvor [luftkvaliteten](#) var så dårlig at helsesjefen gikk ut med helseråd til utsatte grupper.

Støtteordning (pant) for å skifte ut piggdekk med piggfrie vinterdekk ble videreført og totalt 39 bileiere har fått tilskudd til dette i 2023. Piggdekkgebyrordning ble høsten 2023 avviklet i tråd med kommunestyrets vedtak i [sak 85/23 Opphevelse av forskrift om piggdekkgebyr](#). Inntektene fra piggdekkgebyrordningen (totalt omlag kr 90 mill. i perioden 2017 - 2023) har gått inn i klima- og miljøfondet, og har finansiert en rekke klima- og miljøtiltak.

Styrking av klima- og miljøfondet i 2023

Bystyret har over tid prioritert en betydelig, fast satsing på klima- og miljøtiltak i de årlige driftsbudsjettene. Bemanning og faste tiltak finansieres av kommunens frie inntekter og i tillegg finansieres en rekke tiltak av midler på klima- og miljøfondet. For 2023 utgjorde satsingen som finansieres av fondet kr 14,8 mill.

I tillegg vedtok kommunestyret å styrke satsingen i 2023 med ytterligere kr 45 mill. i forbindelse med [sak 54/23 Tertialrapport per 30.04.2023](#), hvor det ble vedtatt å styrke fondet med kr 30 mill. i 2023, og samtidig å øke bruken av fondet med kr 45 mill.

En rekke utadrettede tiltak ble vedtatt, blant annet flere omfattende støtteordninger:

- Støtteordningen for luft-luft-varmepumper ble videreført i 2023, med en ramme på kr 20 mill. i 2023. I 2022 og 2023 er det totalt gitt tilsagn om støtte til rundt 6000 varmepumper. Støtten er på inntil kr 6000 per varmepumpe.
- En støtteordning til utskifting av vinduer i Trehusbyen ble innført i 2023 med en ramme på kr 5 mill. og inntil kr 15 000 per søker.
- En støtteordning for enøktiltak og fornybar energi i landbruk med en ramme på kr 10 mill. ble innført i 2023. Vel 50 tilsagn om støtte er gitt, jamfør oversikt i [referatsak 1/23 Tilskot til ENØK-tiltak i landbruket, løyvt i vedtak om klima- og miljøfondet i juni 2023](#) i utvalg for klima og natur.

Flere andre støtteordninger, blant annet støtte til elsykler og til klima- og miljøtiltak på arrangement (blant annet festivaler), ble også finansiert av fondet.

Miljø, ressurser og gjenbruk

Kommunen har bidratt til å redusere miljøbelastningen ved å sørge for forsvarlig håndtering og rensing av avløpsvann, redusere energibruk og ved å arbeide for mindre avfall, samt økt ombruk/gjenbruk og materialgjenvinning.

Det arbeides kontinuerlig for å hindre innlekking og utlekking i avløpsnettet og lekkasjer fra vannledningsnettet for å redusere at vann kommer på avveie. Det langsiktige arbeidet med å redusere

vannlekkasjer gir gode resultater, og vannforbruket i 2023 er det laveste i moderne tid. Utviklingen med tanke på leveranse av avløp til IVAR tyder også på at tiltakene for å redusere fremmedvann fra avløpssystemet fungerer.

Det er etablert en henteordning for hele kommunen for å følge opp lovkrav om separering av mat- og hageavfall.

Kommunens interne ombrukslager på Forus ble videreutviklet i 2023. En digital plattform knyttet til drift av ombrukslageret er anskaffet for å styrke ombrukssatsingen.

Arbeidet med å fase ut engangsservise og -emballasje til mat og drikke fortsatte. Det gjelder blant annet å få på plass systemer for gjenbruksløsninger både internt i kommunen, og på eksterne arrangementer. Samarbeidet med arrangører og logistikkpartnere er videreført, blant annet gjennom et samarbeidsprosjekt finansiert av midler fra *Handelens miljøfond* med mål om å redusere bruk av engangskopper av plast.

Kommunen har i 2023 brukt kr 4,7 mill. på oppgradering av kunstgressbaner med kant- og rensestasjoner til granulatoppsamling.

Samarbeidet med IVAR om pilotprosjektet for [gjenvinning av landbruksplast](#) (folieplast) ble ferdigstilt i 2023 og viste at det er utfordrende å få til en kostnadseffektiv innsamling av denne avfallsfraksjonen, særlig på øyer som ikke er landfaste. Bruken av pressene har samtidig vært en positiv erfaring fordi oppbevaring og transport blir enklere for bonden, og fordi plasten holdt høy kvalitet, sammenlignet med plast samlet inn i container.

I 2023 er det arbeidet med planlegging av tiltak i sjøbunnen for å hindre spredning av miljøgifter i Galeivågen utenfor Jadarholm, jamfør [sak 12/23 Renere havn Stavanger – Valg av tiltaksalternativ for Galeivågen](#) i utvalg for utbygging.

I 2023 ble det besluttet å gå bort fra at alle kommunens virksomheter skal være miljøsertifisert av et tredjeparts sertifiseringsorgan. Nå skal kun sentraladministrasjonen være sertifisert. Samtidig skal alle virksomheter involveres i miljøledelse. Den interne klima- og miljøhåndboken Grønne handlinger, brukes i det interne klima- og miljøarbeidet og innhold fra boken kommuniseres blant annet gjennom det interne kommunikasjonsprosjektet KlimaTikkTakk.

Natur

For å bevare naturen i Stavanger kommune er blant annet mål om arealnøytralitet for naturverdier innarbeidet i kommuneplanens arealdel.

Denne ble vedtatt i juni 2023, jamfør kommunestyre sak [55/23 Kommuneplanens arealdel 2023-2040 - endelig vedtak av planforslaget med delprosjekt](#).

[Grønn plan](#) - vedtatt som del av kommuneplanen - er et overordnet strategisk dokument med viktige målsetninger for grønnsstruktur og bevaring og videreutvikling av naturmangfold. Naturbaserte løsninger skal være et grunnleggende prinsipp i all planlegging, forvaltning og drift.

Naturrestaurering er viktig for å øke naturmangfold og som bidrag til overvannshåndtering.

Arbeidet med bevaring av naturverdiene og naturrestaurering i 2023 omfattet blant annet vassdragsrestaureringsprosjekter rundt Store Stokkavatnet. Det er i 2023 etablert tre

hummervernområder i sjøområdene i Stavanger, jamfør [sak 116/23 Statusrapportering - UMU 18.10.2023](#) i utvalg for miljø og utbygging.

Temaplan for pollinerende insekter med tiltaksplan ble utarbeidet og sendt på høring i 2023, jamfør [sak 122/23 Temaplan for pollinerende insekter](#) i utvalg for miljø og utbygging.

I 2023 har kommunen fortsatt kartlegging av naturverdier etter miljødirektoratets instruks [Natur i Norge](#), både på land og i sjøen. Det ble også arbeidet videre med å forbedre kunnskapsgrunnlaget og vurdering av verdifulle karbonholdige arealer og naturområder som kommunen må ta vare på.

Bekjempelse av fremmede arter på land og i sjøen holdt fram i 2023, blant annet med tiltak mot havnespy i samarbeid med Rogaland fylkeskommune, jamfør [sak 96/23 Vurdering av risiko og tiltak mot fremmedarten havnespy i Stavanger kommune](#) i utvalg for miljø og utbygging.

Frrområder og blågrønn struktur

Kommunen jobber videre for å sikre en sammenhengende blågrønn struktur i alle deler av Stavanger. Dette vil blant annet bidra til å bevare natur, fremme folkehelse og gjøre kommunen mer motstandsdyktig mot klimaendringer.

Proessen med å sikre areal for etablering av tursti langs Gauselvågen har fortsatt i 2023. Kommunen har i løpet av 2023 fått på plass avtaler for opparbeidelse av tursti innenfor plan 2735. For den delen av turstien etter plan 1811, som kommunen ikke fikk tilgang til sommeren 2022, ble det varslet ny plan 2831 som var til førstegangs behandling høsten 2023. Tvangsfullbyrdelsessak for del av arealet til tursti pågår. Det er videre begjært ekspropriasjonsskjønn innenfor plan 2735 som skal opp til behandling i løpet av 2024, jamfør [sak 9/23 Status tursti Gauselstraen – innenfor plan 1811, 2735 og 2467](#) i formannskapet.

Arbeidet med etableringen av tursti langs byfjorden fra Kalhammeren til Vardeneset konsentrerte seg i 2023 om avtale med Rogaland fylkeskommunen om grunnnerverv for etablering av turstiløsning.

Stavanger kommune har videreført engasjementet i Urban Sjøfront/Sentrum Øst. Dette er et tidligere industriområde som er erstattet av boliger og næring, og der Stavanger kommune har tatt et overordnet ansvar for å bygge infrastruktur mot at grunneierne bidrar økonomisk. I 2023 har kommunen arbeidet med å følge opp utbyggingsavtale med Lervigsveien Bolig AS og Tou Næringspark.

I 2023 har kommunen ervervet areal til Tou park til en verdi av kr 26 mill. Det ble i [sak 54/23 Tertialrapport per 30.4.2023](#) satt av kr 2 mill. for å utvikle grusplassen ved Tou park til grøntområde/parkanlegg. Planleggingen av arbeidet ble startet, men selve arbeidet er ikke påbegynt. I [sak 48/23 Tertialrapport 30.8.2023](#) ble det satt av kr 1,4 mill. til utvidelse av Sjøparken.

Kunnskap og kompetanse i en attraktiv kommune

Ved å styrke sentrum kan Stavanger være en attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon. [Sentrumsplanen](#) gir målene og strategiene for å styrke sentrums tiltrekningskraft på innbyggerne, næringslivet og tilreisende.

Tjenesteområdet har i 2023 bidratt til satsingen blant annet ved å:

- videreutvikle Stavanger sentrum som tyngdepunkt for tjenester, handel og arbeid
- tilrettelegge for tilgjengelige arealer og
- sikre god og miljøvennlig tilgang til sentrum for hele regionen.

Oppgradering av byrom og møteplasser i 2023 omfattet blant annet følgende prosjekter:

Arneageren, Ajaxparken, Valbergparken, åpning av gågate Breigata/Kirkegata.

Kommunens ombygging av utendørsområdene på Nytorget og Pedersgata startet opp i 2023. Arbeider med utvikling av lokaler for ungdom og fritid samt Metropolis pågår.

Forberedende arbeid for regulering og arkitektkonkurranse for Akropolis visjonen ble utført i 2023.

Rehabilitering og ombygging av Rådhuset pågår og er estimert ferdig vår/sommer 2025.

Kommunen har arbeidet videre med gjennomføring av tilleggsavtalen til den nye selskapsavtalen for [Stavangerregionen Havn IKS](#) som gir Stavanger kommune rett til «å skille ut eiendommer i Østre havn til egen havnekaske for Stavanger kommune».

Byliv

Gjennom CID-samarbeidet ([City impact district Stavanger sentrum](#)) har kommunen sammen med sentrumsaktørene utforsket nye måter å få til medvirkning og samarbeid om viktige sentrumsprosjekter og et attraktivt byliv.

Kommunen har fått omtrent like mange søknader om skjenke-, salgs- og serveringsbevillinger i 2023 som tidligere år. Det ble utført 753 skjenkekontroller i Stavanger kommune i 2023, hvorav 85 resulterte i prikktildeling. Det var to saker om inndragning. Stavanger kommune har gjennomført 10 kurs i ansvarlig vertskap med omlag 350 deltakere. Det er avholdt 5 samarbeidsmøter med representanter fra skjenkebransjen, politiet, vakselskapene og skjenkekontrollen i 2023.

Høsten 2023 startet arbeidet med fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger og revidering av salgs- og skjenkeretningslinjene. Prosessen vil bli fullført i 2024 med oppstart av ny bevillingsperiode 01.10.24, jamfør [sak 13/23 Orienteringssak om fornyelse av salgs- og skjenkebevillinger og revidering av salgs- og skjenkeretningslinjene](#) i formannskapet.

I kommunale idrettsanlegg ble det i 2023 arrangert flere nasjonale og internasjonale idrettsarrangement, blant annet EM i undervannsrugby, Europacup tennis og Verdenscup skøyter.

Vareleveranse og mobilitet

I 2023 ble det arbeidet aktivt for å forbedre og utvikle vareleveransen i sentrum. Det er arbeidet med omlastingspunktet Stavanger City Hub for sykkelbasert varetransport til Stavanger sentrum, i samarbeid med BaneNor, DHL, DB Schenker og PaaHjul.

Kommunen driftet en støtteordning for ladeinfrastruktur i borettslag og sameier (støtte til gravekostnader), samt støtteordning for lading av el-varebiler til bedrifter. Det ble utarbeidet en rapport for å kartlegge potensielle steder for eventuelle framtidige ladehuber, jamfør [sak 105/2023 Kartlegging av lokasjoner for etablering av elbil-lading i Trehusbyen](#) i utvalg for miljø og utbygging.

Det ble etablert prøveprosjekt bemannet sykkelparkering inkludert sykkelverksted i november 2023 i Lars Hertervigs gate i samarbeid med [PaaHjul](#). Kommunen arbeidet videre med å forbedre all sykkelparkering i sentrum.

Stavanger kommune driftet også støtteordningen for kjøp av elsykler (kr 5000 per elsykkel). Til sammen 1 200 innbyggere fikk tilsagn om støtte.

Kommunen arbeidet videre med tilrettelegging for kollektivtilbud med tilhørende attraktive [mobilitetspunkt](#). Et nytt mobilitetspunkt inkludert ladehub ble etablert på Storhaug. I tillegg er de tre punktene som ble etablert tidligere, videreført. Kommunen innførte i juli 2023 ordning med gratis kollektivtransport for alle innbyggere i Stavanger i tråd med kommunestyrets vedtak i [sak 54/23 Tertialrapport per 30.4.2023](#). Ordningen ble avsluttet ved årsskiftet i tråd med vedtaket i bystyret ([sak 48/23 Tertialrapport 31.8.2023](#)).

Digitalisering, styrket informasjonssikkerheten og personvernet

Kommunen har tatt i bruk flere digitale verktøy som bidrar til økt sikkerhet, måloppnåelse og effektiv drift og tjenesteproduksjon. For eksempel er simuleringsmodellen for vannforsyning utvidet til Rennesøy og Finnøy. Kommunen har tatt i bruk en digital løsning for forvaltning av private vannmålere, og har arbeidet for å finne gode løsninger for automatisk avlesning av disse.

I 2023 startet kommunen utprøving av smart teknologi innen byggforvaltning og styring av ventilasjon og varme. Arkivmaterialet ble digitalisert ved bruk av kunstig intelligens.

Økonomi

Eiendom

Regnskapet for eiendom viser et merforbruk på kr 68,6 mill. av en budsjettramme på kr 288 mill.

Merforbruk skyldes flere forhold. Manglende samkjøring mellom kommunens økonomisystem og innføring av nytt forvaltningssystem har bidratt til dette. Det er et samlet merforbruk på lønn på kr 36,2 mill. som følge av mange nye ansatte i 2023. Disse skal i stor grad erstatte eksterne kjøp. Det er blant annet nyansatte i forbindelse med oppbygging av egen avdeling til elektro og intern omorganisering. Det er også brukt mer enn budsjettet på eksterne kjøp, i hovedsak i forbindelse med vedlikehold og drift av bygningsmassen. Det er heller ikke ført interne transaksjonene mellom seksjonene. Det har gjort det utfordrende å ha god styring på inntekts- og utgiftssiden for byggdrift og seksjonene som bestiller tjenester av dem.

Som følge av at interne inntekter ikke er tilstrekkelig bokført for tjenester levert av byggdrift oppfylles ikke inntektskravet. Dette påvirker resultatet til eiendom negativt, mens enheter i kommunen som ikke mottar utgiftene vil få et tilsvarende bedret resultat. Inntektene fra energisentralen er i tillegg kr 7,3 mill. lavere enn budsjettet som følge av lavere priser i 2023 sammenlignet med 2022.

I forbindelse med leie av boliger til flykninger fra Ukraina viser regnskapet en netto utgift på kr 27 mill. hos eiendom. Virksomheten har blitt løpende kompensert for dette gjennom året med midler fra integreringstilskuddet. Hovedårsaken til utgiften er at kommunen fremleier boligene til lavere satser

enn de selv leier boligene for. Bolig brukte kr 66,1 mill. på ekstern leie i forbindelse med bosetting i 2023.

Samlet for kjøkken er det et mindreforbruk på kr 0,2 mill. Dette skyldes i hovedsak høyere inntekter fra kjøkkenet på Expo, mens kantinen og storkjøkkenet på Stokka har et merforbruk.

Idrett og utemiljø

Regnskapet for idrett og utemiljø viser et merforbruk på kr 22 mill. av en budsjettramme på kr 358,2 mill. Dette skyldes i stor grad et merforbruk på kr 14,7 mill. knyttet til vinterdriften, hovedsakelig i desember. Det er også et merforbruk på kr 4,6 mill. knyttet til energiutgifter.

Juridisk

Regnskapet for juridisk viser et mindreforbruk på kr 0,4 mill. av en budsjettramme på kr 12,4 mill. Mindreforbruket skyldes merinntekter knyttet til juridisk bistand tilsvarende kr 0,3 mill. samt at det ikke er brukt vikar ved fravær.

Klima og miljø

Regnskapet for klima og miljø viser et mindreforbruk på kr 23,6 mill. av en budsjettramme på kr 57,7 mill. Kr 17 mill. skyldes et mindreforbruk knyttet til klima- og miljøfondsmidler. I 1. tertial rapport ble budsjettet styrket for kr 45 mill., og plan for bruk av de ekstra fondsmidlene ble behandlet i august i [utvalg for miljø og utbygging sak 7/2023 Plan for økt bruk av klima- og miljøfondet - oppfølgingssak](#). Dette medførte at man kom noe sent på året i gang med ulike støtteordninger, samtidig som etterspørselen etter de ulike ordningene har variert. Andre tiltak ble også startet sent på året som følge av dette, og enkelte ble ikke gjennomført grunnet blant annet manglende kapasitet enten i klima- og miljøavdelingen eller i den virksomheten som hadde ansvar for tiltaket. Ubenyttede midler tilbakeføres til fondet. Det er også et mindreforbruk på kr 6,6 mill. knyttet til den generelle finansieringen. Dette er også i stor grad knyttet til kapasitetsutfordringer, blant annet på grunn av omfattende saksbehandlingsarbeid i forbindelse med støtteordningene.

Utbygging

Regnskapet for utbygging viser et mindreforbruk på kr 2,7 mill. av en budsjettramme på kr 34,4 mill. Det er et mindreforbruk på kr 2,4 mill. tilknyttet *Akropolis-prosjektet*, samt mindre avvik på andre prosjekter.

Vann, avløp, renovasjon og slam

Vann, avløp, renovasjon og slam er selvkostområder som finansieres gjennom gebyrinntekter som abonnentene betaler.

Dekningsgraden for vann i 2023 var 86,5 prosent. Selvkostfondet var per 1. januar 2023 på kr 34,6 mill. Med en netto bruk av fond tilsvarende kr 31,7 mill. inklusive renter, utgjør fondet kr 2,9 mill. ved utgangen av året. Den planlagte fondsbruken for 2023 var kr 33,1 mill.

Dekningsgraden for avløp i 2023 var 82,4 prosent. Selvkostfondet var per 1. januar 2023 på kr 76,9 mill. Med en netto bruk av fond tilsvarende kr 61,7 mill. inklusive renter, utgjør fondet kr 15,2 mill. ved utgangen av året. Den planlagte bruken i 2023 var kr 61,4 mill.

Per 1. januar 2023 var det et akkumulert fremførbart underskudd hos renovasjon på kr 49 mill. Dekningsgraden i 2023 var 103 prosent. Med et mindreforbruk på kr 4,7 mill. inklusive renter reduseres det fremførbare underskuddet til kr 44,3 mill. Den planlagte reduksjonen i 2023 var kr 2,9 mill. og i henhold til gjeldene handlings- og økonomiplan reduseres underskuddet med kr 13 mill. i 2024. Ved utgangen av 2026 er første planlagte avsetning på selvkostfond.

For vann, avløp og renovasjon har til felles at lønnsutgiftene har vært høyere enn lagt til grunn i 2023. Dette er i stor grad knyttet til høy reguleringspremie grunnet endringer i regelverket fra 2022, samtidig er det brukt noe mindre enn ventet på kjøp fra IKS.

Dekningsgraden for slam i 2023 var 83 prosent. Selvkostfondet per 1. januar 2023 var kr 0,6 mill. Ved utgangen av året var resultatet på slam et merforbruk på kr 0,9 mill. Det medfører at selvkostfondet er tomt, samtidig som det er et fremførbart underskudd på kr 0,4 mill. ved årsslutt. Merforbruket skyldes høyere utgifter enn ventet knyttet til IVAR IKS i forbindelse med slamtømming.

Innbygger- og samfunnskontakt

Ingress

Overgangen fra pandemi til krigen i Ukraina, med strømkrise og flyktningkrise, har påvirket tjenesteområdet. Arbeid med krisekommunikasjon, koordinering av frivillig innsats for å støtte opp om flyktningene som kom til regionen og ulike støtteordninger til næring og kulturliv har stått sentralt. Det siste året har tjenesteområdet vært i tett kontakt med innbyggere, kultur- og næringsliv. Gode involveringsprosesser har gitt kommunen nyttige innspill til videre tjenesteutvikling.

Mål og utviklingstrekk for 2023

Innbygger- og samfunnskontakt står for den daglige dialogen med innbyggerne og gjennomføringen av politiske aktiviteter. Tjenesteområdet bygger opp under regionens kultur- og næringsliv, koordinerer frivillighetsarbeidet - og formidler kommunens tjenestetilbud. God samfunnsdialog er basis for alt arbeid i innbygger- og samfunnskontakt.

Oppfølging og rapportering av prioriteringer

Innbyggerdialog

Innbyggerdialog består av seksjonene innbyggerservice og frivillighet og en stab.

Kontaktflatene mellom innbyggerne og kommunen blir stadig flere. Gjennom frivillighet, på telefon, i ulike filialer og på nett, på innbyggertorgene og digitale kanaler er avdelingen knutepunktet mellom innbyggerne og kommunen.

I 2023 hadde innbyggerservice 64 992 inngående samtaler til kommunens hovednummer. Svarprosenten er på 86, som er ganske likt fjoråret.

Innbyggerservice hadde over 10 000 besøkende på sine filialer i fjor. Dette er en økning på over 10 prosent fra 2022. Økningen er i hovedsak i Olav Kyrres gate 23, med en kortvarig økning på øyene knyttet til forhåndsstemningen ved valget. Dette bekrefter at innbyggerne fortsatt har behov for å treffe kommunen fysisk for å få hjelp og veiledning.

I 2023 mottok innbyggerservice 16 253 eposter, ca. 2 000 mer enn året før. Denne økningen skyldes delvis innføringen av gratis buss. Spørsmål om byggesak, renovasjon og innsyn utgjør den største andelen eposter.

Kommune-Kari hadde totalt 13.159 samtaler i 2023 - et snitt på 36 samtaler daglig. Det har vært en økning i antall samtaler på 19 prosent fra 2022 til 2023. Chatboten har fått flest spørsmål om renovasjon, svømmehaller, faktura og gratis buss.

Innbyggerservice har også, i samarbeid med innovasjon og støttetjenester, utviklet power-app for å samle informasjon om tema som innbyggerne lurer på. Innhentet informasjon skal brukes til å forbedre kommunikasjonen med innbyggerne.

Datahjelp – mer selvhjulpne innbyggere

[Datahjelp](#) (tidligere prosjekt digihjelp) ble i løpet av høsten 2023 etablert som et lavterskel veiledningstilbud i alle kommunedelene. Alle veiledere i datahjelp har fått opplæring. For å få oversikt over type henvendelser og innbyggernes informasjonsbehov, føres det egen besøksstatistikk.

Tilgjengeliggjøring av kommunens lokaler

I 2023 var 320 rom i 120 bygg tilgjengelige for utlån/utleie i *Aktiv kommune*. Flere typer lokaler vil bli tilgjengelige framover.

I 2023 har spesielt utlån av skolelokaler vært testet ut. Det vurderes fortløpende om flere skoler har lokaler som egner seg for utlån; I tilknytning til områdeløftet i Hillevåg ble det åpnet utlånslokaler i to skoler.

Storhaug Unlimited

[Storhaug Unlimited](#) ga støtte til fem nye gründere i fjor.

Prosjektet har i 2023 jobbet med å utrede muligheter for skalering og utvidelse i Stavanger. Prosjektet har også gjort en innsats for å løfte frem sosialt entreprenørskap både internt og eksternt.

Utvidelse til Kvernevik ble vedtatt i [Temaplan for områdeløftet Kvernevik](#). Ny prosjektleder for Kvernevik tiltrådte stillingen 1. januar 2024. Det er så langt gitt støtte til 1 gründer i Kvernevik.

Storhaug Unlimited har deltatt i videreutvikling av kompetanseorganisasjonen *Norge Unlimited*. *Storhaug Unlimited* er fullfinansiert av områdesatsingen på Storhaug ut 2024, Kvernevik er fullfinansiert av områdeløftet Kvernevik ut 2026.

Frivillighet

[Handlingsplan for frivillighet 2021-2025](#) er grunnlaget for det arbeidet som skjer i seksjon frivillighet/frivilligsentralene.

Portalen [Friskus](#) ble lansert november 2023. Den synliggjør frivillige organisasjoner og deres aktiviteter i kommunen, og er i tillegg en kanal ut til frivillige organisasjoner.

I sammenheng med den internasjonale dagen for frivillighet 5. desember, ble prisen Årets frivillig 2023 tildelt Norsk folkehjelp avdeling Stavanger.

Tilskuddsordningssystem

Prosjektet har møtt nye utfordringer i år. Samarbeidet med Kristiansand kommune er avviklet, det er per i dag ikke hensiktsmessig å gjennomføre prosjektet for Stavanger kommune alene. KS Digitale fellestjenester AS vurderer nå om de skal utvikle en løsning for alle kommunene, på basis av de erfaringene prosjektet i Stavanger kommune har gjort seg.

Medvirkning

Medvirkning har vært en viktig del av arbeidet til kommunen også dette året. Medvirkningsnettverket har bidratt til systematisering og tilgjengeliggjøring av de medvirkningsressursene kommunen allerede har. Avdelingen har også hatt en aktiv rolle i nye prosjekter som skal bidra til utvikling på medvirkningsfeltet - for eksempel digital portal for planer og medvirkning.

Innbyggermedvirkning for et aldersvennlig samfunn og Innbyggertorg som medvirkningsarena er to slike prosjekt som har hatt sin oppstart i 2023 (på Judaberg og Vikevåg). Målet er å utvikle metoder som gir kommunen mer kunnskap og bedre løsninger for medvirkning.

Avdelingen har også bidratt til videre testing av [Mitt nabolag](#).

Kommunikasjon

God kommunikasjon og et forståelig språk er viktige grunnsteiner i arbeidet med å bygge fellesskap og legge til rette for et velfungerende lokaldemokrati. I 2023 startet arbeidet med implementering av revidert kommunikasjonsstrategi, og rammene for kommunens språkarbeid ble vedtatt i en ny språkbruksplan.

Implementering av revidert kommunikasjonsstrategi og ny språkbruksplan

Kommunikasjonsavdelingen støtter alle tjenesteområdene i arbeidet med å nå kommunens mål. En viktig del av kommunikasjonsstrategien er å styrke internkommunikasjonen og kommunens språkarbeid. I september 2023 vedtok Stavanger kommunestyre en ny språkbruksplan. Planen viser blant annet hvordan Stavanger kommune følger opp kravene i [språkloven](#), slik at vi ivaretar innbyggernes språklige rettigheter.

Klart språk, nynorsk og kommunikasjon med minoritetsspråklige

Gjennom fjoråret har kommunikasjonsavdelingen arrangert en rekke skrivekurs – både generelle kurs i klarspråk og kurs i å skrive gode saksframlegg. Kursene holdes både på nynorsk og bokmål.

I fjor ble også innholdet i veilederen [Godt språk og innhold i stillingsannonser](#) revidert – både i nynorsk- og i bokmålsversjon.

Målet om at 10 prosent av innholdet i sosiale medier og 10 prosent av nyhetene på intranett skal være på nynorsk, ble delvis nådd i 2023. I sosiale medier var 14 prosent av innleggene på nynorsk. I tillegg var rekkevidden, og dermed eksponeringen av nynorsk, svært god for flere av innleggene. Målet om 10 prosent nynorsk i nyhetene på intranett ble ikke innfridd, her ble tallet 6 prosent.

I 2023 satte kommunikasjonsavdelingen i gang et prosjekt for å innhente kunnskap om hvordan kommunen når ut med informasjon til minoritetsspråklige innbyggere. Prosjektet fortsetter i 2024.

Økt engasjement for klima og miljø

I 2023 fikk avdelingen 600 000 kr i støtte fra Statsforvalteren til et innovasjonsprosjekt for å skape engasjement rundt klima og miljø blant ansatte i kommunen.

Fengende innhold ble publisert på intranett og Viva Engage. I snitt nådde innleggene ut til mellom 1500-7000 ansatte, og folk fra alle tjenesteområdene engasjerte seg i form av kommentarer og likerklikk. Innovasjonsprosjekt [Grøla Grønne Greier](#) fortsatte også i 2023.

På slutten av fjoråret gjennomførte Sentio AS en befolkningsundersøkelse på oppdrag for kommunen. Hensikten var å kartlegge befolkningens holdninger til ulike klimamål og tiltak, identifisere klimavennlig atferd og endringsvilje, samt å måle hvordan innbyggerne vurderer kommunens innsats på klima- og miljøområdet. [Resultatene fra undersøkelsen](#) vil bli brukt som grunnlag i det videre kommunikasjonsarbeidet i 2024.

Flere funksjoner på kommunens nettsider og tilstedeværelse i flere kanaler

Kommunikasjonsavdelingen drifter og videreutvikler kommunens nettsider slik at de fungerer både til nyheter, tjenesteinformasjon, merkevarebygging og medvirkning. Totalt hadde nettsidene 6,741,447 sidevisninger i 2023. Trafikken er nesten tilbake til normalnivå etter pandemiårene, men gratis buss-ordningen genererte rundt 700 000 ekstra sidevisninger. I 2023 tok *MinSide*-løsningen enda mer form, og en rekke nye kommunale tilbud og tjenester ble tilgjengelige der. Nettsidene og *Min side* utvikles i tett samarbeid mellom kommunikasjonsavdelingen og innovasjon og digitalisering.

Det har vært vekst i de fleste av kommunens sosiale mediekkanaler i 2023. Vi når fortsatt bredt ut på Facebook, og har god rekkevidde på Instagram og LinkedIn. Økt satsing på TikTok har gitt oss høye seertall og stort engasjement.

I løpet av året ble det gjennomført en ROS-analyse av kommunens tilstedeværelse på sosiale medier. I tilknytning til dette arbeidet ble det gjort en kartlegging av alle kontoer i kommunal regi som kommer i tillegg til kommunens hovedkontoer på sosiale medier.

En felles og brukervennlig bildebank

Arbeidet med å etablere en felles og brukervennlig bildebank som ivaretar Personopplysningsloven (GDPR) og informasjonssikkerhet har vært prioritert i 2023. Bildebanken vil bidra til god orden, mer effektiv tidsbruk og sikre en bedre arbeidsflyt med bilder, grafikk og video i og mellom avdelingene i kommunen. Slik blir kommunen en tydeligere og mer enhetlig avsender i sin visuelle kommunikasjon. Bildebanken er klar til bruk i løpet av våren 2024.

Kultur

Prisstigning og høye strømutgifter gjorde 2023 til et krevende år for kulturlivet i Stavanger. Kunstnerorganisasjonene har i tillegg meldt inn behov for flere arbeidslokaler til kunstnere. Samtidig har kulturfeltet hatt høy aktivitet, og kulturavdelingen har mottatt et rekordhøyt antall søknader om kulturtilskudd.

[Kommunedelplan for kunst og kultur 2018–2025](#) har tre prioriterte områder fram mot 2025: [Stavanger 2025](#), [Akropolis-visjonen](#) og [Å leve av kunst og kultur](#).

Stavanger kommune har i samarbeid med kunstfeltet utarbeidet en [plan for visuell kunst for perioden 2023–2027](#). Formålet med planen er å gi oversikt over utfordringene i det visuelle kunstfeltet, og prioritere tiltak for å utvikle kunstbyen Stavanger. [Sak 62/23 Plan for visuell kunst 2023-2027](#) ble vedtatt 19. juni 2023, og arbeidet med *Plan for arrangement 2024 -2028* er startet opp. Stavanger kommune har bidratt i utviklingen av nasjonal og regional kulturpolitikk, med innspill til ny kulturlov, mandat for regionale filmsenter og ny [Regionalplan for kultur og idrett i Rogaland 2024 – 2036](#).

Stavanger 2025

I 2023 ble [jubileumsprogrammet](#) utarbeidet i samarbeid med Stavanger 2025 sine medarrangører og samarbeidspartnere. Det er også gjennomført ulike kommunikasjonstiltak for å invitere innbyggerne med i jubileumsfeiringen. Restaureringen av Domkirken er ett av de synlige pilarprosjektene i jubileet, sammen med [Pedersgata 2025](#) og [Ullandhaug 2025](#). I tillegg er satsingene Lysfestival og Gladmat i Pedersgata etablert som del av jubileumsfeiringen.

En lang rekke jubileums-initiativ fra kulturliv og frivillige organisasjoner har fått tilskudd til videre planlegging og gjennomføring, og inngår dermed i jubileumsprogrammet.

Akropolis-visjonen - Nye Rogaland Teater og Stavanger museum

Våren 2023 vedtok Stavanger kommune og Rogaland fylkesting et konseptvalg for en felles utbygging av Rogaland Teater og Stavanger museum. De eldste delene av teaterbygningen og det historiske museumsbygget skal tas vare på, samtidig som det etableres et nybygg inntil de historiske anleggene.

Konseptet er modnet videre i prosjektavklaringsfasen, for å redusere bruttoareal og kostnader. Samlet publikumstilbud, sambruk og god logistikk er vektlagt. Kommunalutvalget vedtok i sak 50/23 [Utbygging av Rogaland Teater og Stavanger museum på Kannikhøyden](#) den reduserte varianten 17. oktober 2023. Denne løsningen er derfor førende for varsel om planoppstart og arkitektkonkurranse i 2024. Prosjektet mottok 2 millioner kroner i statlig støtte i 2023 til prosjektutvikling i 2024.

Å leve av kunst og kultur

Høy aktivitet i kulturlivet og bedre kjennskap til kommunens tilskuddsordninger, gjorde at antallet søknader økte med 36 prosent i 2023. Kulturavdelingen behandlet 738 søknader i fjor, i tillegg ble 218 av stipendsøknadene behandlet i en ekstraordinær tildeling på kr 1 000 000.

For det prosjektbaserte kunst- og kulturfeltet ble det gitt tilskudd i flere utlysninger. Tilskudd til etablering av atelier og produksjonslokaler og tilskudd til gatekunstfestivaler var nye ordninger i 2023.

- Kr 3,5 mill. er tildelt som [tilskudd til kunst- og kulturtiltak](#) og [rask respons](#)
- Kr 2,85 mill. er tildelt som [stipender](#) til 48 kunstnere
- Kr 11,15 mill. er tildelt [kulturvirksomheter](#)
- Kr 1,5 mill. er tildelt som tilskudd til gatekunstfestival
- Kr 0,4 mill. er tildelt [etablering av atelier og produksjonslokaler](#)
- Kr 0,25 mill. er tildelt prosjekter i den [kulturelle spaserstokken](#)
- Kr 0,96 mill. er tildelt [kor og korps](#) og kr 0,36 mill. er tildelt [kulturorganisasjoner](#)
- 12 kunstnere er tildelt opphold i [kunstnerleilighet](#) i Berlin, og en rekke nasjonale og internasjonale kunstnere og kulturarbeidere har benyttet seg av gjestekunstnerboligene under sitt besøk i Stavanger.

I tillegg forvaltet avdelingen samlet kr 98,2 mill. til 17 faste kulturinstitusjoner.

Stavanger kommune satte i 2023 av kr 8 mill. til [kunst i Stavangers offentlige rom](#). Beløpet skal disponeres mellom kunstprosjekter i bygg og uterom, særskilt vedlikehold/større rehabiliteringer og kunstinnkjøp.

Kulturavdelingen gjennomførte *Bjergstedkonferansen* i 2023 i samarbeid med Fakultet for utøvende kunsthøgskole (UiS) og Rogaland fylkeskommune. Ny samarbeidsavtale mellom aktørene skal sikre årlig gjennomføring av denne regionale konferansen.

Kunnskapsbyen

Arbeidet med Kunnskapsbyen tar utgangspunkt i et kjent utfordringsbilde for regionen; at vi trenger arbeidskraft, ny kunnskap og mer kompetanse.

Temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger har tre innsatsområder: Utvikle og ta i bruk ny kunnskap og kompetanse, etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug og rekruttere og beholde viktig arbeidskraft. I 2023 har arbeidet vært mest konsentrert om etablering av Ullandhaug innovasjonsdistrikt og studentbyen Stavanger.

Ullandhaug innovasjonsdistrikt

Det blir viktig å hente ut synergier når de største utdannings- og forskningsinstitusjonene blir samlokalisert på Ullandhaug. En samling rundt et Ullandhaug innovasjonsdistrikt vil være en mulig måte å løse dette på, jamfør tilsvarende etableringer i inn- og utland - for eksempel [Oslo Science City](#), [Stockholm Science City](#) og [Copenhagen Science City](#). Derfor er arbeidet for å få etablert et [Ullandhaug innovasjonsdistrikt](#) ett av tre innsatsområder i temaplanen for Kunnskapsbyen.

Første styringsgruppemøte med ledere for mange av aktørene på Ullandhaug innovasjonsdistrikt ble gjennomført i februar 2023. Her ble talent, tilbud, tilskudd, testing og tydelighet staket ut som viktige innsatsområder for arbeidet videre.

Studentbyen Stavanger – en attraktiv studentby

Å rekruttere og beholde arbeidskraft i regionen er et annet innsatsområde i temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger. Studentene er i denne sammenhengen en viktig rekrutteringsressurs både

for offentlig og privat sektor. I jakten på folk og kompetanse må Stavanger som vertskommune for rundt 15 000 studenter sørge for at disse har en god studietid og knytter positive kontakter med Stavanger-regionen mens de studerer.

Bedre helsetilbud

Studentene sier selv at trygg økonomi, et godt helsetilbud og gode sosiale og kulturelle møteplasser er avgjørende for et godt studentliv. Derfor har kommunen fått på plass en egen fastelegeressurs for studentene. Aldersgrensen for bruk av denne helsestasjonen heves fra 20 til 23 år i løpet av våren 2024.

Prosjektet Hei student!

I tillegg har vi knyttet studentene tettere til Stavanger og Sandnes sentrum ved å tilby aktiviteter og gode tilbud i byene ved semesterstart. Dette har vært et samarbeidsprosjekt med Sandnes kommune, sentrumsforeningene i Stavanger og Sandnes og Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS).

Prosjektet Summer Jobs

Kunnskapsbyen har tatt initiativet til et sommerjobb-prosjekt, hvor bedriftene som er med kan tilby de som er i sommerjobb et fellesskap gjennom ulike aktiviteter etter jobb. Både Sola og Sandnes kommuner er med på dette prosjektet, i tillegg til Næringsforeningen i Stavanger-regionen, SiS - og Stavanger Business Region.

Næring

Å tilrettelegge for at Stavanger-regionen er attraktiv og gir muligheter for næringsutvikling, nyetableringer, innbyggere og studenter, har stått sentralt i året som gikk. Stavanger-regionen hadde høy aktivitet og rekordlav arbeidsledighet i 2023. Behovet for arbeidskraft og kompetanse er stort i alle sektorer, og omstillingen til lavutslippssamfunn krever innovative løsninger, tverrfaglig samarbeid og ny ekspertise.

Omstilling, kunnskapsdeling og kompetanse

Energihovedstaden Stavanger skal være en spydspiss i det grønne skiftet. Oppdraget innebærer en kompleks samfunnsendring, og næringsavdelingen har vært involvert i etablering og utvikling av en rekke møteplasser mellom kommunen, næringslivet og academia. Målet er å tilrettelegge for at vi sammen kan finne de gode prosjektene og løsningene.

Gjennom [EU-prosjektet Mission Cities](#) mobiliserer kommunen næringslivet, innbyggere, academia og andre organisasjoner for å kartlegge kompetanse, utfordringer og muligheter for at den enkelte bedrift skal kunne nå målet om utslippskutt. Dette arbeidet viser at det jobbes aktivt i industrien med grønn omstilling, men at det også er mange barrierer som må overstiges.

2023 har vært et år for gjennomføring og planlegging av flere konferanser, og etablering av nye møteplasser. Eksempler på dette er [High Wind](#), [H2 Conference Norway](#), [Impact Awards](#) og [SpillExpo](#) som ble gjennomført i 2023, og [Aqua Next](#) som arrangeres for første gang i 2024. I tillegg ble det gjennomført ulike aktiviteter for å styrke matbyen ved Årets kokk og etablering av en ressursgruppe for utelivsbransjen. Kommunen har også vært vertskap for flere internasjonale delegasjoner som ser til vår

region for inspirasjon og muligheter for samarbeid. Samtidig har kommunen styrket sin internasjonale synlighet og engasjement i nettverk og internasjonale organisasjoner, der vi har medlemskap.

For å skyte fart i omstillingsarbeidet i landbruket har næringsavdelingen bidratt til tildeling av ti millioner kroner fra Stavanger kommunes klimafond. Denne tildelingen er beregnet å redusere energiforbruket tilsvarende 500 boliger. Vi har også vedtatt en handlingsplan for landbruk med tiltak for hvordan Stavanger skal være den beste kommunen å drive landbruk i.

Næringsavdelingen har i samarbeid med Universitetet i Stavanger og næringslivet tatt initiativ til etableringen av et kompetansesenter for havbruk og flere utdanningsløp, slik som ny studieretning innen bachelorstudiet i elektroteknologi, elkraft og elektrifisering, og et nytt bachelorstudium i batteri og energiteknologi.

Merkevarebygging og rekruttering

I 2023 ble det regionale samarbeidet mellom kommunene i storbyregionen – Stavanger, Sandnes og Sola – ytterligere styrket på næringsområdet. Dette for å stå samlet som Norges tredje største storbyområde blant annet innen energi- og reiselivssektoren.

Som en del av dette attraktivitetsarbeidet har Stavanger Business Region blitt forsterket som merkevare. To kampanjer ble lansert for å heve kunnskapen om Stavanger-regionen. Målet med kampanjene var å fremheve kvalitetene vi har som bo- og næringsregion og tiltrekke kompetanse, kapital og virksomheter. Målgruppen for kampanjene var unge etablerere.

Videre er nettsiden på engelsk utviklet, slik at det er lettere å orientere seg som nyinnflyttet til Stavanger. Det er også utarbeidet en egen markedsplan for næringslivet med promoteringsmateriale.

Stavanger kommune deltok for andre gang på Arendalsuka sammen med næringsliv og kommuner fra regionen under paraplyen Energi hovedstaden. For kommunen er det viktig å være synlige på nasjonale arenaer hvor privat og offentlig virksomhet møtes, og samtidig vise fram Stavanger-regionen som en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion. I tillegg har vi bidratt til å etablere *Summer Jobs*, som mobiliserer næringslivet i regionen for å rekruttere kompetanse. Det samme gjelder *Energistafetten* som legger til rette for samarbeid mellom de forskjellige aktørene. Begge arrangementene ble gjennomført for første gang i 2023.

Politisk sekretariat

De politiske møtene i 2023 ble gjennomført som planlagt, og avdelingen har bidratt til at det politiske beslutningssystemet fungerer i tråd med lover og regler. I tillegg til de ordinære politiske møtene, bidro avdelingen også i gjennomføringen av kommune- og fylkestingsvalget i fjor, og sørget for det praktiske rundt konstitueringen av nytt bystyre. På grunn av valget var det litt færre politiske møter i 2023 enn året før, mens det var noen flere velser og representasjonsarrangementer.

Beskrivelse	2022	2023
Antall møter	246	214
Visninger av digitale møter	33 966	45 424

Saker som ble behandlet	2006	1826
Spørsmål som ble stilt	286	220
Interpellasjoner som ble fremmet	32	30
Arrangementer	24	32
Vielser	275	302

Flere innbyggere strømmer politiske møter

Alle møter i bystyret, formannskapet, kommunalutvalget og hovedutvalgene strømmes på [Stavanger kommuneTV](#). Stadig flere følger møtene på denne måten; Fra 2021 til 2023 er det nesten 50 prosent flere avspillinger, og økningen fra 2022 til 2023 er på over 30 prosent.

Det at flere nå følger de politiske møtene via Stavanger kommuneTV, kan tyde på at interessen for lokaldemokratiet øker, og at kommunen lykkes med å spre kunnskap om politikk til innbyggerne.

Et godt lokaldemokrati

I tillegg til drift, er utviklingen av lokaldemokratiet en hovedoppgave for politisk sekretariat.

I 2023 har avdelingen blant annet lagt til rette for avstemningen om hvilken politisk styringsform Stavanger skal ha, og utredet ulike ordninger for kommunedelsutvalgene.

Nettsiden [Finn politiker](#) er opprettet for å gjøre informasjon om de folkevalgtes verv, roller og godtgjøring mer tilgjengelig. Det pågår også flere tverrfaglige prosjekter som skal gjøre det lettere for innbyggerne å involvere seg i politiske prosesser. Et eksempel er *Innovasjonsprosjekt innbyggertorg* som ser på hvordan innbyggertorgene kan brukes som arena for innbyggerinvolvering.

De politiske møtene blir digitale

[Digdem](#) er et digitalt system for gjennomføring av politiske møter, og ble anskaffet i 2023. Nå brukes Digdem i hovedutvalgene og de fleste kommunedelsutvalg og råd. I løpet av 2024 skal løsningen være i bruk i alle politiske organ i kommunen.

Hensikten er å effektivisere de politiske beslutningsprosessene. Samtidig blir det lettere for innbyggerne å følge med på det som skjer i møtene.

Et tydelig regelverk

Stavanger kommune har tre regelverk som styrer det politiske systemet. Alle tre ble videreutviklet i 2023:

- [Delegeringsreglementet](#) forteller hvilke politiske organ som har ansvar for hva.
- [Saksbehandlingsreglementet](#) forteller hvordan organene skal behandle saker.
- [Folkevalgtes arbeidsvilkår](#) forteller hvilke goder de folkevalgte har krav på.

Dagens regelverk er mer brukervennlige og forståelige. Dette bidrar til et politisk beslutningssystem som fungerer slik det skal.

Stavanger skal være mangfoldig og inkluderende

Stavanger skal være en åpen og inkluderende kommune. Det forutsetter at vi bruker mangfold som en ressurs i utviklingen av nærmiljøene.

I forbindelse med oppdateringen av regelverkene ble dialogforum for mangfold og inkludering og innvandrerrådet slått sammen til ett utvalg for mangfold og inkludering. Utvalget skal jobbe med å følge opp strategi for likestilling og mangfold, og være et bindeledd mellom administrasjonen og innvandrerbefolkningen.

Gjennom deltakelse i nettverket [Intercultural cities \(ICC\)](#) har avdelingen også bidratt i det internasjonale inkluderingsarbeidet.

Sølvberget

Sølvberget er Rogalands best besøkte og mest mangfoldige kulturinstitusjon, og et av de best besøkte bibliotekene i landet. Den store møteplassen midt i Stavanger sentrum, og bibliotekene på Madla, Finnøy og Rennesøy samt Stavanger fengsel, er viktige for hele samfunnet. Sølvberget er en toneangivende kulturaktør, som bidrar til å definere hvordan et moderne bibliotek bør være. Sølvberget gir mening til fellesskapet.

Sølvbergets beste utlånsår siden 2011

Antall førstegangsutlån var 470 631, som er 6,8 prosent mer enn i 2022. Dette er høyeste antallet utlån siden 2011. Bibliotekene fikk 8519 nye bibliotekbrukere i 2023. Det er en økning på 9,5 prosent i forhold til 2022.

Både på Finnøy og Rennesøy bibliotek har utlånet steget. På Finnøy er oppgangen 15,1 prosent og på Rennesøy er den 25 prosent.

Høyt besøkstall på bibliotekene og arrangementene

Besøkstallet på bibliotekene steg med 9 prosent i forhold til året før. Det var totalt 1 330 664 besøkende på alle kommunens biblioteker (ikke inkludert kinobesøk).

Besøkstallet på arrangementer, inklusive utstillinger, endte på 70 560, som også er en solid økning på 5,6 prosent i forhold til 2022. I tillegg hadde [Kapittelfestivalen](#) et rekordår med 11 476 besøkende. 9992 elever har vært på klassebesøk på Sølvberget gjennom året i tillegg til de 3435 som deltok på Bokmerke for skoleelever under Kapittelfestivalen.

Madla bibliotek åpnet igjen 5. oktober

5. oktober 2023 åpnet nye [Madla bibliotek](#). Siden åpningen i oktober 2023 har det vært 33 336 besøk, 19 226 utlån og 357 nye brukere på Madla bibliotek.

Temaplan bibliotek vedtatt

En av årets viktigste milepæler for Sølvberget var at [Temaplan bibliotek](#) ble vedtatt i kommunestyret 25. september 2023. Den beskriver hvordan bibliotektilbudene skal utvikle seg de neste ti årene.

Planens tre hovedmål:

- 1) Bibliotektilbudet skal være lett tilgjengelig i hele kommunen.
- 2) Bibliotektilbudet skal styrke demokratiet.
- 3) Barn og unge i Stavanger skal lese mer.

Tiltak rettet mot barn og unge

I 2023 fortsatte satsingen i *Ungdomsrommet* på Sølvberget, med tilskudd fra Bufdir. Nytt av året var en ungdomsfestival rett før påske.

Den nasjonale lesekampanjen [Sommerles](#) for barn i 1.-7. klasse er fortsatt en suksess 5766 elever deltok i 2023 - en økning på 4,6 prosent.

[SAGA skriveboka](#) fikk sitt eget rom i 2. etasje, og frem til Stavangers byjubileum vil SAGA 2025 inspirere barn og unge til å erobre det skrevne ord på en morsom og kreativ måte.

Inkludering, mangfold og ytringsfrihet

I slutten av april 2023 stod 1. etasje ferdig etter oppussing. Den internasjonale kulturkaféen har flyttet ned i 1. etasje i det nye lokalet *Allrommet*. Etasjen har blitt godt mottatt av publikum.

[Ytringsfrihetsbyen Stavanger](#) er et av Sølvbergets tre jubileumsprosjekter i forbindelse med byjubileet i 2025. I 2023 deltok Ytringsfrihetsbyen på Arendalsuka med tre arrangement, inviterte til Ytringsfrihetsseminar i Oslo og til arrangement på Sølvberget. I tillegg fikk de nyalgte politikerne kurs i ytringsfrihet i høst.

Gjennom satsingen *Forstå verden* har Sølvberget fått to nye programtilbud i løpet av året. En av ukene er knyttet til en aktuell fribyforfatters hjemland, og den andre uken er knyttet til en av Stavangers store internasjonale befolkningsgrupper. Tanken er at vi som innbyggere skal bli bedre kjent med kulturen, ytringsfriheten og den politiske situasjonen i disse landene.

Våren 2023 avsluttet Fontenehuset sin *Kafé Salongen* i 4. etasje på Sølvberget. I slutten av oktober åpnet Attende/Allservice sin *Kiellands kafé* i de samme lokalene.

Krigen i Ukraina preger fortsatt aktiviteten på Sølvberget. Røde Kors og SAPS har arrangert språkkafé på både engelsk og norsk med til sammen 4895 besøkende.

Styrking av fribyordningen og ICORN i 2023

I 2023 ble det vedtatt å styrke Fribyordningen i Stavanger og øke bevilgningsrammen til ICORN. Fra nå av skal Stavanger ta imot en fribyforfatter hvert år.

Stavanger kommunes økte tilskudd til [ICORN](#) har bidratt til en vesentlig styrking av organisasjonen.

Kiellandsenteret lanserer Kielland i ny språkdrakt

Som en forsmak på Kiellands 175 årsjubileum i 2024 inviterte Sølvbergets podcast lyttere til å lese *Gift* høsten 2023. Boka ble delt ut på Sølvberget og sendt i posten til lyttere andre steder i landet. Responsen var så god at opplegget blir gjentatt høsten 2024 med *Garman og Worse*. Jubileet er en del av Sølvbergets markering av byjubileet.

Nordisk barnebokkonferanse ble arrangert for siste gang

I februar arrangerte Sølvberget [Nordisk barnebokkonferanse](#) for femte og siste gang. Bakgrunnen for avviklingen var prioriteringer knyttet til økonomi og ressurser som Sølvberget så seg nødt til å gjøre. Barne- og ungdomslitteraturen vil imidlertid alltid stå sterkt på Sølvberget. Organisasjonen skal fortsatt legge til rette for leselyst og barnelitteratur.

Økonomi

Regnskapet samlet for innbygger- og samfunnskontakt viser et mindreforbruk i underkant av kr 5,8 mill. av en budsjettramme på kr 347,4 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 98,3.

Stab innbygger- og samfunnskontakt

Regnskapet for stab innbygger- og samfunnskontakt viser et merforbruk på kr 0,8 mill. i 2023. Merforbruket på stab må ses i sammenheng med mindreforbruk på andre områder innen tjenesteområdet.

Sølvberget

Regnskapet for Sølvberget viser et merforbruk på kr 0,5 mill. som er tilnærmet balanse. Besøkstallene i bibliotekene i Stavanger steg med 9 % i 2023, og nye Madla bibliotek åpnet etter ombygging i oktober i fjor. Sølvberget fikk tilført ekstra midler på 1,5 mill. til byjubileet, samt blant annet kr 0,1 mill. til nytt utsyr internasjonal kulturkafe og kr 0,15 mill. til ytringsfrihetskonferansen.

Kultur

Regnskapet for kulturavdelingen viser et mindreforbruk på kr 0,9 mill. Mindreforbruket skyldes gjenstående midler fra nylig avviklede Norsk lydinstittutt, samt driftsmidler overført fra investering på prosjektet *Kunst i offentlig rom* som hadde oppstart midt i året. Kulturavdelingen fikk overført kr 1,5 mill. til å dekke inn kommunens forpliktelser mot SSO, MUST og Rogaland teater i forbindelse med priskompensasjonen som kom i revidert statsbudsjett (RNB) i mai.

Kommunikasjon

Regnskapet for kommunikasjonsavdelingen viser et mindreforbruk på kr 0,3 mill. Arbeid med etablering av en felles bildebank er igangsatt dette året, men den tekniske løsningen og dertil hørende månedlige lisenskostnader er ikke i drift enda. Det er hovedårsaken til avdelingens mindreforbruk. Avdelingen fikk tildelt kr 0,6 mill. fra Statsforvalteren til et innovasjonsprosjekt innen klima og miljø og intern kommunikasjon. Dette prosjektet fortsetter inn i 2024.

Innbyggerdialog

Regnskapet for innbyggerdialog viser et mindreforbruk på i underkant av kr 2 mill. Hovedårsak til mindreforbruket er en vakant stilling på stab, samt lang tid uten å leie inn for ansatt i langtidssykefravær. På frivillighet er det sykdom og ledig stilling mellom ansettelse som er årsaken til avviket.

Politisk sekretariat

Regnskapet for politisk sekretariat viser et mindreforbruk på i underkant av kr 2,2 mill. Hovedårsakene til mindreforbruket skyldes at en halv stilling knyttet til mangfold og inkludering har vært vakant, og aktiviteten med tilhørende tilskuddsmidlene har vært begrenset. Det har kun vært halvårsdrift på ny digital plattform Digidem, og her gjenstår i tillegg en del utviklingsarbeid.

Næring

Regnskapet for næringsavdelingen viser et mindreforbruk i underkant av kr 2,3 mill. Mindreforbruket skyldes i hovedsak tilbakebetalte tilskuddsmidler av organisasjoner som av ulike årsaker avsto støtten, tilskuddsmidler som ble utsatt på grunn av utsatt politisk behandling, garantier som kommunen har fått refundert i slutten av året (eksempelvis Arendalsuka og Energihestadsprosjektet) samt prosjekter som er forsinket i fremdrift.

I tabellen under kommer det frem hvilke saker som ble prioritert med midler fra vekstfondet i 2023.

Tildelt 2023	Beløp i hele tusen	Sak
Aquanext AS	2 000	Havbrukssatsing med midler fra vekstfondet, sak FSK 31/23
Universitetet i Stavanger	2 000	Havbrukssatsing med midler fra vekstfondet, sak FSK 31/23
Validé AS	500	Satsing på helseinkubator og landbruksteknologi, sak FSK 160/23
Nordic Edge AS	220	Satsing på helseinkubator og landbruksteknologi, sak FSK 160/23
Sum	4 720	

By- og samfunnsplanlegging

Ingress

2023 var preget av høy aktivitet på plan- og byggesaksområdet. Samtidig merkes det at mengden av nye, innkomne planer og søknader har avtatt noe utover året, som følge av en dempet aktivitet i samfunnet. Det er gjort betydelig arbeid med å levere prioriterte planer i forrige politiske periode, og oppfølging av politiske vedtak.

Mål og utviklingstrekk for 2023

2023 var et innholdsrikt og travelt år, hvor en rekke planoppgaver og andre vedtatte oppgaver ble ferdigstilt. Blant annet ble det sluttbehandling og vedtak av kommuneplanens arealdel, interkommunal kommunedelplan for Forus, områdereguleringsplan for Paradis, temaplan for områdeløft i Kvernevik, og

temaplan for universell utforming. I tillegg er en rekke andre planer under arbeid, i tråd med vedtatt planbehov.

Stavanger kunne i 2023 blant annet notere seg noe nasjonal anerkjennelse gjennom [kåringen som den mest boligvennlige av storkommunene \(NBBL\)](#), og den mest klimatilpassede kommunen i Norge (If/CICERO). God innsats fra by- og samfunnsplanlegging har bidratt til dette.

Oppfølging og rapportering av prioriteringer

Beredskap og samfunnsutvikling

Samfunnssikkerhet

2023 har vært preget av den sikkerhetspolitiske situasjonen med krig og uro i verden, og merkbare klimautfordringer. Utfordringsbildet gjør at langsiktig forebygging gjennom arbeidet med samfunnssikkerhet blir enda viktigere og aktualiserer arbeidet med strategi for samfunnssikkerhet og beredskap for Stavanger kommune.

Arbeidet med *strategi for samfunnssikkerhet og beredskap* startet opp i 2023, og det ble arrangert en samfunnssikkerhetskonferanse med bred deltakelse fra både offentlig sektor og samvirkeaktører. Det har også blitt avholdt workshoper internt for tjenestoområder og kommuneledelsen i forbindelse med strategiarbeidet. Strategien blir lagt frem for politisk behandling i andre kvartal 2024.

Revisjon av den overordnede HROS (helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse) ble igangsatt i 2023.

Beredskap

Satsningsområder for beredskapsarbeidet 2023 har blant annet vært koordinering og samhandling (internt og eksternt), overgang til nytt beredskap- og krisestøtteverktøy (RAYVN), hendelseshåndtering av øvre krisespekter (totalforsvarsprosjektet), bortfall av strøm (strømrasjoneringsprosjektet), egenberedskapskampanje og prosjekt for opprettholdelse av kommunikasjon med befolkningen ved bortfall av elektronisk kommunikasjon.

Øvelse innenfor risikoområdene radioaktivt nedfall og strømbrudd ble planlagt, gjennomført og evaluert januar 2023 sammen med kommuneledelsen. I tillegg ble øvelse sammen med helse og velferd gjennomført mai 2023, med scenariet brann i boligblokk.

Ressurser har blitt brukt på koordinering og samhandling på tvers av ansvarsområder, både internt og eksternt, blant annet faglig rådgivning/veiledning, opplæring, metodeutvikling samt utarbeidelse av maler og verktøy. Mal beredskapsplan for tjenestoområde er revidert etter beste praksis.

Kriminalitetsforebygging

Arbeidet med *strategi for kriminalitetsforebyggende arbeid* er påbegynt i 2023.

Stavanger er en regional pådriver i arbeidet med forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme. Kommunen leder nettverket [SAMVER](#) og er med i det nordiske nettverket *Nordic Safe Cities*.

Folkehelse

Ny [strategi for folkehelsearbeidet](#) ble vedtatt i [sak 18/2023 strategi for folkehelsearbeidet i Stavanger 2023-2030](#) i kommunestyret i 2023. Strategien beskriver hvordan kommunen skal arbeide systematisk med å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer god helse i henhold til folkehelseloven. Det er også utarbeidet en handlingsplan for 2023–2025.

Utarbeidelse av ny *temaplan for universell utforming* ble ferdigstilt i 2023, for sluttbehandling i bystyret i januar 2024. Arbeidet med å utvikle Stavanger kommune til et aldersvennlig samfunn pågår, i samarbeid med andre tjenesteområder.

Områdesatsingen på Storhaug, områdeløft i Hillevåg og Kvernevik

Storhaug

2023 var et år med full uttesting av prosjekter og samarbeidsavtaler i områdesatsingen på Storhaug. *Aktivitetshuset Rasmus Risas gate 33* ble åpnet for innbyggere og organisasjoner, med en prosjektleder som skal koordinere og tilrettelegge for aktiviteter. Det ble startet en pilotering av en miljøvaktmestertjeneste på Midjord. Metoden *UngLab* – medvirkning av og med ungdom – ble videreutviklet og testet. Det ble også inngått et samarbeid med Kristent interkulturelt arbeid (Kia Rogaland) om å lage et lørdagstilbud for ungdommer i alderen 16–25 år. I tillegg ble deler av året brukt til å planlegge avslutning av nåværende områdesatsing på Storhaug, da 2024 er siste året i gjeldende avtale med staten.

Hillevåg

Områdeløft i levekårsonene Kvalaberg, Bekkefaret og Saxamarka har pågått i tråd med gjeldende vedtak. I 2023 ble det igangsatt et arbeid med en temaplan som skal være langsiktig retningsgivende for arbeidet, og grunnlag for årlige handlingsplaner. I påvente av en overordnet temaplan, og en mulig inngåelse av statlig avtale, ble områdeløftet i *Hillevågs handlingsplan for 2022–2023* revidert og utvidet til også å gjelde 2024.

Kvernevik

Temaplanen for områdeløftet i Kvernevik ble vedtatt i 2023, og løftet er i oppstartsprosess. Områdeløftet har fått en prosjektleder i full stilling.

I desember 2023 ble det i statsbudsjettet vedtatt at områdeløftene i Kvernevik og Hillevåg kan inngå intensjonsavtale med staten. Dette vil innebære et årlig tilskudd på kr 5 mill. hver til Hillevåg og Kvernevik fra 2024 til 2028. Den vedtatte temaplanen for Kvernevik og den påbegynte temaplanen for Hillevåg må ses i sammenheng med den statlige støtten for den neste femårsperioden, og en helhetlig organisering av områdesatsningene i Stavanger.

Klimatilpasning

Arbeidet med ny strategi for kommunens klimatilpasningsarbeid ble påbegynt i 2023. Skybruddsplanens handlingsdel ble påbegynt i 2023, ferdigstilles i første kvartal 2024.

Kunnskapsgrunnlaget fra kommunens kartlegging av klimarisiko og sårbarhet er tatt inn i kommuneplanens arealdel og forankret i bestemmelser og retningslinjer.

Kommunen har vært aktiv i en rekke regionale og nasjonale samarbeid i 2023, blant annet:

- Deltatt i undersøkelsen *Naturbaserte løsninger i plan*, utført av Norsk institutt for vannforskning (NIVA) på vegne av Miljødirektoratet.
- Deltatt i Forskningsprosjekt *Bærekraftsanalyse av klimatilpasningstiltak i Rogaland*, som ved utgangen av 2023 har er ferdigstilt de første versjoner ulike verktøy som skal testes ut i partnerskapet.
- Deltatt i prosjektet *Formidling og visualisering av klimadata*, som utforsker og finner nye måter å gjøre klimadata tilgjengelig på, samt informerer om klimarelaterte utfordringer, og er støttet av Miljødirektoratet.
- Videreført Flomvernprosjekt del 1 (Holmen og Østre havn) med grunnundersøkelser og analyser, og prosjektets del 2 (Holmen via Vågen til Bjergsted) er igangsatt, planlagt og finansiert.

Byggesak og byantikvar

Byantikvar

Ny [kulturmiljøplan](#) ble vedtatt i 2023.

Det er satt opp informasjonskilt om trehusbyen på ni steder i de sentrumsnære bydelene.

Byarkitekt

I 2023 fikk Stavanger kommune en byarkitekt. Byarkitekten har deltatt på en rekke konferanser og nettverksmøter, og var aktiv i ulike medier høsten 2023. Stavanger fikk klimasatsmidler for å muliggjøre et Futurebuilt-kontor, som i en 3-års prosjektperiode legges til byarkitektens kontor.

Riktig vedtak til riktig tid

Byggesak behandler søknader innenfor lovbestemte frister, og tjenesten er selvkostfinansiert. Det jobbes kontinuerlig med å forbedre løsninger i dagens saksbehandlersystem for å sikre effektiv og riktig saksbehandling. Prosessen med å anskaffe *eByggesak* er i gang, og løsningen forventes tatt i bruk rundt årsskiftet 2024/25.

Etablere arenaer hvor avdelingen er tilgjengelige for innbyggerne, brukerne og bransjen

Avdelingen arbeider fortløpende med å bli mer tilgjengelig, og i større grad tilrettelegge for et samarbeid med byggebransjen for å forbedre forutsigbarheten i saksbehandlingen. Arbeidet skal sikre at utbyggere får relevant informasjon tidlig og tydelig, og sikre god rolleforståelse mellom kommunen, byggebransjen og innbyggerne.

Utarbeide og gjøre informasjon tilgjengelig for brukere av våre tjenester

Det er utarbeidet en egen [nettside \(informasjonside\)](#) i forbindelse med forutsigbarhetsarbeidet. I tillegg arbeides det kontinuerlig for å oppdatere og forbedre nettsidene.

Byutvikling

Ressursene har blitt prioritert i tråd med vedtatt arbeidsprogram og planbehov, [sak 60/20 for perioden 2020–2023](#). [Kommuneplanens arealdel 2023–2040](#) med ny arealstrategi ble vedtatt i kommunestyret 19.06.2023. To gjenstående innsigelser om arealbruksendringer på Ullandhaug og i Kvernevik er oversendt departementet for avgjørelse.

Oppfølging og rapportering av kommuneplanens satsingsområder:

Regionmotoren

Planarbeid som direkte og indirekte styrker Stavanger sentrum har hatt høy prioritet.

Som oppfølging av kommunedelplan for Stavanger sentrum er det vedtatt et [strategisk planprogram](#) for Holmen og Østre havn. Sammen med fylkeskommunen og Bane Nor har administrasjonen igangsatt et arbeid med å klargjøre rammene for planlegging og utvikling av Stavanger stasjon.

Detaljreguleringsplanen for Nytorget (plan 2774) og Arkitekt Eckhoffsgate (plan 2779 fylkeskommunens lokaler) er vedtatt, og legger til rette for mange kontorarbeidsplasser i sentrum. Gatebruksplan for Nytorget har også vært på høring.

Plan 2760 områdereguleringsplan for Paradis er vedtatt. [Planen](#) tilrettelegger for nye møteplasser, boliger, arbeidsplasser, tilbud og rekreasjon for byens befolkning – tett på dagens sentrum. Planarbeidet har vært nybrottsarbeid, og dette er den første planen i Stavanger med krav om bidrag til et klimanøytralt område, i tråd med kommunens klimamål. Det innebærer at privatparkering i stor grad kan erstattes med delingsbil. Planen gir nye og bedre koblinger for gående og syklende mellom Våland og Storhaug, og rom for rundt 500 boliger i nord og om lag 85 000 BRA næringsareal i tilknytning til Paradis stasjon.

Interkommunal kommunedelplan for Forus er vedtatt i de tre kommunene Sandnes, Sola og Stavanger. Det gjenstår en innsigelse knyttet til parkering, som er oversendt departementet for avgjørelse. Planen legger grunnlaget for å videreutvikle Forus til et miljøvennlig og attraktivt regionalt næringsområde.

Gode hverdagsliv

UngLab er en medvirkningsmetode utviklet i samarbeid mellom kommunen og Sopra Steria. Ungdommer henter informanter i eget nettverk, og som del av metodeutviklingen har ungdommer gitt innspill i høringen av plan 2754 for Mølleneset. *UngLab* har også bidratt med [innsikt](#) til evalueringen av ordningen med gratis kollektivtransport.

Byutvikling har fått Klimasats-midler til å gjennomføre nabomedvirkning som del av arbeidet med områdereguleringsplan for Hillevåg. Det ble gjennomført medvirkningstreff, byvandring og intervjuer. Anbefalingene til det videre arbeidet med planen er:

- Prioriter Hillevåg for gående og syklende
- Bli bedre på koordinering, oversikt og prioritering av prosjekter
- Gjør det lettere for innbyggerne å påvirke utviklingen.

Det er vedtatt 13 private detaljreguleringsplaner og 5 offentlige detaljreguleringsplaner i bystyret. Av de vedtatte planene i 2023 er saksbehandlingsfristen (fra innlevert materiale til førstegangsbehandling) overholdt for 9 av 13 planer. Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er om lag 12 uker fram til førstegangsbehandling.

Det er vedtatt detaljreguleringsplaner for til sammen 339 boliger, som fordeler seg på 230 i blokkbebyggelse og 109 eneboliger, rekkehus eller tomannsboliger. *Plan 2740 Gulaksveien 3 og 4* er den største, med 154 boliger.

Grønn spydspiss

Arealnøytralitet for naturverdier er tatt inn i kommuneplanen og forankret i bestemmelser og retningslinjer. Dette handler om å unngå inngrep i viktige naturverdier i planer og prosjekter, slik at naturverdiene i sum ikke skal forringes. [Temaplan grønn plan del 1](#) inngår som en del av kommuneplanen og viser blant annet hvordan kommunens naturverdier bør forvaltes strategisk og på detaljert nivå. Ved denne revisjonen av kommuneplanen er det tilbakeført 1300 dekar landbruksareal.

Bussveiplanen fra Mosvatnet til Stavanger sentrum er lagt ut på høring. Forprosjektet for bussveien fra Hillevåg til sentrum har vært til politisk behandling. Det er varslet oppstart av detaljreguleringsplan for strekningen, og forprosjektet legges til grunn. I sentrum har gatebruksplaner for Klubbegata og Kongsgata vært på høring.

Kart og digitale tjenester

I løpet av 2023 er fire av avdelingens landmålere autorisert slik at de kan utføre selvstendige oppmålingsforretninger, i tråd med kommende lovkrav. Avdelingen er dermed godt i rute til å få alle autorisert før lovkravet trer i kraft juli 2025.

Det er innført ny løsning for kommunens planregister som har kart og bestemmelser i samme visning. Løsningen er en skyløsning som også gjør det mulig å synkronisere planer inn mot kartverkets fellesløsning for planer.

En styrking av analysekompetansen har medført at statistikk om boligbygging nå er kontinuerlig oppdatert på [kommunens nettside](#), tilgjengelig for både utbyggere og innbyggere.

[Bymodellen](#) er videreutviklet og brukes bl.a. nå i politisk planbehandling. Nye planer med bygningsvolum som legges fram for utvalg for by- og samfunnsplanlegging, inneholder en 3D-film over det nye prosjektet slik at det skal bli lettere å forstå hvilken virkning prosjektet vil ha på omgivelsene. Denne 3D-filmen lages direkte i bymodellen.

Avdelingen har dette året gjort en ekstra innsats på informasjonssikkerhet og personvern. Hovedoppgavene har vært å etablere rutiner og samle inn nødvendig dokumentasjon.

Økonomi

Regnskapet samlet for by- og samfunnsplanlegging har et mindreforbruk på kr 7,5 mill. av en budsjettramme på kr 88,6 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 91,5.

Mindreforbruket gjelder i hovedsak vakanser og sykefravær hos byutvikling og derav utsatt bruk av tildelte prosjektmidler.

Byggesak drives etter selvkostprinsippet. Regnskapet ved utgangen av 2023 viser økte inntekter, og det er avsatt kr 1,1 mill. til bundet driftsfond.

Beredskap og samfunnsutvikling har et mindreforbruk på kr 1,7 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 74,2. Mindreforbruket er knyttet til områdesatsing og områdeløft. I områdesatsingen på Storhaug skyldes dette en reduksjon i overførsel av øremerkede midler grunnet interne momsrutiner. Reduksjonen i overførsel av øremerkede statlige midler utgjorde kr 0,98 mill. Disse søkes oppbudsjettet i første tertial 2024, slik at hele det statlige tilskuddet benyttes til områdesatsing som avtalt. Områdeløftene i Hillevåg og i Kvernevik har hatt noen forsinkelser med igangsetting og framdrift av prosjekter og tiltak, og også bemanningsskifte. Det innebærer at ikke alle avsatte midler er tatt i bruk i 2023.

Byutvikling har et mindreforbruk på kr 5,7 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 86,3. Hovedårsaken til dette er sykefravær og vakanser. Dette har også ført til at tiltaket/prosjektet *områderegulering Våland sør*, tildelt kr 2,5 mill. i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*, har forsinket fremdrift. Budsjettrammen ble av den grunn redusert med kr 2 mill. i 2. tertial.

Som følge av vedtaket i formannskapetets [sak 121/23 Utredning og finansiering av jordkabel -veien videre](#), ble det innarbeidet behov for kr 1 mill. i 2. tertial. Prosjektet til Lyse Lnett er forsinket og beløpet ble ikke utbetalt i 2023.

Kart- og digitale tjenester har et merforbruk på kr 1,4 mill. Hovedårsaken er eksterne kartleggingsmidler som er overført til bruk i 2024.

Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet

Stavanger kommune har i 2023 prioritert å videreutvikle systemer og verktøy som skal tilrettelegge for god virksomhetsstyring. For å sikre bedre internkontroll er det gjennomført internrevisjoner på HMS-området og utviklet en digital løsning for risikovurderinger. Det har vært en økning i meldte hendelser, spesielt når det gjelder vold og trusler. Brukerundersøkelsene viser at innbyggerne i stor grad er fornøyde med tjenestetilbudet.

Innledning

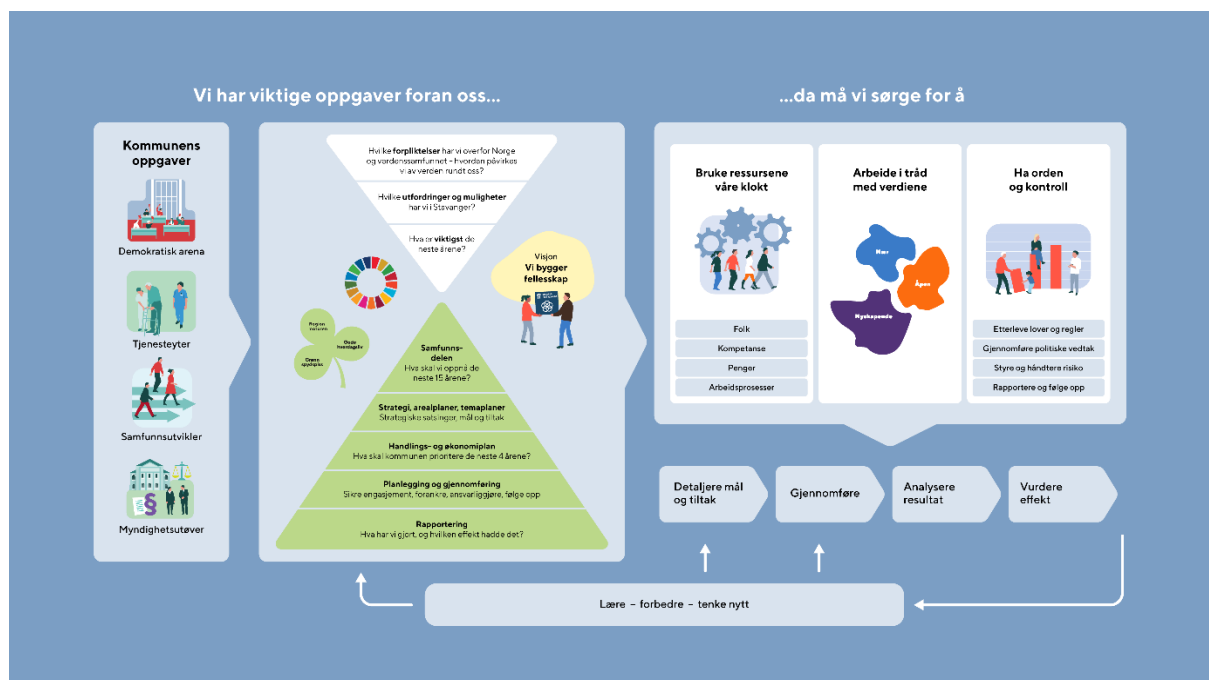
Virksomhetsstyring er summen av kommunens aktiviteter for å sikre måloppnåelse, etterlevelse av regler, helhetlig kvalitet og ønsket utvikling. Rammeverket for virksomhetsstyring er utarbeidet for å skape en større forståelse av hvordan ulike styringsprosesser henger sammen, og *Styringsplattformen* er verktøyet kommunen bruker for å synliggjøre og følge opp styringsdata.

Tall fra avvik- og forbedringsystemet *Si ifra!*, viser at stadig flere ansatte sier ifra om uønskede hendelser. Det ble meldt 14 066 hendelser, av disse var 547 forbedringsforslag. Over 8 000 hendelser var knyttet til vold og trusler, der rundt tre av fire gjaldt vold og trusler rettet mot ansatte.

I 2023 ble det gjennomført ni brukerundersøkelser. Undersøkelsene viser at innbyggerne i stor grad er fornøyd med tjenestetilbudet til kommunen.

Virksomhetsstyring

Rammeverk for virksomhetsstyring skal bidra til å skape felles forståelse for kommunens mange roller, ansvar og myndighet, og er en støtte til alle som har ansvar for virksomhetsstyring i kommunen.

Bilde 1: Rammeverk for virksomhetsstyring 2023.

Kommunen har prioritert å videreutvikle systemer og verktøy som skal tilrettelegge for god virksomhetsstyring. *Styringsplattformen* er kommunens digitale løsning for helhetlig virksomhetsstyring. Her samles relevante styringsdata, som blant annet brukes til å gjennomføre analyser og rapportering. I 2023 er det utviklet en funksjonalitet for økonomirapportering, nye analyser innen HR-data og tjenestespesifikt innhold for bymiljø og utbygging. I tillegg har risikostyring vært et sentralt satsningsområde. Det er utviklet en løsning for å gjennomføre risikovurderinger direkte i *Styringsplattformen*. Denne løsningen tas i bruk i 2024, og vil gi kommunens ledere en bedre oversikt over gjennomførte risikovurderinger og et mer helhetlig risikobilde.

Internkontroll

Internkontroll er et element i virksomhetsstyringen. Ansvaret for helhetlig internkontroll ligger til kommunedirektøren, mens det operative ansvaret er delegert i lederlinjen. Internkontroll handler om å etterleve lovverk og følge opp vedtak, gjennom blant annet gode rutiner, avvikshåndtering og risikovurderinger. I tillegg til selvrapportering på internkontroll gjennom *Leders sjekkliste*, er internkontrollen styrket ved igangsetting av internrevisjoner og bedre oppfølging av tilsyn.

Leders sjekkliste består av spørsmål om status for utvalgte internkontrollområder, og besvares av ledere i *Styringsplattformen* to ganger i året. Formålet er å bidra til god internkontroll ved å tilby en felles huskeliste og kontrolltiltak for ledere i avviks- og forbedringsarbeidet.

I 2023 svarte 97 prosent av lederne på spørsmålene i sjekklisten. Innsendte svar i 1. tertial, viste at ledere generelt vurderer at de har god internkontroll og et bevisst forhold til de utvalgte internkontrollområdene. Områder der ledere ga seg selv noe dårligere skår, gjelder informasjonssikkerhet og personvern, opplæring HMS og oppfølging av medarbeiderundersøkelsen. Når det gjelder manglende HMS-opplæring, er det flere som oppgir som årsak at de ikke har fått plass på kurs. For å imøtekomme dette ble det satt opp flere ulike HMS-kurs i 2023, se kapittel organisasjon og utvikling for mer informasjon (arbeidsmiljø og HMS).

Ledere er ansvarlig for oppfølging av forbedringsområder innenfor sine tjenesteområder. I tillegg legges det frem status for aktuelle forbedringsområder for henholdsvis arbeidsmiljøutvalgene og informasjonssikkerhetsrådet.

Internrevisjon

Internrevisjon er et strategisk grep for å sikre økt internkontroll og bidra til læring og forbedring. Det ble gjennomført internrevisjon på HMS-området i seks virksomheter i 2023, tre i helse og velferd og tre i oppvekst og utdanning:

- Dagsenter og avlastning
- Slåtthaug sykehjem
- Rennesøy helse- og omsorgssenter
- Hundvåg skole
- Stokkabarnnehagene
- Barnevernstjenesten

Gjennomførte internrevisjoner viser at det gjøres mye godt HMS-arbeid i de undersøkte virksomhetene, men at det er behov for større systematikk og formalisering slik at sammenhengen mellom avvik, risiko og tiltak kommer tydeligere frem. Internrevisjonene har bidratt til endringer av rutiner på overordnet nivå og virksomhetene har fulgt opp avdekkede forbedringsområder med tiltak.

Tilsyn

Tilsyn er statlige inspeksjoner som kontrollerer om kommunen følger lov og forskrift, med mål om læring og forbedring. I 2023 ble administrasjonens prosesser for oppfølging av tilsyn forbedret, slik at kommunedirektøren har bedre oversikt over hva som er pålegg og hvordan disse blir fulgt opp. Resultat fra revisjonene diskuteres eksempelvis i arbeidsmiljø- og kvalitetsutvalg for læring og forbedring. Tabell 1 viser utvalgte systemtilsyn gjennomført i 2023.

Tilsynsmyndighet	Tilsynsobjekt
Arbeidstilsynet	1 tilsyn i oppvekst og utdanning, 4 i helse og velferd, 2 i økonomi og organisasjon
Branntilsyn	Tilsyn ved 12 barnehager, 18 skoler, 2 bydelshus, 3 sykehjem, 3 bofellesskap, 3 kulturhus/museer, 4 annet.
Stavanger kommune ved helsesjefen (miljørettet helsevern)	Tilsyn ved 19 skoler, 26 barnehager, 26 bofellesskap og 5 helseinstitusjoner

Tabell 1 Gjennomførte tilsyn i 2023.

Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet gjennomførte totalt syv tilsyn i 2023. I helsevirksomhetene var det mest oppmerksomhet rundt kartlegging og forebygging av muskel- og skjelettskader blant ansatte. I oppvekst og utdanning var det mest oppmerksomhet på vold og trusler og uheldige belastninger. Flere av tilsynene påpeker de samme manglene, og det er i etterkant arbeidet systematisk for å lukke påleggene og øke kompetansen ute i virksomhetene.

Tilsynene i barneverntjenesten og på skoleområdet resulterte i to overtredelsesgebyr på henholdsvis kr 0,7 mill og kr 0,5 mill på grunn av manglende systematisk HMS-arbeid. På skoleområdet var det særlig knyttet til manglende kartlegging, risikovurdering og tiltak knyttet til vold og trusler og uheldige belastninger. I etterkant av tilsynene er det gjort betydelige grep for å forbedre rutiner og det systematiske HMS-arbeidet, se kapittel organisasjon og utvikling for mer informasjon (arbeidsmiljø og HMS).

Branntilsyn

I løpet av 2023 ble det gjennomført 45 branntilsyn og rapportert om 138 avvik og 20 anmerkninger. Til sammenligning ble det i 2022 gjennomført 36 branntilsyn med 40 avvik og 23 anmerkninger. Dette er en markant økning i antall avvik. Branntilsyn retter seg både mot eiers og brukers (leietakers) ansvar.

Avvik som gjentok seg hos eier av byggverk, er mangelfull brannteknisk dokumentasjon av byggverk og manglende kontroll på ulike sikkerhetsinnretninger. Årsak er ofte manglende systematisering i FDVU-system (forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling), fremskaffelse av dokumentasjon i forkant av branntilsyn og manglende rammeavtale for sprinkleranlegg.

Avvik som gjentok seg hos brukere (leietakere) var manglende dokumentasjon av systematisk brannvernarbeid, med opplæring, risikovurdering og brannøvelser. Avvikene kan tolkes dithen at det systematiske brannvernarbeidet i virksomheten ikke er påkoblet virksomhetenes HMS-system.

Det jobbes med å lukke påleggene. Kommunen vil i 2024 utarbeide bedre rutiner for mottak, behandling, oppfølging og rapportering av brann- og eltilsyn i forvaltningssystemet.

Tilsyn fra miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern omfatter faktorer i miljøet som direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helse, og omfatter biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer.

I skolene gjelder funnene dokumentasjon og rutiner, ryddighet og renhold, slitt bygningsmasse, samt støy, temperatur, belysning og luftkvalitet. I barnehagene er det gjennomgående gjort funn knyttet til slitasje, sprekker og defekter, skitne eller støvete ventiler, lister, armatur og gulvbelegg, manglende solavskjerming eller belysning, samt mangler knyttet til grovgarderobe. I helseinstitusjonene er det særlig gjort funn knyttet til fysiske forhold som renslighet, behov for oppgraderinger, ventilasjon og varmeregulering. Ved bofellesskapene er det gjort funn omkring skitne avtrekksventiler, slitte belegg og gulv, i tillegg til manglende lydisolering og støy.

Oppfølging av pålegg som omhandler byggene skjer via eiendomsforvaltning. Virksomhetene følge opp pålegg de selv har ansvar for.

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll

Formålet med forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll er å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget utarbeider en plan over hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner innenfor. Tabell 2 viser en oversikt over status i 2023.

Forvaltningsrevisjoner	Merknader
Planlagt/under gjennomføring	Merknad
Styring av investeringsprosjekter	Avklares, venter på vedtak om byggestart.
Bærekraftig arealforvaltning	Rapport forventes levert vår 2025
Barn i lavinntektsfamilier	Rapport forventes levert sommer 2024
Kommunale boliger	Rapport forventes levert høst 2024
Klimamål	Rapport forventes levert vår 2025
Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV)	Rapport forventes levert vår 2024
Oppfølging	Merknad
Oppfølging av politiske vedtak	Rapport til behandling i Kontrollutvalget 05.09.2022 (sak 39/22 Oppfølging av politiske vedtak).
Skolefritidstilbudet	Rapport til behandling i kommunestyret 05.09.2022 (sak 76/2022 Forvaltningsrevisjonsrapport om skolefritidstilbudet i Stavanger kommune.)
Samhandling innen helse og velferd (tidl. Effektivisering)	Behandlet i Kommunestyret 24.10.2022 (sak 96/2022 Forvaltningsrevisjon "Samhandling innen helse og velferd").
Grunnskolen håndtering av	Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten til behandling i kommunestyret

bekymringsfullt skolefravær	20.02.2023 (sak 23/2023 Oppfølging av forvaltningsrevisjon av grunnskolens håndtering av bekymringsfullt skolefravær). Ny oppfølging etter 1 år.
Krisehåndtering og lærdommer i forbindelse med korona-utbruddet	Rapport til behandling i kommunestyret 24.10.2022 (sak 92/2022) Forvaltningsrevisjon - Krisehåndtering og lærdommer i forbindelse med korona-utbruddet).
Aktivering av unge sosialhjelpsmottakere	Rapport til behandling i kommunestyret 24.04.2023 (sak 40/23) Forvaltningsrevisjonsrapport - Aktivisering av unge sosialhjelpsmottakere). Til politisk behandling i bystyret 19.02.2024
Informasjonssikkerhet	Rapport til politisk behandling 19.06.23 (sak 73/2023 Forvaltningsrevisjon Informasjonssikkerhet). Oppfølging etter 6-8 måneder. Til politisk behandling i bystyret 19.02.2024.
Psykisk helse barn og unge	Rapport til behandling i bystyret 18.12.2023. (sak 57/23 Forvaltningsrevisjonsrapport Psykisk helse barn og unge). Oppfølging etter 6-8 måneder.
Skolemiljø/mobbing	Rapport til behandling i bystyret 18.12.2023 (sak 56/23 Forvaltningsrevisjonsrapport Skolemiljø). Oppfølging etter 6-8 måneder.
Eierskapskontroll	Merknader
Planlagt / under gjennomføring	Merknad
Rogaland brann og redning IKS	Oppfølging av tidligere gjennomført eierskapskontroll. Behandlet i bystyret 20.11.2023. Bystyret sender saken i retur til Kontrollutvalget. Stavanger kontrollutvalg ber Rogaland brann og redning IKS om en ny tilbakemelding når funn og

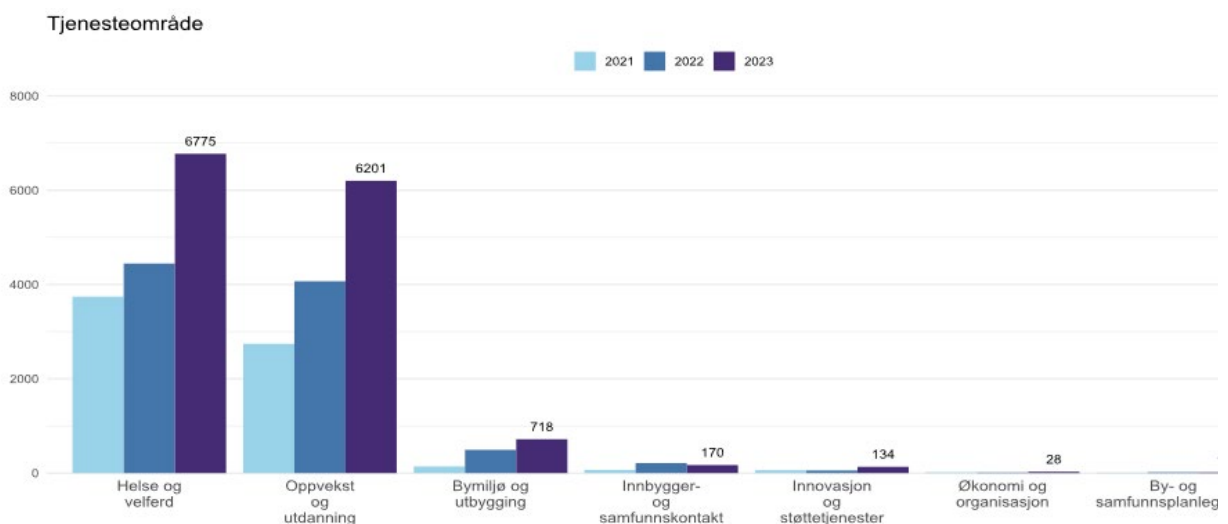
	observasjoner er lukket pr 01.06.2024. Saken skal behandles i Kontrollutvalget 17.06.2024.	
Stavangerregionen havn IKS	Oppfølging til behandling i kommunestyret 05.09.2022 (sak 78/22 Oppfølging av Stavangerregionen Havn IKS). Det er ønskelig med en ny oppfølging når selskapsavtalen er utarbeidet.	
Lyse as	Forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll. Rapport forventes levert februar 2024	
IVAR	Kontrollutvalget vil invitere med alle eierkommunene i denne eierskapskontrollen. Rapport forventes levert sommer 2025	

Tabell 2 Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll – status 2023.

Kvalitet

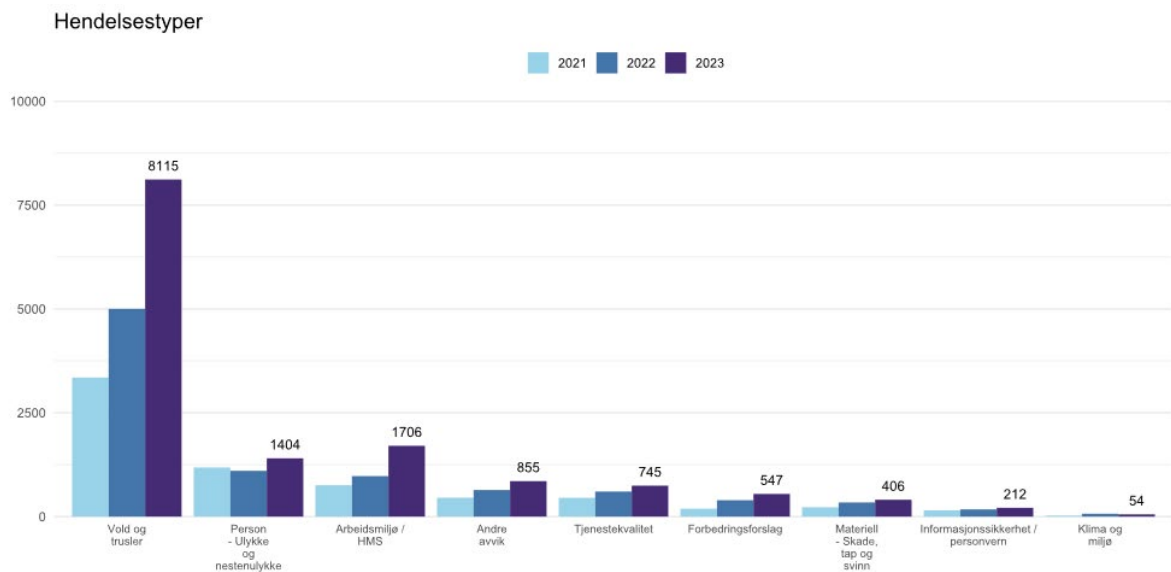
Økning av registrerte hendelser

I 2023 ble det registrert totalt 14 066 hendelser i *Si ifra!*, hvorav 547 var forbedringsforslag. Antallet registrerte hendelser har økt med 51 prosent sammenlignet med 2022, da det ble innmeldt 9 388 hendelser. Det har vært en økning i alle tjenesteområdene, med unntak av by- og samfunnsplanlegging og innbygger- og samfunnskontakt, der tallene er litt lavere enn i 2022. Figur 1 viser antall registrerte hendelser fordelt på tjenesteområdene.

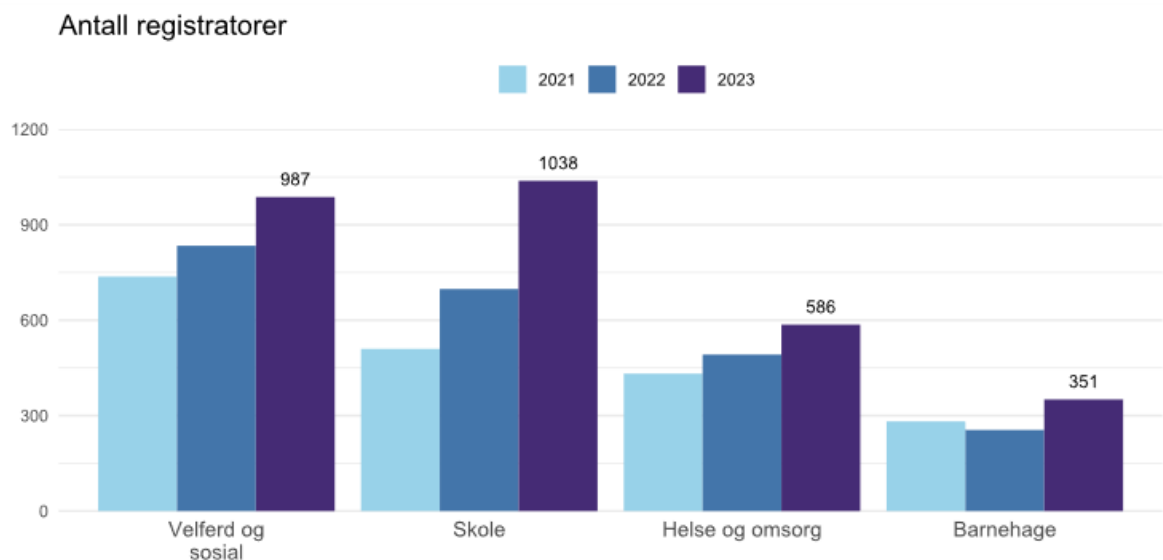
Figur 1 Antall registrerte hendelser fordelt på tjenesteområde i Si ifra!

Det er en økning i alle kategorier av hendelsestyper, med unntak av klima og miljø. Kategorien vold og trusler økte mest og står for brorparten av økningen i helse og velferd og oppvekst og utdanning. Figur 2 viser utviklingen i registrerte hendelsestyper for årene 2021–2023.

Figur 2 Antall hendelser fordelt på hendelsestype i Si ifra!

Det har også vært en økning i antall ansatte som melder inn hendelser. Figur 3 viser utviklingen ved fire utvalgte områder i oppvekst og utdanning og helse og velferd, som sto for om lag 88 prosent av de registrerte hendelsene i 2023. Det har vært arbeidet på flere områder for å øke meldekulturen, for eksempel gjennom Teams-kurs, besøk i virksomhetene og som tema i internrevisjonene.

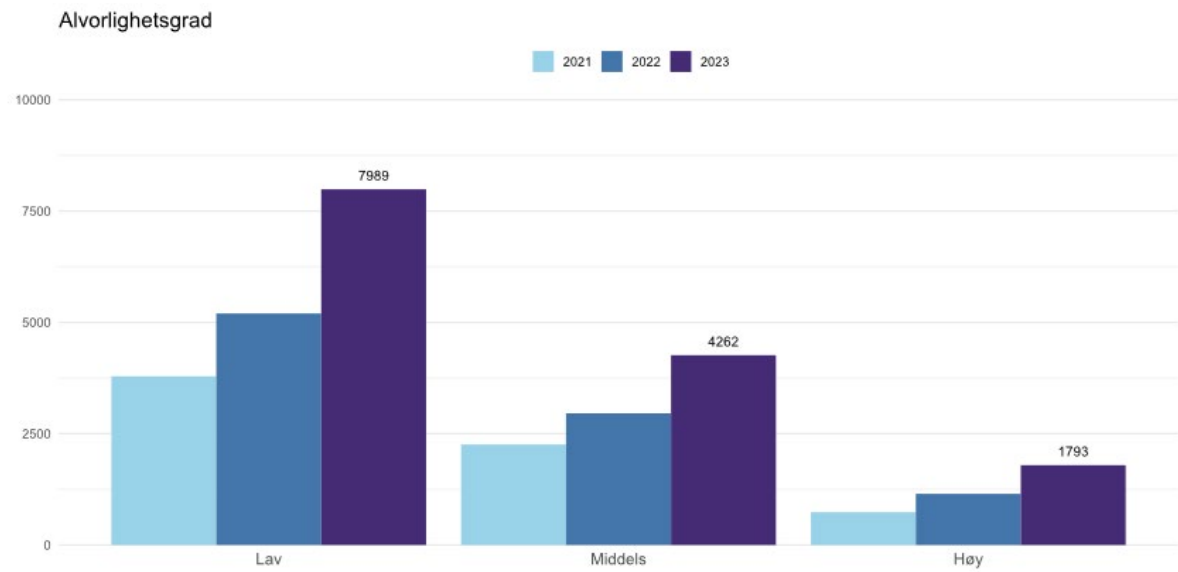

Figur 3 Utvikling i antall meldere i Si ifra! for utvalgte kommunalområder.

Alvorlighetsgrad

I 2023 hadde 12,8 prosent av registreringene høy alvorlighetsgrad. Det er en liten økning fra 2022 (12,4 %) og 2021 (10,9 %). Figur 4 viser hendelser fordelt på alvorlighetsgrad for 2021-2023. Det var flest

registreringer med høy alvorlighetsgrad innenfor tjenesteområdene oppvekst og utdanning og helse og velferd. Hovedvekten er hendelser knyttet til vold og trusler.

Figur 4 Hendelser fordelt på alvorlighetsgrad i Si ifra!

Systemet vil alltid foreslå alvorlighetsgrad «lav» ved registrering av en hendelse. Dette kan medføre at alvorlighetsgrad «middels» eller «høy» blir valgt i mindre grad enn det som faktisk er reelt. Etter innspill fra virksomheter ble det i desember laget en ny veiledning for hvordan ansatte skal vurdere alvorlighetsgraden på hendelser. For hendelsestypen vold og trusler legges det vekt på den enkeltes opplevelse av det som skjedde.

Vold og trusler

Den mest brukte hendelsestypen er, som tidligere år, vold og trusler. Det har vært en økning på 63 prosent i antall registrerte hendelser i 2023 sammenlignet med 2022. I skoleområdet omfatter hendelsene både ansatte og elever.

Kommunen har rettet oppmerksomheten mot å forebygge vold og trusler og sikre oppfølging i etterkant av en hendelse. Det har vært en prioritert oppgave å få ansatte til å registrere hendelsene i systemet. I tillegg har den generelle medieoppmerksomheten om vold og trusler i skoleområdet antagelig bidratt til at flere ansatte registrerer hendelser. Se også kapittel organisasjon og utvikling (arbeidsmiljø og HMS).

Brukerundersøkelser

Kommunen gjennomfører brukerundersøkelser som verktøy for å måle, vurdere og forbedre våre tjenester, og er en viktig del av vår dialog med brukerne. Undersøkelsene gir informasjon om tilfredshet og opplevd kvalitet på kommunale tjenester og bidrar til å videreutvikle ulike sider ved tjenestetilbudet. Undersøkelsene følges opp i den enkelte virksomhet gjennom konkrete forbedringstiltak i ettertid. Resultater fra aktuelle undersøkelser legges også fram i de respektive politiske utvalgene.

I 2023 er ni undersøkelser gjennomført.

- Brukerundersøkelsene hos jordmortjenesten og helsestasjon, legevakten, idrett og SFO er utsatt til 2024.
- Svarprosenten på foreldreundersøkelsen for 3., 6. og 9. trinn er kun 54,9 prosent, men viser gode resultater fra de som har svart.
- Elevundersøkelsen er obligatorisk for 7. og 10. trinn, men mange skoler gjennomfører også undersøkelser for 5., 6., 8. og 9. trinn. Samlet melder elevene om høy grad av trivsel. Motivasjonen daler jo eldre elevene er. Elevene opplever god støtte fra lærerne, arbeidsro er lavest på barnetrinnet. Elevene ønsker en større grad av medvirkning.
- Tallene for mobbing er høye: 12,3 prosent på 7. trinn og 11,7 prosent på 10. trinn. Her er tjenesteområdet allerede i gang med et arbeid for å bedre elevenes skolemiljø.

Tabell 3 viser status for de oppsatte brukerundersøkelsene i henhold til [Handlings- og økonomiplan 2023-2026](#).

Undersøkelse	Status
Oppvekst og utdanning	
Skole 3, 6 og 9. trinn (foresatte)	Gjennomført
Skole 7. og 10. trinn (elever)	Gjennomført
Barnehage (foresatte)	Gjennomført
SFO 2. trinn (foresatte)	Gjennomføres mars 2024
Kulturskolen	Utsatt til 2024
Jordmortjenesten og helsestasjon	Gjennomføres januar 2024
Helse og velferd	
BOA psyk. (pårørende)	Gjennomført
Brukerstyrt personlig assistanse	Gjennomført
BOA PUH – nord og sør (pårørende)	Gjennomført
Legevakten	Gjennomføres våren 2024
Bymiljø og utbygging	
Idrett	Utsatt til 2024
Vann, avløp og renovasjon	Gjennomført
Andre	
Folkevalgte	Gjennomført
Internbrukerundersøkelsen	Gjennomført

Tabell 3 Brukerundersøkelser – status 2023.

Kommunale foretak

Stavanger Parkeringsselskap KF

Fullstendig årsberetning, årsregnskap og revisjonsberetning for foretaket ligger vedlagt.

[Årsberetning \(PDF\)](#)

[Årsregnskap \(PDF\)](#)

[Revisjonsberetning \(PDF\)](#)

Stavanger utvikling KF

Fullstendig årsberetning, årsregnskap og revisjonsberetning for foretaket ligger vedlagt.

[Årsberetning \(PDF\)](#)

[Årsregnskap \(PDF\)](#)

[Revisjonsberetning \(PDF\)](#)

Planverk

Med utgangspunkt i målene i kommuneplanens samfunnsdel prioriterer de politiske hovedutvalgene planbehovet innenfor sine virkeområder. Planene synliggjør innsatsen for å bidra til måloppnåelse.

Planlisten viser blant annet hvilket utvalg som behandler den enkelte planen, hvilket tjenesteområde planen tilhører, og om status for planarbeidet er vedtatt, pågår eller ikke startet. Planlisten danner også grunnlag for å vurdere hvilke planer det er behov for å revidere, rullere/oppdatere eller videreføre, på hvilke områder det er behov for nye planer, og hvilke planer som oppheves.

Revidering innebærer endring og større oppdatering som kan gi ny retning, forandring av satsingsområder og virkemidler. *Rullering/oppdatering* er en minimumsprosess med videreføring av hovedinnholdet og faglig forslag til oppdatering. *Videreføring* innebærer forlenget virkeperiode uten særlige endringer. Planer som *oppheves* fjernes fra planlisten.

Her er [gjeldende planoversikt](#) og mulighet for å lese mer om kommunens planarbeid.

Årsregnskap

Paragrafer som det henvises til i årsregnskapet er hentet fra Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Alle tall i tabellene er oppgitt i hele tusen.

Økonomisk oversikt drift etter § 5 - 6

Økonomisk oversikt drift	Note	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter					
1. Rammetilskudd		-2 954 496	-2 990 165	-3 017 007	-2 583 080
2. Inntekts- og formuesskatt		-7 171 940	-7 136 330	-6 677 490	-7 204 405
3. Eiendomsskatt		-254 909	-253 800	-253 800	-279 753
4. Andre skatteinntekter		0	0	0	0
5. Andre overføringer og tilskudd fra staten		-578 552	-552 367	-369 142	-401 676
6. Overføringer og tilskudd fra andre		-1 782 525	-1 568 031	-847 674	-1 584 321
I) Mottatte konserninterne avdrag		-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
7. Brukerbetalinger	19	-465 217	-450 293	-481 030	-462 505
8. Salgs- og leieinntekter		-1 554 361	-1 450 723	-1 394 943	-1 389 964
9. Sum driftsinntekter	1	-14 764 499	-14 404 209	-13 043 586	-13 908 204
Driftsutgifter					
10. Lønnsutgifter	20	6 820 132	6 703 211	6 479 960	6 290 039
11. Sosiale utgifter	20	1 667 260	1 771 633	1 622 079	1 525 384
12. Kjøp av varer og tjenester	21	4 593 959	4 433 599	3 738 720	3 946 019

Årsrapport 2023

13. Overføringer og tilskudd til andre		1 349 234	1 315 043	829 832	1 185 068
14. Avskrivninger	4	616 607	575 040	560 037	599 139
15. Sum driftsutgifter	1	15 047 192	14 798 526	13 230 628	13 545 650
16. Brutto driftsresultat		282 693	394 317	187 042	-362 554
Finansinntekter/-utgifter					
17. Renteinntekter		-440 616	-388 210	-289 910	-229 499
18. Utbytter		-579 920	-513 700	-323 400	-302 101
19. Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		26 529	-2 090	0	14 181
20. Renteutgifter		443 115	449 117	437 334	239 869
21. Avdrag på lån	10	433 360	433 118	433 118	385 131
22. Netto finansutgifter	1	-117 531	-21 765	257 142	107 580
23. Motpost avskrivninger	4	-616 607	-575 040	-560 037	-599 139
24. Netto driftsresultat		-451 445	-202 488	-115 853	-854 113
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
25. Overføring til investering		835 354	834 960	473 180	436 699
26. Avsetninger til bundne driftsfond	13	128 601	904	1 868	143 648
27. Bruk av bundne driftsfond	13	-222 901	-217 181	-89 225	-135 725
28. Avsetninger til disposisjonsfond	26	194 135	194 135	92 130	529 613

Årsrapport 2023

29. Bruk av disposisjonsfond	26	-483 744	-610 330	-362 100	-120 120
30. Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
31. Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat		451 445	202 488	115 853	854 113
32. Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter § 5-9 drift

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner drift	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Strykning - henvisning til forskrift
Netto driftsresultat	-451 445	-202 488	
Avsetninger til bundne driftsfond	128 601	904	
Bruk av bundne driftsfond	-222 901	-217 181	
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	835 354	834 960	
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	194 135	194 135	
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-610 330	-610 330	
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	0	0	
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	-126 586	0	
Strykning av bruk av disposisjonsfond	126 586		§ 4-3, første ledd
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0	0	
Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	0	0	

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Årsrapport 2023

Bevilgningsoversikt drift, første ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
1. Rammetilskudd	-2 954 496	-2 990 165	-3 017 007	-2 583 080
2. Inntekts- og formuesskatt	-7 171 940	-7 136 330	-6 677 490	-7 204 405
3. Eiendomsskatt	-254 909	-253 800	-253 800	-279 753
4. Andre generelle driftsinntekter	-660 822	-641 279	-462 575	-422 412
5. Sum generelle driftsinntekter	-11 042 166	-11 021 574	-10 410 872	-10 489 650
6. Korrigert sum bevilgninger drift, netto	10 710 419	10 842 589	10 037 832	9 529 886
7. Avskrivninger	616 607	575 040	560 037	599 139
8. Sum netto driftsutgifter	11 327 026	11 417 629	10 597 869	10 129 025
9. Brutto driftsresultat	284 860	396 055	186 997	-360 625
10. Renteinntekter	-440 595	-388 165	-289 865	-229 482
11. Utbytter	-579 920	-513 700	-323 400	-302 101
12. Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	26 529	-2 090	0	14 181
13. Renteutgifter	440 928	447 334	437 334	237 922
14. Avdrag på lån	433 360	433 118	433 118	385 131
15. Netto finansutgifter	-119 698	-23 503	257 187	105 651
16. Motpost avskrivninger	-616 607	-575 040	-560 037	-599 139

17. Netto driftsresultat	-451 445	-202 488	-115 853	-854 113
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
18. Overføring til investering	835 354	834 960	473 180	436 699
19. Avsetninger til bundne driftsfond	128 601	904	1 868	143 648
20. Bruk av bundne driftsfond	-222 901	-217 181	-89 225	-135 725
21. Avsetninger til disposisjonsfond	194 135	194 135	92 130	529 613
22. Bruk av disposisjonsfond	-483 744	-610 330	-362 100	-120 120
23. Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
24. Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	451 445	202 488	115 853	854 113
25. Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Bevilgningsoversikt drift, andre ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Oppvekst og utdanning				
Stab Oppvekst og utdanning	47 908	47 297	41 454	33 312
Barnehage	1 398 160	1 382 311	1 273 727	1 306 715
Grunnskole	2 022 137	1 966 134	1 798 369	1 906 273
Johannes læringssenter	122 358	135 234	119 639	113 181
Stavanger kulturskole	54 887	54 564	47 115	50 866

Årsrapport 2023

Pedagogisk-psykologisk tjeneste	81 290	83 375	77 548	75 366
Ungdom og fritid	80 960	79 570	78 024	80 641
Helsestasjon og skolehelsetjenesten	138 469	132 460	117 658	129 454
Barnevernstjenesten	404 087	385 731	352 053	361 986
Barne- og Familiesenter	30 801	29 304	13 200	3 275
Sum Oppvekst og utdanning	4 381 057	4 295 980	3 918 787	4 061 069
Helse og velferd				
Stab Helse og velferd	85 306	86 380	95 037	62 677
Helse- og velferdskontor	392 288	374 197	345 295	358 222
NAV	503 568	498 681	363 990	380 818
Fysio- og ergoterapitjenesten	84 619	85 194	77 536	79 236
Helsehuset i Stavanger	28 936	28 552	23 569	27 971
Hjemmebaserte tjenester	515 648	512 563	428 983	496 342
OBS-teamet	0	0	0	4 625
Bofellesskap	691 288	671 177	617 885	635 331
Alders- og sykehjem	1 034 380	1 016 395	944 281	978 111
Helse- og omsorgssenter	104 204	103 336	92 360	97 775
Stavanger legevakt	83 879	75 626	65 081	92 341
Vaksinasjon	6 874	6 113	0	15 806
Rehabiliteringsseksjonen	37 363	37 539	34 077	64 266
Arbeidstreningssenteret	17 593	17 658	17 037	15 938
Boligkontoret	25 480	24 934	23 446	20 420

Årsrapport 2023

Flyktningtjenesten	159 971	160 675	121 335	88 458
Dagsenter og avlastning	256 820	252 451	206 425	237 689
Tekniske hjemmetjenester	21 769	22 285	21 756	12 103
Krisesenteret i Stavanger	15 533	15 303	14 412	13 885
Sentrale midler levekår	-263 897	-180 872	-126 792	-163 532
Sentrale midler legetjeneste	183 903	174 641	155 406	153 870
Sum Helse og velferd	3 985 526	3 982 827	3 521 119	3 672 354
By- og samfunnsplanlegging				
Stab By- og samfunnsplanlegging	6 198	5 667	5 528	7 451
Byggesaksavdelingen	5 997	8 077	6 202	5 852
Byutvikling	35 780	41 476	38 975	36 117
Beredskap og samfunnsutvikling	9 972	11 696	24 342	6 918
Kart og digitale tjenester	23 071	21 638	20 071	17 758
Sum By- og samfunnsplanlegging	81 017	88 554	95 118	74 095
Bymiljø og utbygging				
Stab BMU	14 759	14 816	12 496	14 543
Klima og miljø	34 058	57 678	25 225	20 619
Juridisk	12 013	12 448	12 127	10 792
Eiendom	356 649	288 037	338 239	294 556
Idrett og utemiljø	380 269	358 230	297 449	357 417
Utbygging	31 712	34 425	4 261	11 737

Årsrapport 2023

Vann, avløp, slam og renovasjon	3 237	0	0	11 164
Sum Bymiljø og utbygging	832 696	765 634	689 797	720 828
Innbygger- og samfunnskontakt				
Stab Innbygger- og samfunnskontakt	12 963	12 167	12 161	7 160
Smartby	1 500	879	13 948	11 594
Næring	49 572	51 861	41 623	36 461
Kommunikasjon	14 550	14 852	13 482	11 616
Kultur	145 564	146 487	143 147	133 229
Innbyggerdialog	35 027	37 020	30 391	34 907
Politisk sekretariat	13 533	15 692	15 494	12 863
Sølvberget	68 879	68 420	61 297	62 105
Sum Innbygger- og samfunnskontakt	341 588	347 378	331 543	309 936
Kommunedirektør, stab og støttefunksjoner				
Kommunedirektør	6 292	6 697	6 591	8 883
Kommuneadvokat	8 022	7 987	7 517	7 402
Innovasjon og støttetjenester	333 155	345 739	313 362	264 436
Økonomi og organisasjon	95 171	96 948	105 894	85 338
Sum Kommunedirektør, stab og støttefunksjoner	442 641	457 371	433 364	366 059
Felles inntekter og utgifter	553 315	692 861	959 100	333 564
Sum bevilgninger drift, netto	10 617 840	10 630 605	9 948 828	9 537 905
Herav:				

Årsrapport 2023

Avskrivninger	616 607	575 040	560 037	599 139
Motpost avskrivninger	-616 607	-575 040	-560 037	-599 139
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-90 670	-209 884	-86 904	10 108
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-2 100	-2 100	-2 100	-2 700
Overføring til investering	192	0	0	612
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	10 710 419	10 842 589	10 037 832	9 529 886

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter § 5-9 investering

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner investering	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Strykning - henvisning til forskrift
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	2 551 841	2 697 056	
Avsetninger til bundne investeringsfond	40 649	23 925	
Bruk av bundne investeringsfond	-22 723	-25 425	
Budsjettert bruk av lån	-1 835 272	-1 860 596	
Overføringer fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-835 354	-834 960	
Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0	0	
Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0	0	
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	
Årets budsjett avvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-100 860	0	
Strykning av bruk av lån	100 860		§ 4-6, første ledd, bokstav a

Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0	0	
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Bevilgningsoversikt investering, første ledd	Note	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
1. Investeringer i varige driftsmidler	25	2 208 351	2 197 212	2 186 445	1 615 093
2. Tilskudd til andres investeringer	25	73 253	72 850	0	76 142
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		25 193	25 220	27 800	-15 227
4. Utlån av egne midler		279 045	394 155	188 000	62 650
5. Avdrag på lån		0	0	0	0
6. Sum investeringsutgifter		2 585 842	2 689 437	2 402 245	1 738 657
7. Kompensasjon for merverdiavgift		-295 440	-295 264	-314 900	-228 635
8. Tilskudd fra andre		-123 456	-130 136	-321 450	-178 978
9. Salg av varige driftsmidler		-14 399	-9 000	-9 000	-38 479
10. Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0
11. Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
12. Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-67 843	-57 981	-57 981	-63 804
13. Bruk av lån		-1 259 737	-1 360 596	-1 225 734	-679 623
14. Sum investeringsinntekter		-1 760 875	-1 852 977	-1 929 065	-1 189 519
15. Videreutlån		474 676	500 000	300 000	532 603

Årsrapport 2023

16. Bruk av lån til videreutlån		-474 676	-500 000	-300 000	-532 603
17. Avdrag på lån til videreutlån		206 055	166 300	158 300	179 810
18. Mottatte avdrag på videreutlån		-213 595	-166 300	-158 300	-241 919
19. Netto utgifter videreutlån		-7 540	0	0	-62 109
20. Overføring fra drift		-835 354	-834 960	-473 180	-436 699
21. Avsetninger til bundne investeringsfond		40 649	23 925	0	103 884
22. Bruk av bundne investeringsfond		-22 723	-25 425	0	-21 215
23. Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	0	0
24. Bruk av ubundet investeringsfond		0	0	0	-133 000
25. Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
26. Sum overføring fra drift og netto avsetninger	1	-817 428	-836 460	-473 180	-487 029
27. Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Kultur, bibliotek og frivillighet				
Nye nettsider Sølvberget	0	0	0	615

Årsrapport 2023

Meråpent Rennesøy bibliotek	0	0	0	658
Meråpent Finnøy bibliotek	0	0	0	376
IT-utstyr Sølvberget	754	750	500	377
Tou atelierhuset vinduer	0	0	0	96
Sølvberget - inventar og ombygging	4 419	4 300	0	636
Sunde og Kvernevik bydelshus	3 214	5 200	0	6 601
Akropolis prosjektutvikling	-15 140	0	0	13 492
Tou - atelierhuset, utskifting av lysarmaturer	16	0	0	1 481
Frivillighus, prosjektutvikling	1 141	1 000	1 000	0
Minnesmerke over krigsseilerne	1 852	1 700	0	161
Kunst i offentlig rom	3 520	3 900	8 000	2 534
Sum Kultur, bibliotek og frivillighet	-224	16 850	9 500	27 027
Administrasjon og fellesfunksjoner				
Urban sjøfront	407	3 000	1 500	1 046
Inventar/utstyr Byarkivet	0	0	0	557
IT, datasenter ny arkitektur	521	600	0	4 993
Digi Rogaland - flyt og støtte investering	192	0	0	612
Ombygging av kontorlokaler, Herbarium	151	1 000	0	0
Kjøretøy - oppvekst	0	0	0	12
Barne- og familiesenteret - møbler og inventar til nye lokaler	6 372	4 700	0	0
Inventar og utstyr barneverntjenesten	571	700	0	1 771
Software oppgradering	0	0	0	12
Finnøy helsestasjon, inventar og utstyr jordmortjenesten	0	0	0	154
Vikevåg, Meieriet	5 530	6 100	2 100	7 604

Årsrapport 2023

Bydelshusene, tilrettelegge for møtevirksomhet, oppgradert teknisk utstyr	402	200	0	972
Konferansesenter Stavanger Forum	238	15 000	0	0
Fisketorget, oppgradering	1 127	0	0	0
Erverv Nedre Gauselvågen 1	7 886	7 900	0	0
Prosjektutvikling nytt storkjøkken	0	0	500	0
Schancheholen brannstasjon	475	19 650	51 650	3 104
Lervig brannstasjon	36 701	38 150	32 450	103 534
Rådhuset rehabilitering	128 310	100 000	123 000	32 766
Finnøy teknisk lager	0	0	0	-1
Judaberg brannstasjon, nybygg	0	0	0	1 621
Kongsgate 47-49 innvendig rehabilitering og ny heis	0	0	0	30
Rehabilitering, tiltakspakke 2020	0	0	0	246
ENØK-tiltak på kommunale bygg	17 885	11 600	13 950	17 653
Nytorget, Ungdom og fritid	30 872	30 000	0	16 219
Søra Bråde biokullanlegg	413	0	28 700	377
Sandvigå 7, innovasjonsverksted	0	0	0	1 761
Brannvogner, garasjer på Fogn, Halsenøy, Ombo og Sjernarøy	4 991	2 900	0	94
Veritasveien 25 - Ombygging av lokaler	8 685	7 200	0	4 496
Energisentralen Forum - vedlikehold og utskifting/ oppgradering	3 190	4 100	0	485
Løkkeveien 51	4 228	5 000	5 000	0
Driftsinvesteringer Byggdrift	3 430	3 240	3 840	0
Historiske bygg	127	0	2 500	0
Vikevåg, nybygg	90	0	0	0
Kjøkken - utstyr, verktøy og maskiner	6 372	8 000	5 500	3 013

Årsrapport 2023

Nytt sykehus	49	0	0	4 305
Byggemodning Madla/Revheim	8 494	12 100	74 000	5 054
Valgavlukker	1 113	0	0	0
Kjøp og utvikling av prosjekter	689	5 000	5 000	0
Levekårsløft Storhaug	345	0	0	6 872
Nytt sykehus K7805 kommunale anlegg	1 890	0	0	0
Nytt sykehus K7807 kommunale anlegg	42 091	0	0	879
Uforutsett rehab bygg tekniske tjenester	0	0	0	477
Administrasjonsbygg, utbedring	0	0	1 000	853
Omsorgsbygg, løpende rehabilitering	0	0	1 000	756
IKT-oppggraderinger i Rennesøy	0	0	0	144
Sum Administrasjon og fellesfunksjoner	323 835	286 140	351 690	222 473
Lervigskvartalet				
Erverv av bestyrerboligen på TOU (Tinnfabrikken)	0	0	0	15 376
Lervigskvartalet	477 630	458 000	458 000	232 909
Sum Lervigskvartalet	477 630	458 000	458 000	248 285
Barnehage				
Trådløst nettverk i barnehager og SFO	42	0	0	155
Mulighetsstudie tomt/areal til barnehageformål i sentrumsnære områder	0	0	0	112
Erverv av Dalsetveien, Tyrihans barnehage	0	0	0	15 861
Prosjektutvikling Eskeland barnehage	0	0	1 000	0
Teknikken barnehage	10 046	19 900	7 000	66 165

Årsrapport 2023

Grovgarderober i barnehager	266	1 000	10 000	7 515
Strømvig barnehage	32 277	48 080	43 080	7 507
Poppeltunet barnehage	12 595	15 000	24 300	11 983
Barnehage på Hundvåg, Atlanteren	1 060	1 000	1 000	960
Barnehage uteområder	8 077	14 200	9 000	6 036
Barnehager, inventar og utstyr	0	0	1 000	0
Barnehager, løpende rehabilitering	0	0	2 000	71
Sum Barnehage	64 363	99 180	98 380	116 363
Skole				
Utstyr, oppvekst	1 037	0	0	0
Beredskap skoler	1 128	950	2 000	0
Tjensvolltorget, ombygging til skolefritidsavlastning	0	0	0	1 590
Madlamark skole, nybygg	2 912	12 600	0	13 457
Vaulen skole, nybygg og utvidelse	393	20 000	4 700	8 657
Tastaveden skole	51 736	89 350	74 650	101 875
Skoler investering i IKT/smartteknologi	0	0	0	4 290
Skolebygg, oppgradering av SD-servere	0	0	0	2 802
Kvernevik skole og idrettsanlegg	8 035	7 000	7 000	3 897
Skoler, uteområder	10 588	10 500	14 000	12 218
Skoler, inventar og utstyr	0	0	2 500	588
Skoler, løpende rehabilitering	0	0	2 500	1 308
Sum Skole	75 830	140 400	107 350	150 683
Helse og velferd sentralt				
Helse og velferd stab, flytting ARG12	0	0	0	459
Biler, virksomheter i Helse og velferd	2 962	2 900	2 500	3 435
Flyttekostnader investering MO-UNG	19	0	0	1 974

Årsrapport 2023

NAV Eiganes og Tasta, ombygging lokaler	0	0	0	240
Inventar og ombygging Flyktningtjenesten	0	0	0	1 110
Kortleser på medisinskap	0	0	0	43
Plan for omsorgsbygg 2021-2034, prosjektutvikling og prosjekteringer	192	1 150	2 000	0
Sum Helse og velferd sentralt	3 174	4 050	4 500	7 261
Legevakt og legesenter				
Medisinsk utstyr, Stavanger legevakt	889	1 000	1 000	0
Kvernevik legesenter, inventar og utstyr	808	300	0	1 682
Helsehuset, inventar nye lokaler	-4	0	0	417
Operatørplasser legevakten	502	625	625	0
Forus legesenter, inventar og utstyr	0	0	0	300
Forus legesenter	5 534	8 000	0	0
Tjensvoll legesenter, inventar og utstyr	94	0	0	0
Ny legevakt	9 986	9 900	3 200	5 541
Sum Legevakt og legesenter	17 810	19 825	4 825	7 940
Sykehjem og aldershjem				
Inventar sykehjem	0	0	0	769
Lervig sykehjem utstyr	0	0	0	1 985
Senger til sykehjem	1 557	1 480	2 000	0
Bergåstjern sykehjem, utskifting av ventilasjonsanlegg	-227	0	0	227
Stokka sykehjem, oppgradering av SD-servere	233	1 000	0	4 065
Stokka sykehjem, garasje til buss	0	0	0	4

Årsrapport 2023

Sansehage og utomhusanlegg Stokka sykehjem	0	0	0	700
Videreutvikling av uteområde ved Eltarvåg omsorgsbolig	552	1 800	0	0
Vikevåg sykehjem, oppgradering av omsorgsboliger	0	0	0	15
Finnøy helse- og omsorgssenter	74 546	70 000	84 500	36 473
Ramsvigtunet sykehjem, nybygg	84 440	80 000	48 100	27 711
Prosjektutvikling nytt sykehjem og bofellesskap i Jåttåvågen	4 299	3 400	1 000	1 582
Prosjektutvikling omsorg+, Bekkefarete	1 147	1 400	0	353
Sum Sykehjem og aldershjem	166 548	159 080	135 600	73 883
Bofellesskap og avlastningsboliger				
Stokkaveien 33, bofellesskap for ROP	5	0	0	835
Bofellesskap og selveide boliger i bofellesskap Gunnar Wareberg (7+7 boliger)	61 185	63 000	63 000	29 258
Bofellesskap for eldre, Storhaug	1 575	1 500	1 000	1 112
Selveide boliger i bofellesskap for personer med utviklingshemming	0	0	0	14 257
L47 Nye lokaler, prosjektutvikling	0	500	2 000	0
Poppeltunet dagsenter	22 809	15 000	9 000	17 705
Bofellesskap i Haugåsveien, 7 boliger	672	2 500	2 500	1 003
Prosjektutvikling, bofellesskap i Jåttåvågen (8 boliger)	3 196	1 800	2 500	642
Prosjektutvikling, bofellesskap, erstatning for Spilderhaug (5 boliger)	0	0	1 000	0
Poppeltunet avlastningsboliger	20 218	12 500	10 000	3 503
Prosjektforslag nye lokaler Lagård dag og natt og L47	0	0	0	1 398
6 småhus, prosjektutvikling	0	0	1 000	0
3 småhus, prosjektutvikling	0	0	1 000	0

Selveide boliger for personer med behov for omsorg og pleie	164	0	0	0
Oppgraderinger bofellesskap	1 036	3 000	3 000	0
Sum Bofellesskap og avlastningsboliger	110 858	99 800	96 000	69 711
E-helse og velferdsteknologi				
Velferdsteknologi	8 052	6 100	10 000	2 608
Pasientvarsling i sykehjemmene (signalanlegg)	20 712	10 630	11 000	7 335
Trådløst nettverk sykehjem og bofellesskap	496	10 900	10 900	11 036
Sum E-helse og velferdsteknologi	29 261	27 630	31 900	20 979
Bolig				
Husabøryggen	394	0	0	258
Tastarustå B7	1 012	1 000	39 000	193
Lagårdsveien	0	0	0	191
Gauselvågen 8, utbygging lager	0	0	0	290
Erverv Cecilie Tvedts gate	102 495	102 500	0	0
Brannsikring risikoutsatte boliger	375	1 000	1 000	0
Elektronisk nøkkelsystem risikoutsatte boliger	0	0	2 500	0
ENØK-tiltak på kommunale boliger	6 011	7 500	2 500	0
Kommunale boliger	107 917	122 100	130 000	49 171
Sum Bolig	218 204	234 100	175 000	50 104
Idrettsbygg og idrettsanlegg				
Hinna idrettsanlegg inkl. rekkefølgekrav	5 669	6 100	0	51
Kvaleberg allaktivitetshus	1 746	1 400	0	2 744
Idrettsanlegg Jåttå Nord på Hinna	35 328	34 200	0	0

Årsrapport 2023

Mulighetsstudie tennisanlegg Forum	582	600	4 000	0
Madlamark skole idrettshall	5 687	5 100	0	77 091
Madlamark skole, varmtvannsbasseng	295	2 000	0	20 594
Hundvåg svømmehall, bytte renseanlegg, lys og duk	5 211	5 200	0	672
Kvernevik svømmehall - ventilasjon, duk og lys	2 203	2 100	0	482
Jåttåvågen badeanlegg, prosjektutvikling	9 647	4 000	0	0
Idrettsanlegg	0	6 000	6 000	0
Lassa kunstgressbane	0	7 000	7 000	0
Idrettsbygg, løpende rehabilitering	0	0	1 000	1 864
Utendørs idrettsanlegg, utstyr og kunstgressbaner	36 628	21 450	18 000	29 454
Sum Idrettsbygg og idrettsanlegg	102 997	95 150	36 000	132 952
Vei, trafikk og sykkel				
Vestre Åmøy aktivitetsanlegg	0	0	0	2 615
Gatelys og intensiv belysning fotgjengerfelt	11 728	9 750	12 000	18 080
Ombygging styringsanlegg i Olavskleiva	1 031	450	0	0
Belysning i uteområdene ved Stavanger konserthus	2 063	2 000	0	0
Ladestasjon EL-gravemaskin	4 634	2 511	0	0
Gravemaskin, Doosan	4 780	0	0	0
Landmålingsutstyr, kart og digitale tjenester	353	353	0	0
Kvernevik og Sunde bydelshus, rekkefølgekrav parkering og adkomst	170	2 200	0	2 288
Prosjekt SBAX, ny strekning Paradis til Bjergsted	7 438	6 500	0	2 309
Trafikksikkerhet	32 200	16 000	16 000	26 389

Årsrapport 2023

Utskifting gatelystskap	1 795	2 100	0	8
Utskifting av utendørs lysanlegg barnehager	583	3 000	0	0
Miljøgater, gatetun, gater og byrom	20 218	13 100	10 000	11 136
Sykelstrategi	18 522	19 100	32 000	10 158
Kongsgaten og Klubbegaten	1 520	3 000	2 500	6 269
Led-lys utskifting av gatelystarmatur	23 695	20 150	20 150	15 871
Realisering av GS-vei Østhusvik/Hanasand	1	0	0	18
Fortau fra Bru kai til krysset Bruveien	1 104	1 000	0	775
Bruer/kaier rehabilitering	12 358	10 000	10 000	9 561
Fremkommelighet	3 261	3 000	3 000	3 008
Utstyrspakke, uteområdet	12 301	10 000	10 000	11 731
Karusellen i Hillevåg	1 104	2 000	0	0
Åmøyveien, gang og sykkelvei	3 164	4 000	8 000	2 522
Vei: rehabilitering, asfaltering og nybygg	5 928	8 500	8 500	6 042
Sum Vei, trafikk og sykkel	169 950	138 714	132 150	128 780
Naturforvaltning, parker, torg og plasser				
Tiltak rettet mot utslippskutt i tråd med klimamål	0	4 489	15 000	0
Parkanlegg/friområder, rehabilitering	921	700	700	617
Prosjekt friområde	7 046	2 400	10 000	11 930
Superlekeplasser	2 470	4 500	4 500	6 277
Rehabilitering av utomhusanlegg Tasta bydelshus	166	500	2 000	0
Rehabilitering	0	0	0	88
Maskiner IUA	2 754	0	0	0
Erverv av tomt, Nye Tou park	44 348	27 400	20 000	0

Årsrapport 2023

Offentlig toalett Speidermarka	758	700	0	0
Lekeplasser, løkker, baner, skatebaner og nærmiljøanlegg	7 930	13 200	10 000	2 774
Stupetårn Strømvig	409	1 500	0	33
Restaurering av vassdrag	724	500	500	0
Områdesatsing Storhaug	5 614	3 800	0	2 156
Forurenset sjøbunn-prosjekt	6 670	7 000	10 000	3 429
Områdeløft Kvernevik, nærmiljømidler til park og vei	448	1 385	0	0
Økt opparbeidelse av friområder	206	700	2 000	3 762
Infrastruktur Lundsneset friområde	4 521	7 100	0	0
Friområde Kuneset	692	700	0	0
Utvidelse sjøparken ved Tou	38	2 000	0	0
Sentrum	5 309	7 250	8 000	5 168
Park i Lervig	6 869	15 000	44 000	5 929
Friområder, skjøtsel	0	0	2 000	0
Nytorget, park og offentlig møteplass	1 686	5 000	14 000	3 846
Tursti langs Gandsfjorden	1 324	0	0	1 313
Fugleøy, Mosvannet	30	0	0	0
Fjøløy fort, oppfølging av disposisjonsplan	328	400	0	0
Bypark	570	2 000	2 000	478
Uteområdet i rådhuskvartalet	1 901	8 000	8 000	1 358
Tjensvolltorget	383	2 000	2 000	2 121
Oppgradering stinett Stavanger botaniske hage	431	2 200	600	6
Familiepark, Texaslunden	226	700	1 500	163
Områdesatsning Hillevåg	1 911	1 200	0	24
Lekeplasser i kommunale felt	2 500	2 700	0	2 457

Årsrapport 2023

Damsikring Vannassen	12 765	8 450	2 300	1 777
Løkker, baner, skateparker og nærmiljøanlegg	76	0	0	0
Utendørs idrettsanlegg, utstyr og kunstgressbaner	0	0	0	82
Sum Naturforvaltning, parker, torg og plasser	122 024	133 474	159 100	55 788
Bymiljøpakken				
Bymiljøpakken, sykkel	18 704	20 800	63 500	13 748
Bymiljøpakken, gange	7 856	6 300	19 800	14 736
Bymiljøpakken, trafiksikkerhet	11 036	14 200	37 400	2 827
Bymiljøpakken, kollektiv	4 586	2 300	16 900	6
Sum Bymiljøpakken	42 182	43 600	137 600	31 317
Kirke (se også tilskudd til andres investeringer)				
Hundvåg kirke rehabilitering	1 000	0	0	0
Gravlunder	0	0	18 150	0
Hesby kirke, rehabilitering	0	0	6 700	0
Sørbø kirke, rehabilitering	0	0	3 500	0
Domkirken 2025	0	0	23 000	0
Sum Kirke	1 000	0	51 350	0
Vannverket				
Byomforming	16 302	15 000	15 000	22 703
Forsterkninger	4 039	4 000	4 000	20
Vannledninger-utbyggingsområder	69	0	0	1 776
Fornyelse - vann	56 193	46 800	46 800	36 621
Lekkasjereduksjon	1 049	1 000	1 000	1 214
Kjøretøy og utstyr, vannverket	554	650	650	2 215

Årsrapport 2023

Tiltak i Finnøy - vann	27 536	31 000	21 000	786
Tiltak i Rennesøy - vann	9 579	8 000	3 000	92
Sum Vannverket	115 320	106 450	91 450	65 427
Avløpsverket				
Byomforming - avløp	32 526	25 000	25 000	67 501
Fornyelse - avløp	63 095	52 000	52 000	33 775
Fremmedvannsreduksjon og separering	18 353	19 000	14 000	12 020
Kjøretøy og utstyr, avløpsverket	320	650	650	4 073
Tiltak i Finnøy - avløp	1 475	1 900	1 300	200
Tiltak i Rennesøy - avløp	2 027	2 000	2 600	406
Utvidelse og forsterkninger	369	2 000	2 000	0
Sum Avløpsverket	118 165	102 550	97 550	117 976
Renovasjon				
Nye avfallsbeholdere, kjøp	10 143	8 500	6 000	2 548
Nedgravde/krok-avfallscontainere	5 378	2 500	2 500	6 619
Sum Renovasjon	15 521	11 000	8 500	9 167
Justeringsavtaler				
Justeringsavtaler infrastruktur	18 212	20 302	0	64 880
Sum Justeringsavtaler	18 212	20 302	0	64 880
Generell finansiering				
Byggeprosjekter Stavanger eiendom	-528	0	0	0
Generell finansiering	16 217	917	0	14 096
Sum Generell finansiering	15 689	917	0	14 096
Investeringer i varige driftsmidler	2 208 351	2 197 212	2 186 445	1 615 093

2. Tilskudd til andres investeringer

Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Kjøp og utvikling av prosjekter	-2	0	0	587
Overføring til utbygger - justeringsavtaler	0	0	0	174
Hundvåg kirke, rehabilitering	663	1 500	0	10 410
Historiske bygg	2 154	0	0	0
Gravlunder	0	8 650	0	0
Gravlund, Hundvåg	876	0	0	54
Gravlund, Revheim	631	0	0	19
Talgje gravplass	29	0	0	85
Askje gravplass	1 067	0	0	69
Ventilasjonsanlegg, utskiftning kirker	4 431	2 500	0	563
Hesby kirke, rehabilitering	5 197	6 700	0	4 538
Sørbø kirke, rehabilitering	1 556	3 500	0	2 065
Domkirken 2025	67 526	50 000	0	61 234
Avsetning byggeprosjekt SE	528	0	0	0
Hinna park - Infrastruktur	162	0	0	177
Tou næringspark, infrastruktur	242	0	0	242
JM Norge AS	151	0	0	151
Tastarustå bydelspark 2	159	0	0	159
Justering egne bygg	328	0	0	328
Hinna park AS - Ledningsnett	59	0	0	59

Årsrapport 2023

Hinna park AS - Grøntanlegg	122	0	0	122
Hinna park AS - Vei og VA-anlegg	140	0	0	140
Hinna park AS - Friområde/grøntanlegg	572	0	0	572
Møldalshagen AS - vei og VA-anlegg	257	0	0	257
Tastarustå 2011	0	0	0	-269
Ipark eiendom 2017 vei- og VA-anlegg	76	0	0	76
JM Norge 2017 vei	81	0	0	81
Husabøryggen 2018 kvartalslekeplass	59	0	0	36
Hinna park 2018 Park 2013	0	0	0	56
Hinna park 2018 Vikingtrekanten 2014	33	0	0	0
Hinna park 2018 Friområde 2015	0	0	0	18
Jadarholm 2018	353	0	0	353
Østre Hageby 2019	205	0	0	205
Solborg/Kristen friskole - VA-anlegg og vei/fortau	52	0	0	52
Rennesøy - Mehus eiendom AS - vei	78	0	0	39
Rennesøy - Skorpefjellet AS - vei, park og VA-anlegg	0	0	0	612
Rennesøy - Midgard 1 AS - vei, park og VA-anlegg	0	0	0	96
Finansparken Bjergsted - Park og VA- anlegg	35	0	0	35
Finansparken Bjergsted - Park og VA- anlegg	65	0	0	0
Eiendomsgruppen Vest AS - infrastruktur	247	0	0	990

Årsrapport 2023

Jadarhus Aurikkelstien infrastruktur	89	0	0	267
Gamle Forusvei 33 - grøntanlegg og lekeplass - 2022	140	0	0	280
Nordr Bolig - Sølyst infrastruktur 2022	101	0	0	203
Jadarhus Judaberg infrastruktur 2014	205	0	0	1 339
Nye Hillevågsveien 24 - lekeplasser og gangvei	42	0	0	94
B.S. Eiendomsutvikling - vei og VA Lundetunet Rennesøy	141	0	0	386
Dalane Eiendomsselskap - vei og VA Lundetunet Rennesøy	81	0	0	673
Finansparken Bjergsted - Park og VA-anlegg	470	0	0	0
Faa Brygge AS - vei og VA Judaberg	91	0	0	0
Kunstnerisk utsmykking Stavanger domkirke	0	0	0	33
Generell finansiering	-16 236	0	0	-11 517
Tilskudd til andres investeringer	73 253	72 850	0	76 142

3. Investeringer i aksjer og andeler

Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Kjøp av tomt til kommunalt utbyggingsbehov -Storhaug øst (Urban sjøfront)	0	0	0	-36 990
Egenkapitaltilskudd KLP	25 193	25 220	27 800	21 763
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	25 193	25 220	27 800	-15 227

4. Utlån

Bevilgningsoversikt investering, andre ledd	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Oppr. bud. 2023	Regnskap 2022
Renter/avdrag/utlån andre inn- og utlån	279 045	394 155	188 000	62 650
Utlån av egne midler	279 045	394 155	188 000	62 650
Sum del 1-4	2 585 842	2 689 437	2 402 245	1 738 657

Økonomisk oversikt balanse etter § 5-8

Økonomisk oversikt balanse	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler	2	38 811 761	35 645 207
I. Varige driftsmidler	4	19 866 228	18 315 193
1. Faste eiendommer og anlegg	4	18 833 631	17 396 861
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 032 596	918 332
II. Finansielle anleggsmidler		5 406 417	4 917 242
1. Aksjer og andeler	5	1 012 643	987 450
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	4 393 773	3 929 792
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	11	13 539 117	12 412 772
B. Omløpsmidler	1	5 772 104	5 619 822
I. Bankinnskudd og kontanter		1 275 013	2 582 915
II. Finansielle omløpsmidler	7	2 317 702	1 667 559
1. Aksjer og andeler		0	0

Årsrapport 2023

2. Obligasjoner	7	2 317 702	1 667 559
3. Certifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer	22	2 179 389	1 369 348
1. Kundefordringer	22	287 630	230 874
2. Andre kortsiktige fordringer	22	440 861	318 674
3. Premieavvik	11, 22	1 450 898	819 801
Sum eiendeler		44 583 865	41 265 029
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		16 087 511	15 215 342
I. Egenkapital drift		2 030 943	2 414 852
1. Disposisjonsfond	26	1 861 842	2 151 451
2. Bundne driftsfond	13, 14	169 101	263 400
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		170 096	152 169
1. Ubundet investeringsfond		1 330	1 330
2. Bundne investeringsfond	13	168 766	150 840
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		13 886 473	12 648 321
1. Kapitalkonto	2	13 928 924	12 690 773
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	-42 451	-42 451
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	3	0	0
D. Langsiktig gjeld	2	25 763 068	23 939 641
I. Lån	9	12 362 873	11 372 849

1. Gjeld til kredittinstitusjoner		3 456 873	3 182 849
2. Obligasjonslån		8 906 000	8 190 000
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	11	13 400 196	12 566 791
E. Kortsiktig gjeld	1	2 733 285	2 110 046
I. Kortsiktig gjeld		2 733 285	2 110 046
1. Leverandørgjeld		932 434	611 368
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		1 800 851	1 498 678
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		44 583 865	41 265 029
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler	1, 2	905 020	1 009 994
II. Andre memoriakonti	14	64 951	70 270
III. Motkonto for memoriakontiene	1, 2, 14	-969 971	-1 080 264

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er regulert i Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 14-6 og Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. Regnskapsopplysninger skal bokføres, spesifiseres, dokumenteres og oppbevares i samsvar med Lov om bokføring (bokføringsloven) §§ 3 til 14.

Årsregnskapet er ført i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS), utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og bruken av disse. Arbeidskapitalprinsippet er kjernen i det finansielt orienterte regnskapet.

Regnskapet føres etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke gjøres fradrag i inntekter for tilhørende utgifter, og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter.

Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter som vedrører kommunens virksomhet i løpet av året, skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året, enten de er betalt eller ikke.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslag i årsregnskapet (beste estimat).

Driftsregnskapet viser driftsutgifter og driftsinntekter i kommunen. Investeringsregnskapet viser kommunens utgifter i forbindelse med investeringer og utlån med videre, samt hvordan disse er finansiert. Kommunens driftsregnskap viser årlige avskrivninger, som er årlige kostnader som følge av forbruk av aktiverte anleggsmidler. Avskrivningene påvirker kommunens brutto driftsresultat, men blir nullet ut slik at netto driftsresultat er upåvirket av denne kostnaden. Netto driftsresultat i kommunen er derimot belastet med årets avdrag. Denne utgiften er relatert til forbruk av aktiverte anleggsmidler som skal påvirke kommunens netto driftsresultat. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. Kommunen har porteføljefinansiering av investeringene.

Andre prinsipper

Selvkostberegninger

På de områder der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av gebyrinntekter, beregner kommunen selvkost etter Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften) gjeldende fra 01.01.2020.

Finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler inngår i en handelsportefølje, og er vurdert til markedsverdi per 31.12. for året det avlegges regnskap for. Urealisert gevinst/tap inntektsføres/utgiftsføres og behandles i tråd med kommunens finansreglement.

Kommunal tjenesteyting investering – kirkelig fellesråd

Kommunen kan gjennomføre investeringsprosjekter i stedet for pengeoverføring til kirkelig fellesråd. Investeringsprosjektene regnskapsføres fortløpende i kommunens regnskap, og skal senest ved årsavslutning reverseres med motpost investeringstilskudd til kirkelig fellesråd. Jamfør GKRS notat Regnskapsføring av transaksjoner mellom kommunene og sokn i Den norske kirke.

Note 1 Endring i arbeidskapital

Endring i arbeidskapital	31.12.2023	01.01.2023	Endring
2.1 Omløpsmidler	5 772 104	5 619 822	152 282

Årsrapport 2023

2.3 Kortsiktig gjeld	-2 733 285	-2 110 046	-623 238
Arbeidskapital	3 038 819	3 509 776	-470 957

Drifts- og investeringsregnskapet	31.12.2023
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter ekskl. avskrivninger	14 430 585
Sum driftsinntekter	14 764 499
Netto finansutgifter	-117 531
Netto driftsresultat	451 445
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	2 281 604
Sum investeringsinntekter	433 295
Netto finansinntekter	1 030 881
Netto utgifter i investeringsregnskapet	817 428
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	-365 982
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon -)	-104 974
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-470 957
Differanse	0

Note 2 Kapitalkonto

Kapitalkonto	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Anleggsmidler	38 811 761	35 645 207	3 166 554
Langsiktig gjeld	25 763 068	23 939 641	1 823 428
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon -)	905 020	1 009 994	-104 974
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler	-24 788	-24 788	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld	0	0	0
Netto endring	13 928 924	12 690 773	1 238 152

Saldo 01.01.2023	-12 690 773
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	-1 941 509
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-247 702
Kjøp av aksjer og andeler	-1 073
Utlån	-753 721
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	-24 120
Avdrag på eksterne lån	-639 415
Økning pensjonsmidler	-1 126 345
Reduksjon pensjonsforpliktelser	0
For mye innbetalt sosiallån	-4
Reduksjon av kapitalkonto (debetposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	4 219
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	500 519
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	376

Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	133 063
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	283 938
Avskrivning utlån	106
Avsetning tap startlån	5 700
Bruk av midler fra eksterne lån	1 734 413
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	833 404
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12.2023	-13 928 924

Note 3 Endring i regnskapsprinsipp og korrigering av tidligere års feil

Endring av regnskapsprinsipp

Regnskapsmessige virkninger som følge av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer.

Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Gjelder	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen i investering	0	0	0
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen i drift	42 451	42 451	0

Det har ikke vært endringer i regnskapsprinsipp eller regnskapsestimater i 2023.

Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen i drift fra tidligere år:

Gjelder	År	Beløp
Utbetalte feriepengar	1993	104 765
Varebeholdning	2001	6 472
Kompensasjon for mva.	2001	-15 768
Tilskudd til ressurskrevende tjenester	2008	-87 768
Øvrige endringer regnskapsprinsipp		34 750
Sum bokført mot konto for prinsippendringer drift		42 451

Korrigerings av tidligere års feil

Akropolis prosjektutvikling

På bakgrunn av alternativene til framtidig selskapsstruktur for Akropolisprosjektet, ble prosjektet vurdert til å være av driftsmessig art ved bystyrets behandling av tertialrapport per 31.08.2023. Dette prosjektet vil ikke være investeringer knyttet til kommunale bygg eller eiendom, og må derfor føres i driftsregnskapet. Budsjettmidler ble i tertialrapporten nedjustert i investering og budsjettet i drift.

Som følge av vedtaket ble alle påløpte utgifter bokført i investeringsregnskapet på prosjekt 3844123 Akropolis mulighetsstudie ompostert fra investering til drift. Påløpte utgifter før 2023 på 15,1 mill. inkludert mva. inngikk i omposteringen.

Renter bankkonto Stavanger Utvikling KF

Stavanger utvikling KF er en del av Stavanger kommune som rettssubjekt, og derigjennom også en del av kommunens konsernkontosystem i banken. Foretaket har ikke blitt belastet for debetrener eller fått godskrevet kredittrenter, siden etableringen i 2016. Krav til fullstendighet og harmonisering av praksisen mellom foretakene tilsier at de aktuelle debet-/kredittrentene bør reflekteres i foretakets årsbudsjett og årsregnskap. På denne bakgrunn er det foretatt korrigeringer som innebærer at debet-/kredittrenter for perioden 2016-2023, er henført til årsregnskap 2023 for Stavanger utvikling KF. Det er foretatt en tilsvarende korrigering i årsregnskap 2023 for Stavanger kommune. Netto debet-/kredittrenter, kr 4,7 mill. for perioden 2016-2022, er ført som reduksjon av renteinntekt i Stavanger kommune sitt regnskap og henført til Stavanger Utvikling KF som renteinntekt.

Note 4 Varige driftsmidler

Årsrapport 2023

Gjelder	Avskrivnings-plan	Bokført verdi 01.01.2023	Tilgang	Avgang	Delsalg	Avskrivninger	Nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2023
Kunst og tomteområder 1)	Ingen avskrivning	1 931 602	36 547					1 968 149
IT-utstyr, kontor-maskiner 2)	Lineær 5 år	101 016	44 058			-16 344		128 730
Maskiner finansiell leasing 2)	Lineær 8 år		4 780					4 780
Anleggsmaskiner mv. 2)	Lineær 10 år	812 877	198 865	-376		-116 253		895 113
Brannbiler 2)	Lineær 20 år	4 439				-465		3 974
Tekniske anlegg 1)	Lineær 20 år	582 140	185 697			-31 837		736 000
Boliger, skoler, veier 1)	Lineær 40 år	11 244 984	1 274 159	-404		-368 478		12 150 261
Adm.bygg, sykehjem mv. 1)	Lineær 50 år	3 638 134	445 106		-3 815	-83 229	-16 975	3 979 221
SUM		18 315 193	2 189 211	-780	-3 815	-616 607	-16 975	19 866 228

Økonomisk oversikt balanse:

1) Faste eiendommer og anlegg	18 833 631
2) Utstyr, maskiner og transportmidler	1 032 597
Sum	19 866 228

Note 5 Aksjer og andeler

Aksjer

Selskaper	Fotnote	Eierandel i selskapet	Vesentlig nedskrivning	Mottatt utbytte	Bokført verdi 31.12.2023	Bokført verdi 01.01.2023
Lyse AS	1	45,74 %		503 085	461 454	461 454
Rogaland Teater AS		25,56 %			28	28
Universitetsfond Rogaland AS		36,32 %			13 800	13 800
ODEON kino Stavanger/Sandnes AS		33,15 %			5 119	5 119
Glad Mat AS		4,07 %			5	5
Lysefjorden Utvikling AS		11,32 %			330	330
Stavanger Sentrum AS		40,00 %			704	704
Blue Planet AS		7,69 %			150	150
Allservice Holding AS	2	0,00 %			0	1 490
Forus Næringspark AS		49,01 %			7 400	7 400
Filmkraft Rogaland AS		25,00 %			150	150
Museum Stavanger AS		53,00 %			65	65
Attende Holding AS	2	0,00 %			0	785
Stavanger Forum AS		87,42 %			43 897	43 897
Bysykkelen AS		25,00 %			2 000	2 000
Valide invest I AS		9,98 %			1 500	1 500
Valide invest II AS		7,32 %			1 500	1 500
Hagltårnet Næring AS		100,00 %			25 616	25 616
Risavika Biopark AS		39,22 %			2 000	2 000
Forus Sportssenter AS		77,00 %			70 799	70 799
Bygdebladet Randaberg og Rennesøy AS		15,00 %			53	53

Årsrapport 2023

Reisemål Ryfylke AS		5,59 %			38	38
TEAL AS (Ryfylke Næringshage AS)		10,13 %			200	200
Marin Energi Testsenter AS		11,24 %			2 000	2 000
Lervigskvartalet Butikkeiendom AS		100,00 %			30	30
Frøya Ventures AS		3,00 %			600	600
Attende Allservice Holding AS	2	53,15 %			2 275	0
Sum			0	503 085	641 712	641 712

Andeler

Selskaper	Fotnot e	Eierande l	Vesentlig nedskrivnin g	Mottatt utbytte/ overføring	Bokført verdi 31.12.202 3	Bokført verdi 01.01.202 3
Stavangerregionen Havn IKS		81,88 %			0	0
IVAR IKS		40,90 %			0	0
Rogaland Brann og Redning IKS		43,79 %			2 660	2 660
Rogaland Revisjon IKS		25,87 %			1 347	1 347
Renovasjonen IKS		50,00 %		1 000	7 997	7 997
Stavanger Konserthus IKS		89,00 %			89	89
Folkehallene IKS	4	53,65 %			1 127	54
Sørmarka flerbrukshall IKS		53,65 %			384	384
Multihallen og Storhallen IKS		53,65 %			374	374
Opera Rogaland IKS		50,00 %			900	900

Årsrapport 2023

Rogaland Kontrollutvalgsekretaria t IKS	3	32,70 %			210	210
Biblioteksentralen AL					2	2
Samvirkelaget Flørli Vann og Kloakk SA					650	650
Egenkapitalinnskudd KLP					355 031	330 911
Dragaberget Barnehage SA					20	20
Norsk skjemaforlag					0	0
Bate Boligbyggelag					0	0
A/L Haukelivei 10					0	0
Jæren Folkehøyskole					0	0
Bruksrettighet Båtplass Åmøy havn					0	0
Finnøy Flerbrukshall SA					100	100
Tomatfestivalen SA					40	40
Sum			0	1 000	370 931	345 738

Sum aksjer og andeler

Gjelder	Fotnote	Eierandel	Vesentlig nedskrivning	Mottatt utbytte/ overføring	Bokført verdi 31.12.2022	Bokført verdi 01.01.2022
Sum aksjer og andeler			0	504 085	1 012 643	987 450

1) 182,94 mill. av utbytte 2023 er overført til investering og lånt ut som et nytt ansvarlig lån til Lyse AS

2) Attende Holding AS og Allservice Holding AS fusjonerte til Attende Allservice Holding AS i 2023.
Bokført verdi aksjer i Stavanger kommune er videreført summert i det fusjonerte selskapet.

3) Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS ble omdannet til Rogaland kontrollutvalgssekretariat IKS i 2023

4) For å sikre positiv egenkapital i Folkehallene AS, har deltakerkommunene styrket egenkapitalen med 2 mill. Stavanger kommune sin andel av kapitalinnskuddet utgjør 1,073 mill.

Note 6 Utlån

Utlån til	Fotnote	Utestående 31.12.2023	Utestående 01.01.2023	Tap på hovedstol
Utlån finansiert med innlån				
Startlån		3 047 185	2 786 210	0
Avsatt til tap på startlån	1)	-55 384	-49 684	106
Sum lånefinansierte utlån		2 991 801	2 736 525	106
Utlån finansiert med egne midler				
Viking fotball AS		0	550	0
Varmestuens venner		497	545	0
Rogaland rideklubb		7 957	1 466	0
Museum Stavanger		1 459	1 977	0
Forus og Gausel Idrettslag		651	830	0
Oilers Invest AS		43 498	47 041	0
Forus Sportssenter AS		15 400	15 400	0
Hagltårnet Næring AS		36 374	38 352	0
Renaa Express Sølvberget AS		0	350	0
Hinna Fotball		2 851	1 718	0
Lervigskvartalet butikkeiendom AS		43 500	23 500	0
Ynglingehallen AS		2 440	5 200	0
Madlaspeiderne		2 500	2 500	0
Stavanger Roklubb		3 550	0	0
Mastra Hestesportklubb		6 054	0	0
Sosiale utlån		0	-4	0

Lyse Energi AS	3)	868 965	731 760	0
Sum andre utlån		1 035 695	871 185	0
Stavanger utvikling KF		366 277	322 081	0
Sum konserninterne utlån	2)	366 277	322 081	0
Sum egenfinansierte utlån		1 401 972	1 193 266	0
Sum utlån		4 393 773	3 929 792	106

1) Det er foretatt en ny tapsavsetning på startlån på 5,7 mill. I tillegg til tapsavsetningen er det avsatt 11,2 mill. til tapsfond, til sammen 66,6 mill.

2) Jf. note 23 Fordringer og gjeld til kommunale foretak.

3) 182,9 mill. av utbytte 2023 er overført til investering og lånt ut som et nytt ansvarlig lån til Lyse AS

Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivaklasse	Anskaffelseskost 31.12.2023	Markedsverdi 31.12.2023	Bokført verdi 31.12.2023	Resultatført verdiendring
Aksjefond	5 011	4 427	5 011	-584
Grunnfondsbevis	20 740	32 223	20 740	11 483
Ansvarlige lån, fondsobligasjoner	197 290	182 538	197 290	-14 752
Industriobligasjoner/sertifikater	149 014	148 767	149 014	-247
Bankobligasjoner og bankinnskudd	137 947	137 247	137 947	-700
Grønn finansforvaltning	225 444	218 437	225 444	-7 007
Sum	735 447	723 640	735 447	-11 807
Herav bankinnskudd	-104 943	-104 943	-104 943	0
Sum ekskl. bankinnskudd	630 504	618 697	630 504	-11 807
Kursregulering pr. 01.01.2023			37 621	-37 621

Årsrapport 2023

Urealisert tap pr. 31.12.2023			-49 429	
Sum	630 504	618 697	618 697	-49 429

Aktivaklasse	Anskaffelseskost 31.12.2023	Markedsverd i 31.12.2023	Bokført verdi 31.12.2023	Resultatført verdiendring
Pengemarkedsfond	1 675 505	1 699 006	1 675 505	23 501
Sum	1 675 505	1 699 006	1 675 505	23 501
Kursregulering pr. 01.01.2023			10 163	-10 163
Korreksjon anskaffelseskost/urealisert gevinst pr. 31.12.2022			-5 651	5 651
Urealisert gevinst pr. 31.12.2023			18 989	
Sum	1 675 505	1 699 006	1 699 006	18 989
Sum finansielle omløpsmidler	2 306 009	2 317 702	2 317 702	-30 440

Urealisert tap eller gevinst legges ikke på det enkelte verdipapir, men samles og legges til bokført verdi pr. 31.12. slik at sum bokført verdi blir lik sum markedsverdi. Urealisert tap på 49,43 mill. er resultatført i 2023. Realisert gevinst på 2,94 mill. er inntektsført i 2023 og realisert tap på 0,31 mill. er utgiftsført i 2023. Pr. 31.12.2023 er kursreguleringsfondet på 150,74 mill. og er tilstrekkelig stort i henhold til bestemmelsene i finansreglementet av 24.04.2023.

Markedsverdi er bokført i henhold til årsoppgave fra Verdipapirsentralen. Regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Anskaffelseskost 31.12. er bokført verdi på det enkelte papir før kursregulering.

Investeringene i finansielle omløpsmidler ligger innenfor rammer i gjeldende finansreglement av 24.04.2023.

I balansen, under finansielle omløpsmidler, ligger i tillegg kommunens plassering av overskuddslikviditet i pengemarkedsfond. Disse er verdivurdert til virkelig verdi. Urealisert gevinst på 18,99 mill. er resultatført i 2023. Realisert gevinst på 1,28 mill. er inntektsført i 2023.

Note 8 Sikring av finansielle eiendeler og forpliktelser

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen. Stavanger kommune har porteføljefinansiering. Inngåtte rentebytteavtaler er ikke knyttet mot enkeltlån, men mot porteføljen.

Langsiktig gjeld med fast rente

Lån nr.	Lånets størrelse	Siste forfall	Rentebinding til	Betaler fastrente	Finansreglementet
5150 - 20150002	800 000	jan.25	jan.25	2,05 %	Kap. 5
5170 - NO0010789803	500 000	mar.27	mar.27	2,65 %	Kap. 5
5179 - NO0010841455	800 000	jan.29	jan.29	2,68 %	Kap. 5
5224 - NO0011107518	600 000	sep.31	sep.31	2,00 %	Kap. 5
5236 - NO0012813130	1 500 000	jan.38	jan.38	3,63 %	Kap. 5
5234 - NO0012931809	500 000	mai.38	mai.38	4,02 %	Kap. 5
Sum	4 700 000				

Rentebytteavtaler

Bank	Grunnlag	Løper fra	Løper til	Stavanger kommune betaler	Stavanger kommune mottar	Formål med sikringen	Finansreglementet
Nordea	150 000	feb. 14	feb.24	2,97 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5
DNB Markets	500 000	sep. 20	sep.27	1,29 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5
Danske bank	600 000	jan. 20	jan.30	1,69 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5

Årsrapport 2023

Danske bank	400 000	aug. 21	aug.3 1	1,48 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5
Danske bank	200 000	nov.2 2	nov.3 2	3,50 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5
Sparebank 1	300 000	nov.2 3	nov.3 3	3,58 %	3 mnd Nibor	Kontantstrømsikring	Kap. 5
Sum	2 150 000						

Fastrentelån og rentebytteavtaler som utløper i 2024 regnes som lån og rentebytteavtaler med flytende rente pr. 31.12.2023.

Note 9 Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld	Lånesaldo 31.12.2023	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	9 142 048	5,70	3,38 %
Lån til videreutlån	3 220 825	19,96	3,62 %
Sum bokført langsiktig gjeld	12 362 873		
Herav finansielle leieavtaler	4 538	8	5,87 %
Lån som forfaller i 2024	0		
Herav lån som må refinansieres	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langsiktig gjeld 31.12.2023	Gj.snittlig rente
Langsiktig gjeld med fast rente	4 700 000	2,93 %
Langsiktig gjeld med flytende rente	7 662 873	4,51 %

Note 10 Avdrag på lån, minimumsavdrag

Årsrapport 2023

Minimumsavdrag	Stavanger kommune 2023	Stavanger Parkeringsselskap KF 2023*	Sum Stavanger kommune og Stavanger Parkeringsselskap KF
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven § 14-18, 1. ledd	316 911	4 772	321 684
Korrigerings for mottatte avdrag videreutlån til avdrag andre lån	0	0	0
Avdrag	433 360	10 820	444 180
Differanse mellom betalte, utgiftsførte avdrag og beregnet minimumsavdrag	116 449	6 048	122 497
Bokført verdi anleggsmidler, langsiktig gjeld og avskrivninger			
Bokført verdi avskrivbare anleggsmidler 01.01.2023	16 383 591	259 501	16 643 092
Bokført verdi lånegjeld 01.01.2023	8 445 969	99 405	8 545 374
Avskrivninger	614 748	12 459	627 207

*Stavanger Parkeringsselskap KF inkluderes fullt ut i beregningen siden de har gjeld til eksterne kreditorer.

Stavanger kommune har betalt og utgiftsført mer i avdrag i 2023 enn beregnet minimumsavdrag.

Avdrag på lån til videreutlån og forskutteringer	2023	2022
Mottatte avdrag på startlån	213 595	241 919
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	206 055	179 810
Saldo avdragsfond 01.01.23	80 987	18 878
Bruk av avdragsfond	0	-18 878
Avsetning til avdragsfond	7 540	80 987
Saldo avdragsfond 31.12.23	88 527	80 987

Note 11 Pensjon

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen sikrer tariffestet tjenstepensjon for de ansatte. Dette gjelder alders-, uføre-, etterlatte-, tidligpensjon, AFP og betinget tjenstepensjon. Årskull født før 1963 er sikret tidligpensjon og AFP 62-67 år. Årskull født fra 1963 er sikret betinget tjenstepensjon eller livsvarig AFP. Pensjonene samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

Premiefond	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	444 150	530 241
Tilført premiefondet i løpet av året	73 462	251 330
Bruk av premiefondet i løpet av året	163 553	337 421
Innestående på premiefond 31.12.	354 059	444 150

KLP gjennomførte i 2021 en ekstraordinær tilbakeføring av midler fra premiereserve til premiefond. Endring i reglene for offentlig tjenstepensjon er hovedårsaken til at det ble frigjort betydelige midler fra oppsparte pensjonsreserver (premiereserver). For Stavanger kommune gjaldt dette Fellesordningen for kommuner og bedrifter og Pensjonsordning for sykepleiere.

Premiefondet til Stavanger kommune ble som følge av den ekstraordinære tilbakeføringen styrket med 649,8 mill. Midlene kan bare benyttes til betaling av framtidige pensjonspremier. Stavanger kommune benyttet i 2023 1/7 (86,3 mill.) av frigjorte midler til delvis inndekning av årets pensjonspremie. I tillegg kommer ordinær bruk av premiefondet.

Regnskapsføring av pensjon

Etter §§ 3-5 og 3-6 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett , årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremie som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet

pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet det året det oppstår. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år eller med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010. Stavanger kommune har valgt å tilbakeføre premieavvik med 1/7, 1/10 og 1/15 hvert år avhengig av når premieavviket oppsto.

Regnskapsføring av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (KL § 14-6, 2. ledd bokstav c). Regnskapsføring av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt en positiv innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er 553,1 mill. lavere enn faktisk betalt pensjonspremie.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld. Kommunal- og distriktsdepartementet har senest i 2023 presisert at det ikke skal beregnes arbeidsgiveravgift av netto pensjonsmidler, kun av netto pensjonsforpliktelser for kommunens pensjonsordninger. Beregning av netto pensjonsforpliktelser skal gjøres per ordning hos henholdsvis KLP og SPK. Stavanger kommune har per 31.12.2023 netto pensjonsmidler på alle tre ordninger hos KLP på samlet 591,5 mill. Kommunen har per 31.12.2023 netto pensjonsforpliktelser hos SPK på 396,7 mill. Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser hos SPK utgjør 55,9 mill.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig G-regulering	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig pensjonsregulering	1,71 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik, pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Nr.	Pensjonskostnad og premieavvik	KLP 2023	SPK 2023	Sum 2023	Sum 2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	559 368	94 799	654 167	603 878
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	419 314	36 286	455 600	368 768
	Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-477 179	-23 502	-500 680	-411 914
	Administrasjonskostnad	28 766	3 681	32 446	29 609

Årsrapport 2023

A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm. kostnader)	530 269	111 265	641 534	590 341
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 197 951	156 043	1 353 994	742 331
C	Årets premieavvik (B-A)	667 682	44 778	712 460	151 991

	Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	KLP 2023	SPK 2023	Sum 2023	Sum 2022
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 197 951	156 043	1 353 994	742 331
C	Årets premieavvik	-667 682	-44 778	-712 460	-151 991
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	159 162	189	159 352	147 475
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	689 432	111 454	800 885	737 816
F	Pensjonstrekk ansatte	96 077	25 531	121 608	110 546
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	593 354	85 923	679 278	627 269

Akkumulert premieavvik	KLP 2023	SPK 2023	Sum 2023	Sum 2022
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	710 755	7 738	718 493	713 978
Årets premieavvik	667 682	44 778	712 460	151 991
Sum amortisert premieavvik dette året	-159 162	-189	-159 352	-147 475
Akkumulert premieavvik pr. 31.12.	1 219 275	52 327	1 271 602	718 493
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	171 918	7 378	179 296	101 308
Sum akkumulert premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	1 391 193	59 705	1 450 898	819 801

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	KLP 2023	SPK 2023	Sum 2023	Sum 2022
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	-380 675	515 661	134 986	-46 406

Årsrapport 2023

Årets premieavvik	-667 682	-44 778	-712 460	-151 991
Amortisert premieavvik	159 162	189	159 352	147 475
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	297 666	-74 396	223 270	185 908
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0	0	0
Nettoeffekt av fisjon/fusjon	0	0	0	0
Netto pensjonsforpliktelser/-midler ekskl. arbeidsgiveravgift per 31.12.	-591 529	396 676	-194 853	134 986
<i>Herav:</i>				
Brutto pensjonsforpliktelse	12 176 422	1 167 842	13 344 264	12 547 758
Pensjonsmidler	-12 767 951	-771 166	-13 539 117	-12 412 772
Sum	-591 529	396 676	-194 853	134 986
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser	0	55 931	55 931	19 033
Sum netto pensjonsforpliktelser inkludert arbeidsgiveravgift			-138 921	154 019

Note 12 Garantier

Garanti gitt overfor (gruppert etter type garanti)	Formål	Vedtatt garanti-ramme (ekskl. tillegg)	Saldo/gjenstående garanti beløp pr. 31.12.2023	Forventet låneopptak (utover saldo)	Tillegg for renter og omkostninger o.l.	Innfri dde garantier 2023 (saldo pr. 31.12.)	Godkjenning	Garantiens utløps - tidspunkt
Selvskyldner kausjon:								
Stiftelsen Kirkens Bymisjon***	Utbygging av Rogaland A-senter - nybygg	38 700	23 535		10 %		Godkjent	2038

Årsrapport 2023

Borettslaget Gauselparken	Omsorgsboliger	23 166	12 476		10 %		Godkjent	2033
Borettslaget Krosshaug I	Omsorgsboliger	10 527	0		10 %	6 843	Godkjent	2023
Borettslaget Ramsvig	Omsorgsboliger	9 634	0		10 %	6 295	Godkjent	2023
Borettslaget Ramsvig	Omsorgsboliger	9 628	0		10 %	6 470	Godkjent	2023
Forus Utvikling AS	Kollektivakse/rekkeløst tiltak gjennom Forus Næringspark	44 000	33 000		10 %		Godkjent	2031
Vikingshallen AS	Idrettsbygg - Vikingshallen	85 000	59 425		10 %		Godkjent	2039
Stiftelsen Stavanger Ishall	Idrettsbygg - Siddishallen	60 000	39 600		10 %		Godkjent	2040
Museum Stavanger AS	Ombygging av foaje, publikumsområder og utstillingslokaler i Stavanger museum	3 500	1 860		10 %		Godkjent	2032
Museum Stavanger AS	Nytt Norsk grafisk museum	40 000	24 000		10 %		Godkjent	2032
Hinna Fotballklubb	Nytt klubbhus Hinna	3 000	2 250		10 %		Godkjent	2031
Ferde AS	Ryfast-prosjektet	2 118 300	1 875 000		10 %		Godkjent	2043
Allservice Eiendom AS****	Kjøp/rehabilitering av Auglendsdalen 77	10 000	8 875		10 %		Godkjent	2026
Simpel kausjon:								

Årsrapport 2023

Boganes barnehage SA**	Finansiering barnehage	3 930	0			219		2023
Barnehage Mjughaugskogen SA**	Finansiering barnehage	4 170	0			65		2023
Bamsebu barnehage SA**	Finansiering barnehage	4 310	194					2024
Ulsnes barnehage SA**	Finansiering barnehage	4 600	191					2024
Tommeliten barnehage SA**	Finansiering barnehage	5 430	496					2026
Barnehage Geitastova SA**	Finansiering barnehage	4 940	412					2026
Frøystad barnehage SA**	Finansiering barnehage	4 720	472					2026
Dragaberget barnehage SA**	Finansiering barnehage	7 220	1 805					2031
Børesvingen Barnehage SA**	Finansiering barnehage	11 100	2 591					2033
Sosialtjenesteloven § 21:								
Depositumgarantier	Depositum		6 161	Ikke aktuelt				2023 til 2025
Sum garantier/lån ved kausjon		2 505 875	2 092 343	0		19 893		

Årsrapport 2023

Låneansvar IKS	Lovhenvisning	Andel av låneramme i selskapsavtale	Låneansvar pr. 31.12.2023	Forventet låneopptak (utover saldo)	Eierandel	Sum opprinnelig lån	Varighet
IVAR IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	2 454 000	2 136 043		40,90 %	2 946 489	Løpende
Stavanger Konserthus IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	792 100	269 757		89,00 %	819 868	Løpende
Rogaland brann og redning IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	10 988	438		43,79 %	3 175	Løpende
Stavangerregionen havn IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	245 640	231 156		81,88 %	333 231	Løpende
Renovasjonen IKS*	Lov om interkommunale selskaper § 3	12 500	31 396		50,00 %		Løpende
Multihallen og Storhallen IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	110 519	36 370		53,65 %	85 840	Løpende
Sørmarka Flerbrukshall IKS	Lov om interkommunale selskaper § 3	220 888	162 185		53,65 %	235 029	Løpende
Sum låneansvar gjennom IKS-loven		3 846 634	2 867 345	0		4 423 633	
Sum garantier/lån		6 352 510	4 959 688	0		4 423 633	

ved kausjon og låneansvar							
							Beløp
Garantier som er innfridd per type							0
Garantier som sannsynligvis må innfris							0

*Finansielle leasingavtaler.

**Opprinnelig lån er lagt inn i kolonne for vedtatt garantiramme.

***Skifte av debitor fra Stiftelsen Kirkens Bymisjon Rogaland til den nye fusjonerte Stiftelsen Kirkens Bymisjon.

****Lånet vil bli innløst og garantiforpliktelsen faller dermed bort i 2024.

Låneansvar overfor IKS følger av § 3 i Lov om Interkommunale selskap (IKS-loven). Det er ikke fattet egne garantivedtak. Den indirekte garantiforpliktelsen fordeles etter eierandel i selskapene. Vi oppgir Stavanger kommunes samlede låneansvar på lån i selskapene pr 31.12. Utløpstiden regnes for løpende. Selskapene kan refinansiere og ta opp nye lån innenfor rammen i selskapsavtalen.

Note 13 Vesentlige bundne fond

Vesentlige bundne fond	Fotnote	Beholdning 01.01.2023	Avsetning til fond	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond					
Selvkostfond		-123 824	-3 844	96 707	-30 961
Øremerkede midler	1)	-123 794	-124 757	119 484	-129 067
Interkommunalt utvalg mot akuttforurensing - IUA		-9 842	0	770	-9 073
Nye Stavanger/Reformstøtte kommunesammenslåing		-5 940	0	5 940	0
Sum bundne driftsfond		-263 400	-128 601	222 901	-169 101

Bundne investeringsfond					
Startlån		-10 773	-394	0	-11 167
Startlån - avsatte mottatte avdrag		-80 987	-7 540	0	-88 527
Øremerkede midler	1)	-1 246	-2 224	1 246	-2 224
Rekkefølgekrav Urban sjøfront	2)	-21 477	-30 477	21 477	-30 477
Utbyggerbidrag kommunedelplan 116 K	3)	-36 080	0	0	-36 080
Øvrige bundne investeringsfond		-277	-14	0	-291
Sum bundne investeringsfond		-150 840	-40 649	22 723	-168 766

1) Øremerkede midler avsatt i bundne driftsfond og investeringsfond er eksterne midler som kommunen har mottatt med særskilt formål. Midlene er avsatt på fond for overføring til 2024.

2) Urban sjøfront er et tidligere industri- og havneområde. I dag er området under transformasjon til boliger og kontorer, og omfattes av tre store planområder. Framdriften på Lervigparken har tatt lengre tid enn forventet. Udisponerte kostnadsbidrag fra utbyggere til rekkefølgekrav er avsatt på bundet investeringsfond til framtidig bruk for tiltakene i området.

3) Bundet investeringsfond utbyggerbidrag gjelder kostnadsbidrag fra utbygger til rekkefølgetiltak i kommunedelplan 116 K, Hillevåg og Paradis. Det er i 2023 gjennomført enkelte kalkuleringer av prosjektet, men prosjektet vil først bli påbegynt i 2025. Fondsmidlene er som følge av dette ikke disponert i 2023.

Note 14 Gebyrfinansierte selvkosttjenester

Selvkostområde VANN	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	185 467	173 373	121 383
Henførbare indirekte kostnader	2 661	1 500	502
Kalkulatoriske rentekostnader	37 856	38 717	27 925
Kalkulatoriske avskrivninger	30 046	30 046	28 077
Andre inntekter og kostnader	-16 124	-575	-3 498
Gebyrgrunnlag	239 906	243 061	174 388
Gebyrinntekter - kommunale gebyrer	207 405	209 926	167 975

Årsrapport 2023

Overskudd/underskudd (-)	-32 501	-33 135	-6 413
Selvkostandel	86 %	86 %	96 %
Selvkostfond 01.01.	34 642		39 762
Overskudd/underskudd (-)	-32 501		-6 413
Kalkulerte renteinntekter selvkostfond	790		1 293
Selvkostfond 31.12.	2 930		34 642

Selvkostområde AVLØP	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	277 234	249 365	179 753
Henførbare indirekte kostnader	2 978	1 233	655
Kalkulatoriske rentekostnader	57 059	58 686	42 704
Kalkulatoriske avskrivninger	49 084	49 084	45 306
Andre inntekter og kostnader	-24 086	-3 337	-270
Gebyrgrunnlag	362 269	355 031	268 148
Gebyrinntekter	298 620	293 598	276 614
Overskudd/underskudd (-)	-63 649	-61 433	8 465
Selvkostandel	82 %	83 %	103 %
Selvkostfond 01.01.	76 910		65 962
Overskudd/underskudd (-)	-63 649		8 465
Kalkulerte renteinntekter selvkostfond	1 937		2 482
Selvkostfond 31.12.	15 198		76 910

Selvkostområde SLAM	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	5 263	4 282	3 696
Henførbare indirekte kostnader	23	0	0

Årsrapport 2023

Kalkulatoriske rentekostnader	0	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger	0	0	0
Andre inntekter og kostnader	0	0	0
Gebyrgrunnlag	5 286	4 282	3 696
Gebyrinntekter	4 365	3 932	4 097
Overskudd/underskudd (-)	-922	-350	401
Selvkostandel	83 %	92 %	111 %
Selvkostfond 01.01.	557		143
Underskudd/bruk av selvkostfond	-557		401
Kalkulerte renteinntekter selvkostfond	0		12
Selvkostfond 31.12.	0		557
Fremførbart underskudd 01.01.	0		
Underskudd/ovf. fremførbart underskudd	-365		0
Kalkulerte renteinntekter selvkostfond	4		0
Fremførbart underskudd pr. 31.12.	-361		0

Selvkostområde RENOVASJON	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	245 301	242 067	229 156
Henførbare indirekte kostnader	783	1 200	224
Kalkulatoriske rentekostnader	2 309	3 712	1 626
Kalkulatoriske avskrivninger	4 865	5 232	4 865
Andre inntekter og kostnader	-32 454	-28 111	-31 458
Gebyrgrunnlag	220 804	224 100	204 413
Gebyrinntekter	227 441	227 000	207 617

Overskudd/underskudd (-)	6 638	2 900	3 204
Selvkostandel	103 %	101 %	102 %
Fremførbart underskudd 01.01.	-48 988		-50 465
Delvis inndekning av fremførbart underskudd	6 638		3 204
Kalkulerte renteinntekter fremførbart underskudd	-1 962		-1 728
Fremførbart underskudd pr. 31.12.	-44 313		-48 988

Selvkostområde FEIING	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	10 708	10 350	10 710
Henførbare indirekte kostnader	19	0	19
Kalkulatoriske rentekostnader	0	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger	0	0	0
Andre inntekter og kostnader	0	0	0
Gebyrgrunnlag	10 727	10 350	10 729
Gebyrinntekter	11 113	10 350	11 030
Overskudd/underskudd (-)	386	0	301
Selvkostandel	104 %	100 %	103 %
Fremførbart underskudd 01.01.	-949		-1 213
Delvis inndekning av fremførbart underskudd	386		301
Kalkulerte renteinntekter fremførbart underskudd	-32		-38
Fremførbart underskudd pr. 31.12.	-595		-949

Selvkostområde BYGGESAK	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Direkte driftskostnader	27 252	27 122	23 716
Henførbare indirekte kostnader	4 122	4 122	4 122

Kalkulatoriske rentekostnader	0	0	0
Kalkulatoriske avskrivninger	0	0	0
Andre inntekter og kostnader	-2 081	-672	-1 233
Gebyrgrunnlag	29 293	30 572	26 605
Gebyrinntekter	30 396	27 748	29 982
Overskudd/underskudd (-)	1 103	-2 824	3 377
Selvkostandel	104 %	91 %	113 %
Selvkostfond 01.01.	11 715		7 996
Overskudd/underskudd (-)	1 103		3 377
Kalkulerte renteinntekter selvkostfond	15		342
Selvkostfond 31.12.	12 833		11 715

Beregning av selvkost er regulert i Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften). Selvkostfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Selvkostfond må benyttes innen en 3-5-års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon og slam), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd. 3-5-årsperioden kan fravikes hvis det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret hvor disse særegne forholdene blir synliggjort.

Selvkostandel viser gebyrinntekter i prosent av gebyrgrunnlaget. Er dekningsgraden over 100 % av selvkostområdet er det overskudd det aktuelle året. Selvkostområdene slam, renovasjon og feiing har fremførbart underskudd per 31.12.2023 som må dekkes inn av framtidige gebyrinntekter. Fremførbart underskudd på aktuelle selvkostområder er fra og med 2021 oppført på memoriakonto og motkonto memoria i kommunens balanseregnskap.

Note 15 Salg av aksjer (finansielle anleggsmidler)

Salg av aksjer klassifisert som finansielle anleggsmidler	Andel ført i driftsregnskapet (opptjente resultater)	Andel ført i investeringsregnskapet (utdeling av innskutt kapital mv.)	Sum inntektsført
	0	0	0
Sum	0	0	0

Det har ikke vært salg av aksjer i 2023.

Note 16 Ytelser til ledende personell

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Naturalytelser
Kommunedirektør	1 828	0	0	0
Ordfører	1 354	0	0	11

Note 17 Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til revisor	2023	2022
Regnskapsrevisjon	3 578	3 428
Forvaltningsrevisjon	2 992	2 731
Selskapskontroll	0	0
Attestasjoner	1 026	935
Rådgivning	424	591
Samlet godtgjørelse	8 020	7 685

Note 18 Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser behandles i henhold til kommunal regnskapsstandard nr. 7 - standard om usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen.

Stavanger kommune har per 31.12.2023 ikke vesentlige usikre forpliktelser, betingende eiendeler eller hendelser etter balansedagen.

Note 19 Brukerbetaling

Brukerbetaling	2023	2022
Foreldrebetaling barnehager	127 080	138 175
Foreldrebetaling skole- og fritidsordning (SFO)	61 748	69 531
Egenbetaling institusjoner og hjemmetjenester	241 880	226 493

Annet	34 508	28 306
Sum totalt	465 217	462 505

Note 20 Lønnsutgifter

Lønnsutgifter	2023	2022
Lønnsutgifter - drift		
Fastlønn	5 511 532	5 014 767
Lønn til vikarer	338 590	334 221
Lønn til ekstrahjelp	289 574	278 770
Overtidslønn	102 276	186 495
Annen lønn og trekkpliktig godtgjørelse	210 732	199 991
Lønn vedlikehold	31 718	26 261
Lønn renhold	120 711	88 318
Godtgjørelse folkevalgte	26 967	25 468
Trekkpliktig, opplysningspliktig, ikke arb.g.avg.pl. lønn	151 245	99 437
Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv. som er opplysningspliktig	5 652	5 568
Andre opplysningspliktige godtgjørelser	31 136	30 743
Sum lønnsutgifter og utgiftsgodtgjørelser	6 820 132	6 290 039
Sosiale utgifter		
Pensjon, trekkpliktig forsikring, arbeidsgiveravgift	1 667 260	1 525 384
Sum lønnsutgifter - drift	8 487 392	7 815 423
Lønnsutgifter - investering		
Andre opplysningspliktige godtgjørelser	0	1
Sum lønnsutgifter - investering	0	1

Sum totalt	8 487 392	7 815 424

Note 21 Kjøp av varer og tjenester

Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon, omfatter alle utgifter knyttet til kjøp av varer og tjenester som inngår i produksjonsfaktorer i kommunens egen produksjon, herunder alle ordinære utgifter og vedlikeholdsutgifter, samt kjøp av inventar og utstyr.

Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon, omfatter alle utgifter knyttet til kjøp av tjenester som videreføres direkte til brukerne, uten at kommunen selv bearbeider disse tjenestene videre. Betaling for tjenester utført av andre offentlige institusjoner, og betaling for tjenester utført av private som kommunen har driftsavtale med, føres her.

Kjøp av varer og tjenester	2023	2022
Kjøp av varer og tjenester som inngår i egen tjenesteproduksjon	2 467 917	2 084 161
Kjøp av tjenester som erstatter egen tjenesteproduksjon	2 126 042	1 861 857
Herav:		
Private barnehager	555 752	497 883
Private alders- og sykehjem	357 532	326 337
Kjøp fra kommunale foretak (KF) og interkommunale selskap (IKS) der kommunen selv er deltaker	557 571	427 030
Kjøp fra andre	655 186	610 607
Sum	4 593 959	3 946 019

Note 22 Utestående fordringer

Utestående fordringer	Fotnote	2023	2022
Kundefordringer		287 630	230 874
herav konserninterne fordringer	1)	69 144	29 437
Andre kortsiktige fordringer		440 861	318 674

herav avsatt til dekning av tap på utestående fordringer		-20 000	-25 724
Akkumulert premieavvik	2)	1 450 898	819 801
Sum akkumulerte kortsiktige fordringer		2 179 389	1 369 348

1) Se note 23 Fordringer og gjeld til kommunale foretak.

2) Se note 11 Pensjon.

Note 23 Fordringer og gjeld til kommunale foretak

Fordringer og gjeld til kommunale foretak	Fotnote	2023	2022
Konsernintern kortsiktig fordring			
Stavanger Parkeringsselskap KF		25 288	14 877
Stavanger Utvikling KF		43 857	14 560
Sum konserninterne kortsiktige fordringer	1)	69 144	29 437
Herav kundefordringer		69 144	29 437
Herav kortsiktige fordringer utlån		0	0
Konsernintern langsiktig fordring			
Stavanger Parkeringsselskap KF		0	0
Stavanger Utvikling KF		366 277	322 081
Sum konserninterne langsiktige fordringer		366 277	322 081
Sum konserninterne fordringer		435 421	351 518
Konsernintern kortsiktig gjeld			
Stavanger Parkeringsselskap KF		386	44
Stavanger Utvikling KF		47 541	5 673
Sum konsernintern kortsiktig gjeld	2)	47 927	5 717

Konsernintern langsiktig gjeld			
Stavanger Parkeringsselskap KF		0	0
Stavanger Utvikling KF		0	0
Sum konsernintern langsiktig gjeld		0	0
Sum konsernintern gjeld		47 927	5 717

1) Kortsiktig fordring KF inngår i kommunens kundereskontro, jf. note 22.

2) Kortsiktig gjeld KF inngår i kommunens leverandørreskontro.

Note 24 Avgiftssituasjonen

Kompensasjon av merverdiavgift på sosiale boliger

Boligmassen gjennomgås løpende og klassifiseres i ulike tjenestegrupper. Det er krevd kompensasjon for merverdiavgift tilknyttet boliger som har en konkret tilrettelegging, og som i tillegg blir bebodd av personer som har behov for og krav på denne tilretteleggingen, jf. forskrift til kompensasjonsloven § 7. Stavanger kommune har ført kompensasjon for rus- og psykiatriboliger som er særskilt tilrettelagt på lik linje med øvrige tilrettelagte boliger.

Skatteetaten har gitt kommunen delvis medhold i en klagesak tilknyttet kompensasjon på sosiale boliger. Kontrollen hadde fokus på formelle krav til dokumentasjon av kompensasjonsretten, og hvorvidt boligene var tilrettelagt som helse- og sosialbolig og i tillegg ble bebodd av personer som hadde behov for denne tilretteleggingen.

Justeringsavtaler

Stavanger kommune inngår justeringsavtaler med private utbyggere for å få refusjon av merverdiavgift tilknyttet utbygging av kommunal infrastruktur som overdras vederlagsfritt til kommunen. Utbygger og Stavanger kommune inngår frivillig avtale med bakgrunn i vedtak fattet 12.12.2019 av Stavanger formannskap Nye Stavanger, jf. sak 32/19 Momsavtaler i nye Stavanger. Justeringsperioden for inngåtte justeringsavtaler er 10 år. Kommunen bærer risikoen for en rettmessig/rettidig rapportering av det årlige merverdiavgiftskravet og/eller søknad om merverdiavgiftskompensasjon. Endret bruk eller salg kan medføre endret plikt eller rett til justering.

Tre nye justeringsavtaler er inngått i 2023. Alle gjelder justeringsrett. Stavanger kommune følger GKRS sin anbefaling om regnskapsmessig behandling av justeringsavtaler. I tråd med denne anbefalingen er justeringsrett som følge av avtalene ført i investeringsregnskapet. Det samme er tilbakeføringen av justeringsinntekt til utbyggerne da dette har en tett sammenheng med justeringsinntekten. Nettoeffekten av de nye justeringsavtalene utgjør en merinntekt på 0,752 mill. Totalt for alle eksisterende avtaler utgjør merinntekten 2,255 mill.

Anleggsbidragsavtaler

Stavanger kommune tilbyr anleggsbidragsavtaler i overensstemmelse med vedtak fattet 12.12.2019 av Stavanger formannskap Nye Stavanger, jf. sak 32/19 Momsavtaler i nye Stavanger. Ved anleggsbidragsavtaler fører kommunen fortløpende kompensasjon eller fradrag for inngående merverdiavgift på anleggskostnadene tilknyttet kommunale infrastrukturiltak så langt det er rettslig adgang til det. Utbygger betaler bidrag til dekning av øvrige anleggskostnader. Vi har to pågående avtaler om anleggsbidrag, og en avtale som er ferdigstilt i 2023. I tillegg er det to separate avtaler om bygging av private infrastrukturiltak tilknyttet de pågående anleggsbidragsavtalene. Ved disse avtalene er det ingen avgiftsbehandling. I 2023 er det ført kompensasjon eller fradrag for 10,377 mill. i merverdiavgift på grunnlag av anleggsbidragsavtalene.

Justeringsrett og -plikt tilknyttet egne bygg, anlegg og fast eiendom

Stavanger kommune har rett og plikt til å justere merverdiavgift tilknyttet egne bygg, anlegg og fast eiendom, dersom bruken som lå til grunn ved anskaffelsen senere blir endret, jf. Forskrift til kompensasjonsloven § 6. Endringene kan være både til gunst og ugunst for kommunen. Justeringsperioden er 10 år, og gjelder investeringer der utgiftene beløpsmessig overstiger en halv million inkludert merverdiavgift.

I 2023 er det justeringsrett tilknyttet to bygg som tidligere helt eller delvis har blitt leid ut til privat barnehage og privat skole. Manglende rett til kompensasjon for merverdiavgift tilknyttet investeringer ved disse byggene i utleieperioden, gir nå grunnlag for justeringsrett med 10 % årlig i gjenværende del av justeringsperioden. I 2023 er det krevd justeringsrett med 0,557 mill. tilknyttet dette.

Det er i 2023 også betalt justeringsplikt med 0,328 mill. tilknyttet boliger som ikke har blitt benyttet til kompensasjonsberettiget formål. Dette gjelder boliger utleid til ikke kompensasjonsberettiget formål.

Nettoeffekt av justering tilknyttet egne bygg utgjør en utgift på 0,229 mill.

Note 25 Investeringsprosjekter – flerårige prosjekter

Oversikten viser noen pågående/planlagte flerårige investeringsprosjekter.

Prosjektnummer	Prosjektnavn	Kostnadsramme 2023	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Kostnad tidligere år
3844059	Sunde og Kvernevik bydelshus	12 500	618	2 200	10 264
3844147	Veritasveien 25 - Ombygging av lokaler	11 700	8 685	7 200	4 496
3744053	Konferansesenter Stavanger Forum	15 000	238	15 000	0
3744045	Vikevåg, Meieriet	14 200	5 530	6 100	8 011
3844127	Nytorget, Ungdom og fritid	46 500	30 872	30 000	16 747

Årsrapport 2023

3844125	ENØK-tiltak på kommunale bygg	80 000	17 885	11 600	18 701
3844091	Rådhuset rehabilitering	433 000	128 310	100 000	64 375
391444814	Lervigskvartalet	1 114 900	477 630	458 000	232 909
3844094	Strømvig barnehage	84 600	32 277	48 080	13 028
3844073	Grovgarderober i barnehager	95 000	20	0	45 554
3844130	Barnehage på Hundvåg, Atlanteren	2 000	1 060	1 000	960
3844072	Teknikken barnehage	133 000	10 046	19 900	113 054
3844129	Poppeltunet barnehage	190 000	12 595	15 000	12 668
3744014	Beredskap skoler	12 000	1 128	950	891
3844013	Tastaveden skole	235 100	51 736	89 350	141 925
3844008	Vaulen skole, nybygg og utvidelse	423 000	393	20 000	14 942
3844108	Kvernevik skole og idrettsanlegg	14 000	8 035	7 000	7 013
3744051	Forus legesenter	11 500	5 534	8 000	0
3844074	Ny legevakt	18 700	9 986	9 900	8 741
3844132	Prosjektutvikling nytt sykehjem og bofellesskap i Jåttåvågen	5 000	4 299	3 400	1 582
3844114	Ramsvigtunet sykehjem, nybygg	191 000	84 440	80 000	54 582
3844110	Finnøy helse- og omsorgssenter	251 000	74 546	70 000	59 894
33903013	Bofellesskap for eldre, Storhaug	2 700	1 575	1 500	1 169

Årsrapport 2023

33903005	Bofellesskap og selveide boliger i bofellesskap Gunnar Wareberg (7+7 boliger)	108 000	61 185	63 000	30 242
3844122	Poppeltunet dagsenter	252 000	22 809	15 000	19 457
3844139	Poppeltunet avlastningsboliger	12 000	20 218	12 500	3 503
3844075	Pasientvarsling i sykehjemmene (signalanlegg)	39 630	20 712	10 630	8 688
3833002	Velferdsteknologi	71 070	8 052	6 100	12 223
3846009	ENØK-tiltak på kommunale boliger	15 000	6 011	7 500	0
33903004	Tastarustå B7	199 500	1 012	1 000	217
3844155	Jåttåvågen badeanlegg, prosjektutvikling	9 000	9 647	4 000	0
3844063	Madlamark skole idrettshall	76 500	5 687	5 100	78 724
3866032	Kongsgaten og Klubbegaten	35 000	1 520	3 000	10 267
391366020	Åmøyveien, gang- og sykkelvei	35 000	3 164	4 000	7 735
3866088	Tjensvolltorget	7 500	383	2 000	2 121
3866083	Bypark	10 000	570	2 000	1 237
3866084	Uteområdet i rådhuskvartalet	22 000	0	8 000	0
3866062007	Park i Lervig	50 700	6 869	15 000	13 573
3866912	Damsikring Vannassen	37 800	246	8 450	0
3866072	Nytorget, park og offentlig møteplass	70 000	1 686	5 000	7 242

Årsrapport 2023

3765005	Tiltak rettet mot utslippskutt i tråd med klimamål	73 989	0	4 489	0
3865027	Forurensset sjøbunn-prosjekt	346 900	6 670	7 000	3 429
3888012	Ventilasjonsanlegg, utskiftning i kirker	8 400	4 431	2 500	563
3888015	Sørbø kirke, rehabilitering	10 900	1 556	3 500	2 065
3888014	Hesby kirke, rehabilitering	17 650	5 197	6 700	4 538
3866092	Gravlunder	27 750	0	8 650	0
391444821	Domkirken 2025	332 000	67 526	50 000	231 940
Sum		5 264 689	1 222 591	1 259 299	1 269 269
	Sum øvrige prosjekter		1 059 013	1 010 763	
	Sum utgifter i investeringer inkludert tilskudd til andres investering		2 281 604	2 270 062	

Oppgitt ekskl. finansieringsinntekter.

Note 26 Frie fond

Frie fond består av disposisjonsfond som er opparbeidet med midler fra driftsregnskapet og ubundet investeringsfond med midler fra investeringsregnskapet.

Ubundet investeringsfond kan kun benyttes til investeringsformål, mens disposisjonsfond kan etableres og benyttes til drifts- og investeringsformål etter vedtak av bystyret eller ved delegert fullmakt. Nivået på disposisjonsfondet sier noe om kommunens økonomiske handlekraft og inngår i kommunens finansielle måltall. Dette er nærmere omtalt i eget avsnitt under økonomisk resultat.

Ubundet investeringsfond står urørt i 2023 og utgjør 1,33 mill. per 31.12.2023.

Samlede disposisjonsfond utgjør 1,9 mrd. per 31.12.2023 og er inndelt i fond til ulike formål og generelt fond. Oversikt framgår av tabellen.

Årsrapport 2023

Frie fond	Regnskap 01.01.2023	Avsetning til fond og interne justeringer	Bruk av fond	Årsoppgjør - strykning	Regnskap 31.12.2023
Disposisjonsfond					
FOU-fond ROP-lidelser	2 433	0	-2 300	0	133
Disposisjonsfond - justeringsrett Rennesøy	2 486	0	0	0	2 486
Nye Stavanger - Kompetanse	3 239	0	0	0	3 239
Øyfastfond	3 905	0	0	0	3 905
Vekstfond	4 100	5 000	-5 000	0	4 100
Flørli, framtidige kostnader	11 000	0	0	0	11 000
Havbruksmidler	81 996	0	-25 000	0	56 996
Digitaliseringsfond	65 718	0	-3 520	0	62 198
Klima- og miljøfond	71 040	96 796	-59 800	17 036	125 071
Kursreguleringsfond	150 736	0	0	0	150 736
Flyktning - Integreringsmidler	78 214	89 730	0	0	167 944
Pensjonsfond	765 935	190 000	0	0	955 935
Disposisjonsfond - generelt	908 386	-186 101	-516 000	109 550	315 835
Disposisjonsfond - kommunale foretak	2 264	0	0	0	2 264
Sum disposisjonsfond	2 151 451	195 425	-611 620	126 586	1 861 842
Ubundne investeringsfond					
Ubundet investeringsfond	1 330	0	0	0	1 330

Sum ubundet investeringsfond	1 330	0	0	0	1 330
Sum frie fond	2 152 781	195 425	-611 620	126 586	1 863 172

I 2023 har bystyret vedtatt å bruke om lag 611,6 mill. av fondsmidlene til ulike tiltak, enten gjennom budsjettvedtaket, tertialbehandlingene eller sak om frie inntekter i desember.

Det er i løpet av året tilført netto om lag 195,4 mill. til disposisjonsfond til ulike formål. I tillegg er det tilført om lag 126,6 mill. til disposisjonsfond grunnet oppgjør av driftsregnskapet ved årsslutt. I løpet av året er pensjonsfondet styrket med 190 mill. for å møte framtidige kostnadsføringer innen pensjon. Flyktningfondet har økt planmessig med bakgrunn i forventet og budsjettet etterslep på utgiftssiden grunnet bosetting. Klima- og miljøfondet ble i tertialbehandling tilført 45 mill. i 2023. Samtidig ble den planlagte bruken av fondet økt fra 14,8 mill. til 59,8 mill. Mindreforbruket på tilhørende tiltak er tilbakeført fondet i årsoppgjøret. I tillegg er resterende ubrukte midler til gratis kollektiv i 2023, 66,5 mill., tilført klima- og miljøfondet i tråd med bystyrets vedtak. Generelt disposisjonsfond er benyttet til å redusere årets låneopptak med 300 mill. i 2023, samt til å finansiere 200 mill. til gratis kollektiv i 2. halvår 2023. I tillegg kommer noen mindre saker.

Ved oppgjør av driftsregnskapet er strykningen i bruk av fond gjort opp mot det generelle disposisjonsfondet, samt en andel mot klima- og miljøfondet.

Konsolidert regnskap 2023

Konsolidert årsregnskap er regulert i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner, kapittel 10 *Konsolidert årsregnskap for kommuner og fylkeskommuner*.

I henhold til § 10-1 *Konsolidering* skal det konsoliderte årsregnskapet etter kommuneloven § 14-6 første ledd bokstav d vise kommunen som én økonomisk enhet. Det konsoliderte årsregnskapet skal utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå i konsolideringen. Transaksjoner og mellomværende mellom enhetene skal elimineres, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapsskikk. Årsregnskapet til kommunale foretak som fører regnskap etter regnskapsloven skal omarbeides før konsolideringen så langt det er nødvendig etter god kommunal regnskapsskikk. Reglene om årsavslutning i forskriftens kapittel 4 om strykninger av mer-/mindreforbruk i drift og udekket/udisponert i investering gjelder ikke for det konsoliderte regnskapet.

Konsolidert årsregnskap skal vise beløp for årets regnskap i økonomisk oversikt drift, økonomisk oversikt balanse og bevilgningsoversikt investering første ledd.

Noteopplysninger som vil være lik tilsvarende noteopplysninger til kommunekassens regnskap kan, ifølge KRS 14 *Konsolidert årsregnskap*, utelates fra det konsoliderte årsregnskapet. Notene om endring av regnskapsprinsipper, garantier, gebyrfinansierte selvkosttjenester og sikring, ville i konsolidert regnskap vært identiske med tilsvarende noter for Stavanger kommune, og er derfor utelatt i konsolidert regnskap.

Det vises ellers til regnskapsprinsipper omtalt i årsregnskap for Stavanger kommune.

Økonomisk oversikt drift etter § 5 - 6

Økonomisk oversikt drift konsolidert regnskap	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
1. Rammetilskudd		-2 954 496	-2 583 080
2. Inntekts- og formuesskatt		-7 171 940	-7 204 405
3. Eiendomsskatt		-254 909	-279 753
4. Andre skatteinntekter		0	0
5. Andre overføringer og tilskudd fra staten		-578 552	-401 676
6. Overføringer og tilskudd fra andre		-1 756 012	-1 565 877
7. Brukerbetalinger		-465 217	-462 505
8. Salgs- og leieinntekter		-1 685 295	-1 505 405
9. Sum driftsinntekter		-14 866 420	-14 002 700
Driftsutgifter			
10. Lønnsutgifter		6 861 120	6 320 525
11. Sosiale utgifter	9	1 678 377	1 536 961
12. Kjøp av varer og tjenester		4 635 999	3 988 326
13. Overføringer og tilskudd til andre		1 349 961	1 185 618
14. Avskrivninger	4, 8	629 104	612 182
15. Sum driftsutgifter		15 154 562	13 643 612
16. Brutto driftsresultat		288 141	-359 088
Finansinntekter/-utgifter			
17. Renteinntekter		-443 588	-234 153

Årsrapport 2023

18. Utbytter		-579 920	-309 712
19. Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		26 787	14 601
20. Renteutgifter		447 967	242 408
21. Avdrag på lån		453 935	405 706
22. Netto finansutgifter		-94 819	118 851
23. Motpost avskrivninger	4	-629 104	-612 182
24. Netto driftsresultat		-435 781	-852 419
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:			
25. Overføring til investering		838 912	438 787
26. Avsetninger til bundne driftsfond	10	128 601	143 648
27. Bruk av bundne driftsfond	10	-222 901	-135 725
28. Avsetninger til disposisjonsfond		200 172	546 804
29. Bruk av disposisjonsfond		-509 003	-141 094
30. Dekning av tidligere års merforbruk		0	0
31. Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		435 781	852 419
32. Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5- 5 første ledd

Bevilgningsoversikt investering konsolidert regnskap	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
1. Investeringer i varige driftsmidler		2 307 919	1 753 056
2. Tilskudd til andres investeringer		73 253	76 142

Årsrapport 2023

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		40 962	-15 075
4. Utlån av egne midler		223 484	62 650
5. Avdrag på lån		0	0
6. Sum investeringsutgifter		2 645 618	1 876 773
7. Kompensasjon for merverdiavgift		-295 440	-228 635
8. Tilskudd fra andre		-198 263	-282 386
9. Salg av varige driftsmidler		-48 813	-119 415
10. Salg av finansielle anleggsmidler		0	-49 390
11. Utdeling fra selskaper		0	0
12. Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-67 843	-63 804
13. Bruk av lån		-1 259 737	-679 623
14. Sum investeringsinntekter		-1 870 095	-1 423 253
15. Videreutlån		474 676	532 603
16. Bruk av lån til videreutlån		-474 676	-532 603
17. Avdrag på lån til videreutlån	8	206 055	179 810
18. Mottatte avdrag på videreutlån	8	-213 595	-241 919
19. Netto utgifter videreutlån		-7 540	-62 109
20. Overføring fra drift		-838 912	-438 787
21. Avsetninger til bundne investeringsfond	10	40 649	103 884
22. Bruk av bundne investeringsfond	10	-22 723	-21 215
23. Avsetninger til ubundet investeringsfond		68 658	97 755
24. Bruk av ubundet investeringsfond		-15 656	-133 048
25. Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0

26. Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-767 983	-391 411
27. Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0

Økonomisk oversikt balanse etter § 5 - 8

Økonomisk oversikt balanse konsolidert regnskap	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
A. Anleggsmidler		40 322 650	37 086 834
I. Varige driftsmidler	4	20 866 520	19 229 561
1. Faste eiendommer og anlegg	4	19 826 241	18 303 503
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 040 279	926 058
II. Finansielle anleggsmidler		5 816 926	5 355 289
1. Aksjer og andeler	5	1 788 541	1 747 579
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	11	4 028 385	3 607 710
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	9	13 639 204	12 501 984
B. Omløpsmidler	2	6 003 545	5 872 735
I. Bankinnskudd og kontanter		1 440 101	2 757 931
II. Finansielle omløpsmidler	6	2 369 680	1 701 432
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner	6	2 369 680	1 701 432
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		2 193 764	1 413 372
1. Kundefordringer		229 149	209 840

Årsrapport 2023

2. Andre kortsiktige fordringer		513 717	383 731
3. Premieavvik		1 450 898	819 801
Sum eiendeler		46 326 195	42 959 569
EGENKAPITAL OG GJELD			
C. Egenkapital		-17 637 070	-16 658 114
I. Egenkapital drift		-2 087 119	-2 490 249
1. Disposisjonsfond		-1 918 018	-2 226 849
2. Bundne driftsfond	10	-169 101	-263 400
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-347 449	-276 520
1. Ubundet investeringsfond		-152 039	-99 037
2. Bundne investeringsfond	10	-195 409	-177 483
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
III. Annen egenkapital		-15 202 502	-13 891 345
1. Kapitalkonto	3	-15 244 954	-13 933 796
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		42 451	42 451
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		0	0
D. Langsiktig gjeld		-25 957 928	-24 138 243
I. Lån	7	-12 451 457	-11 472 254
1. Gjeld til kredittinstitusjoner		-3 545 457	-3 282 254
2. Obligasjonslån		-8 906 000	-8 190 000
3. Sertifikatlån		0	0
II. Pensjonsforpliktelse	9	-13 506 471	-12 665 990
E. Kortsiktig gjeld		-2 731 197	-2 163 212

I. Kortsiktig gjeld	2	-2 731 197	-2 163 212
1. Leverandørgjeld		-960 495	-625 745
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-1 770 702	-1 537 467
5. Premieavvik		0	0
Sum egenkapital og gjeld		-46 326 195	-42 959 569
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		905 020	1 009 994
II. Andre memoriakonti		64 951	70 270
III. Motkonto for memoriakontiene		-969 971	-1 080 264

Note 1 Enheter som inngår i konsolidert regnskap

Konsolidert regnskap er utarbeidet i tråd med Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv., kapittel 10 Konsolidert årsregnskap for kommuner og fylkeskommuner.

Det konsoliderte årsregnskapet etter kommuneloven § 14-6 første ledd bokstav d skal vise samlet regnskap for kommunen som én juridisk enhet.

Enheter som inngår i konsolidert regnskap:

- Stavanger kommune
- Stavanger Parkeringsselskap KF
- Stavanger Utvikling KF

Note 2 Endring i arbeidskapital

Endring i arbeidskapital	31.12.2023	31.12.2022	Endring
2.1 Omløpsmidler	6 003 545	5 872 735	130 810
2.3 Kortsiktig gjeld	-2 731 197	-2 163 212	-567 985
Arbeidskapital	3 272 348	3 709 523	-437 175

Note 3 Kapitalkonto

Kapitalkonto	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Anleggsmidler	40 322 650	37 086 834	3 235 816
Langsiktig gjeld	-25 957 928	-24 138 243	-1 819 685
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	905 020	1 009 994	-104 974
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler	-24 788	-24 788	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	15 244 954	13 933 797	1 311 157

Note 4 Varige driftsmidler

Gjelder	Avskrivningsplan	Bokført verdi 01.01.2023	Tilgang	Avgang	Delsalg	Avskrivninger	Nedskrivninger	Bokført verdi 31.12.2023
Kunst og tomteområder 1)	Ingen avskrivning	2 513 439	169 875	-38 757	0	0	0	2 644 557
IT-utstyr, kontor-maskiner 2)	Lineær 5 år	107 003	46 093	0	0	-19 334	0	133 762
Maskiner finansiell leasing 2)	Lineær 8 år	0	4 780	0	0	0	0	4 780
Anleggsmaskiner mv. 2)	Lineær 10 år	814 616	200 454	-702	0	-116 605	0	897 763
Brannbiler 2)	Lineær 20 år	4 439	0	0	0	-465	0	3 974
Tekniske anlegg 1)	Lineær 20 år	582 140	185 697	0	0	-31 837	0	736 000
Boliger, skoler, veier 1)	Lineær 40 år	11 569 789	1 274 713	-404	0	-377 634	0	12 466 464

Årsrapport 2023

Adm.bygg, sykehjem mv. 1)	Lineær 50 år	3 638 134	445 106	0	-3 815	-83 229	-16 975	3 979 221
SUM		19 229 561	2 326 718	-39 863	-3 815	-629 104	-16 975	20 866 520

Økonomisk oversikt balanse:

1) Faste eiendommer og anlegg	19 826 241
2) Utstyr, maskiner og transportmidler	1 040 279
Sum	20 866 520

Note 5 Aksjer og andeler

Aksjer

Selskaper	Fotnote	Eierandel i selskapet	Vesentlig nedskrivning	Mottatt utbytte	Bokført verdi 31.12.2023	Bokført verdi 01.01.2023
Lyse AS	1	45,74 %		503 085	461 454	461 454
Rogaland Teater AS		25,56 %			28	28
Universitetsfond Rogaland AS		36,32 %			13 800	13 800
ODEON kino Stavanger/Sandnes AS		33,15 %			5 119	5 119
Glad Mat AS		4,07 %			5	5
Lysefjorden Utvikling AS		11,32 %			330	330
Stavanger Sentrum AS		40,00 %			704	704

Årsrapport 2023

Blue Planet AS		7,69 %			150	150
Allservice Holding AS	2	0,00 %			0	1 490
Forus Næringspark AS		49,01 %			7 400	7 400
Filmkraft Rogaland AS		25,00 %			150	150
Museum Stavanger AS		53,00 %			65	65
Attende Holding AS	2	0,00 %			0	785
Stavanger Forum AS		87,42 %			43 897	43 897
Bysykkelen AS		25,00 %			2 000	2 000
Valide invest I AS		9,98 %			1 500	1 500
Valide invest II AS		7,32 %			1 500	1 500
Hagltårnet Næring AS		100,00 %			25 616	25 616
Risavika Biopark AS		39,22 %			2 000	2 000
Forus Sportssenter AS		77,00 %			70 799	70 799
Bygdebladet Randaberg og Rennesøy AS		15,00 %			53	53
Reisemål Ryfylke AS		5,59 %			38	38
TEAL AS (Ryfylke Næringshage AS)		10,13 %			200	200
Marin Energi Testsenter AS		11,24 %			2 000	2 000

Årsrapport 2023

Lervigskvartalet Butikkeiendom AS		100,00 %			30	30
Frøya Ventures AS		3,00 %			600	600
Attende Allservice Holding AS	2	53,15 %			2 275	0
Rogaland Parkering AS		100,00 %			100	100
Jåttåvågen 2 AS		100,00 %			754 610	754 610
Stokkavik AS		8,89 %			3 752	3 752
Lagårdsveien tomter AS		100,00 %			15 600	0
Sum			0	503 085	1 415 774	1 400 174

Andeler

Selskaper	Fotnote	Eierandel	Vesentlig nedskrivning	Mottatt utbytte/ overføring	Bokført verdi 31.12 .2022	Bokført verdi 01.01 .2022
Stavangerregionen Havn IKS		81,88 %			0	0
IVAR IKS		40,90 %			0	0
Rogaland Brann og Redning IKS		43,79 %			2 660	2 660
Rogaland Revisjon IKS		25,87 %			1 347	1 347
Renovasjonen IKS		50,00 %		1 000	7 997	7 997
Stavanger Konserthus IKS		89,00 %			89	89

Årsrapport 2023

Folkehallene IKS		53,65 %			1 127	54
Sørmarka flerbrukshall IKS		53,65 %			384	384
Multihallen og Storhallen IKS		53,65 %			374	374
Opera Rogaland IKS		50,00 %			900	900
Rogaland Kontrollutvalgsse kretariat IKS	3	32,70 %			210	210
Biblioteksentrale n AL					2	2
Samvirkelaget Flørli Vann og Kloakk SA					650	650
Egenkapitalinnsk udd KLP					356 866	332 577
Dragaberget Barnehage SA					20	20
Norsk skjemaforlag					0	0
Bate Boligbyggelag					0	0
A/L Haukelivei 10					0	0
Jæren Folkehøyskole					0	0
Bruksrettighet Båtplass Åmøy havn					0	0
Finnøy Flerbrukshall SA					100	100
Tomatfestivalen SA					40	40
Sum			0	1 000	372 766	347 404

Sum aksjer og andeler

Gjelder	Fotnote	Eierandel	Vesentlig nedskrivning	Mottatt utbytte/overføring	Bokført verdi 31.12.2023	Bokført verdi 01.01.2023
Sum aksjer og andeler			0	504 085	1 788 541	1 747 578

1) 182,94 mill. av utbytte 2023 er overført til investering og lånt ut som et nytt ansvarlig lån til Lyse AS.

2) Attende Holding AS og Allservice Holding AS fusjonerte til Attende Allservice Holding AS i 2023. Bokført verdi aksjer i Stavanger kommune er videreført summert i det fusjonerte selskapet.

3) Rogaland Kontrollutvalgssekretariat IS ble omdannet til Rogaland kontrollutvalgssekretariat IKS i 2023

Note 6 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivaklasse	Anskaffelseskost 31.12.2023	Markedsverdi 31.12.2023	Bokført verdi 31.12.2023	Årets resultat
Aksjefond	5 011	4 427	5 011	-584
Grunnfondsbevis	20 740	32 223	20 740	11 483
Ansvarlige lån, fondsobligasjoner	217 715	201 878	217 715	-15 837
Industriobligasjoner/sertifikater	166 014	165 793	166 014	-221
Bankobligasjoner og bankinnskudd	137 947	137 247	137 947	-700
-Herav bankinnskudd	-104 943	-104 943	-104 943	0
Grønn finansforvaltning	241 257	234 049	241 257	-7 208
Kursregulering 01.01.2023			36 644	-36 644
Urealisert tap 31.12.2023			-49 711	0

Årsrapport 2023

Sum	683 741	670 674	670 674	-49 711
------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Aktivaklasse	Anskaffelseskost 31.12. 2023	Markedsverdi 31.12. 2023	Bokført verdi 31.12.2 023	Årets resultat
Pengemarkedsfond	1 675 505	1 699 006	1 675 505	23 501
Kursregulering pr. 01.01.2023	0	0	10 163	-10 163
Korreksjon anskaffelseskost/urealisert gevinst pr. 31.12.2022			-5 651	5 651
Urealisert gevinst pr. 31.12.2023	0	0	18 989	
Sum	1 675 505	1 699 006	1 699 006	18 989
Sum totalt	2 359 246	2 369 680	2 369 680	-30 722

Urealisert tap eller gevinst legges ikke på det enkelte verdipapir, men samles og legges til bokført verdi pr. 31.12. slik at bokført verdi blir lik markedsverdi. Urealisert tap på 49,7 mill. er resultatført i 2023. Realisert gevinst på 2,96 mill. er inntektsført i 2023 og realisert tap på 0,31 mill. er utgiftsført i 2023. Pr. 31.12.2023 er kursreguleringsfondet på 150,74 mill. og er tilstrekkelig stort i henhold til bestemmelsene i finansreglementet av 24.04.2023.

Markedsverdi er bokført i henhold til årsoppgave fra Verdipapirsentralen. Regelverket krever at finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi.

Anskaffelseskost 31.12. er bokført verdi på det enkelte papir før kursregulering.

Investeringene i finansielle omløpsmidler ligger innenfor rammer i gjeldende finansreglement av 24.04.2023.

I balansen, under finansielle omløpsmidler ligger i tillegg kommunens plassering av overskuddslikviditet i pengemarkedsfond. Disse er verdivurdert til virkelig verdi. Urealisert gevinst på 18,99 mill. er resultatført i 2023. Realisert gevinst på 1,28 mill. er inntektsført i 2023.

Note 7 Langsiktig gjeld

Lånesaldo 31.12.	2023	2022
Lån til egne investeringer	9 230 632	8 545 374

Lån til videreutlån	3 220 825	2 926 880
Sum bokført langsiktig gjeld	12 451 457	11 472 254
Herav finansielle leieavtaler	4 538	0
Lån som forfaller i 2023	0	1 200 000
Herav lån som må refinansieres	0	1 200 000

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	31.12.2023	31.12.2022
Langsiktig gjeld med fast rente	4 700 000	3 845 664
Langsiktig gjeld med flytende rente	7 751 457	7 626 590

Note 8 Avdrag på lån, minimumsavdrag

Minimumsavdrag	2023	2022
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven § 14-18, 1. ledd	321 684	315 986
Korrigerings for mottatte avdrag videreutlån til avdrag andre lån	0	0
Betalte avdrag, 1)	444 180	395 951
Differanse mellom betalte, utgiftsførte avdrag og beregnet minimumsavdrag	122 497	79 965
Avskrivninger		
Bokført verdi avskrivbare anleggsmidler 01.01.	16 643 092	15 716 169
Bokført verdi lånegjeld 01.01.	8 545 374	8 119 653
Avskrivninger	627 207	612 144

1) Betalte avdrag består kun av eksterne avdrag.

Stavanger Parkeringsselskap KF inkluderes fullt ut i beregningen siden de har gjeld til eksterne kreditorer.

Betalte og utgiftsførte avdrag i 2023 er mer enn beregnet minimumsavdrag.

Avdrag på lån til videreutlån og forskuttering	2023	2022
Mottatte avdrag på startlån	213 595	241 919
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	206 055	179 810
Saldo avdragsfond 01.01.	80 987	18 878
Bruk av avdragsfond	0	-18 878
Avsetning til avdragsfond	7 540	80 987
Saldo avdragsfond 31.12.	88 527	80 987

Note 9 Pensjon

Pensjon	2023	2022	Endring
Samlet pensjonskostnad	807 770	745 080	62 690
Årets pensjonspremie	1 360 332	747 833	612 499
Pensjonsmidler	13 639 204	12 501 984	1 137 220
Pensjonsforpliktelser	13 506 471	12 665 990	840 482

Note 10 Vesentlige bundne fond

Vesentlige bundne fond	Fotnote	Beholdning 01.01.2023	Avsetning til fond	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond					
Selvkostfond		123 824	3 844	-96 707	30 961
Øremerkede midler	1)	123 794	124 757	-119 484	129 067
Interkommunalt utvalg mot akuttforurensing - IUA		9 842	0	-770	9 073
Nye Stavanger/Reformstøtte kommunesammenslåing		5 940	0	-5 940	0
Sum bundne driftsfond		263 400	128 601	-222 901	169 101
Bundne investeringsfond					
Startlån		10 773	394	0	11 167

Startlån - avsatte mottatte avdrag		80 987	7 540	0	88 527
Øremerkede midler	1)	1 246	2 224	-1 246	2 224
Rekkefølgekrav Urban sjøfront	2)	21 477	30 477	-21 477	30 477
Utbyggerbidrag	3)	36 080	0	0	36 080
Frikjøpsordning Stavanger Parkeringsselskap KF	4)	26 643	0	0	26 643
Øvrige bundne investeringsfond		277	14	0	291
Sum bundne investeringsfond		177 483	40 649	-22 723	195 409

1) Øremerkede midler avsatt i bundne driftsfond og investeringsfond er eksterne midler som kommunen har mottatt med særskilt formål. Midlene er avsatt på fond for overføring til 2024.

2) Urban sjøfront er et tidligere industri- og havneområde. I dag er området under transformasjon til boliger og kontorer, og omfattes av tre store planområder. Framdriften på Lervigparken har tatt lengre tid enn forventet. Udisponerte kostnadsbidrag fra utbyggere til rekkefølgekrav er avsatt på bundet investeringsfond til framtidig bruk for tiltakene i området.

3) Bundet investeringsfond Utbyggerbidrag gjelder kostnadsbidrag fra utbygger til rekkefølgetiltak i kommunedelplan 116 K, Hillevåg og Paradis. Det er i 2023 gjennomført enkelte kalkuleringer av prosjektet, men prosjektet vil først bli påbegynt i 2025. Fondsmidlene er som følge av dette ikke disponert i 2023.

4) Bundet fond Stavanger Parkeringsselskap KF gjelder frikjøpsordning der midlene skal brukes til utvikling av parkeringsplasser i det offentlige rom etter behov. Det er ikke brukt av midlene i 2023.

Note 11 Utlån

Utlån til	Fotnote	Utestående 31.12.2023	Utestående 01.01.2023	Tap på hovedstol
Utlån finansiert med innlån				
Startlån		3 047 185	2 786 210	
Avsatt til tap på startlån	1)	-55 384	-49 684	106
Sum lånefinansierte utlån		2 991 801	2 736 525	106
Utlån finansiert med egne midler				

Årsrapport 2023

Viking fotball AS		0	550	
Varmestuens venner		497	545	
Rogaland rideklubb		7 957	1 466	
Museum Stavanger		1 459	1 977	
Forus og Gausel Idrettslag		651	830	
Oilers Invest AS		43 498	47 041	
Forus Sportssenter AS		15 400	15 400	
Hagltårnet Næring AS		36 374	38 352	
Renaa Express Sølvberget AS		0	350	
Hinna Fotball		2 851	1 718	
Lervigskvartalet Butikkeiendom AS		43 500	23 500	
Ynglingehallen AS		2 440	5 200	
Madlaspeiderne		2 500	2 500	
Stavanger Roklubb		3 550	0	
Mastra Hestesportklubb		6 054	0	
Sosiale utlån		0	-4	
Lyse AS	2)	868 965	731 760	
Stokkavik AS		889	0	
Sum andre utlån		1 036 584	871 185	0
Sum egenfinansierte utlån		1 036 584	871 185	
Sum utlån		4 028 385	3 607 710	106

1) Det er foretatt en ny tapsavsetning på startlån på 5,7 mill. I tillegg til tapsavsetningen er det avsatt 11,2 mill. til tapsfond, til sammen 66,6 mill.

2) 182,9 mill. av utbytte 2023 er overført til investering og lånt ut som et nytt ansvarlig lån til Lyse AS